Galeria de proză

JEROME K.
JEROME

Eu şi ai mei

Coperta: Jora Grecea
Jerome K. Jerome, *They and I*
Ilustraţia copertei reproduce un detaliu din
Curte cu portocal, de Kim Jacobs

JEROME K. JEROME
Eu și ai mei
Traducere de Cristina Jinga

CAPITOLUL I

— Nu este o casă mare, am zis eu. Nu ne trebuie o casă mare. Două dormitoare modeste și cămăruţa în trei pereţi, pe care o vedeţi marcată acolo, pe plan, lângă baie, și care va fi foarte potrivită pentru un burlac: de asta avem nevoie –

În orice caz, pentru prezent. Mai târziu, dacă o să ajung vreodată bogat, o să-i putem adăuga o aripă. Bucătăria va trebui să i-o smulg mamei voastre cu blândeţe. Indiferent ce-o fi fost în mintea arhitectului ei…

— Las-o-ncolo de bucătărie, zise Dick. Cum rămâne cu salonul de biliard?

Modul în care copiii de astăzi îşi întrerup un părinte e o rușine naţională. Și mi-aș mai dori ca Dick să nu stea pe masă, bălăngănindu-și picioarele. Nu e cuviincios. Ehei, când eram eu tânăr, și-i spusesem asta, m-aș fi gândit de două ori înainte să m-așez pe masă și să-mi întrerup tatăl…

— Ce-i chestia aia din mijlocul holului, care aduce a grătar? întrebă Robin.

— Se referă la scări, îmi explică Dick.

— Păi, atunci de ce nu arată ca niște scări?

— Protestă Robin.

— Ba arată, răspunse Dick, pentru cei care au minte.

— Ba nu, se încăpăţână Robin, arată a grătar.

Robin, cu planul casei întins pe genunchi, stătea legănându-și picioarele pe braţul unui fotoliu. Pe cuvânt dacă înţeleg ce rost mai are să cumperi fotolii pentru indivizi ca ei. Se pare că niciunul nu știe la ce folosesc — cu excepţia faptului că pot fi ale unui câine sau ale altuia.

Crăci — asta vor ei.

— Dacă am arunca sufrageria în hol și am elimina scările, medită Robin, am putea să organizăm câte-o seară de dans, din când în când.

— Poate că, i-am sugerat eu, ţi-ar plăcea să golim casa cu totul, nelăsând altceva decât cei patru pereţi exteriori. Asta ne-ar crea, cu siguranţă, și mai mult spaţiu. Iar pentru locuit, am putea aranja niște șoproane în grădină sau…

— Eu vorbeam serios, zise Robin. La ce e bună o sufragerie? Pentru genul de invitaţi pe care n-ai vrea să-i vezi. Se pot aduna, arătând la fel de jalnic, oriunde în altă parte. Numai de-am putea scăpa de scări…

— Oh, bineînţeles că putem scăpa de scări, am încuviinţat eu. O să fie puţin cam incomod, la început, când o să ne ducem la culcare. Dar cred că ne vom obișnui. Am putea pune o scară de grădină ca să ne cățărăm în camerele noastre pe fereastră. Sau am putea adopta metoda norvegiană, construind scările pe-afară.

— Aș vrea să fii ceva mai rezonabil, zise Robin.

— Dar încerc să fiu, am explicat eu, și încerc să te aduc și pe tine cu picioarele pe pământ. În prezent, ești înnebunită după dans. Dacă ar fi după tine, ai preface toată casa într-o sală de dans, cu niște dependinţe improvizate pentru somn. O să dureze vreo șase luni nebuneala ta cu dansul. Apoi, o să vrei casa transformată într-un bazin de înot, ori într-o sală de skating, sau golită de tot pentru hochei. Gândirea mea poate că e convenţională. Nu mă aștept să fii de acord cu mine. Eu am în minte doar o casă obișnuită, cuviincioasă, nu o sală de sport. O să existe dormitoare în casa asta și o să existe o scară care să conducă la ele. O să te șocheze și o s-o socotești o mizerie, dar va exista, de asemenea, și o bucătărie — oare de ce, când au construit casă, au trebuit să pună bucătăria…

— Nu uita de salonul de biliard, zise Dick.

— Dacă te-ai gândi mai mult la viitorul tău și mai puţin la biliard, îi atrase atenţia Robin, poate că ai înceta cu mofturile astea de copil mic, în următorii câţiva ani. Dacă tata ar avea puţină minte — vreau să spun, dacă nu ar fi atât de absurd de îngăduitor faţă de tot ce te preocupă pe tine — n-ar accepta o masă de biliard în casă.

— Vorbești așa numai pentru că tu nu știi să joci, i-o servi Dick.

— Te pot bate, oricum, replică Robin.

— O dată, admise Dick, o dată în șase săptămâni.

— De două ori, îl corectă Robin.

— Tu nu joci, îi explică Dick. Tu doar pălești câte una și te bizui pe Providenţă.

— Ba nu pălesc câte una, zise Robin, întotdeauna ţintesc câte ceva. Când încerci tu și nu-ţi iese, spui că e „ghinion”; când încerc eu și-mi iese, zici că e nimereală. Tipic masculin!

— Voi, amândoi, am intervenit, acordaţi prea mare importanţă scorului. Când încercaţi o indirectă cu bila albă, dar o loviţi greșit și o vârâţi într-un buzunar, iar propria voastră bilă își vede de drum și vă face să pierdeţi roșul la întâmplare, în loc să vă supăraţi pe voi înșivă…

— Dacă faci rost de o masă cum trebuie, babacule, zise Dick, te învăţ eu biliard!

Sunt convins că Dick își închipuie că el chiar joacă. La fel e și cu golful. Începătorii sunt în mod invariabil norocoși. „Cred că o să-mi placă”, îţi zic ei, „se pare că am jocul în sânge, dacă mă înţelegi”.

Am eu un prieten, un bătrân căpitan de vas. E genul de om care, atunci când trei bile sunt în linie dreaptă, adăpostite sub bandă, se arată încântat, pentru că atunci știe că poate aplica o indirectă și lasă bila roșie exact unde dorește. Un tinerel irlandez, pe nume Malooney, un prieten de-al lui Dick de la colegiu, stătea cu noi; și, fiindcă după-amiaza era ploioasă, căpitanul s-a oferit să-i explice el lui Malooney cum poate un tânăr să joace biliard fără tema că sfâșie plușul. L-a învăţat

cum să ţină tacul și cum să facă pod cu mâna cealaltă. Malooney, recunoscător, a exersat vreo oră. Nu promitea cine știe ce. Era un băiat mătăhălos și lăsa impresia că nu era în stare să-și vâre în cap faptul că nu juca cricket. Ori de câte ori lovea puţin mai jos, rezultatul era, în general, bilă pierdută. Ca să scutim timpul căutării — și pagubele în mobilier — Dick și cu mine făceam pe jucătorii de câmp pentru el. Dick era cu stopurile în lung de linie, eu eram cu recuperările scurte. Era o treabă periculoasă, totuși, iar când Dick i-a prins, din fugă, a doua ratare consecutivă, am căzut de acord că noi am câştigat și l-am luat la un ceai. Seara — cum niciunul dintre noi, ceilalţi, nu era dornic să-și forţeze norocul a două oară — căpitanul a propus, așa, ca gluma zilei, o partidă în care să-i dea un avans de optzeci și cinci de puncte lui Malooney, jucând până unul dintre noi depășea suta. Ca să fiu sincer, eu nu găsesc nicio plăcere să joc biliard cu căpitanul. Jocul constă, cel puţin în ceea ce mă privește, în a merge în jurul mesei, a-i arunca înapoi bilele și a-i zice „Bine!” după fie care lovitură. Când îmi vine mie rândul — deja nu mă mai interesează ce se întâmplă —, totul pare împotriva mea. El este un gentleman în vârstă, plin de bune intenţii, dar tonul cu care rostește „Ghinion!”, ori de câte ori ratez o lovi tură ușoară, mă scoate din sărite. Îmi vine să-i arunc bilele în cap și să arunc masa pe fereastră. Presupun că asta mi se întâmplă fiindcă sunt eu nervos, dar până și modul în care-și dă cu cretă pe tac mă calcă nervi. Își poartă bucăţica de cretă în buzunarul jiletcii — de parcă, vezi Doamne, creta noastră n-ar fi destul de bună pentru el —, iar când sfârșește operaţiunea, netezeşte binișor vârful tacului, prinzându-l între degetul mare și arătător, după care bate ușor cu tacul în masă. „Oh, dă-i drumul și joacă”, îmi vine mie să strig, „și mai lasă șmecheriile astea!”

Căpitanul a cedat rândul la joc, ratând o învăluire. Malooney și-a înhăţat tacul și, trăgând adânc aer în piept, l-a lansat înainte. Rezultatul – zece puncte: o lovitură cu alba și toate trei bilele în același buzunar. De fapt, bila albă a lovit de două ori, dar, a doua oară, i-am explicat noi, bineînţeles că nu se punea.

— Bun început! a zis căpitanul.

Malooney părea încântat de el însuși, așa că și-a scos haina.

Bila lui Malooney a ratat roșia, la prima sa călătorie pe masă, trecând aproape la un picior distanţă, dar a nimerit-o mai târziu și a expediat-o într-un buzunar.

— Nouăzeci și nouă și se oprește, a zis Dick, care ţinea scorul. Mai bine îl făceam de o sută cincizeci, nu-i așa, căpitane?

— Ei bine, răspunse căpitanul, mi-ar plăcea să-mi mai vină o dată rândul, înainte să se termine partida. Poate că e mai bine să stabilim miza la o sută cincizeci, dacă domnul Malooney nu are nimic împotrivă.

— Cum consideraţi dumneavoastră*, sir,* a zis Malooney.

Malooney și-a încheiat seria după alte douăzeci şi două de puncte, lăsându-și bilele agăţate la mijlocul buzunarului și roșia sub acoperire, într-un grup strâns de alte bile.

— O sută opt și se oprește, zise Dick.

— Când o să vreau să știu scorul, mârâi căpitanul, o să întreb.

— Iertare*, sir,* zise Dick.

— Detest gălăgia când joc, mai zise căpitanul.

Și, fără să mai piardă vremea, căpitanul îşi trimise bila în bandă, la șase inchi distanţă de grămada bilelor.

— Și eu ce-o să fac aici? întrebă Malooney.

— Nu știu ce-o să faci, zise căpitanul. Aștept să văd.

Având în vedere poziţia bilei, Malooney nu-și putea folosi întreaga forţă. Tot ce reuși, de data asta, a fost să trimită într-un buzunar bila căpitanului și să rămână cu a lui sub bandă, la patru inchi de cea roșie. Căpitanul rosti un cuvânt marinăresc și ratã din nou. Malooney s-a repezit în grămada de bile pentru a treia oară. Acestea au zburat prin faţa lui, panicate. S-au izbit una de alta, s-au întors și iarăși s-au pocnit una pe alta, fără absolut niciun motiv. Pe cea roșie, mai ales, se părea că Malooney izbutise s-o scoată din minţi de frică, nu alta. E o bilă stupidă, la modul general vorbind, roșia asta a noastră — singurul ei gând este să intre la adăpost sub bandă și de acolo să urmărească jocul. Cu Malooney a descoperit, curând, că nu e în siguranţă nicăieri pe masă. Unica sa speranţă erau buzunarele. Se poate să mă fi înșelat eu, indus în eroare de rapiditatea jocului, dar mi s-a părut că bila roșie nu aștepta niciodată să fie lovită. De îndată ce vedea bila lui Malooney venind spre ea cu o viteză de patruzeci de mile pe oră, se arunca spre cel mai apropiat buzunar. Gonea de jur-împrejurul mesei, căutând disperată buzunarele. În zăpăceala ei, mai trecea de câte un buzunar gol, dar se întorcea rapid și se scufunda în el. Au fost cazuri când, de groază, a sărit de pe masă, adăpostindu-se sub sofa ori în spatele vitrinei cu vase. Ţi se făcea chiar milă de biata bilă roșie.

Căpitanul câştigase pe merit treizeci și opt de puncte, iar Malooney îşi făcuse rost de douăzeci și patru, și, cu acestea, norocul părea să-i surâdă din nou căpitanului. Până și eu aș fi putut mar ca, la cum se aflau dispuse bilele atunci.

— Șaizeci și două la o sută douăzeci și opt. Acuma, căpitane, jocul e în mâinile dumitale, zise Dick.

Ne-am strâns cu toţii în jur. Copiii și-au lăsat deoparte jucăriile. Era un tablou remarcabil: chipurile lor strălucitoare, tinere, nerăbdătoare, și bătrânul veteran încercat, scrutându-și tacul în lung, de parcă se temea că, văzând jocul lui Malooney, acesta s-ar fi putut chirci.

— Acuma urmărește faza, i-am șoptit eu lui Malooney. Nu lua seama numai la ce face, dar încearcă să înţelegi de ce o face. Cât ai fi de nepriceput — după niţel antrenament, firește — poţi lovi o bilă. Dar *de ce* o lovești? Ce se întâmplă după ce o lovești? Ce…

— Liniște, ceru Dick.

Căpitanul îşi trase tacul în spate și îl împinse cu graţie înainte.

— Frumoasă lovitură, i-am șoptit eu lui Malooney. Vezi tu, este una de genul acela…

Presupun că explicaţia pentru ceea ce a urmat este că, în acel moment, căpitanul era probabil prea sătul de cât îşi ţinuse limba în frâu ca să-și mai stăpânească și nervii. Bila sa a trecut încet pe lângă bila roșie. Dick a spus, după

aceea, că abia ai fi putut strecura o foaie de hârtie printre ele. Asta-l mai consolează, uneori, pe un bărbat, când i-o spui; alteori, îl scoate și mai tare din ţâţâni. Bila și-a văzut de drum și a trecut de cea albă — și, sincer, ai fi putut pune o grămadă de hârtii între ea și bila albă — picând, cu o bufnitură înăbușită, în buzunarul din stânga sus.

— De ce face asta? şopti Malooney — Malooney are o șoaptă deosebit de sonoră.

Dick și cu mine am scos femeile și copiii din cameră cât am putut de repede, dar, bineînţeles că Veronica a reușit să se împiedice de ceva în calea ei — Veronica ar găsi ceva de care să se împiedice și în pustia Saharei — iar, câteva zile mai târziu, am putut auzi expresiile căpitanului revărsându-se ca lava fierbinte pe ușa camerei copiilor, de mi s-a făcut părul măciucă. Am intrat și am găsivo pe Veronica stând în picioare, pe masă. Jumbo ședea pe scăunelul de la pian. Și bietul câine părea îngrozit, deși cu siguranţă auzise ceva limbaj murdar la viaţa lui, cât de cât.

— Veronica, am exclamat eu, nu ţi-e rușine?

Copil rău ce ești, cum îndrăznești…

— E în regulă, mi-a răspuns Veronica. N-am zis-o cu răutate. Câinele este un marinar și trebuie să-i vorbesc așa, altminteri nu se prinde că lui îi vorbesc.

Plătesc doamne conștiincioase, care trudesc din greu ca s-o înveţe pe copila asta lucrurile bune și cele pe care se cuvine să le știe. Ele îi spun chestiile deștepte pe care le-a rostit Iuliu Cezar, observaţiile făcute de Marc Aureliu, cele la care, dacă ar cugeta adânc, ar putea s-o ajute să-și modeleze frumos caracterul. Ea se plânge că toate astea îi produc o ciudată senzaţie de zumzăit în creierașul ei, iar maică-sa susţine în gura mare că probabil creierașul ei este de tipul creativ și nu are înclinaţii să înveţe pe dinafară lucrurile — ea crede că probabil fiica noastră va ajunge cineva. Căpitanul se pare că a slobozit o duzină întreagă de înjurături, mai înainte ca Dick și cu mine să izbutim s-o tragem pe Veroni ca afară din încăpere. Ea nu le-a auzit decât o dată, dar, din câte mi-am putut eu da seama, le-a reţinut perfect, literă cu literă.

Căpitanul, odată eliberat de obligaţia de a-și folosi întreaga voinţă ca să-și înăbușe instinctele primare, și-a recăpătat, treptat, cumpătul și, în cele din urmă, scorul s-a oprit la o sută patruzeci și nouă, când i-a venit rândul lui Malooney să joace. Căpitanul lăsase bilele într-o poziţie care l-ar fi descurajat pe oricare alt adversar dar nu și pe Malooney. Oricărui alt adversar decât lui Malooney, căpitanul i-ar fi oferit o enervantă compătimire. „Mă tem că bilele nu se rostogolesc avantajos pentru dumneata, în seara aceasta”, ar fi zis căpitanul; sau „Iertaţi-mă, *sir,* mi se pare că nu v-am mai lăsat prea multe de făcut”. În seara aceea, însă, căpitanul nu se simţea în stare să glumească.

— Ei, hai să văd dacă marchează peste punc tajul ăsta! zise Dick.

— Dacă nu i se încuie bilele și nu i se sting luminile, eu, unul, nu văd cum ar putea să-l oprească cineva, oftă căpitanul.

Bila căpitanului era la îndemână. Malooney ţinti roșia și o lovi — probabil ar fi mult mai corect să spun o sperie — vârând-o în buzunar, după care bila lui, singură

pe toată masa, dădu un recital solo și sfârși prin a sparge o fereastră.

A fost ceea ce avocaţii numesc „chichiţă”. Care a fost efectul asupra scorului?

Malooney argumenta că, de vreme ce bila roșie a intrat în buzunar mai înainte ca bila lui să părăsească masa, ar trebui să fie puse la socoteală mai întâi cele trei puncte ale sale și, prin urmare, el a câştigat. Dick susţinea că o bilă care ajunge, la sfârșit, într-un răsad de flori, nu poate fi luată în considerare. Căpitanul nu-și sau mă responsabilitatea să tranșeze chestiunea.

Spuse că, deși juca biliard de mai bine de patru zeci de ani, cazul acesta era nou pentru el. Eu îi mulţumeam Cerului că trecuserăm prin acest joc fără ca vreunul dintre noi să fi suferit vreo vătămare. Am căzut de acord că persoana care trebuia să ia o decizie era directorul de la *The Field*[1].

Problema a rămas tot în coadă de pește. Căpitanul s-a înfiinţat în biroul meu, a doua zi, dimineaţa.

— Dacă nu ai scris deja scrisoarea aceea către *The Field,* atunci nu menţiona numele meu. Sunt cunoscut la *The Field.* Aș prefera să nu se audă despre mine că am jucat cu unul care nu-și poate ţine bila între cei patru pereţi ai unei camere de biliard.

— Ei bine, i-am zis, și eu îi cunosc pe majoritatea băieţilor de la *The Field.* Nu li se întâmplă prea des să afle vreo noutate pentru un articol.

Iar când li se întâmplă, bat toba îndelung pe marginea ei. Eu mă gândeam să trec sub tăcere și numele meu, deopotrivă.

— Nu este un pont care să-ţi pice prea des, zise căpitanul. Eu n-aș stârni valuri, dacă aș fi în locul tău.

Totuși mi-ar fi plăcut să știu problema rezolvată. În cele din urmă, i-am scris directorului o scrisoare, cu multe precauţii, prefăcându-mi scrisul de mână, și dându-i un nume fals și o adresă inexistentă. Dar, dacă a venit vreodată vreun răspuns, pesemne că l-am ratat.

Eu însumi am un soi de conștiinţă a faptului că, undeva, înăuntrul meu, zace un foarte bun jucător — numai de l-aș putea convinge să iasă la lumină. E timid, atâta tot. Nu pare să fie în stare să joace dacă se uită lumea la el. Loviturile pe care le ratează când se uită lumea la el ţi-ar putea lăsa o impresie greșită în ceea ce-l privește. Când nu e nimeni prin preajmă, rar vezi joc mai frumos. Dacă vreunii dintre încrezuţii maeștri ai biliardului ar putea să mă vadă cum joc când nu e nimeni pe lângă mine, le-aș scoate eu fumurile din cap. Numai o singură dată am jucat cu ceea ce simt că este adevăratul meu ego și atunci a ieșit cu scandal. Stăteam la un hotel, în Elveţia, iar în a doua seară, un tânăr cu vorbire foarte plăcută, care spunea că mi-a citit toate cărţile — mai târziu, a părut surprins să afle că am scris mai mult de două —, m-a întrebat dacă n-aș vrea să joc o partidă de-o sută. Am jucat liniștiţi și eu am plătit pentru masă. În seara următoare, mi-a zis că s-a gândit

---

[1] Cunoscută revistă britanică (fondată în 1853), axată pe informații din provincie și din sporturi tradiționale: vânătoare, pescuit etc. (n.tr.)

că ar fi un joc mai cinstit, dacă mi-ar da patruzeci de puncte avantaj și eu am riscat. A fost un scor final chiar strâns, iar, după aceea, mi-a sugerat să mă înscriu la concursul cu handicap, pe care îl organizau ei acolo.

— Mă tem, i-am răspuns eu, că abia de știu să joc. Așa, o partidă liniștită, cu dumneata, este una; dar într-un concurs cu handicap, sub ochii unei mulţimi…

— Crede-mă, nu trebuie să-ţi faci griji în privinţa asta, zise el. Sunt unii pe aici care joacă și mai prost ca dumneata — vreo doi. Doar ca să ne omorâm timpul, seara.

Era mai mult o întrecere prietenească. Mi-am plătit cele douăzeci de mărci și mi s-au dat o sută de puncte în plus. Am tras la sorţi, pentru primul meu joc, și am căzut cu un tip vorbăreţ de felul lui, care a început de la scorul de minus douăzeci. Niciunul dintre noi n-a făcut mare brânză, în primele cinci minute, după care eu am ţinut bila până la patruzeci și patru.

N-am ratat nicio lovitură, de la început până la sfârșit. În viaţa mea n-am fost mai uluit. Mi se părea că tacul joacă singur.

Minus Douăzeci era și mai uluit. L-am auzit, în trecere:

— Cine l-a handicapat pe omul ăsta? a întrebat el.

— Eu, a răspuns tânărul cu vorbire amabilă.

— Oh, a zis Minus Douăzeci, e un prieten de-al dumitale, presupun?

Există unele seri care par să fie ale tale. Am încheiat de făcut cele două sute cincizeci de puncte în mai puţin de trei sferturi de oră. I-am explicat lui Minus Douăzeci — el ajunsese la plus șaizeci și trei, la sfârșit — că jocul meu din seara aceea fusese un caz unic. El a zis că mai auzise de cazuri asemănătoare. L-am lăsat în timp ce se adresa cu însufleţire adunării. Nu era deloc un individ simpatic.

După aceea, nu m-a mai interesat să câștig; și asta, bineînţeles, mi-a fost fatal. Cu cât mă străduiam mai puţin, cu atât se părea că e mai cu neputinţă să greșesc. Am rămas, în finală, cu un client de la un alt hotel. Dar pentru partida cu el, eram convins că trebuie să renunţ la handicap. Hotelul nostru nu voia, în niciun caz, să câștige hotelul rival. Așadar s-au strâns cu toţii în jurul meu și mi-au dat sfaturi gălăgioase, rugându-mă fierbinte să fiu precaut — rezultatul a fost, cum era de așteptat, că m-am întors, și încă foarte repede, la forma mea dintotdeauna.

Niciodată până atunci și nici de atunci încolo nu am jucat la fel cum am jucat în săptămâna aceea. Dar mi-am dat seama de ce eram în stare.

Chiar trebuia să cumpăr o masă nouă, cu buzunare competente. Se întâmpla ceva bizar cu buzunarele noastre. Bilele intrau în ele și apoi se întorceau și ieșeau iar. Ai fi crezut că vedeau înăuntru ceva care le înspăimânta. Ieșeau afară tremurând și se lipeau de bandă.

Trebuia, de asemenea, să cumpăr o bilă roșie nouă. Cred că roșia noastră era o bilă foarte veche. Mi se părea întotdeauna obosită.

— Cât despre sala de biliard, i-am spus eu lui Dick, îmi dau seama foarte clar cum o să fac.

Dacă mărim cu vreo zece picioare ceea ce figurează acum ca lăptărie, o să avem o încăpere de douăzeci și opt pe douăzeci. Nădăjduiesc că o să fie suficient,

chiar și pentru prietenul tău Malooney. Sufrageria este prea mică să folosească la ceva. Aș putea hotărî — așa cum mi-a sugerat Robin — „s-o arunc în hol”. Dar scările rămân. Pentru dans, pentru teatru de familie – lucruri care să vă ferească pe voi, copiii, de prostii — am o idee pe care o să v-o explic mai târziu. Bucătăria…

— Pot avea și eu o cameră a mea? Întrebă Veronica.

Veronica ședea pe podea, uitându-se ţintă la foc, cu obrazul sprijinit în palmă. Veronica, în astfel de momente, rare, când se afla într-o pauză de făcut năzbâtii, afișa o expresie îngerească, pierdută, în stare să păcălească un străin. Guvernantele, noi pentru ea, aveau oarecare îndoieli dacă în aceste ocazii ar fi avut vreun rost să o smulgă din visare și s-o atragă în discuţii mai practice, despre date istorice și lucruri concrete.

Prietenii mei poeţi, dând pe neașteptate de Veronica așezată la fereastră, zgâindu-se în sus, la Luceafărul de seară, au crezut că era o nălucă, până când s-au apropiat și au descoperit că su gea bomboane de mentă.

— Mi-ar plăcea să am o cameră a mea, adăugă Veronica.

— Parcă aceea ar mai fi cameră! Comentă Robin.

— N-ar mai avea acele tale de păr iţindu-se în sus din tot patul, murmură visătoare Veronica.

— Asta-i bună! zise Robin. De ce…

— Ești mai rea decât mine, zise Veronica.

— Mi-ar fi plăcut și mie să ai camera ta, Veronica, am intervenit eu. Dar mă tem că, în loc să avem un singur dormitor, mereu în dezordine, în casă — o cameră care să-mi dea fiori ori de câte ori o zăresc prin ușa deschisă, căci ușa, în ciuda tuturor observaţiilor mele, în general este larg deschisă…

— Eu nu sunt dezordonată, zise Robin, nu chiar.

Aș găsi fiecare lucrușor, și cu ochii închiși – dacă lumea mi le-ar lăsa în pace.

— Ba ești. Ești aproape cea mai dezordonată fată pe care o cunosc, zise Dick.

— Ba nu, zise Robin. N-ai văzut tu camerele celorlalte fete. Uită-te la camera ta de la Cambridge. Malooney ne-a spus că ai avut un incendiu, și toţi l-am crezut, la început.

— Când un bărbat lucrează… zise Dick.

— Trebuie să aibă un loc ordonat în care să lucreze, sugeră Robin.

Dick oftă.

— N-are niciun rost să vorbească omul cu tine, zise el. Nici propriile defecte nu ţi le vezi.

— Ba pot, zise Robin. Le văd mai bine ca ori cine altcineva. Tot ce vreau este să se facă dretate.

— Demonstrează-mi, Veronica, am zis eu, că meriţi să ai o cameră. Deocamdată, lași impresia că toată casa e a ta. Ţi-am găsit jambierele pe peluza de crochet o anumită piesă vestimentară — un articol pe care oricine dotat cu adevărat bun-simţ feminin l-ar ţine departe de ochii lumii — a fost descoperit fluturând pe fereastra de la scară.

— I-am scos la vedere ca să fie cârpiţi, explică Veronica.

— Ai deschis ușa și i-ai aruncat afară. Ţi-am atras atenţia încă de atunci, zise Robin. La fel faci și cu ghetele.

— Ai prea multă impetuozitate pentru vârsta ta, îi explică Dick. Încearcă să fii mai puţin năvalnică.

— De asemenea, mi-aș dori, Veronica, am continuat eu, să-ţi cureţi pieptenul de păr cu mai multă grijă sau măcar să știi când ţi-l cureţi. Cât despre mănușile tale — ei bine, vânatul mănuși lor tale s-a dovedit a fi sportul nostru de căpetenie, iarna.

— Ei, las că și voi le căutaţi în cele mai trăsnite locuri, zise Veronica.

— De acord. Dar fii sinceră, Veronica, am rugat-o eu. Recunoaşte și tu că tocmai în locurile cele mai trăsnite le găsim, din când în când.

Când cineva îţi caută lucrurile, Veronica, acela învaţă să nu-și piardă niciodată speranţa. Atâta vreme cât mai rămâne necercetat vreun colţișor din casă ori din afara ei, pe o rază de jumătate de milă, speranţa nu trebuie abandonată.

Veronica tot mai privea visătoare în jur.

— Cred, zise ea, că-i ‘reditate.

— E ce? am întrebat eu.

— Vrea să spună ereditate, sugeră Dick. Cerşetoare mică și nerușinată! Mă mir că îi dai voie să-ţi vorbească așa.

— Pe de altă parte, adăugă Robin, după cum îţi explic tot timpul, tati este un om de litere. La el face parte din temperament.

— E greu de noi, copiii, zise Veronica.

Cu toţii am căzut de acord — cu excepţia

Veronicăi desigur — că era timpul ca Veronica să meargă la culcare. În calitate de președinte al adunării, mi-am asumat responsabilitatea de a închide ședinţa.

CAPITOLUL II

— Vrei să spui, babacule, că ai cumpărat casa pe bune, mă întrebă Dick, sau doar vorbim și noi așa?

— De data asta, Dick, am răspuns eu, chiar am făcut-o.

Dick deveni serios.

— Asta e așa cum ţi-ai dorit-o? întrebă.

— Nu, Dick, i-am răspuns, nu e cum mi-am dorit-o. Îmi doream o casă de modă veche, pitorească, genul acela încărcat, toată numai fron toane, și iederă, și balconașe închise.

— Amesteci lucrurile, mă întrerupse el. Frontoanele și balcoanele închise nu se potrivesc.

— Ba să mă ierţi, Dick, l-am corectat, la casa pe care o voiam eu, se potriveau. Este modelul de casă pe care îl găsești în numerele de Crăciun ale revistelor. Nu l-am văzut nicăieri în altă parte, dar mi-a plăcut de prima dată. Nu este prea de parte de biserică și este bine luminată noaptea.

„Într-o bună zi”, obișnuiam să-mi spun pe când eram copil, „o să devin un om deștept şi-o să locuiesc într-o casă exact ca asta”. Era visul meu.

— Și cum arată, mă întrebă Robin, casa asta pe care ai cumpărat-o?

— Agentul, i-am explicat eu, susţine că s-ar putea îmbunătăţi. L-am întrebat cărei școli de arhitectură crede că i-ar aparţine; mi-a spus că, după părerea lui, ar fi o școală locală și a subliniat — ceea ce pare a fi adevărat — că în zilele noastre nu se mai construiesc astfel de case.

— Aproape de râu? întrebă Dick.

— Păi, pe drum, i-am răspuns eu, aș zice că sunt vreo două mile.

— Și pe scurtătură? se interesă Dick.

— Pe drum e cea mai scurtă cale, i-am explicat eu. Ar mai fi un drum mai drăguţ, prin pădure, dar așa e la vreo trei mile jumătate.

— Păi, am hotărât că o să fie lângă râu, zise Robin.

— Am hotărât, de asemenea, că va fi pe teren nisipos, cu vedere spre sud-est, i-am răspuns eu.

Numai un singur lucru în casa asta are deschidere spre sud-vest și anume ușa din spate.

L-am întrebat pe agent despre nisip. M-a sfătuit că, dacă vreau nisip, în orice cantitate, să cer o ofertă de preţ de la căile ferate. Am vrut să fie pe un deal. Este pe un deal, cu un deal și mai mare în faţa ei. Pe cel de-al doilea nu l-am vrut.

Am vrut să aibă o perspectivă totală către jumătatea sudică a Angliei. Am vrut să-mi conduc vizitatorii pe treptele de la intrare și să le împui urechile cu povești despre cum, de acolo, în zilele senine, se poate vedea Canalul Bristolului. Poate că nu m-ar fi crezut, dar fără dealul acela, aș fi putut s-o ţin pe a mea, iar ei n-ar fi putut fi siguri — absolut siguri — că îi mint.

Personal, mi-ar fi plăcut o casă unde să se fi petrecut ceva înainte. Mi-ar fi plăcut, mărturisesc, o pată de sânge — nu una bătătoare la ochi, ci una curată și discretă, o pată de sânge care să fi rămas ascunsă, în cea mai mare parte a timpului, sub preșul de la ușă și doar ocazional ară tată, ca o trataţie, musafirilor. Nutream speranţe și pentru o stafie. Nu mă refer la una dintre stafiile acelea gălăgioase, care par să nu știe că sunt moarte. Aveam în minte stafia unei *lady,* o stafie delicată, cu purtări drăguţe. Casa — ei bine, e o casă care arată atât de la locul ei, încât asta este principala mea obiecţie la adresa ei.

Are ecou. Dacă te duci în fundul grădinii și strigi spre ea foarte tare, îţi răspunde. Ăsta este singurul lucru cu care te poţi distra. Chiar și atunci când îţi răspunde, o face pe un asemenea ton, încât ai impresia că socotește treaba asta o prostie — și răspunde numai așa, ca să-ţi facă ţie pe plac. Este una dintre casele care par să se gândească permanent la ratele și la taxele lor.

— Ai totuși vreun motiv pentru care ai cum părat-o? întrebă Dick.

— Da, Dick, am răspuns eu. Noi toţi suntem sătui de suburbia asta. Vrem să locuim la ţară și să ne fie bine. Ca să trăiești la ţară, bucurându-te cât de cât de confort, este necesar să ai o casă acolo. Așa stând lucrurile, rezultă că fie trebuie să construim o casă, fie trebuie să cumpărăm una. Mi-ar fi plăcut mai degrabă să construiesc o casă. Talboys și-a construit el însuși o casă. Îl cunoaşteţi pe Talboys. Când l-am întâlnit prima oară, mai înainte de a începe să construiască, era un om

vesel, întotdeauna cu un cuvânt ama bil pe buze pentru toată lumea. Constructorul l-a asigurat că în următorii douăzeci de ani, când culoarea va avea timp să pălească, locuinţa sa va fi o pictură. În prezent, cum dă cu ochii de ea se și umple de nervi. An după an, i-au spus, umezeala va trece de la sine, iar el va suferi din ce în ce mai puţin de reumatism, friguri și lumbago. Are un gard viu în jurul grădinii, de optsprezece inchi înălţime. Ca să-i ţină pe dracii de copii la distanţă, a trebuit să ridice un gard de sârmă ghimpată. Dar gardul de sârmă ghimpată nu-ţi asigură o intimitate perfectă. Când familia Tal boys îşi bea cafeaua pe peluză, de regulă un cio por de săteni o urmărește din priviri. În grădină are copaci; știi că sunt copaci pentru că fiecare are o plăcuţă legată de trunchi, care îţi spune ce soi de arbore este. Deocamdată, seamănă unul cu altul. Peste vreo treizeci de ani, după estimările lui Talboys, copacii aceștia îi vor da umbră și liniște, dar până atunci el speră că o să moară.

Eu vreau o casă care să fi depășit toate problemele de genul ăsta; nu vreau să-mi petrec restul zilelor mele crescând o casă tânără și lipsită de experienţă.

— Dar de ce neapărat casa asta, stărui Robin, dacă, după cum spui, nu este casa pe care ţi-ai dorit-o?

— Pentru că, draga mea copilă, i-am răspuns eu, este mai puţin diferită de casa pe care o vreau eu decât celelalte case pe care le-am văzut.

Când suntem tineri ne punem în cap să ne zbatem să obţinem ceea ce vrem; când ajungem la vârsta înţelepciunii, hotărâm să ne zbatem și să vedem ce putem obţine. Asta înseamnă economie de timp. În ultimii doi ani am văzut aproape șaizeci de case și, dintre toate, numai una sân gură era într-adevăr casa pe care o voiam. De atunci am tot ţinut povestea asta închisă în mine. Chiar și acum, când mă gândesc, mă enervează. Nu de la un agent am aflat despre ea.

Am întâlnit întâmplător un om în tren. Avea un ochi vânăt. Dacă o să-l mai întâlnesc vreodată, o să i-l învineţesc și pe celălalt. Mi-a povestit că s-a ales cu vânătaia fiindcă avusese necazuri cu o minge de golf, iar eu, la momentul acela, l-am crezut. Stând noi de vorbă, i-am pomenit despre faptul că eram în căutarea unei case. El mi-a descris locul și mi s-a părut că au trecut ore până când trenul s-a oprit, în sfârșit, într-o staţie. Când s-a oprit, am coborât și am luat primul tren înapoi. Nici n-am mai așteptat până după prânz. Aveam bicicleta la mine și m-am dus ţintă acolo. Era — ei bine, era chiar casa pe care mi-o doream. Dacă ar fi dispărut dintr-odată și m-aș fi trezit în pat, toată povestea mi s-ar fi părut mai de înţeles. Proprietarul însuși mi-a deschis.

Avea atitudinea unui militar la pensie. Abia după aceea am aflat că el era proprietarul.

Am spus „Bună ziua, dacă nu vă deranjează, aș vrea să arunc o privire prin casă”. Stăteam în holul lambrisat cu stejar. Am zărit scara scuip tată, despre care îmi vorbise omul din tren, și, de asemenea, șemineurile în stil Tudor. Asta a fost tot ce am avut timp să observ. În clipa următoare, zăceam întins pe spate în mijlocul curţii cu pietriș, cu ușa închisă în nas. Mi-am ridicat privirile. Am văzut capul bătrânului smintit iţindu-se la o ferestruică. Era un chip drăcesc. Avea o pușcă în

mână.

„O să număr până la douăzeci”, a zis el.

„Dacă nu ești de partea cealaltă a porţii când termin, o să trag”.

Am numărat și eu în gând, pe când alergam către poartă. Am ajuns la optsprezece.

Aveam de așteptat o oră până să vină trenul.

Am vorbit despre ce mi se întâmplase cu șeful de gară.

„Da”, a zis el, „o să iasă cu scandal, într-una din zilele astea”.

Eu i-am zis: „Mie mi se pare că a și început”.

El a zis: „E de la soarele toamnei târzii. Le tulbură minţile. Avem vreo doi sau trei în zonă.

Sunt destul de liniștiţi, până când se întâmplă câte ceva”.

„Dacă aș fi întârziat două secunde”, i-am zis eu, „cred că ar fi făcut-o”.

„Este o casă fermecătoare”, a zis șeful de gară. „Nici prea mare, nici prea mică. Este genul de casă după care lumea pare să se dea în vânt”.

„N-o invidiez”, am zis eu, „pe următoarea persoană care o să aibă aceeași impresie”.

„El s-a mutat aici”, mi-a povestit șeful de gară, „acum vreo zece ani. De atunci, au fost pe puţin o mie de persoane care s-au prezentat să-i cumpere casa. La început, el a râs, amuzat — explicându-le că avea de gând să trăiască el însuși în casa aceea, în liniște și pace, până la moarte.

Doi din trei se declarau bucuroși să aștepte până atunci și îi propuneau niște aranjamente prin care să poată intra ei în posesia casei la să zicem, o săptămână după înmormântare. În ultimele luni, a fost mai rău ca oricând. Am nu mă rat eu că dumneata ești al optulea care a venit până aici, săptămâna asta, și astăzi e de-abia marţi. Ei, îţi închipui că are și bătrânul dreptate, în felul lui”.

— Și, întrebă Dick, i-a împușcat pe ceilalţi care au mai trecut pe-acolo?

— Nu fi prost, Dick, zise Robin. E o poveste.

Spune-ne alta, tati!

— Nu știu ce vrei să spui, Robin, cu povestea, am zis eu. Dacă vrei să insinuezi că…

Robin a zis că nu, dar eu știu foarte bine că da. Pentru că sunt un scriitor și trebuie să născocesc povești pentru a-mi câștiga traiul, lumea crede că nu știu niciun adevăr. Este destul de supărător să fii pus la îndoială și acuzat că exagerezi; să vezi cum, unul câte unul, propriile tale odrasle, sânge din sângele tău, schimbă zâmbete maliţioase și remarci zeflemitoare, când tu te chinui să le spui povestea întocmai cum a fost – ei bine, care-i câștigul să mai spui adevărul?

Sunt momente când aproape că-mi jur în sinea mea că n-o să mai spun niciodată adevărul.

— Din întâmplare, am zis eu, povestea este adevărată, în mare măsură. Trec peste nepăsarea voastră în ceea ce privește primejdia prin care am trecut; cu toate că o fiică drăguţă, la episodul cu pușca, menţionat mai devreme, și-ar fi exprimat îngrijorarea. În orice caz, la sfârșit, ai fi putut spune ceva mai simpatetic decât

„Spune-ne alta”. Omul n-a mai tras cu pușca în următorii vizitatori din pricină că, exact a doua zi, nevastă-sa, îngrijorată de ceea ce se petrecuse, a dat fuga la Londra și a consultat un expert — un gest deloc pripit, după cum s-a dovedit. Bietul bătrân a murit, șase luni mai târziu, într-un azil particular de boli nervoase.

Asta am aflat-o de la șeful de gară, când am trecut din nou staţia aceea de cale ferată, în primă vara asta. Casa a intrat în posesia nepotului său, care locuiește acum în ea. Un tânăr cu familie numeroasă, dar între timp oamenii au învăţat că locul acela nu este de vânzare. Mie mi se pare o poveste mai degrabă tristă. Soarele toamnei târzii, cum credea șeful de gară, o fi început tot necazul, dar deznodământul a fost fără îndoială grăbit de sâcâiala la care nefericitul domn a fost supus; iar eu, pe de altă parte, chiar aș fi putut fi împușcat. Singurul lucru care mă mângâie este să mă gândesc la ochiul învineţit al netotului ăluia — netotul care m-a trimis acolo.

— Și niciuna dintre celelalte case, sugeră Dick, nu era bună deloc?

— Aveau cusururi, Dick, i-am explicat eu. Era, de pildă, o casă în Essex, una dintre primele pe care mama voastră și cu mine am vizitat-o.

Aproape că mi-au dat lacrimile de bucurie când am citit anunţul. Fusese odinioară o mănăstire.

Regina Elizabeth dormise în ea pe drumul ei către Greenwich. O fotografie a casei însoţea anunţul. Altminteri, dacă n-ar fi avut și fotografie, nu l-aș fi crezut. Era la mai puţin de douăsprezece mile distanţă de Charing Cross. Proprietarul, scria, era deschis la negocieri.

— Numai minciuni, bănuiesc, zise Dick.

— Anunţul, cel puţin, subestimase atractivitatea casei, i-am răspuns eu. Tot ce îi pot reproșa anunţului este că nu menţiona și alte lucruri. Nu menţiona, de pildă, că, de pe vremea reginei

Elizabeth, împrejurimile s-au schimbat. Nu menţiona că accesul se făcea printre o crâșmă, de-o parte a porţii, și un magazin cu pește prăjit, de cealaltă; că Marea Companie a Căilor Ferate de Est își stabilise un depozit de mărfuri chiar în capătul grădinii; că geamurile camerei de zi dădeau spre o întinsă fabrică de chimicale și cele ale sufrageriei, care era după colţ, în curtea unui cioplitor de monumente funerare. Casa în sine era un vis.

— Dar care-i rostul? întrebă Dick. Ce cred agenţii imobiliari că obţin din asta? Chiar își în chipule că oamenii vor cumpăra o casă după ce au citit anunţul, fără să se ducă niciodată s-o vadă?

— Exact întrebarea asta i-am pus-o eu odată unui agent, am zis eu. El mi-a răspuns că își concep reclamele în primul rând și mai ales pentru a-i susţine moralul proprietarului — omul care vrea să-și vândă casa. Spunea că, atunci când un om încearcă să se despartă de o casă, trebuie să asculte atâtea exagerări din partea persoanelor care vin s-o vadă, încât, dacă nu ţine cineva cu casa — zicând tot ce poate fi zis în favoarea ei și ascunzându-i defectele — posesorul va sfârși prin a se rușina într-atât de ea, încât nu va dori decât să scape de ea ori s-o arunce în aer, cu dinamită.

A mai spus că, doar citind anunţul în catalogul agenţilor imobiliari, omul se resemnează cu gândul că este posesorul casei. Mi-a povestit cum un client de-al său încercase ani de-a rândul să-și vână casa — până când, într-o bună zi, la birou, a citit din întâmplare descrierea pe care i-o făcea agenţia. Imediat după aceea, s-a întors direct acasă, a scos plăcuţa pe care scris „de vânzare” și a continuat să locuiască acolo, unde mai locuiește încă și astăzi, la fel de mulţumit. Din acest punct de vedere, sistemul are o logică; dar pentru căutătorul de casă funcţionează prost.

Un agent m-a trimis într-o călătorie de o zi, ca să văd o casă aflată în mijlocul unui șantier de cărămizi, cu vedere spre Marele Canal Colector. L-am întrebat unde era râul despre care-mi vorbise. Mi-a explicat că se afla de partea cealaltă a canalului, dar la un nivel mai jos și acesta era singurul motiv pentru care nu-l puteam vedea din casă. L-am întrebat despre decorul pitoresc. Mi-a explicat că era ceva mai departe, pe drum în jos, după cotitură. Părea să mă socotească din cale-afară de cusurgiu, fiindcă mă așteptam să găsesc tot ce voiam chiar în pragul casei. Mi-a sugerat să îmi închid perspectiva spre fabrica de cărămizi — în caz că nu-mi plăcea fa brica de cărămizi — plantând copaci. Mi-a sugerat eucaliptul. A spus că e un copac care crește foarte repede. Pe deasupra, a adăugat, produce și gumă.

Pentru o altă casă a trebuit să călătoresc până în Dorsetshire ca s-o văd. Conţinea, potri vit reclamei, „poate cel mai bine realizat arc normand, încă în picioare, din Sudul Angliei”. Îl puteai găsi menţionat în Dugdale, și data din secolul al XIII-lea. Chiar nu știu la ce mă așteptasem. Mi-am spus în sinea mea că trebuie să fie niște pungași, cu un venit destul de modest chiar și la vremea aceea. Mai dai, din când în când, de câte un rechinaș care, cu firava influenţă exercitată în ţinutul său, s-a mulţumit cu un castel primitiv. Câteva dintre ele, ascunse prin districtele mai puţin umblate, au scăpat ruinei. Descendenţii mai civilizaţi le-au adaptat cerinţelor vremii din urmă. Aveam în minte, înainte ca trenul să ajungă în Dorchester, ceva între o miniatură a Turnului Londrei și o copie medievală a cocioabei lui Ann Hathaway[2] de la Stratford. Îmi închipuiam temniţe și un pod mobil, poate chiar un tunel secret. Familia Lamehick are un culoar secret, ducând din spatele unui soi de portret din sufragerie până în spatele vetrei de la bucătărie. Ei îl folosesc ca debara pentru rufărie. Eu cred că-i păcat. De bună seamă că, la vremea când a fost construit, ducea mai departe.

Vicarul, de asemenea, care este și puţin anticar, bănuiește că dădea undeva în cimitir. I-am spus lui Lainchick că ar trebui să-l desfunde, dar soţia lui nu vrea să se atingă nimeni de el. Ea pare să-l considere mai potrivit așa cum este acum.

Dintotdeauna am avut o slăbiciune pentru culoarele secrete. Am hotărât că o să repar podul mobil şi-o să-l repun în funcţiune. Flancat pe ambele laturi de ghivece cu flori, ar fi fost o cale de acces inedită și pitorească.

— Exista și un pod mobil? întrebă Dick.

---

[2] Soția lui William Shakespeare (n.tr.).

— Nu exista niciun pod mobil, i-am explicat.

Intrarea în casă se făcea prin ceea ce paznicul numea seră. Nu era genul de casă la care să se potrivească un pod mobil.

— Păi, atunci care era treaba cu arcadele nor mande? protestă Dick.

— Nu arcade, l-am corectat eu, arc. Arcul nor mand era la capătul scărilor, în bucătărie. Căci bucătăria fusese construită în secolul al XIII-lea – și, după câte se părea, nu se schimbaseră prea multe de atunci. Ai fi putut crede că, la origini fusese cameră de tortură — asta era impresia pe care ţi-o lăsa. Cred că mama voastră ar fi ridicat obiecţii în privinţa bucătăriei — în orice caz, când i-ar fi dat prin minte să gătească. Ar fi fost nevoie să o întrebe pe bucătăreasă, mai înainte de a o angaja: „N-ai nimic împotrivă să gătești într-o pivniță, în întuneric, nu-i așa?" Unele bucătărese ar putea avea. Restul casei era ceea ce aș putea să descriu ca stilul amestecat al zilelor noastre. Penultimul locatar aruncase o baie din tablă ondulată.

Apoi, a mai fost o casă în Berkshire — pe care am văzut-o împreună cu mama voastră —, prin a cărei grădină curgea un pârâu cu păstrăvi. Îmi și închipuiam cum o să ies, după masa de prânz, să pescuiesc niște păstrăvi pentru cină și cum o să-mi invit prietenii aroganţi la „cuibușorul meu din Berkshire", pentru câteva zile de pescuit păstrăvi. Am cunoscut odată un ins, care acum este baronet. Era foarte priceput la pescuit. M-am gândit că poate l-aș aduce și pe el. Ar fi dat bine în coloana cu evenimente moderne: „Printre ceilalţi distinși oaspeţi" — știţi voi, cum se scrie.

Aveam deja paragraful în minte. Mă mir că nu-mi cumpărasem și o undiţă.

— Nu exista niciun pârâu cu păstrăvi? întrebă Robin.

— Exista un pârâu, am răspuns eu, deși poate e cam mult spus pârâu. Pârâul a fost cel dintâi lucru pe care l-a observat mama voastră. L-a descoperit cu vreun sfert de oră mai înainte să ajungem la el — mai înainte să știm că acela era pârâul. Ne-am întors în oraș și ea a cumpărat o sticluţă cu săruri, cea mai mare pe care a găsit-o.

Pârâul acela îi dăduse dureri de cap, iar pe mine mă scosese din minţi. Biroul agentului se afla vizavi de gară. Mi-am acordat o jumătate de oră ca să mă întorc și să-i spun ceea ce gândeam despre el și, astfel, am pierdut trenul. L-aș fi putut prinde, dacă m-ar fi lăsat să vorbesc numai eu, dar m-a tot întrerupt. A zis că oamenii de la fabrica de hârtie erau de vină — că el le atrăsese atenţia, nu o dată: părea convins că mila era tot ce-mi lipsea. M-a încredinţat, pe cuvântul lui de agent imobiliar, că odinioară existase și un pârâu cu păstrăvi. Faptul era atestat istoric.

Isaac Walton[3] pescuise în el — asta fusese înainte de fabrica de hârtie. Era de părere că s-ar fi putut cumpăra vreo câţiva păstrăvi, masculi și femele, care să fie puși acolo; el ar fi înclinat către o specie foarte rezistentă de păstrăvi, obișnuiţi cu niște condiţii dure de trai. Eu i-am spus că nu căutam o locuinţă în care să mă joc

---

[3] Autor al unui Ghid complet al pescarului (1653), cea mai reeditată carte din Anglia, după Biblie și opera completă a lui Shakespeare (n.tr.).

de-a Noe; și l-am părăsit, după cum i-am declarat, cu intenţia de-a mă duce direct la avocaţii mei și a intenta proces împotriva lui pentru că spunea numai prostii; iar el și-a pus pălăria și s-a dus direct la avocaţii lui, ca să-mi intenteze proces pentru calomnie.

Presupun, în sinea mea, că s-a gândit, totuși, mai bine. Dar am obosit să văd că toată viaţa mea s-a prefăcut într-un perpetuu 1 Aprilie. Casa aceasta, pe care am cumpărat-o, nu este după dorinţa inimii mele, dar, cu unele îmbunătăţiri, ar putea fi. O să-i punem noi ferestre cu zăbrele și o s-o împopoţonăm cu șemineuri. Poate o să punem şi-o tăbliţă pe ușa de la intrare, cu o dată — asta dă bine întotdeauna: există un desen pitoresc pentru cifra cinci, de modă veche. Când vom termina — și nu vom face decât schimbările necesare — va fi un conac în stil Tudor. Dintotdeauna mi-am dorit un conac în stil Tudor.

Eu, unul, nu văd niciun motiv pentru care n-ar circula și niște povești în legătură cu acest conac. De ce n-am avea și o cameră în care să fi dormit cândva o personalitate? N-o să fie regina Elizabeth. Sunt sătul de regina Elizabeth. De altr fel, eu nu cred că a fost frumoasă. De ce nu regi na Anne? O *lady* liniștită și bătrână, după toate mărturiile, care n-a dat bătăi de cap. Sau, mai bine chiar, Shakespeare. El s-a fâţâit permanent între Londra și Stratford. N-ar însemna să se fi abătut prea mult din drumul lui. „Camera în care a dormit Shakespeare!” Oh, păi asta e o idee cu totul originală. Se pare că nimeni nu s-a mai gândit la Shakespeare. Avem patul cu baldachin. Mamei voastre niciodată nu i-a plăcut. O să insiste că te influenţează negativ. Am putea atârna de perete scene din piesele lui și-am putea pune chiar bustul bătrânului gentleman deasupra ușii. Dacă aș lăsat în pace și nu m-ar sâcâi, poate chiar aș ajunge să cred că într-adevăr a dormit acolo.

— Cum rămâne cu dulapurile de vase? aruncă

Dick. Mama-mică va face gură pentru dulapurile de vase!

N-am să-mi pot explica niciodată pasiunea majorităţii femeilor pentru dulapurile de vase.

Pe lumea cealaltă, sunt sigur că prima cerere a femeii este întotdeauna: „Aș putea avea un dulap de vase?” Și-ar ţine și bărbatul și copiii în dulapuri de vase, dacă ar fi după ea: asta ar fi noţiunea ei de casă perfectă, toată lumea împachetată, cu o bucăţică de naftalină, fiecare în propriul lui sau ei dulap de vase. Am cunoscut odată o femeie care era fericită — ca femeie. Locuia într-o casă cu douăzeci și nouă de dulapuri de vase: cred că și casa trebuie să fi fost construită tot de o femeie. Erau dulapuri de vase încăpătoare, multe dintre ele, cu uși în toată regula, care nu se deosebeau cu nimic de celelalte uși. Vizitatorii îşi spuneau unul altuia noapte bună și dispăreau cu lumânările lor în dulapuri, ieșind apoi numai decât, speriaţi și clătinându-se pe picioare. Bietul gentleman, soţul acestei femei, mi-a povestit că, având nevoie să coboare din nou în salon, după ceva ce-și uitase, nemaifiind în stare, la întoarcere, să nimerească în altă parte decât în dulapurile de vase, s-a dat bătut și și-a petrecut noaptea într-unul dintre ele. La ora micului dejun, oaspeţii se grăbeau să coboare și deschideau larg ușile dulapurilor de vase, cu un vesel „Bună dimineaţa!”. Când doamna respectivă era plecată, nimeni din toată

casa nu știa niciodată unde pot găsi una-alta; iar când venea ea acasă, era singura care știa unde ar fi trebuit să fie lucrurile respective. Totuși, o dată, când unul dintre cele douăzeci și nouă de dulapuri de vase a trebuit golit temporar pentru reparaţii, ea n-a mai zâmbit, mi-a spus soţul ei, mai bine de trei săptămâni — până când n-au ieșit muncitorii din casă și respectivul dulap de vase și-a reintrat în funcţii.

Ea a povestit că fusese atât de derutant să nu mai aibă unde să-și pună lucrurile.

Majoritatea femeilor nu vor o casă, în sensul obișnuit al cuvântului. Ceea ce-și doresc ele este o casă făcută de un djin. Ai găsit, după părerea ta, casa ideală. Îi arăţi și ei șemineul în stilul Adam[4], din sufragerie. Baţi ușurel în lambriurile de pe hol cu umbrela. „Stejar”, o faci tu să remarce, „totul numai stejar!” Apoi îi atragi atenţia asupra priveliștii: îi povestești legenda locală.

Îndreptându-i capul în direcţia potrivită la fereastră, o faci să vadă copacul de care omul din le gendă a fost spânzurat. Îi vorbești îndelung despre cadranul solar; îi pomenești pentru a doua oară de șemineul în stil Adam.

„Totul este foarte drăguţ”, îţi răspunde ea.

„Dar copiii unde o să doarmă?”

Îţi taie tot elanul.

Dacă nu e problema copiilor, e cea cu apa. Ea vrea puţină apă — și te întreabă de unde vine. Tu îi arăţi de unde vine.

„Ce, din locul ăla mizerabil?” exclamă ea.

E la fel de nemulţumită dacă vine dintr-un izvor sau dacă e apă căzută din cer și păstrată în rezervoare. N-are pic de încredere în apa din natură. O femeie nu crede niciodată că apa poate fi bună și dacă nu vine dintr-o staţie de epurare.

Se pare că, în mintea ei, compania de distribuţie a apei potabile o schimbă în fiecare dimineaţă cu alta proaspătă, în vechiul recipient dintotdeauna.

Dacă izbutești s-o împaci cu apa, atunci e convinsă că hornurile scot fum; arată ca și cum ar scoate fum. Bine, dar — îi spui tu —, hornurile sunt printre ce are casa mai bun. O inviţi afară și o pui să le privească. Sunt hornuri adevărate, din secolul al șaisprezecelea, cu sculpturi pe ele.

Nu se poate să scoată fum. N-ar face niciodată ceva atât de inestetic. Ea îţi răspunde că speră să ai dreptate și îţi sugerează apărătoarele de fum pentru coșuri, preventiv, în caz că totuși fumegă.

După aceea, vrea să vadă bucătăria — unde e bucătăria? Tu nu știi unde e. Nu te-a interesat bucătăria. Trebuie să fie și o bucătărie, de bună seamă. Când o găsești, soţia se arată îngrijorată, fiindcă se află în celălalt capăt al casei faţă de sufragerie. Tu subliniezi avantajul sufrageriei de a fi departe de mirosul de mâncare. Auzind asta, ea o ia ca pe un reproș personal: îţi spune că tu ești cel dintâi care bombăni când mâncarea este rece; și, în enervarea ei, acuză toată tagma mas culină de lipsă de simţ practic. Simpla vedere a unei case goale o

---

[4] Robert Adam (1728-1792), arhitect renumit pentru frumoasele sale clădiri, publice și private, în stil clasic (n.tr.).

scoate din minţi pe-o femeie.

Bineînţeles că plita nu e bună. Plitele de bucătărie nu sunt niciodată bune. Tu îi făgăduiești c-o să-i cumperi una nouă. Șase luni mai târziu, o s-o vrea înapoi pe cea veche: dar ar fi o cruzime să i-o spui în faţă. Făgăduiala c-o să-i cumperi o plită nouă o liniștește. Femeia niciodată nu-și pierde speranţa că, într-o bună zi — cea mai bună dintre toate —, va reuși să-și împlinească visul cu plita de bucătărie, plita la care a visat încă de când era copilă.

Problema plitei fiind rezolvată, îţi închipui că ai înfrânt toate împotrivirile. Deodată, ea începe să vorbească despre lucruri pe care nimeni altei ne va decât tot o femeie sau un inspector sanitar, nu le-ar discuta fără să roșească.

Îţi trebuie mult tact ca să aduci o femeie într-o casă nouă. E nervoasă, suspicioasă.

— Mă bucur, dragul meu Dick, i-am răspuns eu, că ai adus vorba despre dulapurile de vase.

Tocmai cu dulapurile de vase am de gând s-o ademenesc pe mama voastră. Dulapurile de vase, din punctul ei de vedere, vor fi pata de culoare; sunt paisprezece bucăţi. Contez pe dulapurile de vase să mă scoată din multe alte belele. O să vreau să vii cu mine, Dick. Ori de câte ori mama voastră începe să spună ceva cu: „Dar acum, ca să fim realiști, dragă”, aș vrea să-i șoptesc o vorbă despre dulapurile de vase — fără să fie supărător, ca și cum ar fi fost plănuit dinainte: hei, ai puţin simţ practic!

— O să fie loc și pentru un teren de tenis?

Întrebă Dick.

— Un teren de tenis excelent există deja, l-am informat eu. Am obţinut, de asemenea, și pajiș tea împrejmuită de lângă el. O să ne putem creşte propria vacă. Poate vom crește și cai.

— Am putea avea o peluză de crochet? Sugeră Robin.

— Am putea, foarte simplu, să avem și o peluză de crochet, am încuviinţat eu. Pe un teren de mărime normală, cred că ar putea învăţa să joace și Veronica. Există unele firi care au nevoie de spaţiu. Pe un teren de mărime normală, înconjurat de un gard zdravăn de fier, s-ar putea pier de mai puţin timp cu explorarea împrejurimilor după mingea pierdută de Veronica.

— Nicio șansă să ne lipim de vreun teren de golf prin vecini, nu-i așa? se temu Dick.

— Nu sunt foarte sigur, i-am răspuns eu. La nicio milă distanţă se află un teren mărișor, cu scaieţi, care se pare că nu folosește nimănui. Aș îndrăzni să spun că, la un preţ rezonabil…

— Nu zău, și când o să fie gata toată comedia asta? mă întrerupse Dick.

— Propun să începem schimbările încă de pe acum, i-am explicat eu. Spre norocul nostru, se întâmplă să existe o cabană a unui paznic de vânătoare liberă și la mică distanţă. Agentul e dispus să-mi dea voie s-o folosesc timp de un an — un lăcaș mic și primitiv, dar situat încântător, la marginea unei păduri. O să mobilez vreo două camere; și o să-mi fac o datorie ca, în fiecare săptămână, să fiu prezent

acolo, ca să arunc o privire la cum merg treburile. Întotdeauna m-am socotit priceput la aruncat priviri. Sărmanul meu tată obișnuia să spună că e singura activitate care pare să mă intereseze. Ei, și, dacă o să fiu la faţa locului, ca să îi îndemn pe toţi la treabă, nădăjduiesc ca toată „comedia", cum o numești tu, să fie gata până în primăvară.

— N-o să mă mărit niciodată, zise Robin.

— Nu te lăsa pradă deznădejdii, o sfătui Dick, ești încă tânără.

— Nici nu vreau să mă mărit vreodată, continuă Robin. N-aș face decât să mă ciondănesc cu bărbatu-meu, dacă m-aș mărita. Iar Dick nu va face nimic, niciodată, de capul lui.

— Iartă-mă dacă sunt mărginit, m-am scuzat eu, dar care e legătura dintre casa de care-ţi vorbesc, ciondănelile tale cu soţul, dacă o să ai vreo dată unul, și capul lui Dick?

Ca să-mi explice, Robin se dădu jos dintr-o săritură și, mai înainte s-o pot opri, se aruncă de gâtul lui Dick.

— N-avem ce face, dragă Dick, i-a spus ea.

Părinţii inteligenţi au întotdeauna copii tâmpiţi.

Dar poate o să fim și noi buni la ceva pe lume, tu și cu mine.

Apoi am aflat că plănuiseră ca Dick, când avea să termine cu picatul la examene, să plece în Canada și să se ocupe de o fermă, luând-o și pe Robin cu el. Urmau să crească vite, și să cutreiere prin prerii, și să doarmă sub cerul liber, în păduri preistorice, și să meargă cu schiurile, și să-și care canoele în spinare, și să coboare pe cataracte, și să vâneze diverse chestii — după câte mi-am putut eu da seama, să susţină un soi de spectacol de tipul nepieritorului Buffalo-Bill[5], numai pentru ei. Cum și când avea să fie făcută munca propriu-zisă la fermă nu se înţelegea deloc.

Mama-mică și cu mine urma să ne încheiem bătrâneţile alături de ei. Să stăm pe-acolo, o vreme, la soare, și apoi să ne ducem liniștiţi din viaţa asta. Robin vărsă câteva lacrimi ajungând la acest punct, dar îşi recăpăta buna dispoziţie, gândindu-se la Veronica, pe care trebuia s-o ademenească să vină într-o vizită pe acolo și s-o mărite cu vreun mic proprietar de teren, dar cu inimă curată — ceea ce nu era, în prezent ambiţia Veronicăi. Convingerea Veronicăi este că ea ar arăta bine dac-ar avea coroană: și are în minte o familie ducală. Robin ne-a prezentat toate acestea cam în vreo zece minute. Când a terminat, îl convinsese pe Dick că viaţa în pădurile virgine canadiene fusese visul lui din copilărie. Este genul ăsta de fată.

Am încercat o discuţie logică, dar să stai de vorbă cu Robin, când i-a intrat ceva în cap, este ca și cum ai încerca să pui căpăstru unui mânz de doi ani. Acea cabană căzută în paragină, cu șase camere, urma să fie salvarea familiei. Și când vorbea

---

[5] Pe numele său adevărat Frederick William Cody, personalitate foarte populară în Statele Unite, faimos pentru spectacolele sale itinerante despre Vestul Sălbatic (1846 — 1917) (n.tr.).

despre ea, chipul i se transfigura, extaziat. Ai fi putut să-ţi imaginezi nu o cabană, ci un sanctuar. Robin care va găti. Robin care se va scula devreme și va mulge vaca, apoi va aduna ouăle din cuibare. Noi, toţi, care am fi dus un trai simplu, învăţând să ne descurcăm singuri. Ar fi atât de bine pentru Veronica. Educaţia înaltă putea să mai aștepte; era timpul să dăm o șansă idealurilor mai înalte. Veronica ar face paturile, ar șterge praful din camere. Seara, Veronica, ţinându-și coșuleţul lângă ea, s-ar așeza și-ar broda ceva, în timp ce eu aș vorbi, aș povesti diverse lucruri, iar Robin ar trece, în vârful picioarelor, încolo și încoace, după treburile ei, ea, zâna întregii gospodării. Mama-mică, ori de câte ori s-ar simţi destul de sănătoasă, ar veni pe la noi.

Noi am înconjura-o și am îngriji-o cu mâini iubitoare. Fermierul englez trebuie să știe câte ceva, în pofida a tot ce se spune despre el. Dick și-ar putea aranja să ia niște lecţii de practică într-ale fermei. Robin n-a spus-o cu răutate, dar a bătut apropo că, înconjurat de exemple, până și eu aș putea să devin interesat de munca cinstită și, în cele din urmă aș învăţa să fac ceva folositor.

Robin vorbea, să zic așa, de vreun sfert de oră. Când termină, mie mi se păru un plan deosebit de frumos. Vacanţa lui Dick tocmai începuse. Pentru următoarele trei luni nu avea să facă nimic altceva decât — ca să-i folosesc propria expresie, foarte plastică — să prindă mucegai pe-acasă. În orice caz, avea să-l ţină departe de pocinoage. Guvernanta Veronicăi pleca. Guvernantele Veronicăi în general ne părăsesc cam după vreun an. Uneori îmi vine să dau anunţ că vreau o doamnă fără conștiinţă. La capătul unui an de încercări, toate îmi explică, de regulă, că nu le lasă conștiinţa să mai rămână; nu simt că-și câștigă salariul pe drept. Nu pentru că fiica mea n-ar fi un copil drăguţ, nu pentru că ar fi bătută-n cap. Pur și simplu — așa cum a zis odată o doamnă din Germania, căreia Dick îi dăduse ceea ce el numea lecţii de perfecţionare a limbii engleze — pentru că nu simţea că ar fi luat vreun salariu. După părerea mamei Veronicăi, fata părea să se „cufunde” în ea însăși. Poate că, dacă îi îngăduiam Veronicăi să mai rămână o vreme necultivată, avea să răsară ceva de la sine.

Robin, vorbind din punctul ei de vedere, susţinea că o perioadă de activitate fizică, în liniște, departe de tovărășia altor fetiţe prostuţe și băieţei și mai prostuţi, ar fi putut avea ca rezultat transformarea Veronicăi într-o viitoare femeie cu scaun la cap. Foarte rar se întâmpla ca aspiraţiile lui Robin să ia o asemenea direcţie — iar când se întâmpla, părea o cruzime să li te împotrivești.

Am întâmpinat ceva greutăţi din partea Mamei-mici. Ideea că acești trei copilași ai săi aveau să fie vreodată bărbaţi și femei în stare să aibă grijă de o casă de ţară cu șase încăperi îi apărea învăluită în aura unui vis fantastic. I-am explicat că aveam să trec și eu pe acolo, în fie care săptămână, pentru cel puţin vreo două sau trei zile, ca să arunc un ochi la ceea ce se petrecea. Nici măcar asta n-a mulţumit-o. În cele din urmă, și-a dat consimţământul, după ce Robin a jurat solemn că avea să-i telegrafieze din prima clipă în care Veronica va tuși.

Luni, am încărcat într-o căruţă, trasă de un cal, lucrurile pe care le-am considerat de strictă necesitate. Dick și Robin au încălecat pe bicicletele lor.

Veronica, așezată comod pe un maldăr de diverse așternuturi, s-a instalat în spatele căruţei.

Eu i-am urmat, luând trenul, joi după-amiaza.

CAPITOLUL III

Primul lucru care m-a trezit dimineaţa a fost vaca. Nu știam că era vaca noastră — nu la ora aceea. Nici nu știam că aveam o vacă. M-am uitat la ceas: două și jumătate. Am crezut că o să se culce la loc, dar, după mintea ei, ziua începuse deja. M-am dus la fereastră: luna strălucea, în culmea ascensiunii sale. Vaca stătea la poartă, cu capul în grădină; mi-am închipuit că zbuciumul nu i se trăgea nicidecum din grija că am putea pierde ceva din frumuseţea priveliștii. Își ţinea gâtul perfect întins și ochii spre cer, ceea ce îi dădea înfăţișarea unui aligator cu urechi clăpăuge. Niciodată n-am avut prea mult de-a face cu vacile. Nu știu cum se poate vorbi cu ele.

I-am spus „taci din gură!” și „culcat!” și m-am prefăcut că azvârl cu o gheată după ea. A părut s-o înveselească faptul că avea un auditoriu și a adăugat o jumătate de duzină de note suplimentare. N-am știut niciodată până atunci că o vacă poate să scoată din ea atâtea sunete. Există ceva cam de același soi, numit omul-orchestră, pe care ai uneori ocazia să-l întâlneşti prin suburbii sau cu care te întâlneai de obicei — nu știu dacă mai există și-n zilele noastre, dar pe vremea când eram eu copil era o apariţie destul de comună.

Avea o flașnetă legată de piept și o tobă legată cu o sfoară în spinare, un rând de fluiere îi atârna de gât iar zurgălăi și clopoţei de cele mai multe dintre încheieturi. Cânta din toate odată și zâmbea. Vaca asta îmi amintea de el, având în plus și rezonanţele unei orgi. Ea nu zâmbea – trebuie să spunem asta, în apărarea ei.

Am sperat că, dacă o fac să creadă că am dormit la loc, are să se lase păgubașă. Așadar, în închis fereastra ostentativ și m-am dus înapoi în pat. Efectul a fost că s-a ambiţionat mai tare să-mi arate tot ce poate. „N-a fost deloc impresionat”, mi-am imaginat-o eu zicându-și în sinea ei, „înseamnă că n-am fost la înălţime. N-am pus destul sentiment”. Și a ţinut-o tot așa, ne întrerupt, vreo jumătate de oră, până când poarta, de care bănuiesc că se rezema, a cedat cu un trosnet. Asta a speriat-o și am auzit-o galopând peste peluză. Tocmai eram pe punctul de a aţipi din nou, când o pereche de porumbei s-a așezat pe pervazul ferestrei și a început să uguiască. E un sunet plăcut, când ai chef de el. Am scris o dată o poezie — o chestie simplă, dar plină de dor — pe când ședeam sub un copac și ascultam uguitul unui porumbel. Însă asta se întâmplase după-amiaza. Acum, singurul lucru căruia îi duceam dorul era o pușcă. De trei ori m-am dat jos din pat și le-am strigat „huși!” A treia oară, am rămas la fereastră până le-am vârât bine în cap că într-adevăr nu voiam să-i aud. Comportamentul meu în celelalte două dăţi îl luaseră, în mod evident, drept poftă de joacă. Tocmai mă vârâsem din nou în pat, când a început să ţipe o bufniţă. Acesta era un alt sunet pe care obișnuiam să-l consider plăcut — atât de straniu, atât de misterios. Cred că

Swinburne[6] a fost cel care a zis că nu ai niciodată persoana dorită, la momentul și în locul potrivit, toate deodată. Dacă persoana iubită este cu tine, atunci ba locul e nepotrivit, ba momentul; iar dacă momentul și locul se întâmplă să fie cele potrivite, atunci perechea ta este cea care nu-ţi trebuie. Bufniţa era în regulă: îmi plac bufniţele. Locul era în regulă. Nimerise însă la momentul nepotrivit, asta era tot. La unsprezece noaptea, când o poţi vedea și, în mod firesc, simţi că dorești să fie prezentă, este într-adevăr momentul potrivit pentru o bufniţă. Cocoţată pe acoperișul unui șopron de vite, înainte de a se crăpa de ziuă, arăta stupid. Stătea pironită acolo, bătând din aripi și chirăind cât putea ea de ascuţit. Ce anume voia, sunt sigur că habar n-am și, oricum, nu părea că acesta să fie modul în care să fi putut afla. La concluzia asta a ajuns și ea, după vreo douăzeci de minute, așa că și-a închis pliscul și s-a dus acasă. Am crezut că, în sfârșit, aveam să mă bucur de puţină liniște, când un cristei — o făptură pe care Natura a înzestrat-o cu un cânt ca sfâșiatul unei stambe, amestecat cu ascuţirea unui ferăstrău — s-a instalat undeva în grădină și s-a pus treabă, lăudându-și Creatorul, după posibilităţi. Am un prieten, poet, care locuiește imediat la ieșirea din Strand și își petrece serile la Clubul Garrick. Scrie versuri ocazionale pentru gazetele de seară și ridică în slăvi „mediul rural atât de liniștit, toropit de povara moleșelii”. Într-una din zilele astea o să-l momesc să vină până aici, într-o vizită, să zicem de sâmbătă până luni, și las să descopere singur ce înseamnă cu adevărat mediul rural — las să asculte! S-a făcut mult prea visător: o să-i prindă bine, o să-l mai trezească niţel. Cristeiul, după o vreme, s-a oprit brusc, cu o convulsie, și pentru cinci minute întregi a fost liniște deplină.

„Dacă mai durează încă vreo cinci”, mi-am spus eu, „o să adorm”.

Simţeam cum mă cuprinde somnul. Abia am murmurat aceste cuvinte, când s-a întors vaca. Ai fi zis că fusese până la colţ, să bea una mică. Era mai în voce ca niciodată.

Mi s-a părut că ar fi un bun prilej de a scrie câteva gânduri despre răsărit. Omul de litere este înclinat să descrie, când și când, câte un răsărit de soare. Cititorul zelos, care a auzit despre acest răsărit de soare, caută însetat toate amănuntele. Eu însumi, în scopul de a observa, alesesem, în general, luna decembrie sau prima decadă a lunii ianuarie. Dar nu poţi să știi nicio dată. Poate că într-una din zilele astea o să-mi doresc un răsărit de soare vara, cu triluri de păsărele și flori încărcate de picuri de rouă — dă bine cu eroina rustică, fiica morarului sau fata care crește pui de găină și are visurile ei. Am întâlnit odată un confrate scriitor, la ora șapte dimineaţa, în Kensington Gardens. Arăta pe jumătate adormit și atât de răvășit, încât, pentru un moment, am șovăit să-i vorbesc: e o persoană care, de regulă, își ia micul dejun la unsprezece ziua. Dar mi-am luat inima-n dinţi și l-am oprit.

— E o oră foarte matinală pentru tine, i-am zis eu.

---

[6] Algernon Charles Swinburne (1837 — 1909), poet și critic englez. Remarcabil prin vitalitatea și muzicalitatea limbajului său poetic, (n.tr.).

— E o oră matinală pentru toată lumea, în afară de cei idioţi din naștere, mi-a răspuns el.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat. N-ai putut să dormi?

— N-am putut să dorm?! mi-a întors-o el, cu indignare. Păi, n-am îndrăznit nici să mă așez pe o bancă, nici să mă sprijin de un copac! Dacă aș fi făcut-o, aș fi adormit buștean în mai puţin de o fracţiune de secundă.

— Și atunci? am stăruit eu. Ai citit *Cum să te ajuţi singur* și *Secretul succesului* ale lui Smiles?

Nu fi absurd, l-am sfătuit eu. O să te duci la şcoala de duminică, la sfârșitul săptămânii ăsteia, şi-o să ţii un jurnal. Ai plecat prea târziu: nu ne mai convertim la patruzeci de ani. Du-te acasă și culcă-te!

Vedeam limpede că nu-și făcea niciun serviciu.

— Mă duc și mă culc, îmi răspunse el. Mă duc și mă culc să dorm o lună, după ce voi termina romanul ăsta încurcat la care lucrez. Ascultă sfatul meu! zise el, punându-și o mână pe umărul meu. Să nu-ţi alegi niciodată ca eroină o fată din colonii. La vârsta noastră, e curată nebunie.

Eroina mea e o fată drăguţă, continuă el, și bună. Are o inimă de aur. M-a adus la stadiul de umbră. Voiam ceva proaspăt și neconvenţional.

Nu mă prinsesem de ceea ce avea să facă. Este genul de fată care se scoală cu noaptea-n cap și călărește pe spinarea goală — a calului, vreau să spun, bineînţeles: nu fi atât de prost! La ea, în New South Wales, nu conta. Am inclus-o în culoarea locală obișnuită — laolaltă cu eucaliptul și cangurul — și-am lăsat-o să călărească în voie.

Acuma însă, când se află aici, la Londra, îmi doresc să nu mă fi gândit niciodată la ea. Se trezește la cinci și hoinărește prin orașul mut.

Asta înseamnă, bineînţeles, că și eu trebuie să fiu în picioare la cinci, ca să-mi pot nota impresiile ei. Am făcut șase mile pe jos, în dimineaţa asta. Mai întâi, până la catedrala St. Paul — îi place, când nu se află nimeni primprejur. Ai zice că nu-i destul de grav pentru ea să vadă că nu se mai află nimeni pe stradă. Se gândește la asta ca o mamă care-și veghează pruncii adormiţi; e plină de chestii dintr-astea. Și de acolo, la Westminster Bridge. Se așază pe parapet și citește Wordsworth[7], până când o gonește poliţaiul.

Ăsta-i alt loc preferat de-al ei… — și-mi arătă, cu o privire grea de dispreţ, bulevardul pe care ne aflam — … aici îi place ei să-și încheie plimbarea de dimineaţă. Vine până aici ca să asculte o mierlă.

— Ei bine, acuma ai terminat, i-am zis eu, ca să-l consolez. Ai făcut-o, și s-a terminat.

— S-a terminat! râse el amar. De-abia a început. Mai e tot Cartierul de Est de străbătut – trebuie să se întâlnească acolo cu un flăcău la fel de scrântit ca și ea.

---

[7] William Wordsworth (1770-1850), unul dintre cei mai mari poeți romantici englezi (n.tr.).

Și plimbarea pe jos nu-i cel mai rău lucru. O să-și ia un cal — poţi să-ţi închipui ce înseamnă asta! Hyde Park n-o s-o mai mulţumească. O să descopere Richmondul și Ham Commonul. Trebuie să descriu scena și bucuria nebună a întregii chestii.

— N-ai putea s-o inventezi? i-am sugerat eu.

— O să inventez toată partea plăcută din povestea asta, răspunse el. Dar trebuie să am o bază de la care să pornesc. Ea o să fie năpădită de anumite senzaţii când o să se afle pe cal. Nu poţi pătrunde în simţirile unui călăreţ, când tu aproape c-ai uitat pe unde se urcă pe un cal.

L-am însoţit către Serpentine. M-am întrebat cum de se îngrășase atât de brusc. Avea un pro scop de baie înfășurat în jurul lui, pe sub haină.

— O să răcesc de-o să mă ia naiba, știu c-o să răcesc, flecărea el, în timp ce îşi descheia șireturile de la ghete.

— N-ai putea s-o amâni până la vară, i-am su gerat eu, și atunci s-o duci pe ea la Ostend?

— N-ar mai fi nonconformist, bombăni el. Nu i-ar stârni deloc interesul.

— Dar li se îngăduie doamnelor să se scalde în Serpentine? am stăruit eu.

— N-o s-o facă în Serpentine, îmi explică el O s-o facă în Tamisa, la Greenwich. Dar trebuie să fie cam aceeași senzaţie. O să povestească totul, amănunţit, la un dineu de la Queen's Gate, și o să-i scandalizeze pe toţi. Numai pentru asta o face, după părerea mea.

A ieșit din apă plin de pete vineţii. L-am ajutat să se îmbrace și a fost destul de norocos să găsească un taxi matinal. Cartea i-a apărut de Crăciun. Criticii au fost de acord că eroina era o încântătoare fantezie. Unii dintre ei au zis că le-ar! plăcut s-o cunoască.

Astfel, aducându-mi aminte de bietul meu prieten, mi s-a părut că, ieșind eu afară din casă la ora aceasta și scriind câteva impresii despre dimineaţă, m-aș fi putut scuti, mai târziu, de bătăile de cap cu creaţia. Mi-am tras la repezeală niște haine pe mine — nu cine știe ce — mi-am vârât carneţelul în buzunar, am deschis ușa și m-am dus jos.

Probabil ar fi mai corect să spun „am deschis ușa și-am fost jos". A fost vina mea, recunosc.

Discutaserăm în plen lucrul acesta și eu însumi îi explicasem răspicat Veronicăi necesitatea de a fi cu băgare de seamă. Arhitectul cabanei nu făcuse risipă de spaţiu. Scutise scara de paliere; ușile dormitoarelor se deschideau în vârful scării. Nu se făcea să pășești dincolo de pragul dormitorului, din pricină că nu exista nimic din colo de el pe care să pășești. Îi spusesem Veroni căi, subliniindu-i clar acest aspect:

— Acuma, vezi, dimineaţă, să nu te apuci să dai buzna afară din cameră, în stilul tău vulcanic obișnuit, pentru că, dacă o faci aici, o s-o păţești.

După cum poţi să-ţi dai seama, nu există paliere.

Scara începe imediat din prag; e abruptă și e terminâ cu o pardoseală de cărămidă. Deschide ușa încetișor, uită-te pe unde calci și pășește binișor!

Dick a adăugat și el un sfat.

— Eu așa am făcut, în prima dimineaţă, zise se el. Am pășit din dormitor drept în bucătărie.

Și pot să-ţi spun că doare. Să fii atentă, băi, asta mică! Cabana asta nu-i făcută să te năpustești prin ea!

Robin căzuse cu o tavă în mână. A zis că n-o să uite în viaţa ei groaza din clipa aceea când, stând în fund pe pardoseala bucătăriei, a strigat la Dick — iar vocea i s-a părut că-i venea de unde va da foarte departe — „S-a spart? Spune-mi adevărul. S-a crăpat pe undeva?”, iar Dick îi răspunsese: „Crăpat? Glumești, e praf! Ce te-așteptai?”

Robin întrebase referindu-se la capul ei, în vreme ce Dick crezuse că întreba de ceainic. În momentul acela, a zis Robin, și-a revăzut toată viaţa derulându-i-se pe dinaintea ochilor. Ca să-și întărească spusele, a pus-o pe Veronica să-i pipăie cucuiul. Veronica a fost dezamăgită de cucui, fiindcă se așteptase să fie mai mare, dar a făgăduit că va fi atentă la scări. Cu toţii am fost de acord că, dacă, în pofida avertismentelor noastre, o să uite iar și, dimineaţă o să vină de-a dura până jos, o să primească exact ce merită.

Gândindu-mă la toate acestea, în timp ce zăceam lat pe podea, m-am înfuriat pe toată lumea.

Urăsc oamenii care pot să doarmă în ciuda zgomotelor care mă trezesc pe mine. De ce eu eram singura persoană din casă care era deranjată?

Camera lui Dick era după colţ; el ar mai fi avut o scuză. Dar Robin și Veronica nu erau două buturugi; vaca ar fi trebuit să le trezească și pe ele! Ar fi trebuit să vorbim despre această problemă prin ușile larg deschise. Atunci Robin ar fi zis: „Orice ai de gând să faci, fii atent la scări, tati!”, iar eu mi-aș fi adus aminte. Copilul modern se pare că nu mai are pic de dragoste pentru părintele său.

M-am adunat de jos și-am pornit-o către ușă.

Vaca mugea în continuare, cu hotărâre. Ardeam de nerăbdare să ies mai repede la ea și să-i trag una. Dar găsirea ușii mi-a luat mai mult timp decât aș fi crezut cu putinţă. Obloanele erau trase și toată casa era într-o desăvârșită beznă.

Ideea fusese să mobilăm această casă doar cu lucrurile care ar fi fost absolut necesare, dar încăperea mi s-a părut ticsită până la refuz. Era, de pildă, un scăunel pentru muls, care este un obiect dinadins făcut să fie greu, ca să nu poată fi răsturnat cu ușurinţă. După ce l-am luat o dată în picioare, m-am mai împiedicat de el încă de zece ori după aceea. În cele din urmă, l-am înşfăcat și l-am cărat cu mine. M-am gândit că l-aș putea folosi să dau cu el în vacă — asta, bineînţeles, când aveam să găsesc ușa de la intrare.

Știam că se deschide din salonaș, dar nu-mi puteam aminti exact poziţia ei. Mi-am spus că, dacă o voi ţine de-a lungul peretelui, o să ajung negreșit la ea. Am găsit peretele și-am pornit-o, plin de încredere. Presupun că explicaţia ar fi că, fără s-o știu, începusem tocmai cu ușa, nu cu ușa de la intrare, cu cealaltă, care dădea în bucătă de Am orbecăit pe lângă perete, pipăind cu mare grijă înaintea mea, și ciocnindu-mă de lucruri cu desăvârșire necunoscute — lucruri de care nu-mi aminteam deloc și care mă loveau fiecare în alt loc. M-am căţărat pe ceea ce am

presupus că ar fi un butoi de bere și am aterizat printre sticle; erau zeci și zeci de sticle. Ca să scap din mijlocul lor, a trebuit să nu mă mai ţin de perete; dar l-am regăsit, după cum am crezut eu, și-am pipăit de-a lungul lui încă vreo jumătate de duzină de iarzi, după care am ajuns din nou între sticle – camera părea tapetată cu sticle! Ceva mai departe, m-am prăvălit peste un alt butoi de bere: în realitate, era același butoi, dar eu nu știam asta. În momentul acela am fost încredintat că Robin se hotărâse să deschidă o crâșmă.

Am dat din nou peste scăunelul de muls și-am luat-o de la capăt; și, mai înainte de a fi făcut zece pași, m-am trezit iarăși printre sticle. Mai târziu, la lumina zilei, mi-a fost foarte ușor să înţeleg ce s-a întâmplat: îmi pipăisem cu atenţie drumul de jur-împrejurul unei debarale. Mă săturasem în asemenea hal de toate sticlele alea și atât mă plictisisem să mă rostogolesc la ne sfârșit peste veșnicele butoaie de bere, încât am părăsit peretele și m-am avântat cutezător în spaţiu.

Nici nu pornisem bine când, ridicându-mi ochii, am văzut cerul — o stea licărea chiar deasupra creștetului meu. Dacă aș fi fost treaz de-a binelea și dacă vaca s-ar fi oprit o clipă din mugit, aș fi ghicit că, într-un fel sau altul, intra sem în șemineu. Dar, așa cum stăteau lucrurile, minunea și misterul acestei privelişti mi-au în gheţar sângele în vine. *Alice în Ţara minunilor* mi s-ar fi părut, în acel moment, un soi de ghid de călătorie. Oare avea să mi se arate deodată vreun căluţ de lemn sau vreun homar, iar eu i-aș fi așezat și-aș fi stat de vorbă cu el — iar, dacă u mi-ar fi răspuns, l-aș fi socotit prost-crescut și n-aș fi simţit jignit? Am mai făcut un pas și steaua a dispărut, întocmai ca și cum ar fi stins-o cineva. N-am fost câtuși de puţin surprins. Mă așteptam la orice.

Am găsit o ușă și am deschis-o, chiar fără efort. În faţa mea era o pădure. N-am putut zări nicio vacă, pe nicăieri, dar continuam s-o aud.

Totul mi se părea de-a dreptul firesc. Aveam să mă plimb prin pădure; foarte probabil, aveam s-o întâlnesc pe vacă acolo și ea avea să fumeze dintr-o pipă. După toate probabilităţile, avea să știe și vreo poezie.

În aerul rece mi-am recăpătat judecata, încetul cu încetul, și am început să pricep de ce nu vedeam vaca. Motivul era că între noi se afla casa.

Printr-un misterios proces fusesem evacuat în curtea din spate. Încă mai aveam în mână scăunelul de muls, dar vaca nu mă mai deranja. S-o văd eu c-o putea trezi pe Veronica doar mugind dincolo de ușă — ar fi fost mai mult decât fusesem eu vreodată în stare să obţin.

M-am așezat pe scăunel și mi-am deschis carneţelul. Am scris în capul paginii titlul: „Răsărit de soare în iulie: observaţii și emoţii” și am notat fără întârziere, ca să nu uit, că, spre trei dimineaţa, începe să se deslușească o slabă lumină; apoi, am adăugat că această lumină devine din ce în ce mai puternică, pe măsură ce trece timpul.

Suna cam neserios chiar și pentru mine, dar citisem eu odată un roman din curentul realist, foarte lăudat pentru autenticitatea sa. Există o nevoie, prin unele cercuri, de observaţii de soiul ăsta. În același fel am notat și eu că porumbelul și cristeiul par să fie printre cei mai matinali copii ai Naturii care salută începutul zilei;

și am adăugat că ţipătul bufniţei poate fi auzit, probabil în deplinătatea sa, de oricine ar avea grijă să se trezească, în acest scop, cu vreun sfert de ceas înainte de zori. Asta a fost tot ce am putut gândi la momentul respectiv. În privinţa emoţiilor, se părea că n-am niciuna.

Mi-am aprins pipa și-am aşteptat ivirea soare lui. Cerul din faţa mea era ușor colorat în trandafiriu. Cu fiecare clipă se aprindea mai tare, devenind de un roșu tot mai intens. Afirm că oricine, nu numai un expert, ar fi jurat că aceea era porţiunea de orizont pe care trebuia să ţin ochii. Mi-am ţinut ochii pe ea, dar n-a apărut niciun soare. Mi-am aprins din nou pipa. Cerul din faţa mea era acum măreţ învăpăiat. Am mâzgălit câteva rânduri, asemuind norii risipiţi cu mireasa roșind la apropierea mirelui. Totul ar fi fost în regulă dacă, mai târziu, n-ar fi început să se preschimbe în verzulii — ceea ce nu mai părea o culoare potrivită pentru o mireasă. Și, mai târziu, s-au făcut galbeni și asta mi-a spulberat și ultima speranţă pentru comparaţia mea. Nu poţi scrie plastic și poetic despre o mireasă care, la apropierea mirelui, se face mai întâi verde, apoi galbenă la faţă — nu poţi simţi decât milă pentru ea. Am mai așteptat o vreme. Cerul din faţa mea deveni din ce în ce mai șters. Am început să mă tem că se întâmplase ceva cu Soarele. Dacă n-aș fi știut bruma de astronomie pe care o știu, aș fi zis că se răzgândise și se dusese înapoi. M-am ridicat, cu gând să văd mai bine cum stăteau lucrurile. Răsărise, după toate aparenţele, de câteva ore bune: dar răsărise în spatele meu.

Părea o fatalitate. Mi-am vârât pipa la loc în buzunar și am luat-o agale spre partea din faţă a casei. Vaca încă se mai afla acolo; s-a bucurat să mă vadă și-a început să mugească din nou.

Am auzit un fluierat. Venea de la micul argat al unui fermier. L-am strigat, iar el a sărit poarta și s-a apropiat de mine, traversând peluza. Era un băiat vesel. A dat din cap către vacă și-a întrebată) dacă a dormit bine — a pronunţat „bigne”.

— Cunoști vaca asta? l-am întrebat eu.

— Păi, mi-a explicat el, nu ne-am mutat chiar cum am zis. Mai avem încă un soi de relaţii de afaceri… dacă mă înţelegeţi.

Era ceva cu băiatul ăsta care mă îngrijora. Nu părea un adevărat argat. Dar, oricum, nimic nu părea real în dimineaţa aceea. Simţeam că trebuia să las pur și simplu lucrurile să se petreacă.

— A cui e vaca? am întrebat eu.

A făcut ochii mari la mine.

— Aș vrea să știu cui aparţine, i-am explicat eu, ca să i-o dau înapoi.

— Scuzaţi-mă, zise băiatul, dar dumneavoastră unde locuiţi?

Mi-au sărit capacele.

— Unde locuiesc eu? i-am răspuns. Păi, uite, în cabana de aici. Doar nu crezi că m-am sculat cu noaptea în cap și-am venit de departe numai ca să ascult vaca asta? Nu mai comenta atâta! Știi a cui e vaca asta — da sau ba?

— E vaca dumneavoastră, zise băiatul sec.

A fost rândul meu să fac ochii mari.

— Dar noi n-avem vacă, i-am spus eu.

— Ba aveţi, stărui el. V-aţi luat vaca asta.

Ea se oprise o clipă din mugit. Mă îndoiam că era vaca de care să fiu vreodată mândru. Într-un oarecare moment, destul de recent, părea să se fi așezat undeva în noroi.

— Cum am luat-o? l-am întrebat eu.

— Don'șorica, explică băiatul, a dat pe la noi, marţi…

Atunci a început să mi se facă lumină.

— O domnișoară destul de nervoasă — vorbeşte foarte repede — care n-așteaptă niciodată răspunsul?

— Cu ochi frumoși și jucăuși, adăugă băiatul, încuviinţând.

— Și a comandat o vacă?

— Nu părea să mai reziste încă o zi fără vacă.

— S-a stipulat ceva în legătură cu preţul vacii?

— Ce să fie?

— Tânăra domnișoară cu ochi… s-a gândit să întrebe și cât costă vaca?

— Nu s-a intrat în detalii meschine, din câte am putut eu auzi, răspunse băiatul.

Nici n-ar fi avut cum să se între — Robin n-ar fi făcut așa ceva.

— A lăsat cumva să-i scape pentru ce voia vaca?

— Domnișoara, răspunse băiatul, ne-a dat îarecum de înţeles că urmărește să aibă lapte proaspăt.

Asta m-a surprins — era atât de înţelept din partea lui Robin.

— Și asta e vaca respectivă?

— Am adus-o aici, aseară. N-am bătut la ușă să spun cuiva despre ea, firește, asta ca să fiu sincer cu dumneavoastră, pentru că nu era nimeni acasă.

— De ce mugește așa? l-am întrebat eu.

— Ei bine, e doar o ipoteză, firește, dar aș zice, după cum arată, că vrea să fie mulsă.

— Bine, dar a început să mugească de la două și jumătate, am protestat eu. Doar nu se așteaptă să fie mulsă la două jumătate noaptea, nu-i așa?

— Eu, unul, zise băiatul, am renunţat să mai caut vreo explicaţie pentru ce fac și ce vor vacile.

Fără să-mi dau seama cum, băiatul ăsta mă hipnotiza. Totul devenise deodată anapoda.

Vaca devenise dintr-odată absurdă: ar fi trebuit să fie un bidon cu lapte. Pădurea mi-a sărit în ochi ca neîngrijită: ar fi trebuit să fie plăcuţe indicatoare prin ea: „Nu călcaţi iarba!", „Fuma tul strict interzis!" — nu se vedea nici urmă de vreo bancă. Și cabana nimerise, de bună seamă, absolut întâmplător acolo: unde era strada? Toa te păsările erau scăpate din colivii; totul era cu sus-n jos.

— Tu ești un ajutor de fermier adevărat? l-am întrebat eu pe băiat.

— Se-nţelege că sunt, răspunse el. Drept ce m-aţi luat… vreun artist deghizat?

Asta mă readuse cu picioarele pe pământ.

— Cum te cheamă?

— Enry… Enry Opkins.

— Unde te-ai născut?

— ’N-orășelu’ Camden.

Minunat început pentru o viaţă la ţară! Ce mai ţară putea fi aceea cu un băiat ca Hopkins în ea? El ar fi dat și Grădinilor Edenului aerul unei suburbii izolate.

— N-ai vrea să câştigi niște șilingi, din când în când? i-am propus eu.

— Mai degrabă i-aș dori regulat, zise Hopkins. S-ar potrivi mai bine firii mele.

— Lasă accentul ăsta de Cokney și învaţi-l pe-ăla din Berkshire, iar eu o să-ţi dau o jumătate de coroană când o să-l poţi vorbi, i-am făgăduit eu. Nu mai zice, de pildă, „am făcut”, i-am explicat eu. Zi: „făcut-am”. Nu spune „Don’șorica a dat pe la noi, marţi”, ci „Pe marţi, așa, trece cuconiţa tânără pe la noi; și zice stăpânului nostru, zice…” Un grai ca ăsta vreau să mă înconjoare aici. Când mi-ai adus la cunoștinţă că vaca aia e a mea, ar fi trebuit să-mi spui: „Poi, cum? Dă-i va ca dumitale, altfel cum?”

— Sigur ăsta-i Berkshire? mă întrebă Hopkins. Sunteţi convins că ăsta e?

Era genul acela de ins suspicios.

— Poate că nu-i chiar Berkshire pur și nealte rat, am admis eu. Este ceea ce, în literatură, numim „dialect”. Se folosește în cele mai multe locuri din jur, pe o rază de nouăsprezece mile.

Scopul este de a transmite o senzaţie de simpliate rustică. Oricum, Camdenul n-are nimic de-a face cu asta.

Apoi i-am dat un șiling, de încurajare. El făgădui să mai treacă, spre seară, ca să-i dau vreo două cărţi, scrise de niște prieteni de-ai mei, despre care credeam c-o să-i fie de ajutor; iar eu m-am întors în casă și m-am pus pe treabă s-o trezesc pe Robin. Mi-a răspuns pe un ton spăsit. Avea impresia că o strigam de o bună bucată de vreme. Eu i-am explicat că nu.

— Ce ciudat! îmi răspunse ea. I-am zis Veronicăi, acum mai bine de un ceas: „Sunt sigură că ne strigă tati”. Bănuiesc c-am visat.

— Ei bine, ia nu mai dormi, i-am propus eu.

Coboară și vezi de afurisita aia de vacă a ta!

— Oh, exclamă Veronica, a sosit?

— Da, a sosit, i-am răspuns eu. De fapt, e aici de o grămadă de vreme. Trebuia să fie mulsă de acum patru ore, după părerea ei.

Robin îmi spuse c-o să coboare într-un minut.

A coborât în douăzeci și patru, ceea ce a însemnat mai repede decât mă așteptam. O aduse și pe Veronica. Îmi spuse că ar fi coborât și mai devreme, dacă n-ar fi stat după Veronica.

Se părea că era pe dos și exact lucrul acesta i-l spuse Veronica ei. Eu eram prost dispus. Mă sculasem de mai bine de o jumătate de zi și nu luasem încă micul dejun.

— Nu staţi acolo să vă certaţi, le-am spus eu.

Pentru numele lui Dumnezeu, hai să trecem la treabă și să mulgem vaca aia! Bietul dobitoc o să moară în mâinile noastre, dacă n-avem grijă de el.

Robin se învârtea prin încăpere.

— Din întâmplare, n-ai dat pe undeva de-un scăunel de muls, tati? mă întrebă ea.

— Am dat peste scăunelul tău de muls, după calculele mele, de vreo treisprezece ori, i-am răspuns eu.

L-am adus din locul în care-l lăsasem și i l-am dat; apoi am ieșit afară, în șir indian, Veronica încheind alaiul, cu o găleată de tablă zincată pe braţ.

Problema care îşi croise de la sine drum în mintea mea era: oare Robin știa cum să mulgă o vacă? Nu, tăgăduiam eu, Robin, odată ce-i intrase în cap, comandase numaidecât o vacă, stăruind să-i fie vândută — după expresia plastică a lui Hopkins — de parcă n-ar mai fi avut puterea să mai trăiască încă o zi fără vacă.

Următoarea ei mișcare fusese aceea de a cumpăra un scăunel pentru muls. Era un scăunel pentru muls foarte elegant, acesta pe care-l alesese ea, împodobit cu o pirogravură stângace, reprezentând o vacă — un pic cam butucănos, după gustul meu, dar unul despre care aș fi zis că e trainic. De ciubăr se pare că n-avusese timp să se îngrijească. Găleata zincată pe care voia s-o folosească era, mi-am închipuit eu, doar un expedient. Când va găsi timp, Robin se va duce în oraș și va cumpăra ceva de la vreun magazin de obiecte de artă. Faptul că, pentru a completa schema, ar fi făcut bine să fi luat câteva lecţii practice de muls, avea să-i apară ca o idee genială, odată cu livrarea vacii. Am observat că merul lui Robin, apropiindu-se de vacă, era mai puţin sprinten. Când fu chiar lângă vacă, se opri.

— Presupun, zise Robin, că există un singur mod de-a mulge o vacă, nu?

— Am mai putea inventa unele, i-am răspuns eu, care ţi-ar fi de folos dacă, mai târziu, te gândești să te duci la vreun concurs. În dimineaţa asta, având în vedere că suntem în întârziere, eu nu mi-aș face prea multe griji pentru stil.

Dacă aș fi în locul tău, în dimineaţa aceasta aș adopta metoda obișnuită, lipsită de fantezie, și aș urmări doar rezultatul.

Robin se așeză și puse găleata sub vacă.

— Presupun, zise Robin, că nu contează care… cu care anume încep?

Era cât se poate de clar că n-avea nici cea mai mică idee despre cum se mulge o vacă. I-am spus-o și ei, adăugând unele comentarii. Din când în când, o discuţie ca de la tată la fiică face bine. De regulă, trebuie să mă mobilizez pentru astfel de prilejuri. În dimineaţa aceasta, mă simţeam perfect dispus pentru așa ceva: lucrurile mă aduseseră, încetul cu încetul, la acest deznodământ. I-am descris lui Robin scopurile de urmărit și privilegiile gospodăriei exact așa cum se prezentau ele, nu în ochii ei, ci într-ai mei. De asemenea, i-am împărtășit Veronicăi rezultatul multor săptămâni de reflexii privitoare la ea și la comportamentul ei. Totodată, le-am spus amândurora ce credeam eu despre Dick. Fac acest soi de confesiuni la fiecare șase luni: au un efect excelent timp de aproape trei zile.

Robin îşi șterse lacrimile și apucă de primul sfârc ce-i căzu în mână. Vaca, fără să spună vreun cuvânt, trase un picior în găleata goală și plecă, exprimându-și dezgustul prin fiecare fir de păr al corpului ei. Robin, plângând în tăcere, o urmă. Eu, m-am apropiat de vacă și, bătând-o ușurel cu palma pe grumaz și lăsând-o să-și șteargă botul de haina mea — ceea ce păru să-i facă bine — am convins-o să

stea nemișcată, în timp ce Robin a muncit din greu vreo zece minute. Rezultatul a fost aproape un pahar și jumătate de lapte, capacitatea vacii, după toate aparenţele, fiind totuși de vreo cinci sau șase galoane.

Robin izbucni și mărturisi că fusese o fiică rea. Dacă vaca murea, se tângui ea, n-avea să şi-o ierte niciodată. La acestea, Veronica izbucni și ea în plâns; iar vaca, mișcată fie de necazurile ei dinainte, fie de-ale fetelor de acum, începu din nou să mugească. Din fericire, am reușit să găsesc un plugar mai în vârstă, care fuma o pipă și mânca șuncă sub un copac: m-am înţeles cu el ca, pentru un șiling pe zi, să ne mulgă vaca până la noi dispoziţii.

L-am lăsat la treabă și ne-am întors în casă.

Dick ne-a întâmpinat în prag cu un „Bună dimineaţa!” voios. Ne-a întrebat dacă am auzit fur tuna. Vru, de asemenea, să știe când va fi gata micul dejun. Robin aprecie că fericitul eveniment avea să se petreacă la scurt timp după ce el va fi fiert apa în ibric, va fi făcut ceaiul și va fi prăjit șunca, în vreme ce Veronica se așezase era la masă.

— Dar am crezut că…

Robin îl întrerupse zicând că, dacă va îndrăzni s-o numească „stăpâna gospodăriei”, îi va trage o palmă și se va duce imediat la culcare, lăsând pe toată lumea să facă ce-o vrea. Sublinie că vorbea serios.

Dick are o virtute: o ia filosofic.

— Hai, mezino, îi zise Dick Veronicăi.

Nenorocirea e aceeași pentru toţi.

— Unii dintre noi, zise Veronica, o fac și mai amară decât e.

Ne-am așezat la masă la opt și jumătate.

CAPITOLUL IV

Arhitectul nostru a sosit vineri după-amiază – sau, mai precis, asistentul său.

Am simţit din prima clipă că o să-mi placă.

Era timid și asta, firește, îl făcea să pară nepriceput. Dar, după cum i-am explicat eu lui Robin, tocmai tânărul timid este cel care, în general vorbind, devine cel mai bun — puţini oameni ar fi putut fi mai dureros de timizi decât am fost eu până la vârsta de douăzeci și cinci de ani.

Robin mi-a spus că era altfel: în cazul unui scriitor, nu conta. Atitudinea ei faţă de profesia de literat nu m-ar supăra atât de rău dacă n-ar fi tipică. Să fii un om de litere înseamnă, după părerea ei, să fii un idiot licenţiat. Cu numai o săptămână sau două în urmă, surprinsesem de la fereastra biroului meu o discuţie între Veronica și Robin chiar despre acest subiect.

Veronica zărise ceva în iarbă. Eu unul nu vedeam ce anume era, din pricina unei tufe de lauri care-mi împiedica vederea. Veronica se aplecase și se uitase cu atenţie. În clipa următoare, scoţând un pătrunzător „ura”, sărise drept în sus; apoi, bătând din palme, începuse să ţopăie. Faţa îi era luminată de o bucurie divină. Robin, trecând pe acolo, se oprise şi-o întrebase ce-a păţit.

— Racheta de tenis a lui tatii zbierase Veronica — Veronica niciodată n-a înţeles rostul vor bârâi cu glas obișnuit, când se putea vorbi la fel de bine și ţipând.

Continua să bată din palme și să facă mici salturi prin aer.

— Ei, și de ce ţopăi în continuare? întrebase

Robin. Doar nu te-a mușcat, nu?

— A stat afară toată noaptea în umezeală, răcnise Veronica. A uitat s-o ducă în casă!

— Copil rău ce ești, zisese Robin cu asprime.

Nu-i nimic amuzant în toată povestea.

— Ba da, este, îi explicase Veronica. Am crezut, la început, că e a mea. Oh, ce mai perdaf aș fi încasat, dac-ar fi fost! Vai de mine! Ce mai tărăboi ar fi fost!

Și începuse un dans ritmic regulat, care te ducea cu gândul la un cor grecesc antic exprimând mulţumirea faţă de zei.

Robin o apucase de umeri şi-o zgâlţâise, ca să-și vină în fire.

— Dacă ar fi fost a ta, zise Robin, ai fi meri tat să fii trimisă la culcare.

— Păi, și-atunci el de ce nu-i trimis la culcare? protestase Veronica.

Robin o luase de braţ și se plimbaseră în sus și-n jos pe sub fereastra mea. Am ascultat mai departe, pentru că discuţia mă interesa.

— Taţi, după cum o să-ţi explic eu, zise Robin, este un om de litere. Nu poate să nu uite lucruri. Uită lucrurile fără voia lui.

— Păi, și eu uit lucrurile fără voia mea, stăruise Veronica.

— Crezi că-i greu, îi explicase Robin cu blândeţe, dar, dacă o să continui să-ţi dai silinţa, o să izbutești. O să fii mai cu capul pe umeri. Și eu eram uitucă și făceam lucruri prostești odinioară, când eram mică.

— Ce bine-ar fi fost de noi dacă eram toţi literaţi, remarcase Veronica.

— Dacă „am fi fost” toţi literaţi, o corectase Robin. Dar, cum vezi, nu suntem. Tu și cu mine și cu Dick suntem doar muritori de rând. Trebuie să ne străduim și să gândim și să fim cu capul pe umeri. În același fel, când tati devine nervos și turbează — vreau să spun, când pare că turbează — este din pricina temperamentului său de literat. N-ai ce-i face.

— N-ai ce-i face când ești literat? Întrebase Veronica.

— Sunt o grămadă de lucruri cărora n-ai ce le face, răspunsese Robin. Nu-i drept să-i judeci pe literaţi după standardele obișnuite.

Se îndepărtaseră, apoi, luând-o către grădina de zarzavat — era vremea căpșunilor — și restul discuţiei îl pierdusem. Am observat că, vreo câte va zile după aceea, Veronica manifestase o tendinţă de-a se încuia în camera de lucru cu un carneţel și că, din pupitrul meu, creioanele cu mină de plumb începuseră să se evapore. Pe unul dintre ele, care îmi plăcea mult, m-am hotărât să-l recuperez, dacă se putea. Un instinct vag mi-a îndreptat pașii către sanctuarul Veronicăi.

Am găsit-o sugându-l gânditoare. Mi-a explicat că scria o mică piesă de teatru.

— Ce, tu nu-i luai lucrurile tatălui tău? mă descusu ea.

— Ca și tine, am încuviinţat eu. Dar tu n-ar fi trebuit să-l iei, fără să ceri voie. Întotdeauna îţi spun asta. Creionul acela este singurul cu care pot eu să scriu.

— Nu mă refeream la creion, mă lămurise Veronica. Mă gândeam dacă ţi-am moştenit apucăturile literare.

Este năucitoare, când te gândeşti, această stimă acordată de publicul larg omului de litere.

Pare normal ca omul care scrie cărţi, explicând totul şi înţelegându-i pe toţi aşa cum trebuie, să fie, musai, el însuşi un om extraordinar de deştept — altminteri cum ar putea s-o facă? E foarte logic.

Totuşi, ascultând punctul de vedere al lui Robin şi al Veronicăi, ai crede că noi, literaţii, n-avem destulă judecată să putem trăi după capul nostru sau, cum se spune, să fim lăsaţi de lume să trăim. Dacă aş fi lăsat-o în pace pe Veronica, Robin s-ar fi înfiinţat în faţa mea şi mi-ar fi dat raportul în mai puţin de un ceas.

„O fată obişnuită…" ar fi început Robin, cu aerul unui lector universitar la nişte cursuri populare.

E înnebunitor! De parcă n-aş şti tot ce e de ştiut despre fete! Păi tocmai asta-i treaba mea. Şi i-aş atrage atenţia lui Robin în această privinţă.

„Da, ştiu", mi-ar fi răspuns ea cu delicateţe.

„Dar eu mă refeream la o fată reală".

Eu n-aş fi în stare să văd nici cea mai mică deosebire, chiar dac-aş fi un savant într-ale lite raturii — Robin crede că sunt: e un copil adorabil! — chiar dac-aş fi Shakespeare în persoană şi, prin urmare, aş fi îndreptăţit să-i zic: „Pare-mi-se, copila mea, că părintele Ofeliei şi-al Julietei, şi-al Rosamundei şi-al Beatricei trebuie neîndoielnic să ştie ceva despre fete", Robin tot mi-ar răspun de: „Desigur, dragă tati. Toată lumea ştie cât de deştept eşti tu. Dar eu mă gândeam, acuma, la fetele în carne şi oase".

Uneori mă întreb şi eu dacă literatura este, vreodată, pentru cititorul obişnuit, ceva mai mult decât o poveste cu zâne? Noi scriem cu sângele inimii noastre, cum spunem noi. Ne întrebăm conştiinţele: este oare corect să dezvăluim astfel tainele sufletelor noastre? Cititorul obişnuit nu se prinde că noi scriem cu sângele inimii noastre: pentru el nu-i decât cerneală. El nu crede că dezvăluim tainele sufletelor noastre: socoteşte că ne prefacem doar. „A fost odată ca niciodată o fată pe nume Angelina, care iubea un băiat pe nume Edwin". El îşi închipuie — el, cititorul obişnuit — că, atunci când îi povestim despre toate gândurile minunate din mintea Angelinei, noi suntem cei care le punem acolo. El nu ştie, nici nu încearcă să înţeleagă, că Angelina este, în realitate, mai reală decât domnişoara Jones, care călătoreşte în fiecare dimineaţă în acelaşi autobuz cu el şi are o mare pricepere de a purta o conversaţie despre vreme şi zvonuri. Când eram băiat, îmi câştigasem o oarecare faimă printre colegii de şcoală ca povestitor de diverse istorii. Într-o după-amiază, într-un mic grup cu care veneam spre casă prin Regent's Park, am spus povestea unei frumoase Prinţese. Dar nu era o Prinţesă obişnuită. Nu se purta cum ar fi trebuit să se poarte o Prinţesă. N-am putut face altfel. Ceilalţi îmi auzeau doar sunetul vocii, dar u ascultam glasul vântului. Ea credea că îl iubea pe Prinţ — până ce el l-a rănit de moarte pe Balaur şi a dus-o departe în pădure. Atunci, în vreme ce Prinţul şedea în iarbă, dormind, ea l-a auzit pe Balaur chemând-o, îndurerat, şi

s-a întors pe furiș în locul unde Balaurul zăcea, însângerat, și-a petrecut braţele pe după gâtul lui plin de solzi și l-a sărutat — și asta l-a tămăduit.

Eu însumi nădăjduiam că, în punctul acesta se va preschimba el însuși într-un prinţ, dar n-a fost așa; a rămas un balaur — așa zicea vântul. Totuși Prinţesa l-a iubit: nu era nici pe departe un ba laur rău, când ajungeai să-l cunoști. Nu le-am putut spune colegilor mei ce s-a întâmplat cu Prinţul: vântului se pare că nu-i păsa de Prinţ nici cât negru sub unghie.

Mie unuia îmi plăcuse povestea, dar Hocker, care era un băiat dintr-a cincea, vorbind în nu mele întregului public, mi-a zis că era putredă situaţia, până acolo, cel puţin, și că trebuia să mă grăbesc și să închei lucrurile cum se cuvine.

— Păi, asta a fost tot, le-am zis eu.

— Nu, nu-i adevărat, mi-a răspuns Hocker. Ea trebuie să se mărite cu Prinţul, la sfârșit. El trebuie să-l ucidă din nou pe Balaur și să bage de seamă s-o facă așa cum trebuie, de data asta.

Cine-a mai pomenit ca o Prinţesă să-l părăsească pe Prinţ pentru un Balaur!

— Dar nu era o Prinţesă ca toate prinţesele, am protestat eu.

— Trebuie să fie, m-a criticat Hocker. Nu-ţi mai da atâtea aere. Fă-o să se mărite cu Prinţul și grăbește-te. Trebuie să prind trenul de patru și-un sfert din gară de la Chalk Farm.

— Păi, nu s-a măritat cu Prinţul, am stăruit eu, cu încăpăţânare. S-a măritat cu Balaurul și au trăit fericiţi până la adânci bătrâneţi.

Hocker a trecut la măsuri mai ferme. M-a apucat de mână și mi-a sucit-o la spate.

— S-a măritat cu cine ea? m-a întrebat Hocker – gramatica nu era punctul tare al lui Hocker.

— Cu Balaurul, am gemut eu.

— S-a măritat cu cine ea? a repetat Hocker.

— Cu Balaurul, am scâncit eu.

— S-a măritat cu cine ea? m-a întrebat, a treia oară, Hocker.

Hocker era puternic și mie mi-au dat lacrimile, în pofida voinţei mele. Astfel, Prinţesa, când s-a dus să-l vindece pe Balaur, l-a silit să-i tăgăduiască solemn că se va schimba. Balaurul s-a întors împreună cu ea la Prinţ și de atunci s-a făcut folositor, atât pentru ei doi, cât și pentru ceilalţi oameni din regat. Iar Prinţul a luat-o pe Prinţesă acasă la el și s-a însurat cu ea; iar Balaurul a murit și a fost îngropat. Tuturor colegilor mei le-a plăcut mai mult povestea așa, dar după mine era oribilă; și vântul a suspinat și s-a stins în depărtare.

Micul nostru grup a devenit publicul cititor, iar Hocker a devenit editor — îmi sucește mâna în alte feluri. Unii sunt curajoși, astfel încât mulţimea îi calcă în picioare și se grăbește să prindă trenul de patru și-un sfert. Dar cei mai nilţi dintre noi mă tem că suntem sclavii lui locker. Și uite așa, după un timp, vântul devine posac și nu ne mai șoptește povești, iar noi sun tem siliţi să le scriem din capul nostru. Probabil că-i bine și-așa. Pentru ce sunt făcute ușile și ferestrele, dacă nu să te păzească de vântul de afară?

Este un prieten periculos, Vântul acesta hol n-ar; pe mine mă face să mă rătăcesc. Vă vor beam despre arhitectul nostru.

A călcat cu stângul, cel puţin în ochii lui Robin, intrând pe ușa din spate. Robin, cu un șorţ uriaș, spăla. El și-a cerut scuze că dăduse buzna în bucătărie și i-a propus să iasă din nou și să înconjoare casă, până la ușa din faţă. Robin i-a răspuns, cu o asprime nejustificată, după părerea mea, că un arhitect, mai mult ca oricine, ar fi trebuit să știe deosebirea dintre partea bună a unei case și partea greșită; dar presupunea că tinereţea și lipsa de experienţă ar putea întotdeauna pleda ca o scuză pentru prostie. Eu, unul, n-am înţeles de ce Robin se enervase atât de tare. Munca, după cum îi explicase ea Veronicăi, cu doar câteva ore mai devre me, o înnobilează pe femeie. În vremurile de demult, doamnele — cele mai nobile din ţinut – erau mândre, și nu rușinate, de priceperea lor de a îndeplini treburi gospodărești. I-am atras atenţia, mai târziu, și lui Robin asupra acestui punct. Răspunsul ei a fost că, în vremurile de demult, nu existau mucoși care să bântuie de colo-colo, spunându-și arhitecţi și deschizând ușile din spate fără să bată sau, dacă băteau, o făceau astfel încât să nu-i audă nimeni de pe lumea asta.

Robin și-a șters mâinile pe prosopul din spatele ușii, apoi l-a condus în odaia din faţă, unde l-a anunţat, cu răceală, drept „Stagiarul de la biroul arhitectului". El a explicat — dar chiar modest — că nu era tocmai stagiarul domnilor Spreight, ci era el însuși un arhitect, un mai tânăr membru al firmei. Ca să fie clar, și-a scos cartea de vizită, pe care scria *Dl. Archibald T. Bute, F.R.I.B.A*[8]*.* Vorbind la rece, toată prezentarea aceasta era inutilă. Prin ușa deschisă, bineînţeles că auzeam fiecare cuvinţel; în plus, bătrânul Spreight îmi vorbise despre intenţia lui de a mi-l trimite pe unul dintre cei mai promiţători asistenţi ai săi, care o să fie în stare să se dedice trup și suflet lucrărilor de care aveam nevoie. Am pus ordine în lucruri prezentându-i-l, oficial, lui Robin. S-au înclinat unul în faţa celuilalt foarte înţepaţi. Robin a spus că, dacă el o scuză, ea s-ar întoarce la treaba ei; iar el a răspuns „Încântat", adăugând că n-a vrut. După cum am încercat s-o conving pe Robin, tânărul era zăpă cât. Voise să spună — era de la sine înţeles — că era încântat pentru că-i fusese prezentat ei și nu pentru că ea — și dorea să se întoarcă la bucătărie. Dar Robin părea să fi prins pică pe el.

I-am dat o ţigară și-am pornit spre casă. Aceasta se află la vreo milă de cabană, de partea cealaltă a pădurii. Curând, i-am descoperit băiatului o trăsătură de caracter minunată — este inteligent, fără să știe totul.

Mărturisesc, spre rușinea mea, că tânărul care știe totul îşi pierde interesul în ochii mei. Potrivit lui Emerson[9], aceasta este o dovadă a slăbiciunii mele intelectuale. Omul puternic, din punct de vedere intelectual, cultivă societatea cu

---

[8] Abreviere de la Fellow of the Royal Institute of British Architects (Membru al Institutului Regal al Arhitecților Britanici) (n.tr.).

[9] Ralph Waldo Emerson (1803-1882), poet și eseist american, susținător al transcendentalismului (n.tr.).

superioritățile sale. El vrea să fie înconjurat de lume, vrea să-i învețe pe alții diverse lucruri. Dacă mi-ar plăcea cunoașterea așa cum ar trebui, nu m-aș înconjura decât de tineri.

Îmi aduc aminte de un prieten de-al lui Dick, un gentleman din Rugby. La un moment dat, își pusese speranțele în mine, am simțit că și le puse se Dar era mult prea nerăbdător. A încercat să mă ia prea repede. Trebuie să ții cont și de capacitatea naturală a omului. După ce l-am ascultat vreun ceas sau două, mintea mea a început să se plimbe. Nu m-am putut împotrivi. Râsul nepăsător al domnilor inculți și al doamnelor inculte își croia drum până la urechile melc, de pe gazonul de crochet sau din salonul de biliard. Tânjeam să fiu și eu printre ei. Uneori mă luptam cu natura mea intelectuală. Ce știau ei? Ce mi-ar fi spus ei? De cele mai multe ori, mă dădeam bătut. Au fost momente în care mă trezeam că mă ridic și plec de lângă el, chiar brusc.

Am discutat cu tânărul Bute în timpul scurtei noastre plimbări despre arhitectura locuințelor în general. El a zis că ar descrie curentul actual din arhitectura locuințelor ca tendința spre colțuri. Dorința publicului britanic de a intra într-un colț și a trăi acolo. O doamnă pentru al cărei soț firma sa construise de curând o casă în Surrey i-a supus atenției o problemă în legătură cu acest aspect. A fost de acord că era o casă fermecătoare; nicio altă casă din Surrey nu avea mai multe colțuri și asta spunea multe. Dar nu putea înțelege cum avea să-și crească, în viitor, copiii. Ea era o *lady* cu picioarele pe pământ. Până atunci, îi pedepsise, când fusese nevoie, trimițându-i la colț; rușinea de-a sta la colț întotdeauna avusese asupra lor un efect salutar. Dar în noua casă, colțurile erau socotite partea cea mai importantă din fiecare cameră. Oaspetele cel mai stimat era trimis în colț. Tatăl avea un colț sfânt, numai al lui, unde deasupra capului se afla un complicat dulap de vase, în care, cu ajutorul unei scări mobile, își putea ține pipele și tutunul și, astfel, încetul cu încetul, s-ar fi putut dezbăra de obiceiul de a fuma. Mama, de asemenea, avea un colț al ei, unde se afla vârtelnița, în caz că i-ar fi venit poftă să țeasă pânze și lenjerie. Mai avea și un raft de cărți cu treisprezece volume, aranjate într-o poziție aplecată, ca să pară naturală; ultimul era proptit la unghiul său de patruzeci și cinci de grade de un vas albastru, cu ghimbir, din porțelan de Nankin vechi. Nu puteai să le atingi, pentru că le-ai fi stricat aranjamentul. Pe lângă asta, scotocind în raft, ai fi putut răsturna borcanul cu ghimbir. Urmarea tuturor acestora a fost că un colț nu mai era de rușine. Părintele nu-i mai putea spune copilului care greșea: „Băiat rău ce ești! Treci imediat în colțul acela cochet!"

În casa viitorului, locul de pedeapsă urma să fie mijlocul odăii. Mama înfuriată avea să exclame: „Tu să nu-mi răspunzi, împielițat obraznic! Treci imediat în mijlocul odăii și să nu îndrăznești să te miști de-acolo până nu-ți spun eu!"

Problema cea mare cu casa decorată artistic este găsirea oamenilor potriviți care s-o locuiască. În fotografie, o cameră decorată artist tic nu are niciodată pe cineva înăuntru. Vezi o pânză cu broderie artistică pe masă, sub un bol cu trandafiri. Deasupra banchetei vechi, cu spetează înaltă, stă o piesă de broderie de mână, neterminată — întocmai cum a lăsat-o *ea.* În „Camera de lucru", o carte deschisă,

așezată cu fața în jos, lăsată pe un jilț. Este ultima carto pe care o citea *el* — n-a fost niciodată mutată de acolo. O pipă demodată s-a răcit pe buiandrugul ferestrei cu gratii. Nimeni nu va mai fuma vreodată cu pipa aceea: de altfel, ar fi greu să fumezi oricând cu ea. Vederea odăii artistice, așa cum e înfățișată în catalogul de mobilă, întotdeauna îmi aduce lacrimi în ochi. Oamenii care au locuit odinioară în aceste odăi, care au citit aici aceste volume vechi, legate în pergament, care au fumat — sau au încercat să fumeze — din acele pipe de nefolosit, mâinile albe, pe care cineva poate că adora să le sărute, care s-au agitat odinioară printre faldurile acestor carpete neterminate sau pentru a împleti din lână botoșii de casă berlinezi… s-au dus, lăsând aceste lucruri în urmă.

Unii socotesc că oamenii care au ocupat odinioară aceste odăi artistice sunt acum morți cu toți. Aceasta era „Sufrageria" lor. Ei au stat pe aceste scaune artistice. Cu greu s-ar fi folosit de serviciul de masă așezat pe servanta elisabetană, pentru că asta ar fi însemnat să lase goală servanta — ai putea crede că aveau un serviciu suplimentar pentru uz curent sau, altminteri, că își serveau mesele în bucătărie. „Holul de la intrare" este o încăpere deosebit de castă. Nu este nevoie de un preș la ușă: oamenii cu ghetele murdare de noroi, se poate lesne bănui, erau trimiși la ușa din spate. O pelerină de călărie, relicvă, după toate aparențele, a unui călător în pătimit, atârnă în spatele ușii. Este genul de pelerină pe care chiar te aștepți s-o găsești acolo — o pelerină decorativă. O umbrelă sau o manta de ploaie ar ruina întregul efect.

Când și când ilustratorul unui interior artist tic îi permite unei tinere fete să vină și să se așeze în decor. Dar trebuie să fie o fată selecționată cu foarte mare grijă. Pentru început, trebuie să aibă o înfățișare și să fie învești mântată de parcă s-ar fi născut cu cel puțin trei sute de ani în urmă. Trebuie să aibă acel gen de haine și acel gen de pieptănătură care să reproducă întocmai stilul epocii.

Trebuie să arate tristă; o fată veselă într-un interior artistic ar răni simțul estetic al privitorului. Îți închipui artistul consultându-se cu mân d-rul posesor al casei:

„N-aveți, din întâmplare, ceva ca o fiică neferi cită, nu-i așa? Vreo fată frumoasă, care a fost înșelată în dragoste sau neînțeleasă. Pentru că, dacă aveți, ați putea s-o îmbrăcați în vreun cos turn de la muzeul local și s-o trimiteți la noi. Un detaliu ca acesta conferă veridicitate unui tablou".

Dar nu trebuie să atingă nimic. Tot ce poate face ea este să citească o carte — nu chiar s-o citească, fiindcă ar sugera prea multă viață și mișcare, ci să șadă cu o carte în poală și să privească țintă în foc, dacă se întâmplă să fie sufrageria, sau afară, pe fereastră, dacă se întâmplă să fie odaia de zi, iar arhitectul dorește să atragă atenția asupra băncuței de la fereastră. Niciun fel de exemplar masculin, din câte pot eu să afirm, n-a intrat vreodată în aceste încăperi. Am crezut o dată că am găsit un bărbat care a fost îngăduit în propriul său „Salonaș de fumat", dar, la o mai atentă examinare, s-a dovedit a fi doar un portret.

Uneori ți se oferă „Perspective". Ușile stau larg deschise, iar ochiul tău poate trece prin „Colțișor" până în grădină. Niciodată nu există vreun suflet viu în peisaj. Întreaga familie a fost trimisă la plimbare sau încuiată în pivniță. Ciudățenia asta te

șochează până ce ajungi să cântărești bine problema. Bărbatul și femeia moderni nu sunt picturali. Eu unul nu sunt pictural — nu ceea ce numesc eu cu-adevărat pictu ral. Eu nu dau bine cu o tapiserie în goblen și cu încălzitoarele de pat. Simt eu că nu. Robin nu este picturală, nu în acest sens. Am testat-o odată cu un clavecin, pe care l-am cumpărat, ieftin, de pe Wardour Street, și cu o reproducere a unui scăunel roman.

Rezultatul a fost un eșec total. Un pian într-o casă de ţară, cu o fotografie înrămată și o ferigă pe el, asta este ceea ce-ţi șoptește cugetul în legă tură cu Robin. Dick nu este nici el pictural. Dick nu dă bine cu pene de păun și chitare. Pot să mi-l Închipui pe Dick, cu o singură pană de păun, la bâlciul de St. Giles, când nu-l văd supra veghetorii de la școală; dar decorativul panaș de pene de păun e prea mult pentru el. Mi-l pot închipui cu un banjo — dar cu o chitară, împodo bâtă cu panglici roz, nu! Ca să spun de la bun început, n-a fost crescut în spiritul acesta. Cel puţin dacă o familie nu este pregătită să se deghizeze în trubaduri sau cavaleri și se vorbească în versuri albe, nu văd cum s-ar aștepta să fie fericită trăind în casele astea de secol cincisprezece. Familia modernă — bătrânul, în pantaloni lălâi și un sacou pe care nu l-ar putea încheia la nasturi nici dac-ar avea; mama, cu un profil distins, victorian: băieţii în costume de flanel, cu gulere înalte, până la urechi; fetele cu caschetă de automobilist — sunt la fel de nepotriviţi în locuinţele acestea medievale ca un grup de turiști din Cook[10] bând bere la sticlă pe străzile Pompeiului.

Decoratorul „Casei Artistice” are dreptate s-o păstreze absolut neschimbată. În casa artistică – asta ca să-l parafrazez pe Dr. Watts[11] — fiecare perspectivă încântă și numai omul este inestetic.

În fotografie, dormitorul artistic, „în verde-măr, cu lemnul patului de cireș, cu o nuanţă de roșu turcesc prin draperii”, este încântător. Nici nu-i nevoie să spunem că patul este gol. Puneţi vreun bărbat sau vreo femeie în patul acela de lemn de cireș — și nu-mi pasă cât de picturali se pot socoti ei înșiși — și farmecul s-a dus. Personajul cu adevărat pictural — bănuiește privitorul — are o mică odaie în dos, unde doarme și se îmbracă singur. De acolo mai aruncă o privire, din pragul ușii, în acest dormitor artistic și, poate, la răstimpuri, intră să schimbe trandafirii.

Închipuiţi-vă artistica odaie a copiilor la cinci minute după ce copilul adevărat a fost lăsat liber în ea. Cunosc o doamnă care a cheltuit, odată, sute de lire pentru o cameră a copiilor artistică. Le-a arătat-o prietenilor săi, cu mândrie. Copiilor li se dădea voie înăuntru doar duminica după-amiază. Și eu am făcut un lucru din acesta prostesc, nu cu multă vreme în urmă. Atras de un catalog de mobilă, i-am comandat lui Robin un budoar. I l-am dăruit drept cadou de ziua ei. Amândoi am regretat totdeauna, de atunci. Robin a spus că și-ar fi putut lua o bicicletă, o brăţară cu diamante și o mandolină, iar eu ar fi trebuit să nu arunc banii pe fereastră. Făcusem

---

[10] În regiunea North Queensland, Australia (n.tr.).

[11] Isaac Watts (1674-1748), pastor, predicator, poet și scriitor de imnuri religioase (n.tr.).

lucrurile temeinic. Le spusesem oamenilor de la atelierul de mobilă că îl voiam exact așa cum era arătat în fotografie: „Model de dormitor și budoar.com binate — potrivit pentru o tânără fată —, din tec, cu draperii cu vrăbii, albastre”. Aveam tot ce ne trebuia: aranjamentele pentru focul antic, pe care o fecioară vestală l-ar fi înţeles, poate; sfeșnicele, care erau artistice prin ele însele, până când am încercat să punem lumânări în ele; pupitrul și raftul de cărţi combinate, primul nu destul de mare ca să poţi scrie la el și celălalt din care era cu neputinţă să iei vreo carte până ce nu renunţai la ideea de a scrie și nu închideai capacul pupitrului; lavoarul cu mască, ce se închidea și arăta ca un birou vechi, cu nelipsitul bol de flori deasupra, pe care trebuia să-l iei și să-l pui pe podea ori de câte ori voiai să folosești obiectul ca pe lavabou; masa de toaletă, cu drăgălașa sa oglinjoară, mare doar cât să-ţi vezi nasul în ea; patul, ascuns în spatele „colţului gândirii”, unde fata n-ar fi putut ajunge ca să și-l facă. O cameră mai drăguţă nici că ţi-ai fi putut imagina, până când Robin a început să doarmă în ea. Cred că a încercat. Prietenele sale, cărora li s-a lăudat cu dormitorul ei, au venit în vizită și au cerut voie să-l vadă și ele. Robin le-a spus. „Așteptaţi puţin!”, și-a dat fuga sus, trântind ușa după ea; apoi, în următoarea jumătate de oră, am auzit-o alergând prin odaie, deschizând și închizând sertare și târând lucrurile de colo-colo. Până când dormitorul a devenit din nou budoar, ea a ajuns la capătul puterilor și foarte nervoasă. Acum voia să i-l cedeze Veronicăi, dar Veronica protesta din pricina situării acestuia, între baie și camera mea de lucru. Ea ar fi vrut o cameră mult mai retrasă, unde să se poată încuia pe dinăuntru ca să-și scrie lucrarea, după cum ne-a explicat, fără teama de-a fi întreruptă.

Tânărul Bute mi-a povestit că un prieten de-al său, un tânăr cu dare de mână, care locuia în Piccadilly, ţinuse morţiș să facă din apartamentul lui o copie a unei *villa* romane. Bineînţeles, n-a prevăzut locuinţa cu niciun fel de sobă, odăile fiind încălzite doar de aerul fierbinte venit de la bucătărie. Toate încăperile aveau înfăţișarea posomorâtă a unei după-amiezi de noiembrie și nimeni nu știa prea bine unde să se așeze. Lumina venea, seara, de la lămpile grecești, care te lămureau cu ușurinţă de ce atenienii din Antichitate se duceau, de obicei, la culcare devreme. De mâncat, mâncai pe jos, călare pe-o pernă. Ceea ce era, fără îndoială, posibil când îţi luai farfuria în braţe și te foloseai de degete; dar cu un cuţit şi-o furculiţă, mâncatul semăna întru totul cu un picnic cu hrană fierbinte. N-aveai nici senzaţia de voluptate, nici de straniu — erai doar îngrijorat pentru hainele tale. Toată povestea şchiopăta. Nu se putea aștepta ca prietenii lui să vină pe la el în togi romane, ba până și servi torul său a refuzat cu strășnicie să poarte costumul unui sclav roman. Compromisul a fost nesatisfăcător, chiar și din punctul de vedere pur pictural. Nu poţi fi un patrician roman de pe vremea lui Antonius, când ţi se întâmplă să locu eşti în Piccadilly, în prag de secol douăzeci. Tot ce poţi face este să-ţi silești prietenii să nu se simtă bine și să le strici cina. Tânărul Bute a zis că, în ceea ce-l privea, ar fi preferat să-și petrea că seara cu nepoţeii și nepoţelele sale, jucându-se de-a caii — i se părea un joc mult mai cu noimă.

Tânărul Bute a mai spus că, de bună seamă, ca arhitect, admira și el

capodoperele antice ale îndeletnicirii sale. Admira Erechteumul de la Atena; dar Tabernacolul lui Spurgeon[12] de pe Old Kent Road, construit după același model, îl ener va. Pentru un templu grecesc vrei și ceruri greceşti și fete grecoaice. A spus că, simplă cum era, Catedrala Westminster, în zilele de sărbătoare, îi rănea ochiul. Vicarul și corul, cu stiharele lor albe, mai treacă-meargă, dar congregaţia, costu mată în fracuri negre și cu pălării pariziene, îi dădea aceeași senzaţie de nepotrivire caraghioa să ca un banchet de-al călugărilor desculţi în sala de mese de la Hotelul Cannon Street.

M-a uimit cât adevăr era în ceea ce spunea. M-am hotărât să nu-i pomenesc de ideea mea de a ciopli 1553 deasupra ușii de la intrare.

A mai spus că nu putea înţelege această pasiune a constructorului modern de case de-a se juca de-a cruciatul sau de-a pelerinul din Canterbury. Un cizmar pensionar, burghez, pe care-l cunoștea el, îşi construise singur un castel roman în miniatură, lângă Heidelberg. Jucau biliard în temniţă și făceau foc de artificii de ziua Kaiserului de pe acoperișul turnului de pază.

O altă cunoștinţă de-a lui, negustor de postavuri din Holloway, îşi construise o gospodărie cu șanţ de apărare. Apa provenea de la o instalaţie hidraulică special amenajată, și toate luminile electrice imitau lumânările. Făcuse lucrurile de săvârșit. Proiectase chiar o cameră bântuită, în albastru, și o capelă în miniatură, pe care o folosea drept cabină telefonică. Tânărul Bute fusese invitat în reședinţa aceea la o partidă de vânătoare, într-o toamnă. Mi-a spus că multă vreme nu-și putuse da seama dacă greșea sau nu, căci avea de gând să-și facă rost de un arc cu săgeţi pentru a onora invitaţia.

Se petrecuse o schimbare cu acest tânăr. Vorbiserăm și despre alte subiecte, iar el se arătase timid și politicos. Despre tot ce privea mortarul și cărămizile vorbea cu vehemenţă.

Mi-am luat inima în dinţi și-am spus câteva cuvinte în favoarea casei în stil Tudor. Casa în stil Tudor, m-a contrazis el, era o reședinţă potrivită și cuvenită pentru cetăţenii de pe vremea regelui Tudor — pentru omul a cărui nevastă călărea în spatele lui pe o șa-samar și care-și trimitea mesajele prin contrabandiști. Șemineul Tudor era hărăzit oamenilor pentru care cărbunele era necunoscut și care-și lăsau șemineurile să fumege în voie. Dar era o casă care arată ridicol cu o mașină la intrare, în care becul electric șoca simţul cuiva despre ce era potrivit ori de câte ori auzea vorbindu-se despre el; era o casă demodată, stăruia el.

— Pentru dumneavoastră, domnule, continuă, scriitor al secolului douăzeci, dacă v-aţi construi o casă în stil Tudor ar fi la fel de absurd ca pentru Ben Jonson dacă și-ar fi proiectat singur un castel normand, cu o cameră de tortură sub pivniţa de vinuri și cu soba în mijlocul sălii de mese. Prietenii săi buni de la *Sirena* l-ar fi

---

[12] Charles Haddon Spurgeon, predicator calvinist, fonda torul a numeroase institute caritabile, biserici, școli și director al unei reviste lunare bisericești. Celebru pentru Rugăciunile lui Spurgeon (n.tr.).

crezut, mai mult ca sigur, lovit de dambla.

Era o logică în ceea ce spunea. Am hotărât să nu îi pomenesc despre ideea mea de a schimba semineurile și de a monta niște imitaţii de frontoane, mai ales că tânărul Bute părea încântat de casa la care, între timp, ajunseserăm.

— Ei bine, este o casă bună, zise tânărul Bute. Casa asta este una dintre acelea în care un bărbat în frac și pantaloni lungi se poate așeza fără să se simtă un străin din altă epocă. A fost construită pentru un bărbat care poartă o redingotă și pantaloni lungi — în zilele de lucru, probabil jambiere și o haină de vânătoare. Vă puteţi bucura de un joc de biliard în această casă, fără senzaţia care vă copleșește când jucaţi tenis de câmp la umbra piramidelor.

Am intrat și i-am explicat ce mi-aș fi dorit – numai acele lucruri pe care am simţit că le-ar aproba. Ne-am ocupat o vreme de afaceri, iar când ne-am uitat la ceasuri, ultimul tren spre oraș al tânărului Bute se dusese. Dar mai rămăseseră destule de vorbit, așa că i-am propus să se întoarcă la cabană, împreună cu mine, și să-și accepte soarta. Eu aș fi putut dormi cu Dick, iar el ar fi putut sta în camera mea. I-am povestit despre vacă, dar el a zis că era învăţat să doar mă în condiţii grele și că ar fi încântat, dacă i-aș fi putut împrumuta o cămașă de noapte, și dacă domnișoara Robin nu s-ar opune. L-am asigurat că-i va prinde bine lui Robin; oaspetele neașteptat o să fie o lecţie utilă pentru ea de conducere a unei gospodării. De altfel, i-am explicat eu, împotrivirea lui Robin chiar nu conta.

— Pentru dumneavoastră, domnule, probabil că nu, răspunse el cu un zâmbet. Dar nu pe dumneavoastră s-ar supăra.

— O să fie bine, dragul meu, i-am spus eu. Îmi asum toată responsabilitatea.

— Iar eu o să m-aleg cu tot reproșul, râse el.

Dar, așa cum îi spusesem, chiar nu conta pe cine dădea vina Robin. Pe drumul de întoarcere, am discutat despre femei în general. I-am spus – dându-i de înţeles că nu era nevoie să intrăm în amănunte — că eu unul, ajunsesem la concluzia că metoda cea mai bună de a o scoate la capăt cu femeile era să le tratezi ca pe niște copii. El a fost de acord că s-ar putea să fie o metodă valabilă, dar voia să știe ce te faci atunci când ele te tratează ca pe un copil.

Cunosc o pereche adorabilă: sunt căsătoriţi de aproape douăzeci de ani și amândoi te încredinţează că niciodată nu și-au spus vreun cuvânt urât. El o numește pe ea „Micuţa” lui, cu toate că are cu cel puţin șase inci mai mult decât el în înălţime, și încă nu s-a săturat s-o strângă de mână sau s-o ciupească ușurel de ureche. A fost întrebată, o dată, în salon — așa mi-a povestit Mama-mică mie — care era reţeta ei pentru fericirea domestică. Ea a răspuns că greșeala pe care o făceau cele mai multe dintre femei era aceea de a-i lua pe bărbaţi mult prea în serios.

— Sunt doar niște copii mai mari, atâta tot, dragii de ei, răsese ea.

Sunt două feluri de iubire: iubirea care îngenunchează şi-şi ridică ochii și iubirea care privește în jos și mângâie. Pentru trăinicia relaţiei, eu sunt pregătit să mă ascund în spatele celei din urmă.

Arhitectul pierise din tânărul Bute; era din nou un tânăr timid, pe când ne

îndreptam împreună spre cabană. Pusesem deja mâna pe clanţă, când m-a oprit.

— Asta nu e din nou ușa din spate, domnule? mă întrebă el.

Era într-adevăr ușa din spate. Nu băgasem de seamă.

— N-ar fi mai bine să intrăm pe cealaltă, cea din faţă, domnule? zise el.

— N-are importanţă… am început eu.

Dar el dispăruse. Prin urmare, m-am dus după el și am intrat prin faţă. Robin stătea la masă, cojind cartofi.

— L-am adus înapoi pe domnul Bute, i-am explicat eu. O să rămână la noi peste noapte.

Robin zise:

— Dacă voi mai locui vreodată într-o cabană, aceea o să aibă o singură ușă.

Îşi luă cartofii și urcă la ea în cameră.

— Nădăjduiesc că n-am deranjat-o, zise tânărul Bute.

— Nu-ţi face griji, l-am liniștit eu. Bineînţeles că n-ai deranjat-o. De altfel, nu-mi pasă. Trebuie să se obișnuiască să fie deranjată; face parte din lecţia de viaţă.

L-am luat cu mine sus, ca să-i arăt unde va dormi și să-mi iau lucrurile din cameră. Ușile celor două dormitoare erau faţă-n faţă. Am greșit și-am deschis-o pe cealaltă. Robin, conti nu înd să cureţe cartofii de coajă, stătea pe pat.

I-am explicat că greșiserăm. Robin zise că nu e nimic și, luând cartofii cu ea, coborî din nou scara. Uitându-mă pe fereastră, am văzut-o îndreptându-se spre pădure. Își luase cartofii cu ea.

— Ce rău îmi pare că am deschis ușa care nu trebuia, gemu tânărul Bute.

— Ce tânăr grijuliu poţi fi! i-am zis eu. Privește și tu lucrurile în partea lor de umor. E amuzant, când te gândești. Indiferent unde s-ar duce biata fată, încercând să-și descojească și ea cartofii în pace și în liniște, noi dăm buzna peste ea. Ceea ce ar trebui să facem acum ar fi să ieșim la plimbare prin pădure. E o pădure drăguţă. Am putea pretinde c-am venit să culegem flori.

Dar n-am putut să-l conving. A zis că are de scris niște scrisori și că, dacă îi dau voie, el va rămâne în camera lui până va fi gata masa.

Dick și Veronica s-au întors acasă ceva mai târziu. Dick fusese să-l vadă pe dl. St. Leonard, ca să aranjeze treaba cu lecţiile de fermier. A zis că se gândise c-o să-l plac pe bătrân, care nu era câtuși de puţin ca un fermier. O readusese pe Veronica într-una dintre bunele sale dispoziţii, fiindcă acolo întâlnise și se îndrăgostise de un măgar. Dick mi-a mărturisit că, fără să-și ia angajamentul, îi sugerase Veronicăi, în trecere, că, dacă avea să fie cuminte o vreme mai lungă, eu aș putea fi înduplecat să i-l cumpăr. Era un animal mic și vânjos și i-am fi putut găsi o între buinţare. În orice caz, i-ar fi dat Veronicăi un scop în viaţă — ceva pentru care să lupte — ceea ce era tocmai ce-i lipsea ei. Dick este, uneori, un băiat foarte înţelept.

Masa a fost un succes mai mare decât îndrăznisem să sper. Robin ne-a servit cu pepene, în chip de *hors d'oeuvre* gastronomic, urmat de sardine și pui, cu cartofi și dovlecel. Gătitul ei m-a surprins. Îl prevenisem pe tânărul Bute că s-ar putea să fie nevoie să privească această cină mai curând ca pe o glumă, decât ca pe o masă

de seară și mă pregătisem și eu să extrag din ea mai degrabă lucrurile amuzante, decât hrana. Înșelarea așteptărilor mele a fost plăcută. O cină comică şi-o poate lesne închipui oricine.

Am fost eu odată la o cină, la o tânără pereche, proaspăt întoarsă din luna de miere. Ar fi trebuit să ne așezăm la masă la ora opt; când colo, noi ne-am așezat abia la zece jumătate. Bucătarul o luase pe ulei încă de dimineaţă; pe la șapte, nu mai avea piuit. Soţia-gazdă, dându-ne speranţe, pe la opt și-un sfert se apucase ea însăși de gătit. Ceilalţi invitaţi o compătimeau, în timp ce eu nu simţeam decât recunoștinţă.

„O să scrie ceva foarte amuzant despre asta”, ziceau ei.

Ai fi putut crede că bucătarul se cherchelise tocmai în scopul de a mă îndatora cu un subiect. N-am fost niciodată în stare să scriu nici măcar un rând amuzant despre cina aceea; mă deprimă și azi, numai când mă gândesc la ea.

A noastră s-a terminat cu desert rece și cu o cafea excelentă, pe care Robin a fiert-o deasupra unei lămpi de pe masă, în timp ce Dick și Veronica s-au retras. A fost una dintre cele mai plăcute cine pe care le-am avut vreodată. Și, dacă ar fi să dăm crezare calculelor lui Robin, a costat exact șase șilingi și patru pence pentru toţi cinci. Nefiind niciun fel de servitori prin preajmă, am putut discuta în voie și ne-am simţit bine. Am început odată, la o cină, să spun o glumă bună despre un scoţian, când gazda mi-a închis gura cu o privire. Foarte amabil, mi-a spus că mai auzise gluma. Mi-a explicat, mai târziu, când am ajuns la nuci, că fata în casă era scoţiancă și lua foc una-două. Discuţia a alunecat apoi către guvernarea provinciilor de către localnici și din nou gazda ne-a cerut tăcere. Se părea că major domul său era irlandez și un înfocat adept al lui Parnell. Unii oameni pot vorbi fără grijă, de parcă servitorii lor ar fi niște mașini, dar pentru mine și ei sunt niște fiinţe omenești, iar prezenţa lor mă încurcă. De pildă să zicem că știu că oaspeţii mei n-au auzit povestea mai înainte, iar din partea celor care sunt de-aceeași carne și același sânge cu tine te-aștepţi la un oarecare spirit de sacrificiu. Dar mi-e atât de milă de fata în casă, care stă și așteaptă resemnată; probabil c-a auzit-o de zece ori. Chiar nu pot s-o oblig s-o mai asculte o dată.

După cină, am împins masa într-un colţ, iar Dick a extras un soi de vals din mandolina lui Robin. De ani buni nu mai dansasem; dar Veronica a declarat că mai degrabă dansează oricând cu mine, decât cu vreunul dintre „butucii” pe care ţi-e dat să-i vezi târându-se pe lângă regina balului. Mă îmboldea gândul să reîncep această practică. La urma urmelor, un bărbat este exact atât de bătrân pe cât se simte.

Tânărul Bute, după cum s-a dovedit, era un maestru într-ale dansului și putea chiar să se întoarcă — lucru mare, într-o încăpere de paisprezece metri pătraţi. Robin mi-a mărturisit, după plecarea lui, că, atâta vreme cât dansa, i se părea suportabil. Personal nu pricepeam nici să mă pici cu ceară ce avea Robin împotriva lui. Nu era frumos, dar arăta bine, ca băiat, și avea un zâmbet plăcut. Robin a zis că tocmai zâmbetul lui o scotea din minţi. Dick mi-a dat dreptate că tânărul nu era prost; iar Veronica, de obicei zgârcită cu Jaudele, socotea că în rolul indianului

piele-roșie, atât mort cât și viu, izbutise cea mai frumoasă interpretare din câte văzuse ea. Am încheiat seara cu o cântare. Vastitatea repertoriului lui Dick m-a surprins; în mod vădit nu fusese atât de leneș la Cambridge cum ai fi crezut. Tânărul Bute avea o voce bunicică de bariton. Ne-am amintit abia la unsprezece și-un sfert că Veronica ar fi trebuit să fie în pat de la opt. Am rămas cu toţii foarte surprinși de cât de târziu se făcuse.

— De ce nu putem sta mereu la o cabană și să facem ce vrem? Sunt sigură că ar fi mult mai vesel, m-a întrebat Veronica la culcare, când i-am dat sărutarea de noapte bună.

— Pentru că suntem idioţi, cei mai mulţi dintre noi, Veronica, am răspuns eu.

CAPITOLUL V

Am plecat, a doua zi dimineaţă, să-l caut pe St. Leonard. Lângă casă, l-am întâlnit pe tânărul Hopkins, călare. Agita o furcă pe deasupra capului și recita *Atacul brigadei ușoare.* Calul părea amuzat. Hopkins mi-a spus că ar trebui să-l găsesc pe „şefu'" pe la grajduri. St. Leonard nu este un „bătrân". Dick trebuie să-l fi văzut într-o lumină proastă. Eu l-aș descrie ca pe un bărbat în floarea vârstei, puţin mai în vârstă decât mine, dar nu semnificativ. Dick avea dreptate, totuși, spunând că nu arăta a fermier. Ca să încep cu începutul, „Hubert St. Leonard" nu sună a nume de fermier. Ţi-ai putea închipui un bărbat cu astfel de nume scriind o carte despre o fermă, având teorii proprii despre acest subiect. Dar în cursul obișnuit al vieţii, lucrurile nu s-au potrivit și pentru el. El nu arată ca un fermier. N-ai putea spune precis a ce arată, dar există ceva la un fermier care îţi spune că este fermier. Fermierul are un fel al lui de a se sprijini de o poartă. Nu sunt prea multe feluri de a te sprijini de o poartă. Am încercat tot ce mi-a trecut prin cap, dar n-am nimerit niciodată exact modul potrivit. Trebuie să-l ai în sânge. Un fermier are un fel al lui de a sta într-un picior și de a se uita la un lucru care nu e acolo. Pare simplu, dar e o adevărată artă. Fermierul nu se miră că lucrul acela nu este acolo. Niciodată nu se așteaptă să fie acolo. Este unul dintre lucrurile care ar trebui să fie, și nu e. Viaţa fermierului e plină de de-astea. Suferinţa redusă la o știinţă, asta înseamnă fermierul. Toată viaţa lui, el este omul bun luptându-se cu potrivniciile. Nimic bun nu i se întâmplă. Asta nu pare să fie planeta lui. Providenţa are intenţii bune, dar nu înţelege cum e treaba cu ferma. Ea face tot ce-i stă în puteri, îşi spune el; că ea e încurcă-lume din naştere, nu mai e vina ei. Dacă Providenţa ar putea coborî, numai pentru vreo lună sau două, ca să ia câteva lecţii practice despre cum se întreţine o fermă, lucrurile ar putea sta mai bine; dar cum așa ceva nici nu intră în discuţie, nu mai este nimic de zis. Din conversaţiile cu fermierii, Pro videnţa îţi lasă impresia unei amatoare bine-intenţionate, numite într-un post pentru care nu este deloc potrivită.

„Ploaie", zice Providenţa, „ei vor ploaie. Ce-oi fi făcut eu cu ploaia aia?"

Găsește ploaia și o pornește, și e mulţumită de ea, până când vreun Suflet Rătăcitor se opreşte din cale și o întreabă, sarcastic, ce-și închipuie ea că face.

„Fac să plouă”, explică Providenţa. „Ei au vrut ploaie… fermierii, știi, genul acela de oameni”.

„Ei nu vor nimic prea multă vreme”, răspunde Sufletul. „O să se înece în paturile lor mai înainte de a termina tu cu ei”.

„Nu vorbi așa!” zice Providenţa.

„Păi, aruncă tu singură o privire, dacă nu mă crezi”, zice Sufletul. „Ai distrus iarăși recolta, ai nenorocit toate fructele și acum putrezești până și napii. Niciodată nu înveţi nimic din experienţă?”

„E atât de complicat”, zice Providenţa, „să dai din lucrurile astea exact cât trebuie”.

„Așa se pare — în ceea ce te privește”, răspunde Sufletul. „În orice caz, eu nu le-aș mai da ploaie, dacă aș fi în locul tău. Dacă nu te poţi abţine, barem dă-le timp să-și construiască o altă arcă”. Și Sufletul Rătăcitor îşi vede de drum.

„Locul ăsta chiar că arată puţin cam ud, acum bag și eu de seamă” zice Providenţa, aruncând o privire în jos, peste marginea stelei sale. „Mai bine aduc înapoi vremea frumoasă, așa zic”.

Și începe cu ceea ce numește ea „a face timp frumos”, după care, simţindu-se acum Providenţială, se pregătește să tragă un pui de somn. Este trezită brusc din moţăiala ei de întoarcerea Sufletului Rătăcitor.

„Ai mai trecut pe acolo, pe jos?” îl întreabă ea, amabilă.

„De-acolo vin”, îi explică Sufletul Rătăcitor.

„Drăguţ loc, nu-i așa?” întreabă Providenţa.

„Lucruri frumoase și uscate pe acolo, acum, nu-i așa?”

„Ai ghicit”, răspunde el. „Uscat e cuvântul.

Râurile au secat, fântânile au secat, vitele mor, iarba e toată pârjolită. Cât despre recoltă, nu va mai fi vorba despre recoltă vreo doi ani de acum încolo! Oh, da, lucrurile sunt destul de uscate”.

Vă puteţi închipui că Providenţa izbucnește în lacrimi.

„Dar chiar tu mi-ai sugerat să le dau puţină vreme frumoasă”.

„Știu c-așa am zis”, răspunde Sufletul. „Dar n-am sugerat șase luni de secetă, cu termometrul la cincizeci de grade la umbră. Mi se pare că n-ai pic de minte”.

„Tare mi-aș fi dorit ca slujba asta să-i fi fost dată altcuiva”, zice Providenţa.

„Da, și nu ești singura cu dorinţa asta”, îi răspunde Sufletul.

„Mă străduiesc — nimeni n-ar putea să se străduiască mai mult”, se vaită Providenţa. „Tot ce fac eu pare să fie pe dos”.

„Ţi-ar trebui”, zice Sufletul, „mai puţin entuzi asm și mai mult bun-simţ. Te înflăcărezi pentru ceva și îţi pierzi capul. Dacă trimiţi ploaie, pariez zece la unu c-o trimiţi când nu-i nevoie de ea. Îţi ţii vremea însorită în palmă — cum îşi ţine un ageamiu atuurile la whist — până când nu mai folosește la nimic și abia atunci o pui și tu în joc”.

„O să mai încerc o dată”, zice Providenţa. „O să mă concentrez bine, de data asta”.

„Dar tu tot încerci”, răspunde Sufletul fără pic de îngăduinţă, „de când te cunosc

eu. Nu-i vorba că nu încerci. Dar n-ai măsura lucrurilor. De ce nu-ţi iei un calendar?”

Sufletul. Rătăcitor pleacă. Providenţa recunoaşte în sinea ei că într-adevăr ar trebui să-și ia un calendar. Face un nod la batistă. Nu-i vina ei: așa a fost ea făcută. Uită cu desăvârșire pentru ce a făcut nodul acela. Se gândește că trebuia să-i aducă aminte să trimită îngheţul în mai sau ceţurile scoţiene în august. Nu e sigură care din ele, așa că le trimite pe amândouă. Fermierul a încetat să mai fie supărat pe ea — recunoaşte că suferinţa și mâhnirea sunt bune pentru sufletul său nemuritor și îşi urmează calea, liniștit, către Curtea Falimentului.

Am descoperit că Hubert St. Leonard, de la Ferma Vijeliei de Jos, era un gentleman cu înfăţișare neliniștită. Își ciocănea barometrul, și spera și se temea, fără să știe că, de fapt, toate lucrurile au fost deja stabilite în dauna lui.

Aveau să mai treacă ani buni până când spiritul său să fie acordat la acea atitudine de disperare liniștită, esenţială a fermierului — pe care i-o poţi simţi. El era înalt și uscăţiv, cu o faţă mobilă, instabilă, și cu un tic ciudat de a-și lua, mereu, capul în palme, de parcă voia să se asigure că îl mai avea încă pe umeri. Când l-am întâlnit eu, era pe punctul de a-și începe inspecţia pe moșie, așa că l-am însoţit. Mi-a povestit că nu fusese dintotdeauna fermier. Până cu vreo câţiva ani în urmă, fusese agent de bursă. Dar întotdeauna îşi urâse biroul; și izbutind să pună deoparte niște bani, se hotărâse, când împlinise patruzeci de ani, să se bucure de rarul privilegiu de a-și trăi viaţa pe cont propriu. L-am întrebat dacă soco teşte că ocupaţia de fermier îi răsplătește eforturile. El a zis:

— Ca în toate celelalte cazuri, depinde de preţul pe care i l-ai stabilit tu însuţi. Acum, ca un observator din afară, cât crezi dumneata că face, pe an?

Era o întrebare încuietoare.

— Ţi-e teamă că, dacă vorbești fără ascunzișuri, s-ar putea să mă jignești, îşi dădu el cu părerea. Prea bine, atunci, ca să-mi explic teoria, hai să luăm, în schimb, cazul dumitale. Ţi-am citit toate cărţile și mi-au plăcut. Vorbind ca idmirator, te-aș evalua la vreo cinci sute pe an. Dumneata, probabil, câştigi două mii și socotești că meriţi cinci.

Zâmbetul nelalocul lui cu care și-a însoţit dis cursul m-a descumpănit.

— Ceea ce facem cei mai mulţi dintre noi, continuă el, este să ne supraevaluăm. John Smith, care pe cinstite merită o sută pe an, pretinde c-ar merita două. Rezultatul? Neputinţa de a fi mulţumit cu câştigul, muncă în exces, griji în exces, teama permanentă de a nu suferi o pagubă. Acu mă, există ceva în ceea ce privește munca dumitale care îmi sugerează că ai fi mai fericit dacă ai câştiga cinci sute pe an, decât ai fi vreodată câştigând două mii. Ca să-ţi atingi profitul vi sat — ca să câştigi cele două mii ale dumitale – trebuie să muncești depunând un efort care nu-ţi produce nicio plăcere făcându-l. Dacă te-ai mulţumi cu cinci sute, ţi-ai putea permite să faci numai acele munci care într-adevăr îţi produc plăcere. Să nu uităm că lumea asta nu-i perfectă. În lumea perfectă, gânditorul ar valora mai mult decât simplul bufon. În lumea perfectă, fermierul ar valora mai mult decât agentul de bursă. Când am făcut schimbarea, a trebuit să-mi scad preţul. Câştig mai puţini bani, dar obţin mai multă plăcere de la viaţă. Obișnuiam să fiu în stare să-mi permit

șampanie, dar am dus-o întotdeauna rău cu ficatul și nu îndrăzneam s-o beau. Acum nu-mi mai permit șampanie, dar mă bucur de berea mea. Asta-i teoria mea, că avem cu toţii dreptul să ne primim plata potrivit valorii noastre pe piaţă, nici mai mult, nici mai puţin. Poţi s-o iei pe toată în bani peșin. Mi se întâmpla și mie, într-o vreme. Sau poţi să iei mai puţin și să te bucuri mai mult: la asta am ajuns eu acum.

— E minunat, am zis eu, să cunoști un filosof.

Auzi de ei, bineînţeles; dar nu știu de ce îmi intrase mie în cap că toţi sunt morţi.

— Lumea râde de filosofie, zise el. Niciodată n-am putut înţelege de ce. Este știinţa de a duce o existenţă liberă, tihnită, fericită. Aș da jumătate din câte zile mai am de trăit ca să fiu filosof.

— Eu nu râd de filosofie, am zis eu. Cred sincer că dumneata ești un filosof. Am dedus după modul cum vorbești.

— Cum vorbesc! ripostă el. Oricine poate vorbi. După cum tocmai ai spus, eu vorbesc ca un filosof.

— Dar dumneata nu doar vorbești, am stăruit eu, chiar te și porţi ca un filosof. Să-ţi sacrifici veniturile pentru bucuria de a-ţi trăi propria viaţă! E un gest de filosof.

Voiam să nu-și piardă buna-dispoziţie. Aveam să-i vorbesc despre trei probleme: vaca, măgarul și Dick.

— Nu, nu este, răspunse el. Un filosof ar fi rămas agent de bursă și ar fi fost fericit și așa. Filosofia nu depinde de mediul înconjurător. Pe un filosof poţi să-l pui oriunde. Pentru el nu contează, fiindcă îşi ia cu el filosofia pretutindeni. Poţi să-l anunţi deodată că este împărat sau poţi să-l osândești la sclavie pe viaţă. El continuă să fie un filosof de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Avem noi un motan bătrân. Copiii îi fac numai zile fripte. Motanului nu pare să-i pese. Ei îl închid în pian: în mintea lor, el o să facă vreun zgomot şi-o să sperie pe cineva. Motanul nu face niciun zgomot; trage un pui de somn. Când, o oră mai târziu, cineva deschide pianul, găsește bietul animal zăcând acolo, întins pe clape, torcând înţelept. Ei îl îmbracă în haine de copil și îl scot afară în premergător: el stă perfect liniştit, uitându-se în jur — ia o gură de aer proaspăt.

Ei îl trag de coadă. Ai crede, văzându-l cum se leagănă încet, încolo și-ncoace, cu capul în jos, că le este recunoscător pentru noua senzaţie pe care îl fac s-o trăiască. Aparent consideră tot ce i se întâmplă drept o experienţă folositoare. Și-a pierdut un picior, iarna trecută, într-o capcană: acuma umblă chiar vesel în trei picioare. Pare să fie mai curând încântat, dacă se poate spune așa, că nu mai are patru — mai puţine picioare de spălat. Prin urmare, el este adevăratul dumitale filosof, motanul acela; nu contează ce i se întâmplă, el este la fel de mulţumit ca și când nu i s-ar întâmpla nimic.

Am descoperit că mă enervasem. Cunosc un om cu care îţi este imposibil să te contrazici. Bărbaţii de la Club — nou-veniţii — au fost ispitiţi să pună pariuri că oriunde s-ar găsi sub soare, ar putea să nu fie de acord cu el. L-au acuzat în gura

mare pe domnul Lloyd George[13] că este trădător de ţară. Omul nostru s-a ridicat și le-a strâns mâinile, cuvintele fiind prea sărace pentru a-i exprima admiraţia pentru faptul că ei vorbiseră în public fără frică. I-ai fi luat drept nihiliști denunţând guvernul rus pe treptele Kremlinului, la Moscova. Data următoare, l-au ponegrit pe domnul Balfour[14] în termeni sub limitele argoului. El aproape că i-a îmbrăţișat. A reieșit că unul dintre visele vieţii sale era să-l audă pe domnul Balfour făcut de două parale. Eu însumi am stat de vorbă cu el un sfert de ceas și am aflat că, în străfundul inimii sale, era un pacifist-cu-orice-preţ, puternic înclinat să susţină înrolarea, un republican înfocat, cu un adânc înrădăcinat dispreţ pentru clasele muncitoare. Merită efortul să aduni vreo șase indivizi și să stârnești o discuţie în jurul lui. În momentele acelea, parc-ai vedea câinele unei familii pe care șase persoane, din diferite părţi ale casei, îl cheamă simultan. El vrea să se ducă la toţi deodată.

Am simţit că trebuia să-l înţeleg pe omul acesta, altminteri avea să mă îngrijoreze.

— O să fim vecini, am zis eu, și sunt înclinat să cred că o să-mi fii simpatic. Bineînţeles, dacă o să ajung să te cunosc. Ai început prin a-ţi arăta entuziasmul pentru filosofie: mă grăbesc să fiu de acord cu dumneata. Este o știinţă nobilă. Când fiica mea mai mică va crește, și când cealaltă o să înveţe să fie ceva mai cu capul pe umeri, și când Dick o să fie pe picioarele lui, iar publicul britanic o să ajungă să guste literatura bună, nădăjduiesc să fiu și eu puţin filosof. Dar, până să-ţi pot explica eu vederile mele, dumneata deja o să ţi le schimbi pe ale dumitale, și o să semene cu filosofarea în faţa unui bătrân motan care pare că și-a pierdut puterea de judecată. Lăsând gluma la o parte, ce ești dumneata?

— Un neghiob, răspunse el cu promptitudine, un foarte nefericit neghiob. Am gândirea unui filosof asociată cu un temperament extrem de iritabil. Filosofia mea mă învaţă să-mi fie rușine de nervozitatea mea, iar nervozitatea face ca filosofia mea să mi se pară o stupizenie desăvârșită. Filosoful din mine îmi spune că nu contează când gemenii cad în fântâna care-ţi îndeplinește dorinţele. Nu e o fântână adâncă. Nu e prima oară când cad în ea: n-o să fie nici ultima. Lucruri din acestea trec: filosoful zâmbește și atât. Omul din mine îl numește pe filosof un idiot sadea pentru că e în stare să spună că nu contează, când contează. Trebuie să fie chemaţi oamenii de la muncile lor, ca să-i scoată pe gemeni afară. Toţi ne udăm din cap până-n picioare. Eu sunt leoarcă și agitat, iar asta întotdeauna îmi zgândărește ficatul. Hainele copiilor nu mai sunt bune de nimic. Naiba să-i ia — și,

---

[13] Llyod George (1863-1945), om de stat britanic, ultimul membru al Partidului Liberal care a fost prim-ministrul Regatului Unit (n.tr.).

[14] Arthur Balfour (1848-1930), secretar al Afacerilor Externe, a devenit celebru prin scrisoarea adresată Lordului Rotschield, cunoscută ca Declarația lui Balfour (1917), documenul care a stat la baza mișcării de susținere a întemeierii unui stat evreu în Palestina (n.tr.).

la aceste vorbe, sângele chiar i s-a urcat la cap —, nu se apropie de fântână decât atunci când sunt îmbrăcaţi cu hainele cele mai bune. Pentru zilele ce urmează, o să fie închiși în casă și o să citească din *Cartea martirilor* a lui Foxe[15]. E ceva nemaipomenit cu gemenii ăștia. De ce? De ce trebuie să fie geme nii mai răi decât ceilalţi copii? Copilul obișnuit nu este un înger, Dumnezeu știe. De pildă, ghetele mele. Uită-te la ele; le am de mai bine de doi ani. Fac și câte zece mile pe zi încălţat cu ele, le-am udat de sute de ori. Ei, cumpără-i unui băiat o pereche de ghete…

— De ce nu pui un capac peste fântână? i-am sugerat eu.

— Ei, tocmai asta-i, răspunse el. Filosoful din mine — omul cu judecată — spune: „La ce folosește o fântână din asta? Nu-i altceva decât noroi și murdărie. Totdeauna cade câte ceva în ea — dacă nu copiii, atunci porcii. De ce să nu terminăm odată cu ea?”

— Pare un sfat foarte bun, am comentat eu.

— Este, încuviinţă el. Niciun om de pe lumea asta n-ar avea o judecată practică mai sănătoasă ca mine, dacă aș fi în stare să mă ascult. Știi de ce nu zidesc fântâna aceea? Pentru că soţia mea mi-a spus că ar trebui s-o zidesc. A fost primul lucru pe care i-a spus când a văzut-o. O spune mereu, de fiecare dată când mai cade câte unul în ea. „Dacă m-ai asculta și tu o dată…” — știi, chestii din astea. Nimeni nu mă scoate mai tare lin fire decât cineva care-mi zice „Ţi-am spus eu”. Fântâna este o ruină, veche și pitorească: într-o vreme era bântuită. Totul s-a dat peste cap de când am venit noi aici. Ce nimfă care se respectă ar putea bântui o fântână în care veșnic cad copiii și porcii?

Izbucni în râs, dar, până să râd și eu cu el, se înfuriase din nou.

— De ce ar trebui să astup o fântână istorică, un ornament din grădină, pentru că o turmă de proști nu pot ţine poarta închisă? Cât despre copii, le lipsește o bătaie bună cu biciul și, într-una din zilele astea…

O voce care ne striga să ne oprim îl întrerupse.

— Îmi fac rondul. Nu pot să vin, urlă el.

— Dar trebuie, explică vocea.

El se întoarse atât de repede încât aproape că mă dădu de-a berbeleacul.

— Lua-i-ar naiba pe toţi! zise el. De ce nu se ţin de orar? Nu e pic de ordine în gospodăria asta! Asta duce ferma de râpă — lipsa de ordine.

Continuă să bodogănească în mers. Eu l-am urmat. Pe la jumătatea câmpului, ne-am întâlnit cu posesoarea vocii. Era o fetișcană cu înfăţișare plăcută, nu chiar drăguţă — nu genul de fată după care întorci capul pe stradă — totuși, odată ce o vedeai, era plăcut să continui s-o privești.

St. Leonard mi-o prezentă ca fiind Janie, fiica lui mai mare, și începu să-i explice că, pe ușa came rei sale de lucru, dacă s-ar fi ostenit să se uite, ar fi găsit un orar…

— Potrivit căruia, răspunse domnișoara Janie cu un zâmbet, ar trebui să te afli,

---

[15] John Foxe (1516-1587), teolog protestant extremist, preocupat de martirologie, a publicat numeroase rugăciuni, traduceri și articole vehement anticatolice (n.tr.).

în momentul de faţă, în curtea fermei, tocmai unde am eu nevoie de tine.

— Cât e ceasul? întrebă el, pipăindu-și jiletca după un ceas care se dovedi a nu fi acolo.

— Unsprezece și un sfert, i-am spus eu.

El îşi luă capul între palme.

— Dumnezeule mare! strigă el. Nu se poate!

Venise noua batoză, ne informă domnișoara Janie. Ea voia neapărat ca tatăl ei s-o vadă funcţionând mai înainte ca omul care o adusese să plece înapoi.

— Altminteri, zise ea, bătrânul Wilkins o să susţină că era bună când a livrat-o el și n-o să mai avem nicio reparaţie gratis.

Se întoarse către casă.

— Vorbind despre lucruri practice, i-am zis eu, venisem să-ţi spun despre trei chestiuni. Prima și cea mai importantă, vaca aceea.

— Ah, da, vaca, zise St. Leonard. Se întoarse către fiica lui: Era Maud, nu-i așa?

— Nu, răspunse ea, era Susie.

— Este aceea, am zis eu, care mugește aproape toată noaptea și trei sferturi din zi. Băiatul de la ferma dumitale, Hopkins, crede că e probabil supărată.

— Biata de ea! zise St. Leonard. I-am luat viţelul de lângă ea de-abia de… când i-am luat viţelul de lângă ea? o întrebă el pe Janie.

— Miercuri dimineaţă, răspunse Janie, în ziua în care am dat-o.

— Sunt atât de pline de simţire, la început, zise St. Leonard compătimitor.

— Sună mai degrabă a simţire brutală, am zis eu, dar mă întrebam dacă, din întâmplare, n-aţi avea una care să nu fie chiar atât de plină de simţire. Presupun că printre vaci nu există o categorie care să corespundă lotului pe care îl numim noi „Superdotaţi” — adică niște vaci cărora să nu le pese nicidecum de viţeii lor, care să fie bucuroase că au scăpat de ei?

Domnișoara Janie zâmbi. Când zâmbea, simţeai că ai da mult să-i mai vezi o dată zâmbetul.

— Dar de ce n-o ţii la dumneata acasă, în padoc, îmi sugeră ea, și să fie mulsă chiar acolo? Există un staul de vite foarte bun, și e numai la o milă distanţă.

Mi se păru că are foarte mare dreptate. Nu mă gândisem la asta. L-am întrebat pe St. Leonard cât îi datorez pentru vacă. El a întrebat-o, la rândul lui, pe Janie, iar ea a zis șaizeci de lire.

Fusesem prevenit că, atunci când faci afaceri cu fermierii, este obligatoriu să te târguiești; dar era ceva în tonul domnișoarei Janie care-mi spunea că, dacă a zis șaizeci de lire, apoi chiar șaizeci de lire voia. Am început să văd și partea luminoasă a carierei lui Hubert St. Leonard ca fermier.

— Prea bine, am zis eu. Atunci, cu vaca s-a rezolvat.

Am adăugat, în gând, o notă: „Vaca, șaizeci de lire. De văzut să fie terminat șopronul pentru vite și de cumpărat unul dintre bidoanele alea mari pe roţi”.

— N-aveţi cumva nevoie de lapte? am întrebat-o eu pe domnișoara Janie. Susie pare să dea vreo douăzeci de litri pe zi. Mă tem că, dacă îl bem noi pe tot, o să ne îngrășăm prea tare.

— La două pence și jumătate sfertul de litru, livrat acasă, oricât doriţi, răspunse domnișoara Janie.

Mi-am notat și asta în gând.

— Se întâmplă să cunoaşteţi vreun băiat care să ne poată fi de ajutor? am întrebat-o pe domnișoara Janie.

— Ce-aţi zice de micul Hopkins? mi-a sugerat tatăl ei.

— E singurul reprezentant masculin de la firma asta — cu excepţia ta, firește, dragă tată – care are ceva minte, zise domnișoara Janie. Nu poate să ni-l ia pe Hopkins.

— Singurul cusur pe care i-l pot găsi lui Hopkins, zise St. Leonard, este că vorbește prea mult.

— Personal, am zis eu, aș prefera un băiat de la ţară. Am venit aici ca să fiu la ţară. Cu Hopkins prin preajmă, nu prea mai simt că sunt la ţară. Îmi vine să cred că sunt într-un parc din oraș: cam atât mă lasă Hopkins să simt. Mi-aș dori pe cineva mai sugestiv pentru simplitatea rurală.

— Cred că știu genul la care te referi, zâmbi domnișoara Janie. Dumneata ești bun și vesel din fire?

— În general, i-am răspuns eu, mă pot limita la sarcasm. Pe mine mă mulţumește și, din câte mi-am putut eu da seama, nu face nimănui nici rău, nici bine.

— O să-ţi trimit un băiat, făgădui domnișoara Janie.

I-am mulţumit.

— Și acum, am ajuns la măgar.

— Nathaniel, explică domnișoara Janie, ca răspuns la privirea întrebătoare a tatălui ei. Nu ţinem neapărat să-l păstrăm.

— Janie, zise domnul St. Leonard, pe un ton autoritar, insist să fii cinstită.

— Dar tocmai asta făceam, eram cinstită, replică domnișoara Janie, ofensată.

— Fiica mea, Veronica, am zis eu, mi-a dat de înţeles că, dacă i-aș cumpăra măgarul acela, pentru ea va începe o viaţă nouă și mai bună. Nu dau exagerat de mare importanţă târgului pe care mi-l propune ea, dar nu se știe niciodată.

Influenţele care pot schimba caracterul uman sunt subtile și neașteptate. În orice caz, nu mi se pare just să irosim o șansă. În plus de asta, m-am gândit că un măgar ar putea fi de folos la grădinărit.

— Trăiește pe socoteala mea de mai bine de doi ani, răspunse St. Leonard. Eu unul nu văd să fi adus nicio îmbunătăţire morală în familia mea. Ce efect o să aibă el asupra copiilor dumitale, n-aș putea spune. Dar, să vorbești despre faptul că ţi-ar putea fi de folos la grădinărit…

— Trage o căruţă, îl întrerupse domnișoara Janie.

— Câtă vreme merge cineva pe lângă el și-i dă să mănânce morcovi. Am încercat să legăm morcovul de o prăjină, la șase inchi distanţă de botul lui. Figura asta merge strună în pictură: pe măgarul nostru l-a făcut să zvârle din picioare. Știi foarte bine, continuă el cu o indignare crescândă, că ultima oară când l-a scos mama ta afară, și-a folosit toţi morcovii ca să-l aducă până colo, iar rezultatul a fost

că și el, și căruţa au trebuit să fie aduși acasă într-o remorcă.

Ajunseserăm în curte. Nathaniel stătea cu gâtul întins peste jumătatea ușii închise a grajdului. Am observat unele asemănări între el și Veronica însăși: avea același aer care-ţi sugera resemnare, suferinţa unei virtuţi prost înţelese; ochii lui aveau aceeași expresie de dor neîmplinit, de melancolie, cu care Veronica stătea la fereastră uitându-se lung la apusul învăpăiat, în vreme ce oamenii o strigau din diferitele părţi ale casei să vină să-și ia lucrurile de acolo.

Domnișoara Janie, aplecându-se spre el, îi ceru să-i dea un sărut. El se supuse, dar cu o privire încărcată de un reproș blând, care părea să spună: „De ce m-ai readus pe pământ?”

M-a enervat cumplit. Greșisem când o socoti sem pe domnișoara Janie o fată nu prea drăguţă. Era genul acela de frumuseţe care scapă atenţiei tocmai datorită perfecţiunii sale. Bizareria, dis cordanţa este cea care atrage ochii alunecoși. Pentru armonie, trebuie să te armonizezi tu însuţi.

— Eu cred, zise domnișoara Janie, ridicându-se și ștergându-și obrazul, că pe măgarul ăsta îl poţi învăţa orice.

După toate aparenţele, socotea promptitudiea de a fi sărutată drept un semn de neobișnuă curtenie.

— Mai puţin să muncească, bodogăni tatăl ei.

Să-ţi spun cum facem, zise el. Dacă îmi iei măgarul din curte și promiţi să nu mi-l mai trimiţi înapoi, atunci al dumitale să fie.

— Pe degeaba? întrebă Janie cu jale.

— Pe degeaba, stărui tatăl ei. Și dacă aud vreun protest, îl dau cu căruţă cu tot.

Domnișoara Janie suspină și ridică din umeri. Rămase stabilit ca Hopkins să mi-l aducă pe Nathaniel, nu se știe la ce oră, în ziua următoare. Hopkins, după câte se părea, era singura persoană din fermă care-l putea convinge pe măgar să meargă.

— Nu știu cum, zise St. Leonard, dar are un stil al lui.

— Și acum, am zis eu, a mai rămas doar Dick.

— Băiatul pe care l-am cunoscut ieri? Întrebă St. Leonard. Un tânăr chipeș.

— Este un băiat drăguţ, am zis eu. Chiar nu știu dacă am mai văzut vreodată un băiat mai drăguţ ca Dick; și deștept, când ajungi să-l înţelegi. Un singur lucru am să-i reproșez lui Dick: mă face să cred că nu sunt în stare să-l pun să muncească.

Domnișoara Janie zâmbea. Am întrebat-o de ce.

— Mă gândeam, răspunse ea, cât de mare este asemănarea între el și Nathaniel.

Era adevărat. La asta nu mă gândisem.

— Noi greșim, zise St. Leonard. Pornim de la ipoteza că fiecare băiat are o fire de profesor și fiecare fată are înclinaţii pentru muzică. Ne expediem fiii să se facă tobă de latină și greacă și ne silim fiicele să zdrăngăne la pian. În nouă cazuri din zece este curată pierdere de vreme. Pe mine m-au trimis la Cambridge și-au zis că eram leneș. Nu eram leneș. Dar nu fusesem hărăzit de natură să devin licenţiat în

matematici. Nu vedeam rostul de a fi licenţiat în matematici. Cine-și dorește o lume întreagă de licenţiaţi în matematici? Și atunci de ce orice tânăr începe prin a încerca asta? Eu voiam să fiu fermier. Dacă băieţii isteţi ar învăţa meseria de a să întreţine o fermă, ferma i-ar răsplăti pe deplin. În numele bunului-simţ…

— Sunt înclinat să vă dau dreptate, l-am între rupt eu. Mi-ar plăcea mai mult să-l văd pe Dick un fermier priceput, decât un avocăţel de mâna a treia. El crede că ar putea fi interesat de ocupaţia de fermier. Mai sunt zece săptămâni până va trebui să se întoarcă la Cambridge, timp destul pentru un experiment. Vrei să-l primești ca elev?

St. Leonard îşi apucă iar capul între palme și-l ţinu strâns.

— Dacă spun da, zise el, trebuie să insist să fiu cinstit…

Am văzut din nou privirea de jale în ochii lui Janie.

— Cred, am zis eu, că este rândul meu să fiu cinstit. Am primit măgarul pe degeaba; insist să plătesc pentru lecţiile lui Dick. Pe dumneata te așteaptă oamenii în curtea fermei. Stabilesc eu condiţiile cu domnișoara Janie.

El ne privi pe amândoi bănuitor.

— Făgăduiesc să fiu cinstită, râse domnișoara Janie.

— Dacă o să fie mai mult decât merit, zise el, o să-l trimit înapoi acasă. Principiul meu este…

Și se împiedică de un porc care, potrivit orarului, n-ar fi trebuit să se afle acolo. Au șters-o amândoi, porcul în frunte, amândoi ţipând.

Domnișoara Janie se oferi să-mi arate scurtătura de peste ogoare; puteam sta de vorbă și pe drum. Am mers tăcuţi, o vreme.

— Nu trebuie să crezi, zise ea, că îmi place să fiu eu cea care negociază toate învoielile. Chiar mă întristează treaba asta, destul de des. Dar cineva, bineînţeles, trebuie s-o facă, iar tata – oh, Doamne!

M-am uitat la ea Frumuseţea ei este genul acela de frumuseţe căreia o umbră de tristeţe îi sporește farmecul.

— Câţi ani ai? am întrebat-o.

— Merg pe douăzeci, mi-a răspuns ea.

— Mi-ai părut mai în vârstă, am zis eu.

— Majoritatea se înșală, zise ea.

— Fiica mea, Robin, am zis eu, are exact aceeași vârstă — dacă e să ne luăm după ani; iar Dick are douăzeci și unu. Nădăjduiesc că te vei împrieteni cu ei. Au ceva în cap, amândoi. Mai iese la iveală, din când în când, și te lasă cu gura căscată. Veronica, după câte știu eu, are nouă ani. Nu sunt sigur cum va fi Veronica, în cele din urmă. Uneori se întâmplă niște lucruri care ne fac să credem că are un caracter minunat, dar apoi, pentru lungi perioade de timp, pare să-l piardă cu desăvârșire. Mama-mică — nu știu de ce îi spunem mereu Mama-mică — n-o să vină să stea cu noi până când lucrurile nu intră într-o oarecare ordine. Nu-i place să fie tratată ca o invalidă și, dacă o avem prin preajmă, pe unde e de lucru, și nu stăm cu ochii pe ea, se apucă ea de treabă și se obosește.

— Mă bucur că vom fi vecini, zise domnișoara Janie. Noi suntem zece, cu totul.

Tata, sunt şi gură c-o să-ţi placă; oamenii deştepţi întotdeauna îl plac pe tata. Ziua de primit vizite a maică-mii e vinerea. Ca regulă, este singura zi în care nimeni nu calcă pe la noi — râse ea. Norii se risipiră — Vin în alte zile și ne găsesc pe toţi în vechile noastre haine. Vinerea după-amiaza, stăm cu toţii gătiţi cu mare pompă, dar nu se apropie nimeni de noi, iar noi suntem obligaţi să ne mâncăm singuri prăjiturile. Asta o întoarce pe dos. O să încerci să ţii minte de vineri, nu-i așa?

Mi-am notat asta în minte și am asigurat-o și pe ea că n-am să uit.

— Eu sunt cea mai mare, continuă ea, după cum cred că ţi-a spus tata. Harry și Jack sunt următorii; dar Jack este în Canada, iar Harry a murit, așa că e un soi de prăpastie între mine și ceilalţi. Bertie are doisprezece ani, iar Ted, zece; acum sunt acasă, că e vacanţă. Sally are opt ani, iar după ea vin gemenii. Oamenii nu cred nici jumătate din poveștile care se spun despre gemeni, dar eu sunt sigură că nu există nicio exagerare. Au doar șase ani, dar au un simţ al umorului de necrezut. Unul este băiat, celălalt e fată. Îşi schimbă tot timpul hainele între ei, așa că nu poţi fi sigur niciodată care-i unul și care-i celălalt. Wilfrid este trimis la culcare, pentru că Winnie nu și-a exersat gamele, iar Winnie primește sirop de ceapă-de-mare, pentru că Wilfried a mâncat agrișe verzi. Primăvara trecută, Winnie a făcut pojar. Când a venit doctorul, în a cincea zi, crăpa de satisfacţie; a zis că era cea mai rapidă vindecare pe care o văzuse vreodată și că într-adevăr nu exista niciun motiv pentru care fata să mai stea în pat. Noi am mirosit ceva și am avut dreptate. Winnie se ascunsese în dula pul de vase, înfășurată în cuvertură. Nu păreau deloc afectaţi de încurcătura în care intraseră, având în vedere că nu era a lor. Cel mai sigur lucru, dacă nu-i prinzi în flagrant, este să în părţi pedeapsa în mod egal amândurora și să-i lași pe ei să-și regleze conturile după aceea. Algy are patru ani; până anul trecut i s-a zis bebe.

Acum, bineînţeles, nu mai există nicio scuză; dar numele încă i se mai păstrează, din pricina protestelor sale indignate. Tata i-a strigat, deunăzi, de la picioarele scărilor, băiatul fiind în odaie: „Bebe, adă-mi jambierele jos”. S-a dus drept la leagăn și a trezit copilul. „Scoală-te”, l-am auzit eu zicând — eram chiar în spatele ușii — „Şi adu-i tatălui tău jambierele jos”. E o figură.

Tata l-a luat la Oxford, sâmbăta trecută. E micuţ pentru vârsta lui. Omul de la casa de bilete, de-a dreptul încântat, i-a aruncat o privire și, mai mult ca să zică și el ceva, l-a întrebat dacă avea până-n trei ani. „Nu”, a strigat el mai înainte să apuce tata să răspundă. „Am șase, ca să fim sân ceri. Hai să zicem patru”. Este expresia favorită a tatălui meu.

— Cum ai privit tu schimbarea, am întrebat-o eu, de la agent de bursă, cu venitul său mai mare, la fermier, cu venitul lui mai mic?

— Poate c-am fost egoistă, răspunse ea, dar mi-e teamă că mai degrabă l-am încurajat pe tata. Mi se pare meschin să-ţi asiguri traiul făcând o muncă ce nu face bine nimănui. Urăsc negocierile, dar treburile fermei în sine îmi plac mult. Bineînţeles, asta înseamnă să port doar o rochie de seară pe an și aia făcută de mâna mea.

Dar chiar și când aveam o mulţime, întotdeauna am preferat s-o port pe aceea

care am crezut că mi se potrivește cel mai bine. În ceea ce-i privește pe copii, sunt sănătoși ca niște mici sălbatici și tot ce le lipsește ca să-i facă fericiţi găsesc în afara ușilor. Băieţii n-or să meargă la colegiu; dar, ţinând cont că vor trebui să-și câştige existenţa, treaba asta este, probabil, la fel de bună.

Numai mama, săraca de ea, îşi face astfel de griji — Râse din nou — Plimbarea ei favorită este la azilul parohiei. S-a întors, deunăzi, înflăcărată de-a binelea, pentru că i-a auzit pe supraveghetori că ar vrea să încerce, ca experiment, să construiască locuinţe separate pentru cuplurile de bătrâni. Este convinsă că ea și tata o să-și sfârșească zilele acolo.

— Tu, ca partener de afaceri, am întrebat-o eu pe Janie, tragi speranţe că ferma va produce destul?

— Oh, da, răspunse ea, va produce și încă bine… Produce și acum, s-o spunem pe-a dreaptă. Trăim din asta și trăim îndestulat. Dar, firește, pot să înţeleg și punctul de vedere al mamei mele, cu șapte copii mici de crescut. Și nu-i numai asta — Se opri scurt — Ei, bine, continuă ea cu un hohot de râs, ai ajuns să ne cunoști. Tata încearcă. Îi plac experimentele, pe când o femeie urăște experimentele. Anul trecut, a fost chestia cu umblatul desculţ. Aș îndrăzni să spun că e mai sănătos. Dar copiii care au umblat cu picioarele goale toată dimineaţa… ei bine, nu-i așa plăcut când se așază la masa de prânz; nu-mi pasă ce-o să crezi dumneata. Nu poţi să te speli încontinuu. Tata este atât de lipsit de simţ practic. S-a supărat de-a binelea pe mama și pe mine, pentru că n-am vrut să umblăm desculţe.

Ca să nu mai spun că un bărbat în picioarele goale arată ridicol. Vara asta e damblaua cu părul tuns scurt și umblatul fără pălărie; iar Sally are așa un păr frumos. Anul viitor or să fie saboţii sau turbanele — ceva care, într-un fel sau altul, o să dea impresia că am scăpat de curând de la un bâlci. Lunea și miercurea vorbim franţuzește. Am avut o guvernantă franţuzoaică și acestea erau singurele zile din săptămână când ea nu pricepea boabă din ce îi ziceai. Niciunul dintre noi nu-l înţelege atunci pe tata, iar asta îl scoate din minţi. Dar n-ar da-o pe englezeşte; îşi notează ce vrea, cu gând să ne spună marţi sau vineri, dar apoi, bineînţeles, uită și se întreabă de ce n-am făcut-o. Este cel mai simpatic individ de pe lume. Când mă gândesc la el ca la un copil mare, mi se pare fermecător și, dacă ar fi într-adevăr numai un copil mai mare, sunt momente în care l-aș trage de urechi și m-aș simţi mai bine.

Râse din nou. Aș fi vrut să continue se vorbească, pentru că avea un râs încântător. Dar ajunseserăm la drumul mare, iar ea îmi spuse că trebuie să se întoarcă: avea de făcut atât de multe treburi.

— N-am stabilit încă nimic despre Dick, i-am reamintit eu.

— Mamei chiar i-a plăcut, murmură ea.

— Dacă Dick și-ar putea câştiga existenţa, am zis eu, făcându-i pe ceilalţi să-l placă, nu mi-aș face griji pentru viitorul lui — puşlama leneșă ce e!

— A făgăduit să muncească pe brânci, dacă dumneata îl lași să se ocupe de fermă, a zis dom nișoara Janie.

— A stat de vorbă cu tine? m-am mirat eu.

Ea încuviinţă.

— O să înceapă bine, am zis eu. Îl cunosc.

După o lună se va sătura și va cere în gura mare să facă altceva.

— O să fiu foarte dezamăgită dacă așa o să facă, zise ea.

— O să-i spun și lui asta, am zis eu, poate că ajută. Oamenilor nu le place când alţii sunt dezamăgiţi de ei.

— Aș prefera să nu-i spui, zise ea. Ai putea să-i spui mai degrabă că tata o să fie dezamăgit de el. Și tata și-a făcut o părere bună despre el, știu eu.

— O să-i spun atunci, i-am sugerat eu, că noi toţi vom fi dezamăgiţi de el.

Cu formula asta a fost de acord și ne-am despărţit. Mi-am amintit, abia după ce a plecat, că tot nu stabiliserăm condiţiile învoielii.

Dick m-a prins din urmă, puţin mai înainte să ajung acasă.

— Ţi-am aranjat treaba, i-am spus când l-am văzut.

— Nemaipomenit de drăguţ din partea ta, zise Dick.

— Ţine minte, am continuat eu, face parte din înţelegere că te vei ocupa serios de treaba asta și vei munci din greu. Dacă n-o faci, o să mă dezamăgești, ţi-o spun cât se poate de sincer.

— E-n regulă, babacule, răspunse el voios. Nu-ţi face griji.

— Și ai să-l dezamăgești și pe domnul St. Leonard, Dick, pentru că l-am informat eu. Și-a făcut o foarte bună părere despre tine. Nu-i da motiv să și-o schimbe.

— O să mă descurc foarte bine cu el, răspunse Dick. Adorabil neghiob bătrân, nu-i așa?

— Și domnișoara Janie va fi dezamăgită de tine, am adăugat eu.

— A spus ea asta?

— A menţionat-o în treacăt, i-am explicat eu, deși acum îmi dau seama că m-a rugat să nu-ţi spun asta. Ceea ce ar fi vrut ea să-ţi spun era doar că tatăl ei va fi dezamăgit de tine.

Dick merse tăcut pe lângă mine, o vreme.

— Îmi pare rău că-ţi dau bătăi de cap, tată, zise el, în cele din urmă.

— Mă bucur să te aud vorbind așa, i-am răspuns eu.

— O să întorc o nouă pagină în viaţa mea, tată, zise el. O să muncesc pe rupte.

— Era și timpul, am zis eu.

CAPITOLUL VI

Am avut slănină rece la prânz, în ziua aceea. N-a fost prea multă. Am socotit că trebuie să fi fost slănina pe care n-o mâncaserăm la micul dejun. Dar pe o farfurie curată, cu niște pătrunjel, părea chiar de bun-gust. Nu prea aducea, totuși, cu un prânz pentru patru persoane, dintre care două umblaseră toată dimineaţa în aer curat. Dick avea unele scuze.

— N-am mai auzit până acuma, zise el, de slănină prăjită rece drept delicatesă culinară.

— Nu-i delicatesă culinară, îi explică Robin. Asta e tot ce avem de prânz.

Vorbea cu vocea domoală, lipsită de pasiune, a cuiva care o terminase cu toate emoţiile omenești. A adăugat că ea nu cere nimic pentru sine, fiindcă ea, una, prânzise deja.

Veronica, lăsându-se cucerită de tonul ei și făcând impresia unui personaj aflat la jumătate distanţă între o *lady* perfectă și o martiră creştină, anunţă că prânzise și ea.

— Mi-aș dorit s-o fi făcut și eu, bombăni Dick.

I-am tras un ghiont. Mi-era clar că o caută cu lumânarea. După cum i-am explicat eu, mai târziu, o femeie este cu atât mai periculoasă, cu cât pare mai resemnată. Un bărbat, când simte că-și iese din fire, se folosește de orice prilej ca să răbufnească. În momentele acelea, e fericit dacă poate fi nemulţumit de ceva. Un șiret rupt la gheată sau o cămașă fără un nasture este, pentru el, ca apa în deșert. Un simplu buton de la gulerul cămășii, care dispare ca prin magie dintre degetul lui mare și arătător și, aparent, se evaporă, reprezintă de-a dreptul o binecuvântare, trimisă, în astfel de ocazii, numai celor iubiţi de Dumnezeu. După ce pipăie pe jos, în patru labe, făcând de două ori înconjurul camerei, și rupe încălţătorul râcâind cu el pe sub dulapul de hai nefiind între timp înghiontit, plesnit și izbit de absolut toate piesele de mobilier pe care le conţine camera aceea, și sfârșind prin a călca pe butonul căutat și a-l turti de tot, nu mai are niciun strop de înveninare sau mânie în el. Tot ce-a mai rămas în sufletul lui este tihnă și împăcare. Îşi prinde gulerul cu un ac de siguranţă, fredonând o melodie de altă dată.

În afara darurilor Providenţei, copiii — dacă există — pot fi, în general, ajutoare de nădejde, care îi oferă supapa de care are nevoie. Mai devreme sau mai târziu, unul dintre ei va face ceva, un lucru pe care niciun alt copil, pe vremea când era el băiat, n-ar fi cutezat — nici măcar în vis, nici măcar în gând — să-l facă. Iar copilul, fiind în sine un semn că lumea, ceea ce e o bucurie să constati, evoluează încet, dar sigur, în materie de raţiune, și păcat că noi, oamenii de modă veche nu putem să ţinem pasul cu ea și să-i facem faţă, o să explice că, în primul rând, nu a făcut el acel lucru, că, din varii motive — dintre care numai câteva merită a fi reţinute —, este cu neputinţă să fi făcut el acel lucru; că, în al doilea rând, i s-a cerut în mod expres să facă acel lucru și că el, dorind ca întotdeauna să-i mulţumească pe ceilalţi, a trebuit – jertfindu-și toate principiile sale — să îşi calce pe inimă și să facă acel lucru; că, în al treilea rând, nu s-a putut abţine să nu facă acel lucru, oricât de riscant ar fi fost.

Bărbatul spune că nu vrea să asculte ce are copilul de spus despre acest subiect — nici despre vreun alt subiect, nici atunci, nici cu altă ocazie. Spune că a sosit momentul unei schimbări în casa lui și că pe viitor lucrurile vor sta cu totul altfel. Își amintește brusc de toate regulile și regulamentele pe care le-a stabilit el în ultimii zece ani pentru conduita tuturor, și pe care toţi, inclusiv el însuși, le-au uitat. Și atunci încearcă să vorbească despre toate deodată, grăbindu-se ca să nu le uite din nou. Când reușește să-și revină, copiii mișună pe lângă genunchii lui smulgându-i promisiunea că, atunci când îşi va reveni, o să-i pară rău de ceea ce a făcut.

Am cunoscut o doamnă — o femeie înţeleaptă și cumsecade — care, atunci când observa că proasta dispoziţie a soţului ei îi provoca tot lui neplăceri, se străduia să-l scoată repede din această stare. Ca să-i aline suferinţele, am văzut-o cum scotocea în toată casa după ziarul de dimineaţă, vechi de o lună, și, netezindu-l bine cu fierul de călcat, îl așeza, fierbinte și frumos împăturit, lângă farfuria cu micul dejun a soţului.

— Pentru un singur lucru pe lumea asta putem fi, în orice caz, recunoscători, și anume că nu locuim în Ditchley-din-Mlaștini, bombănea el, zece minute mai târziu, din spatele ziarului.

— Sună puţin cam jilav, răspundea buna femeie.

— Jilav?! mârâia el. Cui îi pasă de umezeală?

Bravo ţie! De-asta am ajuns noi, englezii, cum am ajuns. Să fim omorâţi în paturile noastre, cam unul pe săptămână; iată ceva la care eu, unul, aș protesta.

— Ei, chiar se întâmplă din astea pe acolo? întrebă buna femeie.

— Pare să fie îndeletnicirea de căpetenie a ţinutului. Vrei să spui că nu-ţi mai aduci aminte de bătrâna fată bătrână ucisă de propriul ei grădinar și îngropată în ograda păsărilor? Voi, femeile! Nu vă interesează nicio clipă afacerile publice!

— Ba parcă îmi amintesc ceva despre povestea asta, acum, c-ai pomenit de ea, mărturisea ea împăciuitoare. Întotdeauna un grădinar lasă impresia unui tip atât de nevinovat.

— Se pare că există o rasă aparte la Ditchley-din-Mlaștini, răspunse el. Auzi, și lunea trecută a fost la fel, continuă el, citind cu interes crescut. Aproape același caz — și tot cu foarfecă de tăiat pomii. Da, să fie al naibii dacă nu! — și e în groapă în ograda de păsări. Asta-i nemaipomenit!

— Probabil că spiritul de imitaţie și-a spus cuvântul, sugera femeia. După cum și tu, dragul meu, ai spus-o de atâtea ori, o crimă o atrage pe următoarea.

— Eu am spus-o mereu, încuviinţează el; dintotdeauna a fost una dintre teoriile mele.

Împăturește ziarul.

— Bătuţi în cap, politicienii ăștia ai noștri!

zice el. Uite, scrie că ducele de Devonshire, luând aseară cuvântul la Hackney, a început prin a spune o glumă despre care a afirmat că tocmai o auzise de la un papagal. Da' este aceeași glumă pe care a spus-o cineva încă de luna trecută. Îmi amintesc că am citit-o. Da — să fiu al naibii! – pe cuvânt de onoare, îţi jur. Asta arată clar ce fel de oameni ne conduc.

— Ce vrei, dragă, nu le poţi cere tuturor să aibă repertoriul tău, observa buna femeie.

— Oricum, nu era nevoie să spună că o auzise chiar în după-amiaza aceea, răspunde bunul soţ.

Se întoarce la o altă coloană din ziar.

— Ce naiba! Mi-am pierdut eu minţile?

Îl ameninţă cu degetul pe băiatul mai mare.

— Când a fost concursul de canoe dintre

Oxford și Cambridge? întreabă el, ridicând tonul.

— Concursul de canoe dintre Oxford și Cambridge? repetă uluit băiatul. Păi, s-a terminat. Doar tu ne-ai dus pe toţi să-l vedem, luna trecută. Cu o sâmbătă înainte…

Și pentru următoarele zece minute, tatăl poartă conversaţia singur, fără ajutor. La sfârșit este obosit, poate chiar o idee răgușit. Dar toată proasta lui dispoziţie s-a risipit. Singura lui tristeţe este că n-a fost destul de supărat. S-ar fi des curcat și cu mai mult.

Femeile n-au habar de mecanică. O femeie crede că poţi scăpa de presiune comprimând-o și așezându-te pe supapa de siguranţă.

„După cum m-am simţit eu azi-dimineaţă, că îmi venea să-i strâng de gât pe toţi”, se justifică, în faţa lor înseși, cele mai multe dintre femei.

„Rolul meu este, văd eu limpede, să mă târăsc pe lângă casă, cerșind tuturor celor care au puţin timp liber să mă calce în picioare”.

Ea se dă pe lângă tine, convingându-te să îi spui unde greșește. Când ai terminat de vorbit, îţi cere să-i mai spui, amintindu-ţi de una sau două chestiuni care ţi-au scăpat. Se întreabă oare de ce ea greșește mereu. Trebui să existe un motiv — dacă l-ar putea descoperi! se miră cum de ceilalţi izbutesc s-o scoată la capăt cu ea — crede că e așa de drăguţ din partea lor.

În cele din urmă, bineînţeles, se produce explozia. Ciudăţenia este că nici ea însăși, nici altcineva nu știe când se petrece. Un bărbat căsătorit m-a luat deoparte, într-o seară, la club. În mod vădit îi făcea bine să vorbească. Mi-a povestit că, găsindu-și de dimineaţă soţia într-una din rarele ei dispoziţii de a asculta, el se folosise de prilej pentru a-i pomeni de una sau două chestiuni în legătură cu casa pe care ar fi vrut să le schimbe; asta, firește, dacă ea n-avea nimic împotrivă. Ea i-a amintit — într-un mod chiar delicat — că locuinţa aceea era a lui, că el era stăpânul acolo. Adăugase că orice dorinţă de-a lui era lege pentru ea.

Era un soţ tânăr și lipsit de experienţă; i se păruse că întrevede deschizându-se o cale promiţătoare de dialog. Îi vorbise despre o mulţime de lucruri — lucruri în privinţa cărora simţea că el avea dreptate și ea greșea. Ea se dusese și luase o foaie de hârtie, îi ceruse creionul și le notase, cu scrupulozitate.

Ceva mai târziu, verificându-și corespondenţa, în biroul său, el găsise un cec la care nu se aștepta; atunci dăduse fuga pe scări în sus și o întrebase dacă n-ar fi vrut să iasă în oraș cu el îi să-și cumpere o pălărie nouă.

— Aș mai fi putut înţelege, se văita el, dacă și-ar fi vărsat nervii pe mine când… ei bine, cred c-ai putea zice când îi ţineam morală. Dar mă ascultase supusă ca o mielușea, nu-și deschisese gura decât să spună „da, dragă” sau „nu, dragă”. Dar în clipa aceea, când n-am făcut altceva decât s-o întreb dacă n-ar fi vrut o pălărie nouă, a tur bat dintr-odată. N-am văzut niciodată o femeie înfuriindu-se mai tare.

Mă îndoiesc că există ceva pe lume la fel de neașteptat ca schimbarea dispoziţiei la o femeie, cu excepţia căderii într-o gură de canal. I-am povestit toate acestea lui Dick. I le spusesem și mai înainte. Într-una din zilele acestea, avea s-o afle pe pielea lui.

— Ai dreptate să fii supărat pe mine, răspun se robin spăsită, n-am nicio scuză. Toată încurcătura este doar rezultatul prostiei mele.

Umilinţa ei patetică ar fi trebuit să-i dea de bănuit lui Dick. El poate prinde nuanţele din zbor, când nu îi e foame. Dar tocmai în clipa aceea se întâmpla să-i fie foame.

— Te-am lăsat pregătind o plăcintă, zise el. Mi s-a părut a fi o plăcintă de o mărime considerabilă. Era o raţă pe masă, cu o conopidă și niște cartofi; Veronica era îngropată până la gât în mazăre. Mi-a lăsat gura apă doar când am trecut prin bucătărie. În ruptul capului n-aș fi mâncat ceva în oraș, de teamă c-o să-mi stric pofta de mâncare. Unde sunt toate acele bucate? Doar nu vrei să-mi spui că Veronica și cu tine aţi mâne toată revărsarea aceea de bunătăţi!

Există un lucru — după cum recunoaşte însăși — care o scoate pe Veronica din răbdări, și anume bănuiala nedreaptă.

— Arăt cumva de parcă aș fi pus ceva în gură de ore în șir? întrebă Veronica. Poţi să-mi verifici centura, dacă nu mă crezi.

— Dar tocmai ai spus că tu ai mâncat de prânz, replică Dick.

— Știu că așa am spus, admise Veronica. Acum ţi se spune că nu-i frumos să spui minciuni, iar în clipa următoare…

— Veronica! o întrerupse Robin, ameninţător.

— Ţie ţi-e ușor să vorbești, sări cu reproș Veronica. Tu nu ești un copil în creștere. N-ai cum să-ţi dai seama.

— Tot ce trebuie să faci este să-ţi ţii gura, zise Robin.

— La ce bun, zise Veronica — și aici avea dreptate. Când o să plec eu la culcare, tu o să le torni ce vrei, iar eu n-o să pot să spun niciun cuvânt în apărarea mea. Toate se întâmplă întotdeauna din cauza mea. Câteodată îmi doresc c-aș fi murit.

— Să fi murit, am corectat-o eu. Verbul „a dori”, implicând o incertitudine, cere întotdeau na modul subjonctiv.

— Ar trebui, zise Robin, să-i fii recunoscătoare Providenţei că nu ești moartă.

— Oamenilor le pare rău de tine când ești mort, zise Veronica.

— Presupun că mai există niște pâine și niște brânză prin casă, încercă Dick.

— Brutarul, din nu știu ce motive, n-a venit în dimineaţa asta la poartă, răspunse Robin mie roasă. Din păcate, nici băcanul. Tot ce e de mân care prin casă poţi vedea pe masă.

— Se mai întâmplă și accidente, am zis eu. Înţeleptul — cum ne-ar spune prietenul nostru St. Leonard — se mulţumește să zâmbească.

— Aș zâmbi cu, zise Dick, dacă ar fi vorba de prânzul lui.

— Încearcă să-ţi păstrezi simţul umorului, am zis eu. Dintr-un punct de vedere umoristic, prânzul acesta este de-a dreptul copios.

— Ţi-au dat ceva de mâncare la St. Leonard acasă? mă întrebă el.

— Numai o halbă de bere și un sandvici sau două, am recunoscut eu. Ne-au fost aduse pe când stăteam de vorbă și ne plimbam prin grădină. Ca să-ţi spun adevărul, mai mult mi-au aţâţat pofta de mâncare.

Dick n-a mai zis nimic, ci a continuat să ronţăie șoriciul de la slănină. Nimic din ce-i spuneam eu nu părea să-l înveselească. M-am gândit să încerc cu religia.

— O masă de vegetale — și este valabil chiar și pentru prânz — cu mulţumire sufletească e mai bună decât să te îndopi ca un bou pus la îngrășat, am zis eu.

— Nu-mi vorbi despre boi, mă întrerupse el ar ţăgos. Mă simt în stare să mănânc unul întreg – unul gras.

Cunosc eu un tip. Mărturisesc că mă scoate din pepeni. Susţine că întotdeauna trebuie să te ridici flămând de la masă. Așa cum i-am explicat eu, o dată, nu te poţi ridica de la o masă simţindu-te flămând, fără să te fi așezat la masă simţindu-te flămând; ceea ce înseamnă, bineînţeles, că ţie îţi e veșnic foame. El a fost de acord cu mine. Și a adăugat că tocmai asta era ideea — să fii întotdeauna gata.

— Cei mai mulţi oameni, zise el, se ridică de la o masă fără să mai simtă nici urmă de interes pentru mâncarea lor. Iar asta e o atitudine mentală jignitoare pentru digestie. Să-i menţii în permanenţă interesul treaz, iată cel mai potrivit mod de a te purta cu ea.

— Prin „ea” te referi la…? am întrebat eu.

— Sigur că la ea mă refer, a răspuns el. Uite, de pildă eu unul, mi-a explicat el, mă ridic de la micul dejun așteptând cu nerăbdare masa de prânz. Și de la masa de prânz, mă ridic cu gândul la cină. Seara, mă duc la culcare deja gata să-mi iau micul dejun.

O așteptare a veseliei, a mai zis el, însemna un minunat ajutor pentru digestie.

— Eu spun despre mine că sunt un etern ama tor de mâncare.

— Mie nu mi se pare, i-am răspuns eu, c-ai mai putea fi și altceva. Parcă ai fi un mormoloc, nu alta. Nu te mai atrage nimic altceva în viaţa asta? Căminul, patriotismul, Shakespeare — toate lucrurile de soiul ăsta? De ce să nu mănânci o dată pe săturate și să-ţi liniștești foamea pentru o oră sau două; să-ţi eliberezi mintea pentru a te gândi și la altceva?

— Cum mai poţi să te gândești la altceva, a protestat el, când nu ai stomacul în regulă?

— Cum mai poţi să te gândești la altceva, l-am contrazis eu, când îţi ia tot timpul ca să-l ţii în regulă? Tu nu ești un om, ești un alimentator al propriului tău stomac.

Ne-am aprins amândoi, uitând cu totul de buna noastră creștere.

— Nu-ţi acorzi timp liber nici măcar o după-amiază pe săptămână. Ești destul de sănătos, am recunoscut eu. La fel sunt și ocnașii din Portland. Nu suferă niciodată de vreo indigestie. Știu un doctor care i-a prescris odată unui pacient doi ani de muncă silnică pentru că se părea că era singurul remediu care putea să-l lecuiască defini tiv. Stomacul tău n-o să te lase să fumezi. N-o să te lase să bei — nu când ţi-e sete. Îţi va îngădui un pahar de apă Apenta în momentele când nu vrei să bei așa ceva. Ești frustrat de orice hrană naturală și obligat să trăiești doar cu mâncare gătită, de parcă ai fi un soi de pui dintr-o rasă campioană. Ești trimis la culcare la unsprezece și îmbrăcat în haine igienice, fără nicio intenţie de a-ţi fi potrivite. Vorbești despre a ciuguli ca găina! Dar până și cel mai pașnic dintre soţi ar da fuga să se înece, numai să nu rămână legat pentru tot restul zilelor sale de

un stomac ca al tău!

— E ușor să iei în zeflemea, a zis el.

— Nu te iau în zeflemea, am negat eu, ci te compătimesc.

El a spus că nu voia nicio compătimire. Că dacă eu aș renunţa să mă îmbuib cu mâncare și băutură, aș fi surprins cât de ager și inteligent aș deveni.

M-am gândit că exemplul acestui om ne-ar fi putut fi de folos în situaţia noastră. Prin urmare, am vorbit despre el și despre teoria lui. Dick a părut impresionat.

— Un tip simpatic? întrebă el.

— Un tip zelos, i-am răspuns eu. Chiar punea în practică principiile pe care le susţinea și acuma nu știu dacă din această cauză sau în pofida ei, dar fapt e că sunt sigur că nu există cineva mai voios.

— Căsătorit? întrebă Dick.

— Burlac, i-am răspuns eu. Și un idealist în toate privinţele. Mi-a spus că nu se va însura niciodată, dacă nu-și va găsi femeia ideală.

— Ce zici de Robin a noastră? sugeră Dick. Par făcuţi unul pentru celălalt.

Robin zâmbi. Un zâmbet palid, patetic.

— Chiar și el, medita Robin, și-ar dori fasolea gata la timp și ar socoti că în casă trebuie să existe întotdeauna o rezervă îndestulătoare de nuci. Noi, femeile nepricepute, n-ar trebui nicio dată să ne măritǎm.

Terminaserăm șunca. Dick spuse că va da o raită prin oraș. Robin îi propuse s-o ia cu el și pe Veronica, fiindcă poate o chiflă cu stafide și un pahar cu lapte nu i-ar cădea rău copilului.

Ca prin minune, Veronica păru să știe unde erau toate lucrurile ei. Mai înainte ca Dick să fi îndesat tutunul în pipă, ea era gata îmbrăcată și-l aștepta. Robin spuse că le va da o listă cu lucrurile pe care va trebui să le aducă la întoarcere. De asemenea, îl rugă pe Dick să treacă și pe la instalator, pe la tâmplar, pe la zidar, pe la geamgiu și pe la un inginer de construcţii civile, și să aranjeze să vină toţi odată. Credea că dacă vor veni cu toţii, vor reuși să facă tot ceea ce era absolut necesar, iar esenţialul era ca lucrările să înceapă neîntârziat.

— Dar ce-a putut să ţi se întâmple, fată dragă? întrebă Dick. Ai avut vreun accident?

Eeei, aici a explodat Robin. Eu mă tot întrebam oare când avea să se întâmple. Spre uluirea lui Dick, s-a întâmplat în clipa aceea.

Da, i-a răspuns ea, fusese un accident. Că doar nu-și închipuise că așa-și imaginase ea prânzul pentru patru persoane flămânde: șapte rămășiţe zbârcite de șuncă. Oare el îşi închipuise, jude când după sine însuși, că în familia noastră crescuseră numai ţicniţi? Era frumos oare — era măgulitor oare pentru părinţii lui, pentru mama pe care el pretindea c-o iubește, pentru tatăl cu părul cărunt, pe care el, prin purtarea lui generală, avea să-l mâhnească adânc, acum, când se îndrepta spre mormânt — să creadă fără a cerceta că fiica lor mai mare era o imbecilă? (Părul meu, fiindcă veni vorba, nu este cărunt. Ar putea fi un început de încărunţire pe ici, pe colo, rezultatul firesc al gândirii intense. Să fie descris global drept cărunt, denotă o lipsă de obseivaţie. Și, la patruzeci și opt — hai, puţin peste — nu se

îndreaptă nimeni spre mormânt, cel puţin nu direct. Când se înfierbântă, Robin folosește un limbaj exagerat. Cu toate acestea, n-am între rupte; intenţiile ei erau bune. Pe lângă asta, s-o întrerupi pe Robin când — ca să-i folosesc propria expresie — se satură să fie un vierme, este ca și cum ai vrea să oprești un ciclon cu o umbrelă.) Dacă atenţia lui ar fi fost mai puţin concentrată asupra înfulecării de șuncă rece (nu luase decât patru îmbucături, săracul băiat), dacă ar fi băgat de seamă copilul cuminte și răbdător, care murea de foame chiar sub ochii lui (se referea la Veronica), și pe biata lui soră mai mare, sleită de trudă și de griji, cum se abţinea de la mâncare, atunci poate că i-ar fi trecut până și lui prin minte că se întâmplase vreun accident. Egoismul, egocentrismul bărbaţilor era ceva care o năucea, o covârșea pe Robin, când se gândea la el.

Robin se opri. Nu din lipsă de argumente, ara apreciat eu, ci pentru că i se tăiase răsuflarea. Veronica a fost de mare ajutor, prinzând momentul de a-și exprima speranţa că nu era o zi cu program scurt. Robin era aproape convinsă că așa era: ar fi fost tipic pentru Dick să stea acolo, tândălind într-un colţ, până când avea să fie prea târziu pentru a mai face ceva.

— Am tot încercat să ies din colţul acesta în ultimele cinci minute, explică Dick, cu zâmbetul acela angelic al lui, care, mărturisesc, e ener vânt. Dacă ai terminat de vorbit și-mi dai liber, o să plec.

Robin îi spuse că terminase de vorbit. Și îi enumeră și motivele pentru care terminase de vorbit. Dacă a vorbi cu el ar fi fost de vreun folos cât de mic, ea ar fi simţit mai des că e de datoria ei să îi vorbească, nu doar despre prostia și egoismul lui, și despre exasperarea generală la care aducea pe toată lumea, ci despre întregul lui caracter. Motivaţia ei pentru faptul că nu stă tea de vorbă cu el era convingerea zdrobitoare a zădărniciei speranţei că asta ar putea avea vreo dată ca efect vreo îmbunătăţire în ceea ce-l privea. Dacă lucrurile ar fi stat altfel…

— Vorbind serios, zise Dick, acum scăpat din colţul său, presupun că s-a întâmplat ceva cu mașina de gătit și ai nevoie de un soi de un fie rar priceput.

Deschise ușa de la bucătărie și aruncă o privire înăuntru.

— Sfinte Sisoe! zise el. Ce-a fost aici… un cutremur?

M-am uitat și eu, peste umărul lui.

— Dar nu se poate să fi fost un cutremur, am zis eu. L-am fi simţit și noi.

— N-a fost un cutremur, ne lămuri Robin. Este modul în care știe fiica ta mai mică să se facă folositoare.

Robin vorbea cu asprime. O clipă m-am simţit de parcă eu comisesem toată nenorocirea. Am avut un unchi care obișnuia să vorbească exact așa. „Mătușa ta”, mi-a zis el o dată, privindu-mă cu reproș în ochi, „mătușa ta poate fi, când vrea ea, cea mai dificilă femeie cu care să-ţi împarţi traiul pe care am cunoscut-o vreodată”. Asta m-a deprimat zile la rând. Mă tot întrebam dacă a trebui să stau de vorbă cu ea despre asta să-i dacă așa n-aș fi făcut decât să torn gaz pe foc.

— Dar cum a reușit? am întrebat eu. Este cu neputinţă ca un copil… unde este copilul?

În salon nu mai era decât Robin. Am dat fuga la ușă: Dick era deja pe la

jumătatea câmpului.

Pe Veronica n-o puteam zări.

— Ne grăbim, îmi strigă Dick, să nu fie o zi cu program scurt.

— Vreau să vorbesc cu Veronica! am urlat eu.

— Ce? a strigat Dick.

— Veronica! am răcnit eu, cu mâinile pâlnie la gură.

— Da! a strigat Dick. E înainte.

N-avea niciun rost să mai strig. El tocmai trecea pârleazul.

— Ăștia doi întotdeauna îşi iau apărarea unul altuia, oftă Robin.

— Da, și tu ești la fel, i-am spus eu. Dacă n-o face el, o faci tu. Și, dacă se întâmplă să fii tu vinovată, ei îţi iau ţie apărarea. Iar tu îi iei lui apărarea. Și el vă ia amândurora apărarea. Și între voi trei, eu pur și simplu obosesc să mai educ pe vreunul dintre voi. (Ceea ce este adevărat) Cum s-a întâmplat asta?

— Terminasem toate pregătirile, răspunse Robin. Raţa era în cuptor, cu plăcinta; mazărea și cartofii fierbeau pe întrecute. Mi-era foarte cald și am crezut că mă pot bizui pe Veronica să aibă puţin grijă de mâncare. Ea mi-a promis să nu se joace de-a Regele Alfred[16].

— Adică? am întrebat eu.

— Ei, știi tu, zise Robin, Regele Alfred și plăcintele. Am mai lăsat-o într-o după-amiază, anul trecut, când eram la casa-iaht, să păzească niște chifle cu stafide. Când m-am întors, ea stătea în faţa focului, înfășurată în faţa de masă, cu banjoul lui Dick pe genunchi și o coroană de carton pe cap. Chiflele se făcuseră scrum. Cum i-am spus, dac-aș fi știut că voia să joace asta, i-aș fi dat câteva bucăţi de cocă în plus, ca s-o fac să-și ia rolul în serios. Dar o, nu! Dacă-mi daţi voie, asta nu i s-ar fi fost nicidecum pe plac. Trebuia să fie chifle de-adevăratelea, iar eu să-mi ies de-adevăratelea din fire, tocmai asta era partea cea mai interesantă a jocului. E un copil neobișnuit.

— Care a mai fost jocul de data asta? am întrebat eu.

— Nu cred că a vrut să fie un joc — cel puţin, nu la început, răspunse Robin. M-am dus în dumbravă ca să culeg câteva flori, să le așez pe masă. Tocmai mă întorceam, deși mai aveam ceva de mers până la casă, când am auzit o detunătură puternică. Am crezut că e vreo pușcă și m-am mirat că vâna cineva în iulie. Trage după iepuri, m-am gândit eu. Se pare că iepurii nu au niciodată o perioadă de graţie numai a lor, biete creaturi. Și, ca atare, nu m-am grăbit. Cam după vreo douăzeci de minute am ajuns să văd casa. Veronica era în grădină, stând la povești cu un băiat cu o înfăţișare îngrozitoare, îmbrăcat doar în niște zdrenţe. Faţa și mâinile lui erau aproape negre. N-ai mai văzut de când ești un asemenea specimen. Amândoi păreau foarte neliniștiţi. Veronica mi-a ieșit înainte și, cu o faţă mai serioasă ca a mea de acum, s-a oprit și mi-a servit cel mai cusut cu aţă albă buchet de minciuni pe care l-ai putea auzi vreodată. A zis că, la vreo câteva minute după ce plecasem

---

[16] Alfred cel Mare, rege al Angliei (871-899) (n.tr.).

eu, au ieșit din pădure niște hoţi — vorbea ca și cum fuseseră câteva sute — și, cu cele mai cumplite amenințări, i-au cerut să-i primească în casă. De ce n-au ridicat ivârul să intre, pur și simplu, asta nu mi-a putut explica. După toate aparenţele, casa noastră era locul lor secret de întâlnire, unde îşi ascunseseră toate comorile. Veronica nu le-a dat voie înăuntru, ci a strigat după ajutor: și, numaidecât, acel băiat care arăta ca o sperietoare, pe care mi l-a prezentat ca „Sir Robert", sau ceva de soiul ăsta, și-a făcut apariţia în scenă. După care, a urmat… ei, n-am răbdare să-ţi povestesc toată îmbârligătura pe care au născocit-o. Concluzia finală a fost că tâlharii, văzându-și zădărnicită intenţia de a pătrunde în casă, aprinseseră fitilul unei bombe de care numai ei știau și care explodase în bucătărie. În caz că nu-i credeam, n-aveam decât să mă duc în bucătărie și să văd cu ochii mei. Orice am spus eu, au ţinut-o una și bună cu povestea lor. Abia după ce i-am vorbit Veronicăi timp de un sfert de oră – și i-am spus că mai mult ca sigur tu vei lua legătura cu poliţia, iar ea va trebui să convingă un judecător sau un juriu despre adevărul poveștii ei — am izbutit să scot ceva normal de la ea.

— Și care a fost acel ceva normal pe care l-ai scos de la ea? am întrebat-o eu.

— Păi, nu sunt sigură nici acum că ăsta este adevărul, zise Robin — copilul pare că nu are încă o adevărată conștiinţă. E groaznic să te gândești cum va fi când va fi mare, dacă nu se va întâmpla ceva care s-o schimbe.

— Nu vreau să par expeditiv, lipsit de sensibilitate, am zis eu, și poate că greșesc, în momentul de faţă, dar mi se pare că au trecut ore de când te-am întrebat cum s-a întâmplat, de fapt, nenorocirea.

— Dar asta îţi spun, îmi explică Robin, îndurerată. Era și ea în bucătărie, ieri, când i-am po menit mamei lui Harry, care venise să mă ajute la spălat, că soba din bucătărie scotea fum: și atunci, ea a zis…

— Cine a zis? am întrebat eu.

— Păi, ea, răspunse Robin, mama lui Harry. A zis că foarte adesea un fleac de praf de pușcă…

— Ei, în sfârșit ne apropiem, am spus eu. De aici încolo aș putea să te ajut și eu și împreună să lămurim problema. La cuvintele „praf de pușcă", Veronica a ciulit urechile. Prin însăși natura lui acest lucru a fost foarte pe placul Veronicăi. S-a dus la culcare visând la praful de pușcă. Lăsate singure, în faţa focului din bucătărie, alte fete ar fi putut vedea, jucând în tăciunii aprinși, feţi-frumoși, călești și baluri. Veronica a avut vedenii cu praf de pușcă. Cine știe? Probabil chiar va avea într-o bună zi praful ei de pușcă! S-a trezit din reverie: o cumsecade bătrânică, deghizată într-un băieţel — era un băieţel, nu-i așa?

— Mai degrabă un foarte drăguţ băieţel, așa mi-a lăsat impresia, la început, răspunse Robin. Aș fi putut spune: copilul unor părinţi înstăriţi. Era îmbrăcat într-un costum de mic Lord Fauntleroy[17] sau, mai bine-zis, fusese îmbrăcat.

---

[17] Little Lord Fauntleroy (.Micul Lord), poveste clasică pentru copii, scrisă de Frances Hodgson Burnett în 1886,

— Și Veronica știa cum că el era… știa ceva despre el? am întrebat eu.

— N-am putut scoate nimic de la ea în acest sens, răspunse Robin. Știi cum e ea, cum se împrietenește ea cu oricine și cu toată lumea.

Cum i-am spus-o și ei, dacă și-ar fi văzut de treburile ei, în loc să zgâiască ochii pe fereastră, nu l-ar fi observat. S-a întâmplat să treacă pe câmp tocmai la ţanc.

— Un băiat născut s-aducă ghinion, în mod evident, am remarcat eu. În ochii Veronicăi, bineînţeles, a părut însuși răspunsul la o rugăciune de-a ei. Un băiat care, fără îndoială, știa cum se poate obţine praful de pușcă.

— Judecând după rezultat, trebuie să fi făcut rost de aproape o livră de undeva, zise Robin.

— Ai vreo idee de unde? am întrebat-o eu.

— Nu, îmi explică Robin. Tot ce-a putut Veronica să-mi povestească a fost că băiatul i-a spus că știa el de unde ar putea lua așa ceva și a dispărut, pentru vreo zece minute. Bineînţeles, trebuie să-l fi furat — dar nici măcar asta n-a părut s-o tulbure.

— I-a picat ca un dar din ceruri, Robin, i-am explicat eu. Îmi amintesc cum obișnuiam să mă simt eu în situaţii dintr-astea, pe la vârsta de zece ani. S-o fi descusut mai stăruitor, i s-ar fi părut o impietate. Cum de-au scăpat și n-au murit amândoi?

— Providenţa, sugeră Robin, pare să fie singur ra explicaţie posibilă. Au luat de pe plită o tigaie și au aruncat, pur și simplu, praful în sobă — din fericire, era învelit într-o hârtie groasă de amba laj, care, până a ars, le-a dat timp amândurora să iasă din casă. Cel puţin Veronica se vede că a scăpat basma curată. Ca o noutate, nu ea a fost cea care a luat-o în plin, ci băiatul.

M-am uitat din nou prin bucătărie. Apoi m-am întors și mi-am pus mâinile pe umerii lui Robin.

— E un incident dintre cele mai comice – după cum s-a sfârșit, am zis eu.

— Ar fi putut să se sfârșească foarte urât, fu de părere Robin.

— Ar fi putut, am încuviinţat eu. Ar fi putut zăcea acum în camera ei.

— Este un copil rău, fără inimă, zise Robin. Ar merita să fie pedepsită.

— O să fie pedepsită, am asigurat-o eu. O să mă gândesc eu la ceva.

— La fel merit și eu, zise Robin. A fost vina mea c-am lăsat-o singură, știind-o cum e. Puteam s-o am pe conștiinţă. Ce-i pasă ei? În clipa asta, se îndoapă cu prăjituri.

— Și poate c-o să facă indigestie, am zis eu. Nădăjduiesc să-i pice greu.

— Oare de ce n-ai parte de niște copii mai buni? suspină Robin. Nu-ţi pricinuim altceva decât necazuri.

— Mărturisesc, nu sunteţi chiar copiii pe care mi i-aș fi dorit, i-am răspuns eu.

— Iată un lucru foarte drăguţ de spus, într-adevăr! îmi replică Robin, cu indignare.

— Îmi doream niște copii fermecători, i-am ex plicat, așa cum îmi închipui eu copiii fermecători: copiii pe care mi i-am imaginat pentru mine.

Chiar și când eraţi nou-născuţi m-aţi dezamăgit.

Robin părea stupefiată.

— Tu, Robin, ai fost cea mai mare dezamăgire, m-am plâns eu. Dick era băiat. Nimeni nu speră să aibă niște băieţi îngeri; și, în momentul în care a apărut pe lume Veronica, m-am resemnat definitiv. Dar eram atât de înflăcărat când te-ai născut tu. Mama-mică și cu mine ne furișam, noaptea, în camera ta. „Nu-i o minune", șoptea Mama-mică „să știi câte lucruri zac ascunse în ea: micul copil obositor, dragostea pe care într-o bună zi n-o să ne-o mai dăruiască, soţia, mama?" "Sunt fericit că e fată", șopteam eu, „fiindcă o să în ocazia s-o văd cum crește și ajunge femeie în toată firea. Majoritatea fetelor pe care le întâlnești în literatură te fac să suspectezi că nu sunt chiar ca în realitate. Eu o să am privilegiul de a avea o fiică. O să ţin un jurnal, încuiat, sub cheie, dedicat numai ei".

— Și ai ţinut? întrebă Robin.

— Am renunţat, i-am răspuns eu. N-are decât vreo câteva pagini scrise. Mi-am dat seama, destul de curând după ce te-ai născut, că n-o să fii o eroină model. Eu căutam copila-cadră, curată, gânditoare, cu un zâmbet al ei, magic, chiar mistic. Am scris poezii despre tine, Robin, dar tu nu făceai decât să scoţi băluţe și să urli. Năsucul tău întotdeauna trebuia șters și, nu știu cum, dar poezia nu părea să ţi se potrivească. Cel mai frumos arătai când dormeai, dar nici măcar nu dormeai când ceilalţi asta așteptau de la tine. Cred, Robin, că indivizii care desenează caricaturi pentru gazetele umoristice, cu bărbatul în cămașă de noapte ţinând în braţe un copil care scâncește, trebuie să fie, cu toţii, burlaci. Bărbaţii însuraţi văd numai tristeţe în caricatura lor. Nu e doar un simplu disconfort. Dacă micuţa făptură ar fi bolnavă sau suferindă, n-am mai gândi așa. Dar asta ni se trage din faptul că realizăm că noi, cu intenţii atât de bune, am adus pe lume doar o creatură umană obișnuită și urâcioasă, cu un neplăcut caracter al său, propriu. Asta este tragedia, Robin! Și apoi ai crescut, și ai ajuns fetiţă. Îmi dorisem fetiţa plină de simţire, cu ochi ameţitori de adânci, care să se furișeze lângă mine, în amurg, și să-mi pună întrebă despre tainele vieţii.

— Dar obișnuiam să-ţi pun întrebări, bodogăni Robin, iar tu nu-mi spuneai decât să nu fk stupidă.

— Nu înţelegi, Robin? i-am replicat eu. Nu te condamn pe tine, ci pe mine mă condamn. Suntem ca niște copii care sădesc seminţe într-o grădină și apoi se supără pe flori, fiindcă nu sunt ceea ce se așteptau ei să fie. Tu ai fost o fetiţă drăgălașă; îmi dau seama de asta acum, privind înapoi. Dar nu fetiţa pe care o aveam eu în minte. Și astfel te-am ratat, cu gândul mereu la fetiţa care nu erai. Asta facem toată viaţa noastră, Robin. Întotdeauna așteptăm florile care nu cresc, trecând neatenţi pe lângă florile din jurul nostru, călcându-le în picioare. Și cu Dick a fost la fel. Voiam un băiat zurbagiu. Ei bine. Dick era zurbagiu, nimeni nu poate susţine că nu era. Dar nu era zurbageala mea. Eu eram pregătit pentru furturile sale din livezi. Aproape că speram să fure din livezi. Toţi băieţii spirituali din cărţi fură din livezi și devin oameni mari. Dar nu exista nicio livadă la îndemână. S-a întâmplat să locuim în Chelsea, pe vremea când el ar fi trebuit să jefuiască livezi: asta, evident, a fost vina mea. Nu mă gândisem la asta. El a furat bicicleta pe care

o doamnă o lăsase în afara salonului de ceai din Battersea Park, el și încă un băiat, fiul unui bărbier de rând, care rădea oamenii pentru trei pence și jumătate. Eu sunt, teoretic, un republican, dar m-a mâhnit că un fiu le-al meu s-a putut lăsa atras într-o asemenea companie. Plănuiseră s-o ţină ascunsă o săptămână — până când a găsit-o poliţia, într-o seară, pitită cu isteţime în spatele tufișurilor. Din punct de vedere al logicii, eu, unul, nu văd de ce să furi mere ar fi mai nobil decât furtul de bici clete, dar așa mi s-a părut pe atunci. Nu era chiar furtul pe care-l așteptasem eu.

Aș fi vrut să fie sălbatic; eroul din carte trebuia să fie întotdeauna, în zilele lui de colegiu, un tânăr sălbatic. Ei bine, a fost sălbatic. M-a costat trei sute de lire ca să ţin cazul acela de încălcare a promisiunii de a se căsători departe de tribunal; niciodată nu-mi trecuse prin minte un caz de încălcare a promisiunii de a se ca să tori pentru eroul meu. Apoi s-a îmbătat și i-a pus botniţa unui episcop, luându-l drept un buldog. Nu mi-a păsat de episcop. Fapta, în sine, ar fi fost de-a dreptul amuzantă. Dar gândul că un fiu de-al meu s-a putut îmbăta!

— Nu s-a mai îmbătat niciodată de atunci, i-a luat apărarea Robin. Și chiar și atunci n-a băut decât trei cupe de șampanie și un lichior — nu era obișnuit. A nimerit într-un grup nepotrivit. Când ești la colegiu, nu poţi să faci parte din grupul de sălbatici, fără să te îmbeţi, din când în când.

— Poate că nu, am admis eu. În carte, tânărul sălbatic bea fără să se îmbete niciodată. Poate că aici e diferenţa dintre viaţă și carte. În carte, te bucuri de ce-ţi face ţie plăcere, dar reușești să scapi cumva de plata consecinţelor: în viaţă, plata consecinţelor e singurul lucru sigur. Eu îl căutam pe tânărul sălbatic din ficţiune, care, cu două săptămâni înainte de sesiune, își leagă un prosop umed în jurul capului, bea un ceai tare și trece examenele fără probleme și cinstit. A încercat cu prosopul umed, mi-a zis el. Niciodată nu l-a putut fixa să nu-i mai pice. Asta pe lângă faptul că îi provoca nevralgie, iar ceaiul tare îl strica la burtă. Obișnuiam să mă închipui în chip de tată mândru, indulgent, care îi ţine predici din pricina sălbăticiei sale, dar mă vedeam întorcându-mă cu spatele, la un moment dat, în mijlocul tiradei mele, ca să-mi ascund un zâmbet. N-a fost niciodată niciun zâmbet care să fi trebuit să fie ascuns. Simt că s-a purtat rușinos, irosind timpul lui și banii mei.

— Este pe cale să întoarcă o nouă pagină, a zis Robin. Sunt sigură că o să devină un fermier excelent.

— Eu nu voiam un fermier, i-am explicat. Eu voiam un prim-ministru. Copiii, Robin, îţi aduc mari dezamăgiri. Veronica este cu totul anapoda, ca un copil pus pe rele. Îmi place să citesc cărţi despre copiii puși pe rele: mă amuză. Dar nu și copilul care pune un kil de praf de pușcă într-o sobă încinsă și scapă cu viaţă doar printr-o minune.

— Și totuși, aș îndrăzni să zic, sugeră Robin, că dacă vreun autor ar povesti asta într-o carte — vreau să spun, dacă tu ai scrie despre asta într-o carte — toată lumea ar cititro amuzată.

— Foarte probabil, am încuviinţat eu. Necazurile celorlalţi pot fi întotdeauna

amuzante. În situaţia de faţă, însă, o să rămân cu o stare de neliniște pentru următoarele șase luni, întrebându-mă, în fiecare clipă când nu va mai fi sub ochii mei, ce nouă drăcie pune la cale. Mama-mică îşi va ieși din minţi de îngrijorare, cel puţin dacă nu vom putea să-i ascundem întâmplarea.

— Copiii vor fi întotdeauna copii, murmură Robin, încercând să mă împace.

— Tocmai de asta mă plâng eu, Robin. Noi sperăm mereu că ai noștri n-or să fie. Este plină de cusururi, Veronica, și nu de cusururi drăglălașe. E leneșă — leneșă e puţin spus.

— Adevărat, fu silită Robin să admită.

— Ar fi fost o sumă de alte apucături pe care le-ar fi putut avea și care-ar fi fost binevenite, am subliniat eu, apucături cu care mi-ar fi stârnit interesul și pentru care aș fi plăcut-o cu atât mai mult. Veronica nu spune întotdeauna adevărul. Eu am vrut o familie cu mici George Washingtoni, care să nu poată spune vreodată o minciună. Veronica poate. Dacă așa poate ieși basma curată — și dacă există vreo rază de speranţă ca s-o creadă cineva — o face fără să clipească.

— Toţi am recurs la minciună, când am fost noi mici, susţinu Robin. Și Dick făcea așa, și eu făceam așa. Este o apucătură obișnuită la copii.

— Știu că este, i-am răspuns. Eu n-am vrut un copil cu apucături obișnuite. Am vrut ceva numai al meu. Am vrut ca tu, Robin, să fii fiica mea ideală. Aveam în minte o fată despre care sunt sigur că ar fi fost fermecătoare. Tu nu aduci nici pe departe cu ea. Nu spun că ea era perfectă, avea imperfecţiunile ei, dar erau niște imperfecţiuni atât de încântătoare — mult mai atractive decât ale tale, Robin. Ea avea temperament – o femeie fără temperament este insipidă; dar era genul acela de temperament care te face s-o iubești și mai mult. Nu ca al tău, Robin. Mi-aș fi dorit să nu fi fost atât de grăbită și să mă fi lăsat pe mine să-ţi modelez temperamentul, pentru tine. Tuturor ne-ar fi plăcut mai mult cel pe care l-aș fi obţinut eu. Ar fi avut toate calităţile unui temperament, fără inconvenientele temperamentului obișnuit.

— Bănuiesc că reţeta nu se poate folosi și în privinţa temperamentului tău, tată, este? Întrebă Robin.

— Era pentru un temperament de doamnă, i-am explicat eu. De altfel, am întrebat-o, ce nu-i în regulă cu cel pe care-l am eu?

— Nimic, răspunse Robin, totuși tonul ei trăda îndoiala. Mi se pare câteodată că un temperament mai învechit ţi s-ar fi potrivit mai bine, asta-i tot.

— Ai mai făcut și înainte aluzie la asta, Robin, am observat eu, nu doar în privinţa temperamentului meu, ci la starea de lucruri în general.

Ai zice că ești nemulţumită de mine pentru că sunt prea tânăr.

— Poate că nu ca vârstă, răspunse Robin, dar… ei bine, știi ce vreau să spun. Oricine îşi dorește un tată care să fie întotdeauna demn și recunoscut ca atare.

— Nu ne putem schimba ego-ul, i-am explicat eu. Unele fiice ar aprecia un tată destul de tânăr în temperament ca să fie de acord cu ele și să le tolereze. Bătrânul solemn și învechit pe care îl ai tu în minte te-ar fi crescut cu totul altfel. Dă-mi voie să-ţi spun asta, fiica mea. Nu l-ai fi plăcut, dacă l-ai fi avut.

— Probabil că nu, încuviinţă Robin. Eşti groaznic de bun, în anumite privinţe.

— Ce avem de făcut noi pe lumea asta, Robin, am zis eu, este să luăm oamenii așa cum sunt și să facem tot ce putem pentru ei. Nu ne putem aștepta ca toţi să fie așa cum ne-am dori, și poate că nu i-am plăcea mai mult nici dacă ar fi. Nu-ţi mai bate capul că ar putea fi mult mai drăguţi; gândește-te la cât de drăguţi sunt.

Robin a spus că o să încerce. Trag nădejde că voi putea face din Robin o femeie înţelegătoare.

CAPITOLUL VII

Dick și Veronica s-au întors încărcaţi cu pachete. Au povestit că „Taica Slee", după cum se părea că îi zice toată lumea, un zidar local de renume, îi urma deja în șareta lui și avea bunăvoinţa să aducă și lucrurile mai grele.

— Am încercat să-l grăbesc, a zis Dick, dar să vină după ce avea să facă o baie și să-și servească ceaiul a părut să fie concepţia lui despre a se grăbi. Și-a dobândit reputaţia de bătrânel cinstit, încet, dar sigur; ceilalţi, mi s-a spus, sunt chiar și mai înceţi. M-am gândit că ai vrea, mai târziu, să-i vorbești și despre casă.

Veronica și-a scos lucrurile și le-a pus pe fiecare la locul lui. A spus că, dacă n-avea nimeni treabă cu ea, ar citi un capitol din *Vicarul din Wakefield*[18], și s-a retras în camera ei. Robin și cu mine ne-am făcut câte un ou, la ceai; domnul Slee a sosit când terminaserăm de mâncat și l-am condus drept la bucătărie. Era un bărbat voinic, cu expresie visătoare și obiceiul de a ofta. A oftat când a văzut bucătăria noastră.

— Aici e de muncă patru zile pentru trei oameni, a zis el, și o să vă trebuiască o sobă nouă. Doamne! Ce copil zănatec puteţi avea!

Robin a fost de acord cu el.

— Între timp, a întrebat ea, eu cum o să gătesc?

— Cuconiţă, oftă domnul Slee, nici eu nu prea văd cum o să gătești.

— Va trebui să ne trambalăm cu toţii înapoi acasă, cugetă Dick.

— Și să-i spunem Mamei-mici motivul, și s-o speriem de moarte! i-o întoarse Robin cu indignare.

Avea ea altă idee. Domnul Slee a plecat, făgăduind că va începe lucrul luni, la ora șapte dimineaţa. După ce închise ușa în urma lui.

Robin începu să vorbească.

— Hai să-i dăm tatii un sandvici, zise ea, și să prindă trenul de șase și un sfert.

— Am putea mânca toţi câte un sandvici, su geră Dick. Eu, unul, n-aș zice ba.

— Tata ar putea pretexta, zise Robin, că a fost chemat în oraș cu treburi. Asta ar explica totul, iar Mama-mică n-ar intra în panică.

— N-o să creadă că treburile l-au adus înapoi la ora nouă seara, sâmbăta, protestă Dick. O crezi pe Mama-mică așa de lipsită de minte? O să miroasă că e

---

[18] Cel mai cunoscut roman al lui Oliver Goldsmith (n.tr.).

ceva la mijloc și o să-i pună mii de întrebări. Știi cum e ea.

— Tata, zise Robin, o să aibă destul timp în tren să se gândească la ceva plauzibil; la asta se pricepe cel mai bine. Dacă nu mai am grija tatii, nu mă mai doare capul. Noi trei o putem duce cu șuncă rece și chestii dintr-astea. Până joi o să fim în regulă și atunci poate veni din nou aici.

I-am demonstrat lui Robin, blând, dar ferm, desăvârșita absurditate a ideii sale. Cum aș fi putut să-i părăsesc, trei copii neajutoraţi, cu nimeni care să-i supravegheze? Ce ar fi spus Mama-mică? De câte n-ar fi în stare Veronica, în lipsa mea? Mai erau și alte lucruri de care trebuia să ţinem seama. Măgarul putea sosi dintr-un moment într-altul — și aici, nu va fi nicio persoană responsabilă care să-l primească — care să aibă grijă de cele necesare satisfacerii nevoilor sale simple. Eu trebuia să-l caut din nou pe St. Leonard, pentru a stabili detaliile finale în privinţa lui Dick. Cine avea să se îngrijească d vacă, astfel încât să ne fie luată de pe cap? Tânărul Bute avea să vină din nou, cu planurile.

Cine avea să-l conducă prin casă, să-i explice lucrurile astfel încât să le înţeleagă și el? Băiatul cel nou s-ar putea întoarce — acest vlăstar teluric răsărit din solul domnișoarei Janie, a făgăduit că se gândește și trimite vorbă. Avea să vorbească graiul celor din Berkshire. Cine va fi aici ca să înţeleagă ce spune în dialectul lui? La ce-i folosea ei să fie autoritară și să spună prostii?

Ea îşi vedea mai departe de tăiat sandviciuri.

A zis că nu erau copii neajutoraţi. A mai zis că, dacă ea și Dick, la patruzeci și doi de ani, nu erau destul de căliţi ca să gospodărească o casă ţărănească de șase camere, era timpul să înveţe.

— Cine are patruzeci și doi de ani? am întrebat eu.

— Noi, mi-a răspuns Robin. Dick și cu mine, împreună. O să avem patruzeci și doi de ani, la următoarea aniversare. Aproape vârsta ta. Veronica, a continuat ea, pentru următoarele zile n-o să mai fie deloc un copil. Habar n-are despre ce înseamnă familia fericită. Ori este ea însăși, ori cade în extrema cealaltă, și încearcă să fie un înger. Cam până la sfârșitul săptămânii, va fi ca și cum am trăi cu o nălucă. Cât despre măgarul tău, o să ne străduim să-l facem să se simtă la fel de acasă ca și cum ai fi tu de faţă. Nu vreau să fiu grosolană, tati, a continuat ea, dar din nodul în care pui problema este evident că te socotești singurul dintre noi capabil să te ocupi de el. Pun pariu că n-o să se supere dacă pentru vreo noapte sau două o să împartă șopronul cu vaca. Dacă o să se arate șocat de propunere. Dick poate să mesterească un perete despărţitor. Deocamdată, până te întorci tu, mi-ar plăcea să păstrăm vaca în locul în care este acum. Mă ajută să mă trezesc dimineaţa. Poţi și tu observa că ai stabilit totul în ceea ce-l privește pe Dick. Dacă mai vorbești cu St. Leonard încă o oră, o s-o faci despre viitorul rasei galbene sau despre posibilitatea ca pe Jupiter să existe viaţă. Dacă îi propui niște condiţii pe care el le va socoti în sultătoare și, prin urmare, nu va fi de acord, atunci tu te vei simţi insultat și totul se duce de râpă. Lasă-mă pe mine să stau de vorbă cu Janie. Noi două ne înţelegem. Cât despre domnul Bute, știu eu bine ce-ţi dorești pentru casă și n-o să-mi plec urechea la niciun fel de argumente prostești. Tânărul acela

duce lipsă de cineva care să-i spună ce trebuie să facă, așa că hai să n-o mai lungim. Cât despre băiatul acela îndemânatic, cu cât se întoarce mai repede, cu atât mai bine. Nu mă interesează ce grai vorbește. Tot ce vreau de la el este să ascută cuţitele, să aducă apă și să spargă lemne. În cel mai rău caz, o să-l fac să priceapă mimându-i. Pentru conversaţie, poate aștepta până te întorci tu.

Asta a fost esenţa spuselor ei. Nu le-a spus întocmai cum le-am așternut eu pe hârtie. Au fost și momente în care am întrerupte. Dar Robin nu ascultă niciodată; ea vorbește încontinuu, iar la sfârșit ajunge la concluzia evidentă că tu i-ai înţeles punctul de vedere, și s-o convingi că nu-i așa înseamnă să asculţi totul de la capăt.

A spus că eu nu mai am timp de stat de vorbă și că o să-mi scrie ea și o să-mi povestească totul. Dick, de asemenea, a spus că o să-mi scrie și o să-mi povestească totul; și că, dacă simţeam nevoia să-i ajut cumva, să le fi trimis un coș – genul acela de lucru pe care, lăsaţi de capul lor, Fortnum & Mason l-ar fi echipat pentru un picnic strașnic de să zicem, șase persoane — puteam să am toată încrederea că nimic nu avea să se risipească.

Veronica, la dorinţa mea, a venit să mă conducă până la capătul drumeagului de ţară. I-am vorbit foarte serios. Obiecţia ei a fost că ea nu sărise în aer. Dacă ar fi sărit în aer, atunci ar fi știut și singură că a greșit. În carte, copilul neascultător este cel strivit de taur. Copilul care a fost trimis cu demâncare la mătușa bolnavă ar fi putut fi chiar în calea taurului. A fost doar un pic de ghinion pentru taur. Bietul taur a fost silit să piardă un timp preţios, să meargă în jurul lui cu mare atenţie, ca să nu răstoarne coșuleţul. Dacă totuși copilul cel rău ar fi avut un dram de minte (ceea ce în carte nu se întâmplă), ar fi putut, în timp ce taurul se ferea să treacă pe lângă copilul cel bun, să se folosească de prilej ca să se miște el mai repede. Copilul cel rău nu se uită niciodată în jur, ci o ţine tot înainte; iar înd taurul îl ajunge, neîndoielnic se află în cea n-ai potrivită situaţie pentru a-și primi lecţia morală. Copilul cel bun, oricât ar fi de greu, traversează gheaţa în siguranţă. Copilul cel rău poate cântări doar cu câteva grame mai puţin, că gheaţa tot n-o să-l ţină. „Nu-mi vorbi mie despre presiunea relativă pe centimetru pătrat”, o să zică, indignată, gheaţa. „Ai fost rău cu micuţul tău frate tot timpul, săptămâna trecută: așa că treci înăuntru!”

Apărarea Veronicăi, moderată și exprimată politicos, recunosc, s-a redus, practic la următoarele:

— Poate că am acţionat fără suficiente cunoştinţe după care să mă ghidez. Educaţia mea nu a fost, probabil, privită în ansamblu, ordonată prea înţelept. Asupra unor subiecte, despre care eu credeam că nu vor fi vreodată de nici cel mai mic interes sau importanţă pentru mine, s-a insistat cu o aproape plictisitoare stăruinţă.

Asupra altor chestiuni care ar fi trebuit să-mi fie folositoare și de ajutor — praful de pușcă, pentru a nu da decât un singur exemplu — am fost lăsată în totală necunoștinţă de cauză. Ca să nu mai spun despre atâtea altele; oamenii au făcut tot ce-au putut, pe cât i-a dus pe ei mintea, fără îndoială. Când, totuși, ajungem la nevinovăţia motivelor, la unicitatea intenţiilor, atunci, susţin eu, sunt fără reproș.

Dovada este că Providenţa a binevoit să pună asupra mea pecetea protecţiei sale: n-am fost aruncată în aer. Dacă purtarea mea ar fi fost incapabilă de stăpânire — după cum s-a sugerat, pe alocuri — aș mai fi mers eu acum alături de tine, nevătămată — fără să-mi f fost clintit niciun fir de păr de pe cap, după cur se spune? Nu. Soarta nedreaptă — asta daci se poate acorda vreun credit literaturii pentru copii — și-ar fi desăvârșit lucrarea astfel încât eu aș fi fost prinsă sub dărâmături. În schimb, ce observăm? — o sobă sfărâmată, o plită de bucătărie făcută bucăţi, ferestre sparte, ustensile gospodărești distruse; numai eu, dintre toate celelalte, rămasă în chip miraculos întreagă. Nu vreau să te forţez să recunoști, dar într-adevăr mi se pare că ar fi trebuit ca voi trei — tu, dragul meu părinte, asupra căruia vor cădea cheltuielile pentru reparaţie, Dick, cel în stare să acorde atât de mare importanţă alimentelor sale și care, pentru următoarele câteva zile va fi silit să-și ducă existenţa în principal cu mâncare la sufertaș și Robin care, cu firea ei înclinată spre a-și face griji, cu siguranţă că, până ce lucrurile se vor aranja din nou, va fi la un pas de a-și ieși din minţi — voi trei aţi fi meritat, din motive de comportament pe care nu le voi cerceta, să primiţi pedepsele din mâna Providenţei. Lecţia morală pare să fie mai degrabă pentru voi trei. Eu — mie îmi e din ce în ce mai clar — am fost numai unealta ei nevinovată.

Admiţând ipoteza că a fi virtuos înseamnă a scăpa de bătaie, argumentul era logic. Am simţit că, dacă-l lăsam necombătut, ar fi putut să ne aducă în viitor și mai multe necazuri.

— Veronica, am spus eu, a venit timpul să-ţi dezvălui un secret: literatura nu este totdeauna un ghid de viaţă solid.

— Vrei să spui… începu Veronica.

— Vreau să spun, am continuat eu, că scriitorul de cărţi este, în general vorbind, un om cu o morală de excepţie. Asta este ceea ce-l duce în eroare: este prea bun. Lumea asta nu se potrivește ideilor sale. Nu este lumea pe care ar fi creat-o el. Pentru a-și satisface setea de moralitate, se pune pe treabă să-și facă o lume a lui.

Care nu este lumea aceasta. Nu este câtuși de puţin lumea aceasta. Într-o lume așa cum ar trebui să fie, Veronica, fără nicio îndoială că tu ai fi sărit în aer — dacă nu în totalitate, cel puţin parţial. Ceea ce ai tu de făcut, Veronica, este să proslăvești Cerul, din tot sufletul, pentru că aceasta nu este o lume perfectă. Pentru că ești aici, fericită și oferind dovezi că nu este totul așa cum ar trebui să fie. Taurul lumii acesteia, simţind că ar vrea să zdrobească pe cineva sub copite, nu se culcă pe-o ureche, ca să spunem așa, până ce copilul rău se nimerește să treacă pe acolo. El ia primul copil pe care-l întâlneşte și-i mulţumește Domnului pentru că i l-a scos în cale. Cu o probabilitate de o sută la unu, copilul acela este cel mai bun pe o rază de câteva mile. Taurului nu-i pasă. Îl nenorocește pe copilul-model. L-ar nenoroci și pe un episcop, în așa hal e în dimineaţa aceea. Prietenul tău, în costum de catifea, care chiar s-a aruncat în aer, în orice caz, în ceea ce privește costumul… Care dintre voi a fost cu ideea prafului de pușcă, tu sau el?

Veronica mărturisi că inspiraţia fusese a ei.

— Nu știu de ce îmi vine așa ușor să te cred. Și el murea de nerăbdare să fure

praful de pușcă sau a trebuit să fie convins?

Veronica recunoscu faptul că, pe lângă calităţile lui de erou de excepţie, avea și unele lipsuri. Până ce nu i se sugerase că, în inima sa, ar însemna să fie cel mai pământălău molâu de mototol, nu se lăsase urnit să dea o mână de ajutor la ispravă.

— E limpede, am continuat eu, că, lăsat în pace, ar fi un băiat de nădejde pentru prietenii săi. Și povestea cu hoţii — e născocirea ta sau a lui?

Cu mărinimie, Veronica fu de părere că probabil s-ar fi gândit și el la asta, dacă nu ar fi fost atât de preocupat, în momentul acela, de ideea de a se duce acasă la mama. Însă așa stând lucrurile, împodobirea cu elemente romantice a faptelor, altminteri seci și lipsite de interes, căzuse în sarcina ei.

— Copilul cel bun din poveste. Probele ies la iveală din fiecare detaliu. El este cel care, din slăbiciunea politeţii, a cedat. Tu nu-ţi dai seama. Veronica? în carte, tu, nu el, ai fi dat de necaz. În lumea aceasta păcătoasă, păcătosul este cel care prosperă. El, nevinovatul, virtuosul, este făcut zdrenţe. Tu, copilul rău din poveste, ai scăpat.

— Îmi dau seama, zise ea, că ori de câte ori nu ţi se întâmplă nimic, asta înseamnă că tu ești ciumecul.

— N-aș merge până acolo încât să susţin asta, Veronica. Și mi-aș dori să nu folosești argoul. Dick este bărbat, și un bărbat… ei bine, lasă bărbaţii. Tu, Veronica, nu trebuie să uiţi că ești o *lady.* Nu trebuie să cauţi dreptatea pe lumea asta. Uneori, cel rău primește ceea ce merită. Cel mai adesea, nu. Pare să nu existe nicio regulă. Fă ce te îndeamnă conștiinţa, Veronica, și dă-i bătaie — vreau să spun, fii indiferentă la urmări. Uneori, o să scapi cu bine, alteori nu. Dar mereu vei avea minunata senzaţie: am făcut bine. Lucrurile n-au ieșit cum trebuia, dar asta nu e vina mea. Nimeni nu poate da vina pe mine.

— Dar toţi o dau, zise Veronica. Dau vina pe tine de parcă tu ai fi vrut dinadins să te duci și s-o faci.

— Nu contează, Veronica, am lămurit-o eu, pă rerea lumii. Omul cel bun nu ţine seama de ea.

— Dar ceilalţi te trimit la culcare, stărui Veronica.

— Lasă-i s-o facă, am zis eu. Ce înseamnă culcarea, câtă vreme vocea Povăţuitorului lăuntric te consolează cu gândul că…

— Dar nu te consolează, mă întrerupse Veronica. Te face să simţi că înnebunești de-a dreptul. Chiar te înnebunește.

— N-ar trebui, i-am spus eu.

— Și-atunci de ce o face? protestă Veronica. De ce nu face ce ar trebui să facă?

Problema este că atunci când îi iei pe copii la întrebări, și ei te iau pe tine la întrebări.

— Viaţa este o chestiune complicată, Veronica, am admis eu. Lucrurile nu sunt așa cum ar trebui, recunosc. Dar nu trebuie să disperi. Ceva trebuie făcut, până la urmă.

— E al naibii de greu pentru unii dintre noi, zise Veronica. Oricât te-ai căzni, nu poţi să-l mulţumești pe toţi. Și dacă nu faci altceva dec să te aperi, of, măiculiţă!

— Datoria celor mari, Veronica, i-am spus eu, este să-l aducă pe copil pe calea pe care ar trebui să meargă. Nu este o treabă ușoară și, uneori, nervozitatea se poate strecura și ea în acest proces.

— Și-s atât de mulţi cei de participă la el, mor măi Veronica. Sunt momente când, la mijloc între ei toţi, nici nu mai știi dacă stai în picioare sau în cap.

— Ei îţi vor binele, Veronica, am zis eu. Când eram eu mic, și eu gândeam la fel ca tine. Dar acum…

— Ai fost vreodată pus la colţ? mă întrerupse Veronica.

— Dac-am fost vreodată? Păi, n-apucam să ies niciodată de la colţ, din câte-mi amintesc. Dacă nu era pentru una, atunci era pentru cealaltă.

— Și asta nu te scotea din minţi? se interesă Veronica. Că mai întâi te întrebau ce ai de spus și de ce ai făcut cutare lucru, iar apoi, când încercai să le explici cum s-a petrecut totul, nu te mai ascultau?

— Ceea ce mă enerva, de regulă, cel mai mult.

Veronica, i-am răspuns eu, și, vai, cât de bine-mi amintesc, era atunci când ei vorbeau liniștit câte-o jumătate de oră neîntrerupt, și apoi, când încercam și eu, cu vreo propoziţie, să îi lămuresc cum au stat lucrurile, odată schimbau foaia și urlau la mine că sunt obraznic și le răspund.

— Dacă măcar ar asculta, încuviinţă Veronica.

— Ai putea face să se prindă de unele chestii. Dar, în! ei vorbesc și vorbesc, până când, la sfârșit, în mai știu nici ei despre ce vorbesc și atunci pretind că e vina ta că le-ai scos sufletul.

— Cunosc, i-am spus eu, întotdeauna sfârșesc așa. „Am obosit să-ţi tot vorbesc” zic ei, de parcă noi n-am obosi să-i ascultăm pe ei!

— Și mai e și atunci când te gândești, zise Veronica, iar ei îţi spun că n-ar trebui să te gândeşti. Iar dacă nu te gândești, şi-o lași să-ţi scape din greșeală, atunci îţi zic: „de ce nu te gândești?”

Se pare că n-o s-o nimerim niciodată. Te-aduc în pragul disperării.

— Și nu e ca și când numai ei au dreptate întotdeauna? am întrebat-o eu. Când sparg ei vreun pahar, îi auzi: „Cine a pus paharul aici?”

De parcă ar fi cineva care l-a pus acolo dinadins și s-a făcut invizibil. Dar să nu te aștepţi din partea lor să vadă un pahar sub nasul lor, la numai două degete distanţă de locul unde paha rul ar trebui să fie. După felul în care vorbesc, ai zice că paharul n-are ce căuta pe masă. Dacă eu îl sparg, atunci îi auzi, întotdeauna: „Dar-ar să dea, că nu căști ochii ăia! Ar trebui să mănânci în camera ta!” Dacă îşi rătăcesc lucrurile și nu le mai pot găsi, îi auzi: „Cine-a umblat în lucrurile mele?” Apoi, când le găsesc, întreabă cu indignare cine le-a pus acolo. Dacă eu nu-mi găsesc vreun lucru, pentru simplul motiv că l-a luat cineva de acolo și l-a pus în altă parte, atunci ori unde l-ar fi pus ei este locul cuvenit și eu am fost prostănacul fiindcă nu l-am știut.

— Și bineînţeles că nu trebuie să spui nimic, comentă Veronica. Oh, nu! Dacă ei fac ceva prostesc și tu doar le arăţi asta, atunci întotdeauna îţi zic că există un motiv pentru care fac așa și pe care tu nu l-ai înţelege. Oh, da! Și dacă tu faci și

cea mai mică greșeală, după cum ni se întâmplă tuturor, atunci e pentru că tu ești rău și ne simţitor și nu vrei să fii nimic altceva.

— Îţi spun eu ce-o să facem, Veronica, i-am zis eu. O să scriem o carte. Tu o să mă ajuţi. Iar în cartea asta, copiii vor fi personajele înţelepte și bune, care nu fac niciodată greșeli, și ei vor trage sforile — știi ce vreau să spun — vor avea grijă de oamenii mari și îi vor crește cum trebuie. Și tot ce vor face oamenii mari, sau nu vor face, va fi greșit.

Veronica bătu din palme.

— Nu, pe cuvânt că vrei? zise ea. Oh, zi da!

— Vreau, într-adevăr, am răspuns eu. O s-o numim o poveste moralizatoare pentru părinţi; și toţi copiii or s-o cumpere și or să le-o dea taţilor și mamelor și altor persoane asemenea de ziua lor de naștere, scriindu-le pe pagina de titlu: „De la Johnny, sau Jenny, pentru tăticu' iubit, sau pentru mătușica iubită, cu toate urările de bine pentru o mai bună conduită a lui sau a ei!"

— Chiar crezi că ei or s-o citească? zise ea, circumspectă.

— O s-o presărăm cu ceva șocant, am sugerat eu, și o să găsim un ziar care s-o denunţe drept o rușine pentru literatura engleză. Și dacă nici asta n-o să meargă, atunci o să spunem că este o traducere din rusă. Copiii se vor duce acasă și vor pregăti mâncarea pentru prânz, iar oamenii mari vor fi trimiși la școală. O să-i trimitem de acasă în fiecare dimineaţă cu un ghiozdănel. O să fie puși să citească *Poveștile cu zâne* ale fraţi lor Grimm, în original, în germană, cu note de subsol; și să înveţe *Bătrâna Maică Hubbard* pe de rost; și îi va explica gramatica.

— Și să meargă la culcare devreme, sugeră Veronica.

— O să-i poftim pe toţi, în paturile lor, la ora opt, Veronica, iar ei se vor duce veseli, de parcă le-ar plăcea, altminteri o să aflăm noi de ce nu.

O să-i punem să-și facă rugăciunile. Între noi fie spus, Veronica, eu nu cred că și le spun întotdeauna. Și fără citit în pat, și fără un ultim păhărel de whisky-punci sau alte prostii de soiul ăsta! Un biscuit „Abernethy" și, probabil, dacă sunt cuminţi, o jujubă, apoi noapte bună, și capul pe pernă. Și fără ieșit afară, fără mofturi că îi doare burtica, fără strecurat până jos în cămășile de noapte, milogindu-se pentru un brandy. O să le dejucăm toate șmecheriile.

— Și vor fi siliţi să-și ia doctoriile, aminti ea.

— La cel mai mic semn de proastă dispoziţie, la prima aluzie că nu se bucură, o să ne repezim să le turnăm pe gât o lingură de ulei de ficat de cod, Veronica.

— Și o să-i întrebăm de ce nu-și folosesc nicio dată bunul-simţ, ciripi Veronica.

— Asta o să fie marea noastră bătaie de cap, Veronica. Faptul că ei n-o să aibă niciun simţ de niciun fel — nu ceea ce noi apreciem ca fiind simţ. Dar, cu toate acestea, o să fim corecţi. Întotdeauna o să le oferim motivul pentru care trebuie să facă tot ce nu vor să facă și nimic din ce vor. N-or să înţeleagă și n-or să fie de acord că motivul există, dar părerea asta or să şi-o ţină pentru ei, dacă or să aibă minte.

— Și, bineînţeles, nu vor trebui să protesteze, stărui Veronica.

— Dacă ne răspund, Veronica, asta va fi o de vadă că s-au procopsit cu un

temperament artăgos, care trebuie smuls din rădăcini cu orice preţ, am încuviinţat eu. Iar dacă nu vor spune nimic, asta va fi dovada că sunt copleșiţi de o dispoziţie morocănoasă, care trebuie interzisă fără amâna re, mai înainte să degenereze într-un viciu.

— Și pentru orice le vom face, le vom spune că e spre binele lor, chicoti Veronica.

— Bineînţeles că va fi spre binele lor, i-am răspuns eu. Aceasta o să fie plăcerea noastră cea mare — să-i facem buni și fericiţi. Lor nu le va face plăcere, dar asta se va datora lipsei lor de experienţă.

— Ne vor fi recunoscători, mai târziu, gânguri Veronica.

— Cu această încredinţare îi vom mângâia, din când în când, i-am răspuns eu. O să fim buni cu ei din toate punctele de vedere. O să-i lăsăm să joace diverse jocuri — nu dintr-acelea stupide, golf și crochet, care nu-ţi fac niciun bine și care duc numai la vorbe urâte și la certuri —, ci de-a ursul, și de-a lupul, și de-a balena… genul de jocuri educative care să-i ajute în dobândirea cunoștinţelor de istorie naturală. O să le arătăm cum să se joace de-a piraţii, și de-a pieile roșii, și de-a căpcăunii — jocuri cu bun-simţ, care să-i ajute să-și dezvolte imaginaţia. De aceea sunt oamenii mari atât de plicticoși, niciodată nu sunt puși să gândească. Dar, când și când, am continuat eu, o să-i lăsăm să-și joace jocurile lor, să zicem miercurea și sâmbăta după-amiaza. O să-i invităm pe ceilalţi oameni mari să vină să ia ceaiul cu ei, și o să-i lăsăm să flirteze în grădină, sau, dacă plouă, în sufragerie, până va veni bona după ei. Dar noi, bineînţeles, vom trebui să le alegem prietenii potriviţi — drăguţi, numai *lady* și gentlemani cu purtări frumoase, părinţi de copii respectabili. Pentru că, dacă-i lăsăm pe ei… ei bine, știi cum sunt! mai mult ca sigur că or să se îndrăgostească de niște indivizi absolut nesuferiţi — bărbaţi și femei la care nici nu ne-am putea gândi să-i vedem prin preajma casei. O să le alegem tovarășii despre care vom crede noi că sunt cei mai potriviţi pentru ei. Și dacă lor n-or să le placă — dacă unchiul William zice că nu poate s-o înghită pe fata pe care noi am invitat-o să-l iubească — dacă zice că, în mod hotărât o urăște, o să-i spunem că e numai din pricina firii lui îndărătnice și că o să ajungă s-o placă, pentru că este potrivită pentru el, și că să nu ne facă nouă crize de plâns acuma. Iar dacă mama-mare ţâţâie și zice că nu-l place pe bătrânul Jones, pur și simplu pentru că are nasul roșu, sau un ochi de sticlă, sau cine știe ce fleac de soiul ăsta, noi o să-i spunem: „Prea bine, doamna mea, ori te joci cu domnul Jones și ești drăguţă cu el, ori îţi petreci după-amiaza făcând curat în camera ta. Hotărăște-te!” O să-i lăsăm să se căsătorească (în după-amiezile de miercuri și de sâmbătă), și să se joace de-a ţinutul unei case. Iar dacă se ceartă o să-i zgâlţâim și o să le luăm bebelușii și o să-i încuiem în bufete și o să le spunem că n-or să-i mai vadă înapoi până ce nu vor fi iar buni.

— Și cu cât vor încerca mai tare să fie buni, cu atât se va dovedi că n-au fost buni, meditä Veronica.

— Bunătatea și răutatea lor va depinde de noi în mai mult de un sens, Veronica, i-am explicat eu. Când rezervele ni se vor fi terminat, când vântul de răsărit ne va

mângâia viaţa, atunci o să fie surprinși cât de răi sunt.

— Și nu trebuie să uite niciodată ce li se spunea odinioară, gânguri Veronica. Nu va trebui să le spunem același lucru de nenumărate ori, de parcă am vorbi cu pereţii.

— Și dacă vrem să le spunem și uităm să le spunem, am adăugat eu, o să le spunem că s-ar cuveni să nu aștepte de la noi să le spunem un lucru simplu ca ăsta, de parcă ar fi niște copii mici. Trebuie să ne amintim toate aceste puncte.

— Și dacă ei bombăne, o să le spunem că sunt nemulţumiţi pen' că nu știu cât de fericiţi sunt.

Și o să le spunem cât de buni suntem noi de obicei, când… vezi să nu-ţi pierzi trenul, că altfel o să fiu pusă la colţ.

— Sfinte Sisoe! Am uitat cu totul de trenul ăla, Veronica, am recunoscut eu.

— Mai bine o iei la fugă, îmi sugeră ea. Mi s-a părut un sfat bun.

— Mai gândește-te la cartea aia, strigă Veronica.

— Pune pe hârtie toate ideile care-ţi mai vin, am strigat și eu drept răspuns.

— Ce titlu o să-i punem? ţipă Veronica.

— *De ce omul pe Lună arată de parcă ar sta în fund,* am zbierat eu.

Când am întors din nou capul, ea ședea pe scândura de sus a pârleazului dirijând o orches tră imaginară cu unul dintre pantofi. Trenul de șase și un sfert a avut, din fericire, douăzeci de minute întârziere.

M-am gândit că ar fi cel mai bine să-i spun Ethelberthei adevărul; că lucrurile au ieșit prost cu soba de la bucătărie.

— Începe cu ce-i mai rău, a zis ea. Veronica e întreagă?

— Cel mai rău, am răspuns eu, este că va trebui să plătesc pentru o nouă plită de bucătărie.

Și să presupunem, de fiecare dată când ceva merge prost, ca de la sine înţeles, că biata Veronica are un amestec în treaba asta, mie mi se pare nedrept.

— Ești sigur că n-are nimic? stărui Ethelbertha.

— Să n-am parte… — la naiba cu copiii ăștia și argoul lor! — vreau să spun, foarte sigur, i-am răspuns eu.

Mama-mică păru ușurată.

I-am povestit toate necazurile pe care le-am avut cu vaca. Ea a ţinut cu vaca. I-am spus e am speranţe că Robin începe să fie o femeie e capul pe umeri. Am discutat chiar mult despre Robin. Am ajuns la concluzia că, între noi fie vorba, făcusem o treabă destul de deșteaptă.

— Trebuie să mă întorc cât de repede pot, am spus eu. Nu vreau ca tânărul Bute să creadă cine știe ce.

— Cine este tânărul Bute? întrebă ea.

— Arhitectul, am lămurit-o eu.

— Credeam că e în vârstă, zise Ethelbertha.

— Bătrânul Spreight este destul de în vârstă, am zis eu. Tânărul Bute este unul dintre tinerii săi angajaţi; dar îşi cunoaşte meseria și pare inteligent.

— Cum arată? întrebă ea.

— După părerea mea, un tânăr din cale-afară de drăguţ. Are un enorm bun-simţ. Ador un băiat care ascultă.

— Chipeș? întrebă ea.

— Nu s-ar putea nega, i-am răspuns eu. Cu o faţă plăcută, mai ales când zâmbește.

— E însurat? întrebă ea.

— Ei, uite, chiar nu mi-a trecut prin minte să-l întreb, am recunoscut eu. Ce curioase sunteţi voi, femeile! Nu, nu cred că e însurat. Aș înclina să zic că nu-i.

— De ce crezi asta? mă întrebă ea.

— Oh, nu știu. Nu-ţi face impresia unui om însurat. O să-ţi placă. Pare atât de legat de sora sa.

— O să ne stea mult pe cap? întrebă ea.

— O grămadă, am răspuns eu. Cred că o s-o încă luni până acolo. Foarte supărătoare, problema cu soba.

— Ce rost are să se ducă acolo, dacă tu nu ești? vru să știe Ethelbertha.

— Ei, îşi găsește el ceva plăcut de făcut pe acolo, am sugerat eu, și o să facă măsurătorile. Dick o să fie pe aproape, ca să-i dea lămuririle necesare. Sau, dacă el nu e, o să fie Robin – partea neplăcută e că Robin pare să fi prins pică pe el.

— De ce a prins pică pe el? Întrebă Ethelbertha.

— Oh, pentru că a confundat spatele casei cu faţa sau faţa casei cu spatele, i-am explicat eu, am uitat acuma care cu care. Ea spune că zâmbetul lui o scoate din sărite. Dar mărturisește ea singură că nu există niciun motiv real.

— Când o să te mai duci acolo? Întrebă Ethelbertha.

— Marţea viitoare, i-am spus eu, cu sau fără plită la bucătărie.

Ea spuse că mă va însoţi. Era de părere că schimbarea o să-i facă bine și a făgăduit să nu facă nimic când va ajunge acolo. Și atunci i-am spus ce aranjasem pentru Dick.

— Fermierul obișnuit, i-am atras eu atenţia, este atât de adesea un tip care trăiește la întâmplare, fără nicio idee. Dacă se bucură de reușită, asta se întâmplă din pricina instinctului natural, care nu poate fi învăţat. St. Leonard a studiat teoretic problema. De la el o să înveţe Dick tot e se poate învăţa despre a fi fermier. Alegerea, r s-a părut mie, necesită o meticuloasă chibzuinţă.

— Și o să se ţină Dick de asta? întrebă mirata Ethelbertha.

— Ei, și aici, am lămurit-o eu, alegerea a fost una care a cerut deosebită precauţie. Bătrânul – ca să spun drept, nu este deloc bătrân; nu poate fi cu mult mai bătrân decât mine; nu știu de ce îl numesc toţi bătrân — și-a format o părere foarte bună despre Dick. Fiica lui mi-a spus asta, și am avut grijă să-l previn și pe Dick. Băiatul n-o să vrea să-l dezamăgească. Maică-sa…

— Mama cui? mă întrerupse Ethelbertha.

— Mama lui Janie, doamna St. Leonard, i-am explicat eu. Și ea și-a făcut o părere foarte bună despre Dick. Copiii îl plac. Janie mi-a spus.

— Pare să vorbească grozav de mult, această domnișoară Janie, remarcă Ethelbertha.

— O să-ţi placă, i-am zis eu. Este o fată fermecătoare — atât de sensibilă, și de bună, și de altruistă, și…

— Cine ţi-a spus toate lucrurile acestea despre ea? mă întrerupse Ethelbertha.

— Dar poţi să le vezi cu ochiul liber, i-am răspuns eu. Mama pare să fie inexistentă, iar St. Leonard, în ceea ce-l privește — ei bine, nu este un afacerist. Janie este cea care conduce totul — face toate lucrurile să meargă.

— Cum e? întrebă Ethelbertha.

— Dar ţi-am spus, am răspuns eu. Are atâta simţ practic și, totuși, în același timp…

— Cum arată, vreau să spun, mă lămuri Ethelbertha.

— Cum vă mai preocupă pe voi, femeile, înfăţișarea! am spus eu. Ce contează? Dacă vrei să știi, are acel gen de faţă care te cucerește treptat. La început, nu bagi de seamă cât de frumoasă este, dar apoi, când te uiţi mai bine la…

— Și ea, de asemenea, și-a format o părere foarte bună despre Dick? mă întrerupse Ethelbertha.

— O să fie dezamăgită de el, i-am spus eu, dacă el nu va munci serios și nu se va ţine de treabă. Cu toţii vor fi dezamăgiţi de el.

— Dar ce legătură are asta cu ei? Întrebă Ethelbertha.

— Nu mă gândesc la ei, am zis eu. Ceea ce urmăresc eu este…

— Nu-mi place de ea, zise Ethelbertha. Nu-mi place de niciunul dintre ei.

— Dar…

Ethelbertha părea să nu mă mai asculte.

— Cunosc eu soiul ăsta de oameni, zise ea, iar nevasta pare să fie, dacă este cu putinţă așa ceva, cea mai rea. Cât despre fată…

— Când o să ajungi să-i cunoști… am zis eu.

Ea a declarat că nu voia să-i cunoască deloc.

Voia să meargă acolo luni dimineaţa, devreme.

A trebuit s-o fac să vadă — și mi-a luat ceva timp — dezavantajele acestei descinderi. N-am fi făcut decât să-i dăm lui Robin o bătaie de cap în plus; iar schimbarea de plan acum, i-ar fi putut zdruncina minţile lui Dick.

— Mi-a promis că-mi scrie, am zis eu, și că-mi comunică rezultatul experienţei din prima sa zi. Hai să așteptăm și să vedem ce spune.

Ea a zis că ce naiba o fi apucat-o pe ea când m-a lăsat pe mine să îi iau pe acei nefericiţi de copii de lângă ea, și să ameţesc totul fără ea, nu putea să înţeleagă. Spera, cel puţin, că n-am făcut ceva de nereparat în cazul Veronicăi.

— Veronica, am zis eu, este cu adevărat dornică, după părerea mea, să se schimbe în bine. I-am cumpărat un măgar.

— Un ce? exclamă Ethelbertha.

— Un măgar, am repetat eu. Copilul s-a îndrăgostit de el și cu toţii am fost de acord că ar putea s-o ajute, s-o înţelepţească — să-i trezească un simţ de responsabilitate.

— Am simţit eu că n-ai avut grijă de Veronica, a zis Ethelbertha.

Am socotit că-i mai bine să schimb subiectul. Nu părea să fie în toane prea

bune.

CAPITOLUL VIII

Scrisoarea lui Robin purta data de luni seara și a ajuns la noi marţi dimineaţa.

Sper că ai prins trenul, scria ea. *Veronica nu s-a întors decât pe la șase jumătate. M-a informat că tu și cu ea aţi găsit o grămadă de lucruri despre care să vorbiţi și că „de la un lucru ajungeaţi altul". E o șmecheră împielițată, dar cred că predica ta i-a făcut bine. Atitudinea ei din prezent este aceea de blândă îngăduinţă faţă de toţi cei din jurul ei — nu fără demnitate. N-a strâmbat din nas nici măcar o dată și, din când în când, chiar dă o mână de ajutor. I-am dat o agendă goală, pe care am găsit-o în biroul tău, și, în cea mai mare parte din timpul ei liber, rămâne închisă cu ea în dormitor. Mi-a spus că tu și cu ea scrieţi o carte împreună. Am întrebat-o despre ce. M-a expediat fluturând din mână, cu asigurarea că o să aflu „totul la momentul potrivit", și că va fi o carte care va face bine. Am surprins numai pagi na de titlu, seara trecută. Caietul stătea deschis pe masa de toaletă:* De ce omul pe Lună arată de parcă ar sta în fund. *Suna ca un titlu de-al tău. Dar nu m-am uitat mai departe, deși mă ispitea. Ea a făcut și un desen, dedesubt. Sincer, nu e rău. Bătrânul gentleman chiar arată de parcă ar sta în fund, groaznic de dezgustat.*

„Sir Robert" — numele lui fiind Theodore, care se pare că nu i se potrivește — s-a dovedit a fi singurul fiu al unei văduve, o așa-numită doamnă Foy, vecina noastră de alături, în partea de sud. Ne-am întâlnit cu ea la ieșirea din biserică, duminică dimineaţa. Încă mai plângea. Dick și Veronica a luat-o înainte, iar eu i-am însoţit o bună bucată din drumul spre casă. Bunicul ei, se pare, a fost ucis, cu mulţi ani în urmă, într-o explozie a unui boiler; și este obsedată, biata femeie, d convingerea că Theodore este moștenitorul tedinţei ereditare de a sări în aer. Nu ne consider vinovaţi de nimic, văzând în catastrofa de sunt bâtă doar mâna Blestemului Familiei sale. Am încercat s-o consolez cu ideea că, de vreme ce Blestemul și-a irosit zadarnic eforturile, pe viitor nu mai are de ce se teme din partea lui; dar ea se încăpăţânează să ia de bună perspectiva sumbră că, în distrugerea bucătăriei noastre, „Osânditului sorţii" Theodore, după cum îl numește ea, i s-a acordat doar o consolare într-un soi de repetiţie generală; și că, de acum, putem fi siguri că spectacolul final o să urmeze. Sună ridicol, dar biata femeie este atât de sincer disperată, încât, în momentul în care un ghinionist de puști, ieșind dintr-o casă pe lângă care treceam noi, s-a împiedicat de treptele ușii și a lăsat să-i cadă un borcan, amândouă am ţipat în același timp și amândouă am fost la fel de surprinse să descoperim că „Sir Robert" mai era încă printre noi și tot întreg. Eu m-am gândit că era o prostie să discutăm chestii dintr-astea de faţă cu copilul, dar nu-mi venea nici s-o opresc. Prin urmare, acum el se consideră, firește, dușmanul ales al Cerului și, în chip nefiresc, nu este mândru de el însuși. Ea a trecut pe aici, azi (luni) după-amiază, ca să ne lase cartea de vizită și, la rugămintea ei, i-am

arătat bucătăria și soclul de care s-a împiedicat el, în trecere. Ea a părut surprinsă că „Osânditul sorţii" a lăsat să-i scape printre degete așa o șansă minunată de a-și împlini destinul și a dedus din această împrejurare un motiv în plus de îngrijorare. În mod vădit, Jupânului Theodore îi este rezervat ceva mult mai complet. N-a fost decât o jumătate de livră de praf de pușcă, mi-a mărturisit ea mie. Grădinarul doctorului Smallboy îl cumpărase pentru a scoate din pământ ciotul unui ulm, și l-a lăsat doar o clipă în iarbă, cât s-a dus în casă după niște hârtie de ambalaj. Părea încântată de grădinarul care, după cum spunea ea, ar fi putut, dacă ar fi fost necinstit, să-i ceară despăgubire pentru o livră întreagă. Eu m-am oferit să plătesc pentru tot — se înţelege, partea noastră —, dar ea n-a vrut să primească niciun sfanţ. Persoana pe care o socotește ea responsabilă pentru întregul incident este de curând răposatul ei bunic, și poate că e mai bine să nu-i zdruncinăm convingerile. Dacă i-aș fi sugerat asta, sunt sigură că i s-ar fi părut corect să ne facă ea rost de o nouă plită de bucătărie.

Niște zvonuri peste măsură de exagerate despre această poveste circulă prin vecini, iar temerea mea cea mare este că Veronica ar putea descoperi că este o vedetă locală. Despre dispariţia ta bruscă se presupune că a fost spre ceruri. Un bătrân plugar de la fermă, care te-a văzut trecând pe drumul spre gară, vorbește despre tine numindu-te „Stafia însăși a bietului gentleman", iar bucăţi de haine, găsite oriunde pe o rază de două mile, sunt păstrate, mi s-a spus, ca mostre din rămășiţele tale. Ghetele se pare că au fost principalele tale accesorii. S-au colectat deja șapte perechi de prin șanţurile din împrejurimi Printre cei mai patrioţi se vorbește despre a te folosi pentru a pune bazele unui muzeu local.

Primele trei paragrafe nu i le-am citit Etheberthei. Din fericire, ele umpleau doar prima foaie, pe care, pândind un prilej favorabil, am strecurat-o în buzunar, neobservat.

Noul băiat a sosit sâmbătă dimineaţa, continua ea. *Numele lui, dacă am priceput eu bine, este William. Oricum, este cel mai aproape la care am putut ajunge. Pentru celălalt nume al lui, dacă există vreunul, m-am văzut nevoită să te las să îl extragi tu singur de la el. Limba pe care o vorbeşte el ar putea fi și dialectul celor din Berk, dar sună mai curând a lătrat*[19]*. Rogu-te, iartă-mi jocul de cuvinte, dar tocmai am vorbit cu el o jumătate de oră, încercând să-l fac să înţeleagă că voiam să se ducă acasă la el, și probabil de aceea sunt puţin isterică. Altceva mai rural nici că-mi pot închipui. Dar este dornic să înveţe și are în faţă un teren cu adevărat foarte vast pentru a-și satisface dorinţa. L-am zărit, după micul dejun de duminică, aruncând calm tot ce rămăsese la grămada de gunoi. I-am explicat că e un păcat să iroseşti mâncarea hrănitoare și am încercat să-l fac să înţeleagă că locul potrivit pentru alimente este în măruntaiele noastre. Nu mi-a răspuns niciun cuvânt. A stat,*

---

[19] *Bark,* în limba engleză (n.tr.).

neclintit ca piatra, cu gura căscată pe cât putea el de larg — ceea ce spune destul — și puteam să bag mâna-n foc că toate cuvintele pe care i le spuneam îi cădeau drept în stomac. Toată duminica după-amiaza s-a luptat cu vitejie împotriva unei moţăieli aproape supranaturale. După ceai, a fost mai rău, și am început să mă gândesc că nu-mi va fi de niciun folos. Niciunul dintre noi, ceilalţi, n-am mâncat prea mult la cină; iar Dick, care pare să fie în stare să-l înţeleagă, l-a ajutat să-și care lucrurile afară. I-am auzit vorbind ceva, după care Dick s-a întors în casă și a închis ușa în urma lui. „Voia să știe", ne-a spus Dick, „dacă poate lăsa deoparte friptura de viţel în saramură, până mâine. Pentru că, dacă mănâncă tot în seara asta, n-o să se mai poată urni până acasă".

Veronica s-a arătat foarte interesată de el. Evident există o latură maternă în caracterul ei, pentru care niciunul dintre noi nu i-am acordat vreodată credit. Ea zice că este încredinţată că băiatul are și ceva bun în el. A stat lângă el, cât timp a tăiat el lemne, și i-a spus povești alese cu atenţie, calculate, susţine ea, ca să-i dezvolte inteligenţa. Mai mult, are mare grijă să nu-i rănească sentimentele afișându-și superioritatea în ceva. „De bună seamă că oricine duce o viaţă practică folositoare, așa ca a ta", am surprins-o eu zicându-i azi-dimineaţă, „în mod natural nu are prea mult timp pentru citit. Vezi tu, eu una nu am altceva de făcut, decât să-mi îmbogăţesc cunoștinţele".

Măgarul a sosit azi după-amiază, pe când mă aflam în curte — galopând, mi s-a dat de înţeles, cu Opkins în spinare. Se pare că există un secret între cei doi. Noi l-am momit cu fân, și l-ar momit cu scaieţi, dar el se pare că preferă pâine cu unt. N-am fost încă în stare să descopăr dacă servește ceai sau cafea, dimineaţa. Dar este ani malul care, evident, știe ce are în cap, și, din fericire, amândoi sunt în același trup. L-am pus să doarmă, în noaptea asta, laolaltă cu vaca. Aceasta l-a salutat, la început, cu entuziasm și a vrut să-l adopte, dar s-a răcit faţă de el când a descoperit că nu era un viţel. Am încercat să-i împrietenesc, dar ea este atât de insensibilă. Lasă impresia că nu vrea altceva decât iarbă, și preferă s-o ţină pentru ea. Pare să nu mai vrea să fie vreo dată fericită.

Un lucru nostim s-a petrecut în biserică. Uitam să-ţi spun. Familia St. Leonard ocupă două strane exact în capătul opus ușii. Când am sosit noi, erau deja cu toţii acolo, cu excepţia bătrânului gentleman. Acesta a intrat cu puţin înainte de „Preaiubiţi", când toată lumea era în picioare. Un val de chicoteli înfundate s-a răspândit ca focul în urma lui, până la altar, iar câţiva au râs tare. Eu nu puteam vedea ce motiv ar fi avut. El arăta ca un bătrân gentleman foarte demn, cu părul lui cărunt și îmbrăcat în redingota încheiată cu grijă la toţi nasturii, care îi conferă un oarecare aer de militar. Dar când a ajuns în dreptul stranei noastre, am înţeles. Grăbindu-se la întoarcerea din inspecţia sa de dimineaţă și nemaifiind nimeni prin jur care să-l supravegheze, bietul aiurit bătrân îşi uitase pantalonii. De la o palmă de genunchi în sus era un creștin ireproșabil; dar picioarele sale erau ale unui păcătos de mai mare rușinea.

„Care-i poanta?" m-a întrebat el în șoaptă, pe când trecea prin faţa mea — eu stăteam pe scaunul de la margine. „Am pierdut ceva?"

Le-am făcut o vizită scurtă după masa de prânz, și dintr-odată am fost obligată să iau o hotărâre.

„Ei, iată o fată care judecă simplu", a exclamat bătrânul gentleman, în clipa în care am intrat în cameră. (O să observi că nu pun virgulă înainte de „simplu". Am dedus că nu intenţiona să pună vreuna. Poţi folosi un atribut care să exprime o calitate a altui atribut, nu?) „Iar eu o să-i supun judecăţii următoarea problemă: Ce diferenţă poate fi în ochii Atotputernicului dacă mă duc la biserică în pantaloni sau în izmene?"

„Eu, una, nu văd", i-a replicat doamna St. Leonard cu răceală, „de ce domnișoara Robin ar fi mai autorizată decât mine să vorbească despre vederile Atotputernicului" — și mi s-a părut că are dreptate. „Dacă nu există nicio diferenţă în ochii Atotputernicului, atunci de ce, Doamne iartă-mă, nu te-ai dus în pantaloni?"

„Lucrul cel mai important", a stăruit el, „este căinţa din inimă".

Se ambalase foarte tare.

„Te poţi căi la fel de bine și îmbrăcat cuviincios", a fost părerea soţiei sale.

El a ieșit din cameră, trântind ușa.

De câte ori o văd, Janie îmi place din ce în ce mai mult. Sper sincer c-o să mă lase să mă împri etenesc sincer cu ea. Îmi face atât de mult bine (l-am citit fragmentul ăsta de două ori Ethelbethei, pretinzând că am pierdut rândul.) *Presupun că tocmai din pricină că are așa o mamă absurdă și un tată atât de lipsit de simţ practic este ea atât de capabilă. Dacă tu și Mama-mică aţi fi fost niște părinţi cum trebuie, aș fi fost și eu o fată decentă. Dar este prea târziu să cercetez acum unde aţi greșit. Bănuiesc că trebuie să mă împac cu voi așa. Ea muncește atât de mult și nu se gândește deloc la propria-i persoană. Dar nu este ca acei oameni buni, care te fac să simţi că zadar nic te-ai strădui să fii și tu bun. Se enervează și îşi pierde răbdarea; apoi face haz de necaz și o ia de la capăt exact în același fel. Biata doamnă St. Leonard! Nu mă pot abţine să n-o compătimesc.*

Ar fi fost atât de fericită ca nevastă a unui funcţionar din City cu adevărat respectabil, care ar fi ieșit în fiecare dimineaţă cu o floare la butonieră și-ar fi purtat un costum alb, duminica.

Nu cred în ce se spune, că soţii și soţiile trebuie să fie contrariile care se atrag. Domnul St. Leonard ar fi trebuit să se însoare cu o femeie cu minte ageră, care să poată discuta filosofie cu el, dar și să fie la fel de fericită să bea bere dintr-o ceașcă de ceai — cunoști genul la care mă refer. Dacă mă voi mărita vreodată, soţul meu va fi un om iute din fire, căruia îi place muzica și este un bun dansator; iar dacă voi descoperi prea târziu că este deștept, o să-l părăsesc.

Dick încă n-a ajuns acasă — este aproape opt. Veronica se presupune că este în pat, dar aud niște lucruri căzând. Bietul băiat! Parcă văd că o să fie frânt de oboseală, dar astăzi este o excepţie. Trei sute de oi au trebuit să fie aduse tocmai de la Ilsley, și „păstorite" — cred că așa se spune — mai înainte să stea careva la masă. O să am grijă să se bucure de o cină copioasă.

Și acum, să revenim la oile noastre. Tânărul Bute a fost aici toată ziua, abia adineauri a plecat. O să mai vină vineri — care, apropo, să nu uiţi că este „ziua de

primire" a doamnei St. Leonard. Dumneaei speră că va putea, atunci, să aibă plăcerea de a face cunoștinţă cu tine și crede că s-ar putea să mai fie prezenţi vreo doi invitaţi pe care ne va face plăcere să-i cunoaştem. De unde eu am dedus că jumătate din sat a fost invi tată special să te cunoască pe line. Așa că nu uita să-ţi aduci un frac; iar dacă Mama-mică va putea găsi fără efort rochia mea de muselină roz cu bu line — este ori în dulapul meu de haine, ori, dacă nu, în sertarul de jos de la Veronica din cameră; asta, dacă nu e cumva în cutia de carton de sub patul mamei — s-o pui și pe ea în geanta ta. Însă, în orice caz, vezi să n-o mototolești. Eșarfa sunt sigură că a pus-o bine chiar mama undeva. El nu vede niciun motiv — vorbesc acum despre tânărul Bute —, dacă ești de acord cu planurile lui, pentru ca lucrarea să nu înceapă imediat. Să-i scriu bătrânului Slee să vină să vă întâlniţi la casa de la ţară, vineri? După toate aparenţele, nu cred că ai de ales. Este aici, aproape, și lumea zice că-i foarte rezonabil. Dar tu trebuie să apreciezi, nu?

El propune — domnul Bute, adică — să transforme ceea ce obișnuia să fie lăptărie în hol, ceea ce ar crea astfel un hol destul de mare pentru, orice. Crede că, astfel, am putea chiar să dăm l *serată dansantă în hol. Dar despre toate lucrurile astea o să poţi discuta tu însuţi cu el, vineri. E limpede că și-a dat osteneala, iar unele dintre sugestiile lui par de bun-simţ. Dar, bineînţeles, trebuie să-i intre bine în cap că important este ce vrem noi și nu ce crede el. L-am. Comunicat că tu ai spus că pot avea camera mea exact așa cum îmi place mie, așa că i-am explicat la ce m-am gândit eu.*

La început, a părut să aibă impresia că nu știu despre ce vorbesc, așa că i-am demonstrat foarte clar că știu, drept urmare a consimţit să ţină cont de instrucţiunile mele, după ce le voi așterne pe hârtie, negru pe alb — lucru cu care am fost foarte de acord, căci în felul acesta nu mai poate fi nicio scuză pentru o viitoare neînţelegere. Îmi place de el mai mult decât prima oară. Mai presus de orice altceva, el poate fi foarte politicos. Numai atunci când vorbește despre „vederea frontală" și „Vederea de sus" mă enervează. Spune-i Mamei-mici că ei o să-i scriu mâine. N-ar putea veni și ea cu tine, vineri? Totul o să fie în ordine până atunci și…

Ceea ce mai urma avea un caracter mult mai personal. Încheia cu un post-scriptum, pe care, de asemenea, nu i l-am citit Ethelberthei.

Crezusem că am terminat și ţi-am spus totul, când la ușă s-a auzit un ciocănit elegant. Am așezat vechea pălărie de paie a lui Dick la vedere în cuier, am strigat tare după un John închipuit la un plece fără să ia scrisorile, și apoi am deschis. S-a dovedit a fi un reporter local. Nu era cazul să mă sperii. El era cel mai nervos dintre noi doi și atât de plin de scuze, încât, dacă nu i-aș fi sărit eu în ajutor, cred că ar fi plecat uitând de ce venise. Dacă n-ar fi fost un covârșitor simţ al datoriei faţă de Opinia Publică (da, cu majuscule), nimic nu l-ar fi putut convinge să mă deranjeze. N-aș fi putut oare să-i ofer câteva mici detalii care să-l ajute să facă lumină în ceea ce se zvonea? Imediat parcă am și văzut titlurile principale din ziare: „Tragedie familială.", „Eminent scriitor aruncat în aer de propria lui fiică!"

„Odinioară un cămin fericit, astăzi o totală ruină!" Mi s-a părut că singura strategie avantajoasă pentru noi ar fi să-l atragem pe acest politicos tânăr de partea noastră; sper să nu fi exagerat.

N-am vrut decât să-i las impresia că fusese de ajuns o singură privire ca să mă conving că era cel mai bun și mai nobil dintre bărbaţi; că simţeam că mă pot bizui pe inteligenţa și curajul său de a ne salva de o notorietate care, cel puţin în ceea ce mă privea, mi-ar fi amărât întreaga viaţă; și că, dacă făcea acest lucru, veșnica mea recunoștinţă și admiraţie ar fi fost cele mai neînsemnate lucruri pe care i le-aș fi așternut la picioare. Pot fi drăguţă când vreau. Așa mi s-a spus.

Ne-am despărţit doar cu o strângere de mână și sper să nu aibă necazuri, dar, după câte-am văzut eu, Curierul de Berkshire o să fie privat de prada sa. Tocmai s-a întors Dick. Promite c-o să ia și el cuvântul, după ce termină de mâncat.

Scrisoarea lui Dick, pe care Ethelbertha o aştepta cu așa o neobișnuită nerăbdare, ne-a parvenit miercuri dimineaţă.

Dacă vreodată o să vrei să știi, tati, ce înseamnă munca grea, s-o încerci pe aia de la fermă, scria Dick, *și atunci cred și eu că o să-ţi placă. N-a descris-o vreun bătrân confrate de-al tău pe undeva, într-o poezie a plugăritului? De ce ne-om fi apucat noi să ne batem capul cu altceva, încuindu-ne în birouri stătute, zbuciumându-ne de mama focului pentru o grămadă de prostii care nu sunt nimănui de vreun folos? Aș vrea să mă explic bine, tati, ca să înţelegi exact ce vreau să spun. De ce să nu locuim noi în colibe simplu de construit și să ne luăm aproape tot ce dorim de la pământ: ceea ce am putea foarte lesne să facem? Nu mai lași o duzină de oameni sărmani să meargă în urma plugului și îi pui pe unii în minele de cărbuni, și pe alţii să trebăluiască, pe jumătate dezbrăcaţi, pe lângă o puzderie de furnale duduitoare, ca să scoţi de la ei toţi o mașină care să are în locul lor. Ce rost are toată tevatura asta? Bineînţeles, unele lucruri sunt folositoare. Mi-ar plăcea o motocicletă, iar căile ferate și vapoarele cu aburi sunt în regulă; dar, după păre rea mea, în ceea ce privește jumătate din fleacurile despre care ne închipuim că ne fac trebuinţă, am putea s-o ducem la fel de bine, dacă nu mai bine, fără, și ne-ar rămâne tot timpul și toată energia de cheltuit pentru a produce alte soiuri de lucruri pe care toată lumea s-ar cuveni să le aibă. Peste tot se întâmplă ca la școală. Ne pun cu atâta îndârjire să studiem greaca veche, că nu mai avem timp să învăţăm gramatica engleză. Uită-te la tânărul Dennis Yewbury. Și-a cumpărat două mii de acri în Scoţia. Ar putea duce o viaţă plăcută, făcând locul acela cu adevărat folositor. În schimb, el lasă totul să se ducă de râpă, doar pentru a crește câteva sute de păsări ce n-ar putea să asigure viaţa nici unei familii, în vreme ce el lucrează de dimineaţa până seara să șmecherească oamenii într-o vizuină îndoielnică din City, numai pentru a-și umple casa cu o sumedenie de zorzoane și să se împopoţoneze, el și femeile din casa lui, ca niște păuni. Bineînţeles, întotdeauna vom avea nevoie de tipi inteligenţi ca tine, care să ne spună povești; nici de doctori n-am putea să ne lipsim, deși cred că, dacă vom duce niște vieţi*

cumpătate, o să fim în stare să ne descurcăm fără jumătate din tagma lor. Mie mi se pare că lucrurile de care avem într-adevăr nevoie se rezumă la o casă confortabilă, mâncare și băutură îndestulătoare, și câteva bagatele dintr-acelea care le fac pe fete să arate mai drăguț; și că toate celelalte sunt deșertăciune. Astfel am avea cu toţii timp să ne gândim și să ne jucăm puţin și, dacă toţi am munci serios la ceva cu adevărat folositor și am fi mulţumiţi cu partea noastră, atunci ar fi destul pentru toată lumea.

Presupun că toate acestea sunt aberaţii, dar îmi doresc să nu fi fost. Oricum, este ceea ce vreau st fac eu însumi; și îţi sunt cum nu se poate ma recunoscător, tati, pentru că mi-ai dat această ocazie. Ai nimerit-o la fix, de data aceasta. Simt că am fost făcut să mă ocup de o fermă. Aș fi detestat să fiu avocat la barou, judecând oamenii la repezeală și câștigându-mi traiul pe seama necazurilor altor oameni. Când ești fermier simţi că, făcându-ţi un bine ţie, faci bine tuturor celor din jur. Domnișoara Janie îmi dă dreptate în tot ce spun. Cred că este una dintre cele mai simţitoare fete pe care le-am întâlnit, iar Robin e înnebunită după ea. La fel și bătrânul: e beton. Cred că a prins și el drag de mine, căci dinspre partea mea sunt sigur că am prins de el. Este cel mai drăguţ bătrânel cu putinţă. Cu tot cu napii lui, la care se gândește de parcă ar fi tot atât de multe șiruri de copii. Și te face să vezi partea lăuntrică a tuturor lucrurilor. De pildă, câmpurile. Obișnuiam să cred că un câmp este un câmp și atât. Scurmi prin el și îl plantezi cu seminţe, iar restul depinde de starea vremii. Dar, tati, este viu! Sunt câmpuri bune, care vor să izbândească — și care sunt recunoscătoare pentru tot ce faci pentru ele și sunt mândre de ele. Și sunt bestii de cârn puri pe care simţi c-ai vrea să le pocnești. Poţi să risipești sute de kile bune de bălegar pe ele, că asta nu le face decât să pară și mai stupide decât erau înainte. Pe unul dintre câmpurile noastre — unul cu înfăţișare zbârcită, o fâșie de vreo unsprezece acri, mărginind drumul spre Fyfield — bătrânul l-a botezat doamna Gummidge[20] pare să simtă totul mult mai ascuţit decât oricare dintre celelalte câmpuri. Din oricare punct al zării ar bate vântul, câmpul acela suferă al dracului. Ai crede că-l privești după o furtună care n-a dat o picătură de ploaie pe celelalte câmpuri — pentru că exact acel câmp a încasat-o pe toată; în același fel, două zile însorite au asupra lui efectul pe care l-ar avea șase săptămâni de secetă asupra celorlalte. Teoria lui (se pare că are câte o teorie pentru orice; asta îl liniștește — tocmai a emis o teorie care explică de ce gemenii s-au născut prin de două ori mai mult păcat originar decât ceilalţi copii și nu par să regrete ce au făcut) este că fiecare colţișor uitat al Pământului a căpătat o personalitate proprie, din spiritele nenumăraţilor morţi îngropaţi în sânul lui „Tâlhari și hoţi”, va zice el, louind cu piciorul în toţi bolovanii și scaieţii vreunui ogor arat, „niște bătăuși idioţi, care s-au gândit că Dumnezeu a făcut lumea numai ca să se distreze ei

---

[20] Wortzel Gummidge — îndrăgit personaj de povești pentru copii, creat de Barbara Euphan Todd, în 1935, este o sperietoare care prinde viață și care își poate schimba capetele, pentru a îndeplini diverse acțiuni: a dansa, a munci, a gândi, a râde (n.tr.).

tăvălindu-se prin Ea. Uită-te la ei, proștii! Pietre și scaieți — scaieți și pietre: asta e lot ce știu ei despre un câmp". Ori, aplecându-se peste poarta vreunui ogor cu miros pătrunzător de pământ, își va întinde brațele în lături, parcă vrând să-l îmbrățișeze: „Vrednici flăcăi!", va zice el, „oameni cinstiți și cumsecade, care i-au iubit pe sărmanii țărani". Eu cred că n-are prea mult simț al umorului; sau, dacă are, este un umor pe care te lasă să i-l descoperi singur. Nu-ți vine să râzi nici dacă-i asculți cele mai năstrușnice idei; și, în orice caz, este foarte adevărat că, din două câmpuri, fie și lipite unul de altul, unul va valora zece lire acrul, iar celălalt va sări la o jumătate de coroană, iar în asta pare să nu fie nicio explicație. Avem o parcelă de șapte acri, chiar la jumătatea pantei dealului. El zice că nu trece niciodată pe lângă ea fără să-și scoată pălăria în fața ei. Orice semeni acolo, rodește în neștire, în vreme ce pe restul ogoarelor, oricât ai încerca, întotdeauna nimerești să pui exact ceea ce nu le prieste. Parcă ar fi niște copii mofturoși, care bâzâie întotdeauna după dulciurile altor copii. Într-adevăr, ogorul acela n-are niciun motiv să fie așa un ogor bun, doar dacă-i place să fie jumulit. Este orientat spre răsărit și jumătate de zi pădurea îl ascunde de razele soare lui; dar dă cea mai bună recoltă, indiferent care ar fi ea, și chiar și în zilele cele mai mohorâte, pare să zâmbească la tine. „Cine știe ce creatură cu inima plină de bucurie de-a Mamei Natură – vreunul care-i cânta cântece de dragoste, în vreme ce ea se trudea", va zice el, „își doarme somnul de veci în pământul ăsta". În paranteză fie spus, ce ogor vesel ar face Janie! Nu crezi, tati?

Ce naiba i-ai făcut, tati, Veronicăi? Merge peste tot cu un caiet de notițe în mână și, când îi zici câte ceva, în loc să-ți răspundă, se trântește la pământ oriunde s-ar afla și scrie de zor. Nu vrea să spună ce face acolo. Zice că e o chestiune intimă întreb tine și ea, și că mai târziu lucrurile o să se vadă în adevărata lor lumină, l-am spus, azi-dimineață, câteva cuvinte grele, pentru că a uitat să iea de mâncare măgarului. Mă așteptam, firește, să primesc sute de explicații. În primul rând, că ea chiar a vrut să hrănească măgarul; în al doilea, că nu era rolul ei să hrănească măgarul; în al treilea, că măgarul ar fi primit de mâncare, dacă nu s-ar fi ivit niște circumstanțe asupra cărora ea n-a avut niciun control și care au făcut cu neputință ca ea să-i mai dea de mâncare măgarului; în al patrulea rând, că dimineața nu era momentul potrivit pentru a hrăni măgarul și așa mai departe. În loc de toate acestea, și-a scos imediat caietul acela caraghios și m-a rugat, dacă nu mă supăr, să mai spun o dată.

Iar am uitat s-o întreb pe Janie cu ce a fost el obișnuit. Noi l-am îmbiat și cu scaieți, și cu fân. De scaieți s-a scărpinat, iar cu fânul se pare că n-a fost deloc obișnuit. Robin crede că și-a pus în minte să ne scutească de necazuri. N-am izbutit să-i găsim niciun meniu special — orice mâncăm noi, mănâncă și el. Pâine cu unt, în felii groase, sau o felie de chec și un măr par să constituie ideea lui de gustare ușoară; iar de băut, preferă ceaiul dintr-o troacă, îndulcit cu două căpățâni de zahăr și îndoit cu lapte. Robin spune că e o pierdere de vreme să-i mai duci mâncarea afară. Zice că o să-l dreseze să intre în casă când aude gongul. Deocamdată, folosim un ceas cu sonerie în chip de gong. Nu știu ce o să mă fac, când o să dăm

vaca. Ea mă trezește în fiecare dimineaţă, punctuală, la patru jumătate, dar tare mă tem că, într-una din zilele astea, o să doarmă mai mult ca de obicei. Este unul dintre ceasurile acelea despre mai citești câteodată. Ai scris și tu odată ceva amuzant despre unul, dar am crezut întotdeauna că a fost invenţia ta. L-am cumpărat pentru că mi s-a spus că e un ceas super zgomotos, și așa și este. Partea proastă este că, orice ai încerca, nu-l poţi face să sune mai devreme de șase jumătate dimineaţa. L-am fixat, duminică seara, să sune la patru și jumătate — noi, fermierii, avem de muncit cum nici nu-ţi pot spune. Dar merită! Habar n-aveam că lumea e atât de frumoasă! La ora aceea e o lumină cum nu vezi niciodată la altă oră a zilei, iar tot văzduhul e greu de cânte ce în zbor. Simţi că… dar trebuie să le trezești și să vii cu mine, tatii Nu pot să-ţi descriu în cuvinte. Dacă n-ar fi fost drăguţa noastră de vacă. Dumnezeu știe la ce oră m-aș fi trezit. Ceasul a sunat la patru jumătate după-amiaza, tocmai când stătea lumea la ceai, și le-a vârât tuturor groaza în oase. L-am meșterit în fel și chip, cu tot ce ne-a trecut prin minte, dar nimic nu-l poate convinge să sune între șase p.m. și șase a.m. Orice îi ceri să facă în timpul zilei, este gata să te ajute, îndatoritor. Dar se pare că și-a stabilit un program de lucru propriu și n-are de gând să se lase tulburat din odihna care i se cuvine. Eu m-am înfuriat atât de tare, că am vrut să-l arunc pe fereastră, dar Robin a fost de părere că ar fi mai bine să-l păstrăm până vii tu, fiindcă poate vei reuși tu să faci ceva cu el — să scrii ceva despre el, voia să spună. Eu am zis că am impresia că aceste ceasuri cu sonerie s-au demodat de-a bine-lea în zilele noastre; dar, după cum zice ea, există întotdeauna o nouă generaţie în urma noastră, pentru care aproape totul pare o noutate. Oricum, obiectul ăsta afurisit a costat șapte lire și șase șilingi, și nu pare să fie bun de nimic.

Ce i-ai spus exact lui Robin despre camera ei? Tânărul Bute a venit să mă caute, luni, foarte supărat din pricina asta. El zice că o să fie numai ferestre și, când o să fie gata, o să arate ca o copie nereușită a farului de la Eddystone. A zis că nu va fi niciun loc pentru pat, iar dacă va fi unul pentru vreun cămin, va trebui să fie în dulapul de vase, și că singura cale, după câte și-a dat el seama, de a intra și a ieși din camera ei va fi printr-o ușă din baie. Ea a zis că tu ai zis că poate să şi-o facă în întregime după cum o taie capul, și că el trebuie doar să asculte de instrucţiunile ei; dar, așa cum a atras el atenţia, nu poţi să ai o cameră într-o casă, dacă restul casei nu există, chiar dacă este camera la Nimeni, se pare, nu va putea să facă o baie, fără să vorbească mai întâi cu ea și să aranjeze un moment convenabil pentru ambele părţi. Eu i-am spus tânărului Bule că sunt sigur că tu n-ai avut de gând să-l pui să facă vreun lucru absurd și că planul cel mai bun este să se întoarcă la ea, să-i explice faptul că vorbise gura fără ea — putea să i-o spună și politicos, desigur — și că el nu are de gând să-i acorde vreo atenţie. Ai fi putut crede că i-am sugerat să intre în cușca leilor și să-i tragă de coadă. Nu știu ce i-a făcut Robin, dar pare de-a dreptul îngrozit de ea. A trebuit să-i promit că o să stau eu de vorbă cu ea. Mai bine n-aș fi promis. Doar ce i-am pomenit lui Robin ce zisese el, și-a izbucnit într-una din crizele ei de nervi. Știi cum face. Dacă ei îi place să locuiască într-o cameră în care să poată și ea să vadă când se piaptănă, asta nu e treaba lui; iar

dacă el nu putea desena un dormitor simplu, care să nu arate ridicol și s-o facă ducă bătăii de joc a tuturor vecinilor, atunci Institutul Regal al Arhitecţilor Britanici trebuie să aibă păreri foarte ciudate despre genul de persoană autorizată să meargă prin ţară să construiască locuinţe; că dacă el credea că locul potrivit pentru un cămin este într-un dulap de vase, ea nu credea asta; că datoria lui era să urmeze instrucţiunile celor care îl angajaseră, și dacă el și-a imaginat vreo clipă că ea avea să consimtă să rămână închisă în camera ei până ce toată lumea din casă va fi terminat de făcut baie, era mai bine pentru noi să apelăm la serviciile cuiva care să aibă un dram de bun-simţ; că data viitoare când o să-l întâlnească, o să-i spună verde în faţă că refuză orice viitoare comunicare cu el; că ea nu mai vrea acum niciun fel de dormitor — poate i se va îngădui un culcuș în cămară, sau poate că Veronica o s-o primească, o noapte, să se odihnească împreună cu ea, și dacă nu, nu contează. Va trebui să stai tu de vorbă cu ea. Eu n-am de gând să mai spun nimic.

Nu uita că vineri e ziua de primire a familiei St. Leonard. L-am făgăduit lui Janie că o să fii acolo, îmbrăcat la patru ace. (Să nu-i spui că o numesc Janie. S-ar putea să se simtă jignită. Dar nimeni nu-i spune domnișoara St. Leonard.) Toată lumea e invitată și toţi copiii o să fie spălaţi pe cap. O să te simţi în largul tău. Nu există nicio altă celebritate până ajungi la Șefu' Crocker, care se dă democrat, în celălalt capăt al văii Ilsley. Artiștii nu se pun la socoteală. A făcut înconjurul satului zvonul că săptămâna trecută ai fost aici incognito, în persoana unui tip cu o înfăţișare mizerabilă, care îşi făcea veacul la „Adăpostul Pescarului" și care obișnuia să stea toată ziua într-o luntre, pe un iaz, bând whisky. Chiar mi-am ieșit din pepeni când l-am văzut. Presupun că de la whisky li s-a năzărit lor chestia asta. S-a înrădăcinat ideea, prin părţile locului, că un om de litere este un soi de vagabond inspirat. O așa-numită doamnă Jaggerswade — sau cam așa ceva — pe care am întâlnit-o la ei, duminică, și care o să vină, și ea, vineri, m-a luat deoparte și ni-a întrebat „ce fel de lucruri" spui tu când vorbeşti? Ea a zis că era sigură că vor fi atât de deștepte și că ea, una, abia aștepta să le audă; dar aș sfătui-o oare — „așa, între noi" — să-și aducă și copiii?

Repet, va trebui să stai serios de vorbă cu Veronica. Viaţa la ţară pare să i se potrivească. S-a apucat deja de braconat — ea și gemenii. Era unul dintre păcatele pe care, până acum, nu le comiseseră, și îmi închipui ce mândru se simte bătrânul de asta. Din fericire, i-am zărit când se întorceau acasă — cu zece iepuri morţi legaţi cu sfoară de o prăjină pe care gemenii o cărau pe umeri, sugerând tabloul unor iscoade întorcându-se de pe pământul făgăduit cu ciorchinele acela de struguri; Veronica mergea înainte, în chip de cercetașă, și la fiecare zece iarzi îşi lipea urechea de pământ, pândind s-audă pașii dușmanilor. Ceea ce a tulburat-o cel mai tare a fost faptul că nu m-a auzit venind; părea să se teamă că s-a întâmplat ceva cu legile Naturii. Găsiseră întreaga colecţie atârnând într-un copac, și se încredinţaseră că Providenţa trebuie să-i fi așteptat. Am stăruit să se întoarcă, împreună cu mine, și să-mi arate și mie copacul, spre marea lor nemulţumire. Și, din fericire, paznicul nu era prin preajmă — sunt oameni cărora le place al naibii să

facă scandal. I-am vorbit Veronicăi despre înalta conștiinţă morală. Dar ea mi-a spus că tu i-ai zis că nu contează dacă ești bun sau rău, fiindcă toate ţi se întâmplă la fel și, astfel stând situaţia, ea crede că ar putea foarte bine să se bucure. Am întrebat-o de ce nu pare niciodată în stare să se bucure, ea fiind bună — cred că, dacă aș fi avut vreodată un copil de crescut, aș fi fost un model de prieten mai mare, de data asta. Răspunsul ei a fost că presupune că s-a născut rea. L-am atras atenţia că ea este o reflecţie a ta și a Mamei-mici; și ea mi-a răspuns că bănuiește că trebuie să fie vorba despre un „regres atavic" — bătrânul Slee și-a luat un câine care ar fi trebuit să fie un fox-terrier, dar nu-i, și se pare că i-a explicat multe lucruri Veronicăi.

Un lucru care te va tulbura pe aici, tati, este cruzimea localnicilor. Le prind pe nefericitele sălbăticiuni în capcane, lăsându-le uneori zile în șir să sufere ceea ce trebuie să fie pentru ele o foarte lungă agonie — ca să nu mai pun la socoteală teroarea și foamea. Am încercat să-mi văr degetul într-una dintre invenţiile acestea bestiale și să mi-l ţin acolo numai două minute, pe ceas. Mi s-au părut douăzeci. Durerea creștea cu fiecare secundă, și nu sunt un delicat, după cum știi. Am zăcut o jumătate de oră cu un picior rupt și n-a fost atât de rău ca acuma. Le poţi auzi, uneori, pe micile vietăţi ţipând, dar nu le poţi găsi. Bine în teles, când te apropii, amuţesc. Te face chiar să nu-ţi mai placă oamenii de la ţară. Sunt atât de insensibili. Când le vorbești despre treaba asta, ei îţi răspund printr-un rânjet. Janie aproape că înnebunește din pricina asta. Domnul St. Leonard a încercat să îl convină pe pastor să zică și el ceva despre acest subiect, dar acesta i-a răspuns că, după părerea lui, e mai bine „pentru Biserică să se mărginească la îndeplinirea marii sale misiuni". Un măgar!

Adu-o și pe Mama-mică aici; vrem s-o arătăm lumii, vineri. Și convinge-o să se îmbrace în ceva drăguţ. Întreab-o dacă mai are chestia aia liliachie cu dantelă, pe care a purtat-o la Cambridge, în săptămâna Serbărilor de Mai, în penultimul an. Spune-i să nu fie fraieră; nu era deloc prea tânără pe atunci. Nash spune că arată ca și cum ar fi coborât dintr-o pictură veche, iar el se pregăteşte să fie un artist. N-o lăsa să se îmbrace după capul ei. Nu înţelege îmbrăcatul. Și, rogu-te, adu-mi o pușcă…

Restul scrisorii era ocupat cu instrucţiuni privind pușca. Părea un model complicat de armă. Mi-am dorit să nu-i fi citit despre pușcă Ethelberthei. A fost nervoasă toată ziua după aceea.

A urmat scrisoarea Veronicăi, joi dimineaţă. Am citit-o în tren, pe drumul spre ei. În transcriere, am considerat că ar fi mai bine, în ceea ce privește ortografia, să adopt formele mai convenţionale.

O să fii încântat, scria Veronica, *să afli că suntem cu toţii chiar bine. Robin muncește foarte mult. Dar cred că îi face bine. Și, bineînţeles, eu o ajut cât pot. Sunt fericită că și-a găsit un băiat. Care să spele vasele. Cred că altfel ar fi fost prea mult pentru ea. De obicei o enerva. Nu te poţi supăra pe ea. Este o muncă*

istovitoare. Și te face foarte soioasă. Băiatul este bun. Dar a fost neglijat. Așadar, nu știe prea multe. Eu îl învăţ gramatică. El zice „ei este” și „voi era”. Dar merge spre bine. Zice că a fost la școală. Dar nu și-a bătut nimeni capul cu el. Cum să și-l bată? Sistemul, bănuiesc, e putred. Robin zice că nu trebuie să exagerez. Pentru că tu vrei ca el să vorbească dialectul din Berkshire. Așadar, propun să-ţi limitezi atenţia la regulile elementare. El n-a auzit niciodată de Robinson Crusoe. Ce mai viaţă! Am fost la biserică, duminică. Nu mi-am putut găsi mănușile. Iar Robin era tare dichisită. Dar domnul St. Leonard a ieșit din casă fără pantaloni. Ceea ce a fost mai rău. Ne-am revăzut, seara. Băiatul cel mic, care ic-a aruncat soba în aer, era și el prezent, cu mama lui. Dar eu n-am stat de vorbă cu ea. El este blestemat. D-aia a sărit în aer. N-avea cum altfel. Așadar, vezi și tu că n-a fost vina mea. În cele din urmă. Bunicul ei a sărit în aer. Iar băiatul sigur va sări în aer din nou. Cândva. Dar este foarte curajos. Și o să-și facă un testament. Îmi plac toţi cei din familia St. Leonard foarte mult. Am fost la ei, la ceai, duminică. Și domnul St. Leonard a zis că am fost strălucitoare. Cred că domnișoara Janie este foarte frumoasă. Și Dick crede la fel. Mă face să mă gândesc la îngeri. Și pe Dick la fel. Și el mai zice că ea este atât de bună cu fraţii și surorile ei mai mici. Este un semn bun. Cred că ar trebui să se mările cu Dick. L-ar face mai sigur pe el. El muncește din greu. Dar cred că îi face bine. Luăm micul dejun la șapte. Iar eu pun masa. Este foarte frumos, dimineaţa. Odată ce te-ai trezit. Doamna Leonard are gemeni. Ei reprezintă un mare motiv de îngrijorare pentru ea. Dar n-o să se despartă de ei. Are multă bălaie de cap. Și, uneori, este foarte tristă. Mie îmi place mai mult de fală. Numele ei este Winnie. Seamănă foarte mult cu băiatul. Pe el îl cheamă Wilfried. Dar uneori îşi schimbă hainele între ei. Atunci ești terminal. Au aproape șapte ani. Dar știu o mulţime de lucruri. O să mă înveţe și pe mine să înot. Nu-i drăguţ din partea lor? Cei doi copii mai mari au venit acasă, pe timpul vacanţei. Dar îşi dau foarte multe aere. Și mă numesc boboacă. Eu i-am spus lui că o să-i pară rău. Când o fi bărbat. Pentru că, probabil, mă va face foarte frumoasă. Și atunci el o să se îndrăgostească de mine. Dar el a zis că nu. Așa că l-am lăsat să vadă ce credeam despre el. Fata cea mică este foarte drăguţă. Are aproape vârsta mea. O cheamă Sally. Noi două o să scriem o piesă de teatru. Dar n-o să-l lăsăm pe Bertie să joace în ea. Decât dacă o să se schimbe radical. Eu o să fiu o prinţesă care n-o să știe de treaba asta. Ci numai o s-o intuiască. Și ea o să fie o vrăjitoare rea. Și vrăjitoarea o să vrea să mă mărit cu fiul ei. Ce perspectivă. Dar eu n-o să mă mărit, pentru că mai curând aș muri. Și îl iubesc pe un por car. Care este un geniu. Numai că nimeni nu bănuiește. Eu port o coroană, în ultimul act. Și toată lumea se bucură. Mai puţin ea. Cred că va fi o piesă bună. Aproape că am terminat primul act. Ea scrie foarte bine. Și simte atmosfera. Iar eu îi spun ce să zică. Domnișoara Janie o să-mi coasă o rochie cu trenă. Și cu paiete aurii. Iar Robin o să-mi împrumute colierul ei albastru. Orice se va potrivi, bineînţeles, pentru bătrâna vrăjitoare. Așa că n-o să fie prea mare deranj pentru nimeni. Domnul Bute o să ne picteze niște pano un De decor. Iar noi o să invităm pe toată lumea. El este foarte simpatic. Robin zice că are o părere prea bună despre propria-i persoană. Mult prea bună.

Dar este foarte severă în ceea ce-i privește pe bărbaţi. O recunoaşte și ea. Dar zice că n-are ce face. Eu îl găsesc foarte prietenos. La fel și Dick. Noi credem că Robin o să treacă peste asta. Iar el a făgăduit că n-o să se supere pe ea. Pentru că i-am spus eu că ea n-o face dinadins. Ci doar pentru că așa e firea ei. Ea zice că-și dă seama că e nedreaptă cu el. Pentru că, de fapt, el este cu adevărat fermecător. I-am spus și lui asta. Iar el mi-a răspuns că-s o fetiţă foarte drăguţă. O să-mi aducă o coroană adevărată. Robin spune că el are ochi frumoși. I-am spus și lui asta. Și el a râs. A mai venit un gentleman aici, și cred că este îndrăgostit de Robin. Dar ei nu i-aș pomeni nimic despre asta. Dacă aș fi în locul tău. Este foarte înţepată, când vorbește despre asta. Însă el arată bine. Scrie articole pentru ziare. Dar nu cred că e bogat. Iar Robin a fost foarte drăguţă cu el. Până a plecat. Atunci a înnebunit. Totul a început cu explozia. Așa a fost probabil soarta. El a plecat ca să ţină subiectul departe de gura ziarelor. Cât o să poată. Dar, bineînţeles, trebuie să-și facă datoria faţă de public. Eu o să refuz să-l văd. M-am gândit eu mai bine. Domnul Slee zice că totul o să fie în perfectă ordine, mâine. Așa că poţi să vii și tu. O să avem la masă slufat irlandez. Și colţunași. O să fie o schimbare. El este foarte drăguţ. Și mi-a spus că mereu intra în câte un bucluc, când era copil. Așa se câștigă experienţa. Ne vom duce cu toţii, vineri, la o petrecere la familia St. Leonard. Și ar trebui să vii și tu. Robin zice că pot să-mi port noul costum. Dar nu găsim eșarfa. Lucru foarte ciudat. Pentru că eu mi-amintesc c-am văzut-o. Tu n-ai luat nimic cu tine, nu? Va trebui să cumpărăm una nouă, cred. Este foarte supărător. Pantofii mei cei noi nu arată deloc bine. Și-ar fi trebuit. Pentru că Robin zice că sunt scumpi. A sosit măgarul. Și e un dulce. Îmi mănâncă din palmă. Și mă lasă să-l pup. Dar nu vrea să meargă. Merge niţel, dacă ţipi la el. Foarte tare. Eu și Robin am plecat plimbare cu căruţul tras de măgar, ieri. Și Dick alergat pe lângă el. Și a strigat la el. Dar a ra gușit. Și atunci măgarul n-a mai mers. El zice că e normal să ţi se întâmple asta când strigi. Iar Robin zice că a fost oribil. Și că l-a auzit lumea. Așa că ne-am dat jos. Și l-am împins până acasă. Dar este foarte puternic. Și toţi trei am obosit din cale-a fără. Și Robin a zis că nu-l poate suferi Dick o să se ducă să-i dea domnului Opkins o jumătate de coroană. Să-i spună cum îl poate convinge să meargă. Pentru că domnul Opkins îl face să meargă și la galop. Robin zice că sigur îl hipnotizează. Dar Dick crede că trebuie să fie ceva mai simplu. Eu cred că domnul Opkins este foarte simpatic. El zice că i-ai promis c-o să-i dai o carte. Una care să-l ajute să vorbească exact ca un băiat de la ţară. Atunci eu i-am împrumutat o carte despre o fereastră. De domnul Bane. Cel care a venit pe la noi, anul trecut. Are o grămadă de cuvinte nostime în ea. Iar el o să le înveţe pe dinafară. Dar nu știe ce înseamnă. Nici eu. Am scris mult la cartea noastră. Promite să fie foarte interesantă. Totul e ca un vis. El este doar tipul obișnuit de tată. Nici mai bun, nici mai rău. Și se ridică din ce în ce mai mult. Este o senzaţie plăcută. Până ajunge pe Lună. Și acolo totul este diferit. Copiii sunt cei care știu totul. Și au întotdeauna dreptate. Iar oamenii mari trebuie să facă tot ce le spun copiii să facă. Aceștia sunt buni, dar fermi. Asta e foarte bine pentru el. Și când se trezește, este un om mai bun. Am notat tot ce mi-a trecut prin minte. Așa cum mi-ai sugerat tu. Și s-a făcut

de o carte chiar groasă. Și o să te facă să vezi cât de nedrept sunt trataţi copiii. Ei au spus că eu trebuia să-i dau de mâncare măgarului. Pentru că era măgarul meu. Și eu i-am dat. Și n-a mai rămas destul pentru Dick, la masă. Și Dick a zis că am fost o idioată. Și Robin a zis că nu trebuia să-i dau de mâncare măgarului. Și, de dimineaţă, nu mai era nimic de mân care pentru el. Pentru că nu mănâncă nimic decât pâine cu unt. Și brutarul n-a venit. Și măgarul nu mai era acolo. Pentru că omul care a venit să mulgă vaca a lăsat ușa deschisă. Și eu am fost distrusă. Și Dick m-a întrebat dacă i-am dat de mâncare. Și bineînţeles că nu i-am dat de mân care. Și, Doamne, cum poate vorbi Dick. Niciodată nu așteaptă să audă ceva, să ţii minte. Eu l-am lăsat să vorbească. Pentru că nu face decât să se dea mare în faţa ta. Suntem cu toţii foarte fericiţi. Dar o să ne bucurăm să te vedem și pe tine. Încă o dată. Îngheţatele de mentă de aici nu sunt bune. Și sunt foarte pipărate. Comparativ cu preţurile din Londra. Nu este o scrisoare frumoasă? Tu ai spus că trebuie să scriu întotdeauna exact cum gândesc. Asta și fac. Cred că asta-i tot.

Am ales câteva fragmente din această scrisoare pe care le-am citit cu voce tare și Ethelberthei. Ea a spus că se bucură că s-a hotărât să mă însoţească.

CAPITOLUL IX

Dacă toate lucrurile s-ar fi făcut precum cerusem, sosirea noastră la familia St. Leonard, vineri după-amiaza, ar fi fost măreaţă. Era intra rea noastră, ca să zicem așa, pe scena locală; și Robin decisese că era o situaţie pentru care n-ar trebui să se ţină cont de micile economii. Proprietarul trăsurilor de închiriat ne-a sugerat un cupeu, dar asta ar fi impus ca unul dintre noi să călătorească afară. I-am explicat lui Robin că, la ţară, era ceva obișnuit; iar Robin a răspuns că prima impresie era hotărâtoare. Dick, după toate probabilităţile, ar fi ales să stea el afară; și, în momentul în care am fi pornit, și-ar fi vârât o pipă în gură. Ea a ales un landou, de o mărime chiar nemaivăzută, vopsit în galben. Mie mi se părea un obiect mai potrivit pentru defilarea unui Lord Primar de-al Londrei, decât pentru călătoria unei familii cuviincioase; dar Robin părea gata să se aprindă din pricina asta, așa că n-am mai zis nimic. Cu siguranţă era încăpătoare. Bătrânul Glossop a echipat-o cum trebuia, cu o pereche de suri — de șaptesprezece ani în serviciu, după cum am apreciat eu. Singurul lucru care nu părea în regulă era vizitiul. Nu pot să spun de ce, dar mi-a făcut impresia genului de tânăr pe care îl asociezi, de regulă, cu căruciorul cu lapte.

Am pornit în trap ușor. Veronica, care fusese supărată aproape toată dimineaţa, stătea, ţeapănă, în colţul cel mai îndepărtat al banchetei sale, învăluită în aerul cuiva pierdut pentru lumea aceasta; Dick, cu mănușile liliachii, pe care Robin le cumpărase după o îndelungă chibzuinţă pentru el, stătea lângă ea. Ethelbertha, Robin și cu mine stăteam cocoţaţi pe locurile din spate; dacă ne-am fi lăsat pe spate ar fi însemnat să ne trezim pe jos. Ethelbertha, care-și vârâse în cap că n-o să-i placă de niciunul din familia lui St. Leonard, părea că n-are chef de conversaţie.

În ceea ce mă privește, îmi uitasem portţigaretul. Încercasem să fumez o ţigară de-a lui St. Leonard. El nu fuma, dar avea o cutie pregătită pentru prieteni. Îmi mărturisise că-și închipuia că bărbaţii de azi fumează mai puţine ţigări decât cei de odinioară. Nu vedeam cum aș fi izbutit să trag un fum în următoarele trei ore. Nimic nu mă dă mai tare peste cap decât să fiu luat în grabă și să-mi uit câte ceva. Robin, care îşi schimbase de curând părerile despre pistrui, împărţea o umbreluţă de soare cu mama ei. Erau silite s-o ţină aproape orizontal în faţa lor și asta le împiedica vederea. Eu unul nu puteam pricepe de ce oamenii zâmbeau când treceam pe lângă ei. În afară de trăsură, pe care cu siguranţă o mai văzuseră și înainte, noi nu eram, mi se părea mie, un spectacol comic. Un grup de bicicliști a izbucnit pur și simplu în râs. Robin a spus că exista un lucru de care trebuia să ai mare grijă, când locuiai la ţară, și anume ca aerul tare și singurătatea, combinate, să nu-ţi sece intelectul. A zis c-o văzuse ea — tendinţa oamenilor de la ţară de a deveni prematur proști. Eu nu îi împărtășeam temerile, mai ales că, între timp, ghicisem ce îi amuza atâta pe oameni. Dick descoperise, în spatele pernelor — rămase de la vreo nuntă recentă, după cum ară tău — o mare și frumos legată Carte de rugăciuni. El și Veronica stăteau aplecaţi asupra ei. Uitându-te la feţele lor, aproape că puteai auzi orga cântând.

Dick ţinea un ochi pe umbrela de soare, și când, trecând pe la umbră, aceasta se lăsa în jos, el și Veronica urmăreau ca vrăjiţi, cu gurile căs cate, zborul rândunelelor. Robin a zis că ar trebui să-i spună domnului Glossop despre insultele la care oamenii respectabili sunt supuși când călătoresc cu trăsura lui. Ea credea că s-ar cu veni să se ia măsuri ca să se evite așa ceva. De asemenea, a mai sugerat că noi patru, lăsând-o pe Mama-mică în trăsură, ar trebui să urcăm dealul pe jos. Ethelbertha a zis că și ei i-ar face bine o plimbare pe jos. Fiindcă fusese zgâlţâită pe marginea pernei, cu picioarele atârnate, două mile încheiate, și obosise. Ea, una, ar fi preferat o trăsură făcută pentru oameni de statură normală. Vizitiul nostru ne-a atras atenţia asupra arșiţei zilei și a lungimii dealului și ne-a reco mandat să rămânem unde ne aflam; dar sfatul lui a fost respins ca fiind lipsit de sensibilitate. Robin este, probabil, o idee cam exagerată în simpatia faţă de animale. Îmi amintesc că, pe când erau mici, l-a pocnit pe Dick în cap cu foalele din camera copiilor, pentru că el nu voia să vorbească în șoaptă ca să nu trezească pisica. Poţi, firește, să exagerezi cu bunătatea faţă de animale, dar este o greșeală, de fapt; și, de regulă, eu n-o descurajez pe Robin. Veronicăi i s-a îngăduit să rămână în landou, din pricina durerii ei de genunchi. Este cea mai nenorocită suferinţă. Lovește din senin. Nu-i nimic care să poată fi văzut, dar chipul copilului suferind ar înmuia şi-o inimă de piatră. Se părea că o chinuise toată dimineaţa, dar ea nu spusese nimic, fiindcă nu voise să-și îngrijoreze mama. Ethelbertha, care crede că s-ar putea să fie ereditară — căci avusese ea o mătușă care suferise de contractară de ligament — a așezat-o confortabil, pe cât i-a îngăduit durerea copilei, între perne, la mijlocul banchetei din spate, după care noi, ceilalţi, am luat-o pe jos, târâș-grăpiș, în urma trăsurii.

N-aș vrea să susţin că toţi caii au simţul umorului, dar uneori așa îmi vine să

cred. Am avut un cal, cu ani în urmă, care obișnuia să se amuze necăjind fetele. Altfel n-am cum să-i spun. Ochea câte-o fată de la un sfert de milă distanţă — întotdeauna o fată îmbrăcată frumos, în haine scumpe, care se simţea chiar mulţumită de ea. Când ne apropiam, se holba la ea cu oroare și uluire. O făcea prea făţiș ca să scape neobservat. La vreo sută de iarzi distanţă începea să se tragă în lături, evitând-o; o puteam vedea pe biata *lady* făcându-se roșie ca para, jignită și supărată de această atitudine. Odată ajuns în dreptul ei, se smucea pe partea cealaltă a drumului și se prefă cea c-o rupe la goană. Uitându-mă înapoi, o puteam vedea pe doamnă implorând zadarnic natura înconjurătoare să-i dea o oglindă ca să vadă și ea ce nu era în regulă în înfăţișarea ei. „Ce-o fi cu mine”, se plângea ea în sinea ei, „dacă și animalele simple ale câmpului mă ocolesc? Mă iau drept o paiaţă?”

La jumătatea drumului pe deal, unul din cai și-a întors capul și s-a uitat la noi. Eram la vreo două sute de yarzi în urmă; vremea era caniculară, mult colb. I-a șoptit ceva surului de lângă el, iar acesta s-a întors și el să se uite la noi. Știam ce va urma. Mi se mai jucase festa asta și altă dată. Am strigat la rândași, dar a fost prea târziu. Au urcat restul dealului la galop și-au dispărut după creastă. Dacă ar fi fost mânaţi de un vizitiu cu experienţă, nu m-aș fi îngrijorat. Dick i-a spus mamei sale să nu se sperie și-a ţâșnit după trăsură, cu cincisprezece mile pe oră. Am calculat că eu făceam vreo zece, ceea ce, pentru un gentleman trecut de prima sa tinereţe, într-un frac croit mai curând să zădărnicească mișcările decât să lase corpul liber, eu consider că e onorabil. Robin, nehotărâtă dacă s-o ia după Dick sau să rămână s-o ajute pe mama ei, și-a irosit puterile alergând de la unul la celălalt. Singura speranţă a Ethelberthei era să poată ajunge la locul accidentului la timp ca să prindă ultimele dorinţe ale Veronicăi.

Cam în această ordine am și sosit acasă la St. Leonard. Veronica, sub o copertină, sorbind șerbet cu apă rece, părea să fie sufletul petrecerii. Le povestise experienţa sa cu o modestie care cucerise numaidecât toate inimile. Noi, ceilalţi, explicase ea, preferaserăm să mergem pe jos și aveam să sosim mai târziu. S-a arătat, evident, încântată să mă vadă și mi-a oferit voluntar informaţia că surilor, după toate aparenţele, le plăcuse galopul.

L-am trimis pe Dick înapoi să-i dea vestea cea bună mamei sale. Tânărul Bute s-a oferit și el să se ducă. A spus că avea forţele mai proaspete decât Dick și că ar ajunge acolo cel dintâi. Ca detaliu istoric, într-adevăr a ajuns și a regretat imediat că a făcut-o.

Lumea asta nu este deloc bine rânduită, căci, dacă ar fi, faptele noastre bune nu ne-ar trimite atât de adesea în bucluc. Stăruinţa lui Robin de a urca dealul pe jos fusese stârnită de sentimentele ei de tandreţe față de necuvântătoare — o emoţie lăudabilă, pentru care sunt convins că îngerii ar fi binecuvântat-o. Rezultatul a fost că i-a adus suferinţă și reproșuri. Ethelbertha își pierde foarte rar cumpătul. Când o face, se folosește de prilej pentru a îndeplini ceea ce s-ar putea descrie drept curăţenia de primăvară mintală. Toate crâmpeiele și căpătâiele de nervi care se pot găsi prin mintea ei — orice așchie de indignare care se odihnea în tihnă, pe

jumătate uitată, într-un cotlon al creierului său, ea o scoate ia iveală şi-o aruncă în maldărul general de gunoaie. Micile sâcâieli de acum doi ani — ches ţiunile mărunte pe care, la momentul respectiv, nu le-a luat în seamă — întâmplări din viaţa ta trecută care, cel puţin pentru tine, se prezintă ca viziuni înceţoşate, probabil dintr-o viaţă anterioară, ea le mătură și le adună, triumfătoare, în găleata sa de gunoi. Metoda are avantajele ei. O lasă curată și dereticată, fără nicio fărâmă de resentiment faţă de vreo fiinţă vie. Pentru o bună bucată de vreme, după una dintre aceste explozii, este cu neputinţă să-i mai smulgi vreun cuvânt de mânie. Ai de așteptat uneori cu lunile. Dar când curăţenia este în plină desfășurare, atmosfera din jurul ei se disturbă. Principiul fundamental al întregului proces este grozava iuţeală. Mai înainte să fi ajuns în vârful dealului. Robin primise o dare de seamă aproape completă asupra a ceea ce greșise ea în ultimele douăsprezece luni înainte de Crăciun: faptele din după-amiaza aceea — incluzând, după cum se vedea, sacrificarea aproape sigură a surorii sale printr-o moarte violentă, deopotrivă cu probabila distrugere a unui tată, care nu mai era la vârsta la care să scapi ușor de o apoplexie — fiind un adaos potrivit și în spiritul celorlalte fapte de până atunci. O să treacă multă vreme, după cum Robin însăși a declarat cu amărăciune în aceeași seară, până ce avea să mai asculte de îndemnurile bune ale firii sale.

Și o să continui cu tristul caz al lui Archibald Bute: unica sa dorinţă fusese aceea de a risipi, cât mai curând, neliniștile unei surori și-ale unei mame. Pălăria cea nouă a lui Robin, care nu fusese făcută pentru sport, se rupsese din baiere. Odată cu ea, i se despletise și părul. S-a pus la punct o tehnică nevătămătoare de construcţie, din părul unei femei, a unui coșuleţ, după cum mi s-a spus că se numește. Acesta se execută cu piepteni și, bineînţeles, este de fapt, literal mente, însuși părul fetei. Bute a ajuns la Robin în momentul în care, pornind înapoi pe urmele sale și fiind cu spatele la el, ea îşi căuta pieptenul. Cu norocul său obișnuit, el a fost primul care l-a găsit. Ethelbertha i-a mulţumit pentru informaţia referitoare la Veronica, dar a părut fel de nerăbdătoare să se grăbească și să convingă cu ochii ei că era adevărat. L-a luat e braţ pe Dick și a lăsat-o pe Robin să vină cu Bute, în urmă.

După cum i-am explicat eu lui, mai târziu, dacă s-ar fi oprit atunci să-mi ceară sfatul, eu l-aș fi îndemnat să lase misiunea pe seama lui Dick, care, la urma urmelor, a ajuns la numai treizeci de secunde după el. În ceea ce-l privește, i-aș fi sugerat să pornească într-o plimbare în direcţie opusă, de să zicem, vreo jumătate de oră și să pretindă la întoarcere că tocmai sosise. Între timp Robin, cu ajutorul periilor de păr și al pieptenilor lui Janie, probabil și al buretelui ei de pu d-ră, ar fi fost din nou în apele ei. El ar fi putut asculta, compătimitor, o relatare a întâmplării chiar de la Robin — în versiunea ei, în care ea ar fi apărut într-o lumină favorabilă. Dă-i timp și o să vezi că are și simţul umorului. Ar fi povestit-o strălucit și spumos. Fără s-o mărturisească în atât de multe cuvinte, ar fi creat impresia — îi cunosc stilul — că numai ea, în întreaga zăpăceală, rămăsese calmă și eficientă. „Dragul de Dick” și „bietul tata” — parcă o și aud spunând — i-ar fi asigurat elementele comice, iar Veronica, la care s-ar fi referit cu o afecţiune lipsită de sentimentalism,

i-ar fi furnizat filonul dramatic. Și asta nu pentru că Robin ar încerca să inducă în eroare, ci pentru că are instinct artistic. Ar fi creat o poveste chiar încântătoare cu Robin ca personaj central. I-ar fi plăcut s-o povestească și s-ar fi amuzat deopotrivă cu persoana care ar fi ascultat-o. Toate acestea — care ar fi fost recom pensa subterfugiului — el le ratase. Intenţiile lui bune nu îi aduseseră decât vreo câteva observaţii răzleţe din partea lui Robin, privitoare la el însuși; scopul probabil al Creatorului când îl zămislise; relaţia lui cu planul lucrurilor în general — toate, doar observaţii pe care el le-a simţit ca fiind nedrepte.

Ne-am comparat experienţele la o pipă, în aceeași seară; iar el mi-a povestit despre un prieten al său, student la drept, care săpase cot la cot cu el, în Edinburgh. Un tânăr cu o fire mai blândă, Bute era sigur, nici c-a mai existat; nici vreunul cu o atitudine mai îngăduitoare și mai cavalerească faţă de femei; iar nefericirea pe care tocmai atitudinea aceasta i-o adusese, ca să nu mai spunem despre enervarea pe care a provocat-o unui număr chiar important de persoane respectabile, cu greu poate fi imaginată, mă asigura tânărul Bute, de cineva care nu cunoscuse personal personajele în cauză. Pentru fata cea mai ștearsă și mai colţoasă, cea mai puţin atractivă din categoria fetelor bătrâne, el simţea o adâncă părere de rău. Nu se putea abţine să nu se gândească la tot ce pierduseră ele și, foarte probabil, la ce aveau să mai piardă încă: extazul — cu siguranţă un drept al femeii – de a se simţi adorată, în orice caz, măcar o dată în viaţa ei; plăcerea de a vedea lumina din ochii iubitului la venirea ei. Dacă ar fi fost mormon, le-ar fi luat pe toate de neveste. Și ele, de asemenea — nebăgatele în seamă, pe care niciun bărbat nu le invitase la sărbătoarea dragostei —, s-ar fi cuvenit să cunoască bucuriile unui cămin, să simtă dulcea liniște în braţele unui soţ. Fiind însă creștin, puterea sa de a face bine era limitată. Dar cel puţin le putea risipi disperata convingere că erau în afara hotarului afecţiunii masculine. Să nu rămână niciuna dintre ele, atâta timp cât le putea ajuta el, care să nu fie în stare să spună: „Eu… chiar am avut un iubit, o dată. Nu, vai de mine, nu ne-am căsătorit nicio dată. A fost una din acele iubiri spirituale; o logodnă oficială cu inel ar fi distrus-o –ar fi înjosit-o. Nu, a fost doar un lucru frumos care a trecut prin viaţa mea și apoi și-a văzut mai departe de drum, lăsând în urmă parfumul care mi-a îndulcit toate zilele”.

Așa își închipuia el că vor povesti ele, după mulţi ani — vreunei nepoate sau vreunui nepot, care le va pune întrebări nevinovate —, despre cum au perceput ele întâmplarea. Că mediul avocăţesc este deosebit de bogat în fete bătrâne neatractive, ori că doar s-a întâmplat să fie atunci un sezon excepţional pentru ele, Bute nu putea spune; dar este sigur că numărul tinerelor cu mutre acre și al domnișoarelor bătrâne arţăgoase în exces faţă de cerere părea să fie mai mare ca de obicei în iarna aceea, la Edinburgh, cu rezultatul că tânărul Hapgood nu și-a văzut capul de treabă. A făcut dragoste cu ele, nu fără discreţie, ca să nu le expună ridicolului — multe dintre ele rău destul de bătrâne să-i poată fi mame —, ci mai mult prin insinuări, prin sugestii subtile. Sentimentele lui, adunate în cantitate atât de mare, erau prea adânci ca să poată fi exprimate în cuvinte; dar ochii adoratori cu care le urmă rea fiecare mișcare, extazul de care se lăsa răpit pe când le sorbea

și cea mai fugară aluzie a lor despre vreme, tonul unei temeri aproape reverenţiale cu care el le punea întrebări despre cele mai ușoare indispoziţii ale lor — totul transmitea observaţiei lor atente mesajul pe care el nu îndrăznea să-l rostească. Nu avea vreo favorită. Era suficient ca o femeie să fie neatractivă, ca el să reverse la picioarele ei pasiunea, simulându-i c-ar fi pentru o viaţă. Le trimitea cadouri — nu foarte scumpe — ascunse în plăcuta prefăcătorie a anonimatului; felicitări de îndrăgostit alese cu grijă pentru caracterul lor compromiţător. Pe o fată bătrână cu păr ca morcovul și cu gâlme pe obraz, el a sărutat-o pe frunte.

Tot ce a făcut a fost din nemărginita lui milă pentru ele. A fost o idee frumoasă, dar s-a sfârșit prost. Ele n-au înţeles — niciodată n-au prins clen ciul demersului lui: nici măcar una dintre ele. Au crezut că el era într-adevăr topit după ele. O vreme, ele au atribuit ocolișurile lui, faptul că dădea înapoi când să ajungă la subiect, unei potrivite și indicate temeri pentru soarta lui; dar, cu trecerea lunilor, fiecare a simţit că el ducea prea departe frica pentru neînsemnata lui persoană. L-au încurajat, i-au „deschis uşile”, până când au început să se întrebe cum oare s-a măritat vreodată o femeie. Când au ajuns la capătul puterilor, și-au consultat prietenele apropiate. În mai multe cazuri, prietenele apropiate s-au dovedit a fi apropiate pentru mai mult de una dintre ele. Prietenele apropiate au început să dea o mână de ajutor. Unele dintre ele au venit la el chiar înarmate cu o mică listă, stăruind — în glumă, la început — ca el să se hotărască pe care o s-o aleagă și pe care o să le părăsească; oferindu-se, ca răsplată pentru o decizie promptă, să ușureze pe cât posibil lucrurile pentru el cu restul din coloana de nume.

Atunci a văzut el că bunele sale intenţii ameninţau să se sfârșească într-o catastrofă. Nu putea spune adevărul: că întreaga strategie fusese concepută din milă faţă de toate femeile scălâmbe și ofilite; că, personal, nu îi păsa nici cât negru sub unghie de vreuna dintre ele; că le provocase, vulgar vorbind, ca să le facă cinste și pentru că nimeni altcineva n-ar fi făcut-o. Că nu avea să rămână o amintire de aur, care să le coloreze altminteri cenușia lor existenţă. El a explicat că nu era iubire — nu acea iubire unică, ce l-ar motiva pe un bărbat să-i ceară unei femei să i se dea lui pe viaţă —, că a simţit și va simţi întotdeauna pentru ele doar admiraţie și profundă stimă; iar șaptesprezece dintre ele au considerat că și atât le-ar fi destul pentru început și s-au oferit să riște restul.

Adevărul a trebuit să iasă la iveală. Prietenii care îi cunoșteau firea lui nobilă n-au putut să stea cu mâinile în sân și să audă cum este denunţat ca lipsit de inimă și excentric desfrânat. Femei a căror frumuseţe și popularitate erau mai presus de îndoială s-au gândit că gestul lui fusese unul mișcător și delicat; dar orice femeie căreia îi adresase vreodată o vorbă dulce ar fi vrut să-i sucească gâtul.

A făcut cel mai plin de tact lucru pe care l-a putut face, în aceste condiţii: și-a schimbat adresă, ducându-se la Aberdeen, unde locuia o mătușă de-a lui. Dar povestea l-a urmărit. Nicio femeie nu s-a lăsat văzută vorbind cu el. O singură privire admirativă din partea lui Hapgood le trimitea și pe cele mai drăguţe fete acasă, să li se plângă mamelor. Mai târziu, s-a îndrăgostit – cu disperare, nebunește. Dar n-a îndrăznit să-i spună și ei — n-a îndrăznit să lase pe nimeni să

ghicească acest lucru. Era singura cale prin care putea să se manifeste. Nu este însă de ajuns, în lumea asta, să vrei să faci bine; trebuie să fii și foarte ingenios în a-l face.

Am cunoscut odată un bărbat în Colorado, de un Crăciun. Mă aflam într-un turneu de lectură. El voia să-i trimită o felicitare drăgăstoasă nevestei sale din New York. Era căsătorit de nouăsprezece ani și aceasta era prima oară când nu se afla cu familia sa de Crăciun. Și i-a imaginat în jurul mesei, în salonul puţin demodat, din New England: pe soţia sa, pe cumnata sa, pe unchiul Silas, pe verișoara Jane, pe Jack și Willy, și pe Lena cea cu păr de aur. Ei aveau să stea la masă și, foarte probabil, să vorbească despre el, dorindu-și să fi fost și el printre ei. Alcătuiau o familie simpatică și toţi îl iubeau mult. Ce bucurie le-ar fi făcut să le dea de știre că era teafăr și sănătos; să-i audă glasul îndrăgit vorbindu-le! Știinţa modernă a făcut posibile astfel de miracole. Era adevărat că un telefon, la așa mare distanţă, l-ar fi costat cinci dolari, dar ce înseamnă cinci dolari, în comparaţie cu privilegiul de a transmite bucurie unei întregi familii în ziua de Crăciun! Tocmai ne întorseserăm dintr-o plimbare. El a trântit banii pe masă și a râs în hohote ia gândul surprizei pe care avea să le-o facă tuturor.

Soneria telefonului s-a auzit clar și deslușit exact în momentul în care soţia lui, cu un cuţit şi-o furculiţă, se pregătea să taie curcanul. Ea era o doamnă care nu stătea bine cu nervii și care visase de două ori în săptămâna aceea că-l văzuse pe soţul ei, fără să fie în stare să ajungă la el. Prima oară îl văzuse intrând într-un magazin de pânzeturi de pe Broadway și se grăbise să traverseze, ca să-l urmeze înăuntru. Nu era la mai mult de doisprezece yarzi în faţa ei, mai înainte de a-l prinde din urmă, toate tinerele vânzătoare săriseră de la locurile lor, din spatele tejghelelor și. Strângându-se în cerc în jurul ei, refuzaseră s-o lase să treacă, lucru care. În visul ei, o enervase din cale-afară. A doua oară, el urcase într-un autobuz din Brooklyn, cu care ea se întorcea acasă. Încercase să-i atragă atenţia cu umbrela, dar el părea să n-o vadă. Și, de fiecare dată când se ridica să se ducă la el, auto buzul accelera brusc și o trântea înapoi pe scaunul ei. Când, în sfârșit, a ajuns la el, a descoperit că nu era soţul ei, ci gentlemanul din recla ma de la fulgii de ovăz Quaker. S-a îndreptat spre telefon — așa cum a povestit ea după aceea —, tremurând toată.

Că s-ar putea vorbi din Colorado la New York n-ar fi crezut nici în ruptul capului. Procedeul era la începuturi, ceea ce poate explica, de asemenea, și faptul că vocea pe care a auzit-o suna straniu și întreruptă. Eu stăteam lângă el, când a vorbit. Ne aflam în holul Hotelului Savoy, din Colorado Springs. Era ora cinci după-amiaza, ceea ce însemna că era în jur de șapte, la New York. El i-a spus că este bine și sănătos, și să nu-și facă griji în privinţa lui. I-a mai spus că fusese, în dimineaţa aceea, într-o plimbare prin Grădina Raiului, care era numele parcului local; fac treburi din astea în Colorado. De asemenea, i-a spus că a băut din izvoarele silicești, nenumărate în acel tărâm binecuvântat. Nu sunt sigur că „silicești” era cuvântul corect. Nici el nu era sigur, ca să nu mai spunem că l-a pronunţat greșit. Oricum ar fi fost ele, omul a asigurat-o pe soţia sa că îi făcuseră bine. La trimis și

un mesaj special verișoarei sale Jane — o lady nemăritată și înstărită — care, în esenţă, spunea că avea toată încrederea că se vor revedea curând. Ea era o femeie sensibilă și îi plăcea să fie menţionată aparte, băgată în seamă în mod special. Apoi omul a pus întrebările obișnuite despre toţi ceilalţi, le-a transmis binecuvântările sale, exprimându-și regretul că nu puteau fi și ei alături d el, pe acest foarte plăcut meleag, unde părea să fie întotdeauna soare și brize înmiresmate. Ar putut spune mai multe, dar timpul plătit sfârșindu-se, cei de la telefoane i-au întrerupt convorbi rea. Iar el, convins că făcuse o faptă bună și bine gândită, a sugerat să jucăm o partidă de biliard.

Dacă ar fi putut fi martor la evenimentele de la celălalt capăt al firului, s-ar fi simţit ceva mai puţin mulţumit de sine. Cu mult înainte de a putea el încheia ultima propoziţie, soţia lui ajunsese la concluzia că asculta un mesaj de la un mort. Părea un medium la fel de credibil ca oricare altul despre care auzise ea vreodată — doar ceva mai autentic. Mai târziu, când a fost în stare să analizeze problema cu calm, s-a simţit oarecum consolată la gândul că ar fi putut să iasă și mai rău. Acea „grădină”, deopotrivă cu „Izvoarele silicești” — pe care ea le-a interpretat drept „cerești”, că prea mare deosebire nu era în modul în care pronunţa el ambele cuvinte — i-au risipit toate îndoielile. „Veșnicul soare” și „brize le înmiresmate” se potriveau, de asemenea, la cunoștinţele sale despre topografia Raiului, așa cum rezultă din Psaltirea credincioșilor. Faptul că el simţise nevoia s-o întrebe de sănătatea ei și a copiilor o nedumerise. Singura explicaţie era că ei nu știau totul, nici măcar în ceruri. Sau, mă rog, nu cei nou-sosiţi. Ea răspunsese pe cât de coerent îi îngăduise tulburarea sa, după care i se tăiaseră picioarele și căzuse moale la podea. Zgomotul căderii ei peste suportul de umbrele, pe care l-a și răsturnat, a fost cel care a adunat, în mare grabă, toată trupa din sufragerie în jurul ei.

I-a trebuit ceva timp până să le explice și lor, pe de-a întregul, cum stăteau lucrurile; și când a terminat, fratele ei Silas, sub un impuls de moment, a sunat la centrală, cu intenţia neclară de a cere o convorbire cu Sfântul Petru și a obţine mai multe informaţii, dar și-a revenit la timp ca să-i spună „fetei cu alo-ul” că sunase din greșeală.

Băiatul mai mare, un tânăr practic, le-a atras atenţia, cu mult bun-simţ, că nu câștigau nimic dacă nu-și continuau masa, dar i s-a reproșat aspru că era în stare să se gândească la vreo formă de delectare, în timp ce bietul lui tată era în ceruri. Aceasta i-a amintit mamei sale de mesajul special pentru verișoara Jane, care până în clipa aceea jucase rolul consolatoarei. Odată cu leșinul verișoarei Jane, dramatic prin bruscheţea sa, conversaţia a îngheţat. La ora nouă, întreaga familie se dusese nemâncată la culcare.

Băiatul mai mare — cum spuneam, un tânăr practic — a avut atâta minte să se scoale dimineaţa devreme, în ziua următoare, și să trimită o telegramă, care a adus înapoi veștile îmbucurătoare că acela pe care îl iubeau atâta nu era în ceruri, ci încă în Colorado. Dar singura răsplată pe care prietenul meu a căpătat-o pentru simţitoarea sa atenţie a fost că i s-a interzis categoric, pentru tot restul zilelor sale,

să mai joace o astfel de farsă.

Aș mai putea povesti și alte cazuri care să ilustreze că atât de adesea o faptă virtuoasă se alege cu o răsplată nedreaptă; dar, cum i-am explicat eu lui Bute, m-ar întrista să continuie subiectul.

La familia St. Leonard se adunase o societate într-adevăr numeroasă, inclusiv vreo doi local nici, și mi-ar fi plăcut, în ceea ce mă privește, să-mi fi făcut o intrare mai demnă. O doamnă grasă cu o voce subţire, părea să aibă impresia că ticluisem întreaga întâmplare dinadins. Mi-a spus că era „atât de teatrală". Un singur lucru bun a rezultat de aici: Janie, în felul ei tăcut și rapid, a aranjat ca Ethelbertha și Robin să se strecoare în casă, neobservate, pe la lăptărie. Când au revenit printre ceilalţi invitaţi, o jumătate de oră mai târziu, au servit o ceașcă de ceai și s-au odihnit, simţindu-se liniștite și detașate, cu părul bine aranjat. Iar Ethelbertha i-a spus lui Robin, pe drumul spre casă, că trebuia să fie o mare ușurare pentru doamna St. Leonard să aibă o fiică atât de capabilă, care să știe exact ce lucru trebuie făcut și să-l facă, fără proteste și gălăgie.

Toată lumea era foarte amabilă. Bineînţeles, am făcut greșeala obișnuită: ei mi-au vorbit mie despre cărţi și piese de teatru, iar eu le-am expus vederile mele despre agricultură și vânatul puilor de vulpe. Nu mai știu exact cine a fost idiotul care a spus că este plictisitor bărbatul care vorbeşte despre el însuși. În realitate, este singurul subiect pe care marea majoritate a bărbaţilor îl știu suficient de bine ca să stârnească interesul. Cunosc eu un individ care a făcut o avere din patentarea unei mâncări pentru bebeluși. Și-a început viaţa ca fermier cu o lăptărie și a dat peste reţetă chiar din întâmplare. Când vorbește despre comedia promoţiei companiei și șmecheriile agenţiei de publicitate se distrează. Am stat la masa lui, pe când era burlac, și l-am ascultat, cu orele, amuzat. Greșeala pe care a făcut-o a fost să se însoare cu o femeie cultă și cu vederi largi, care l-a ruinat — din punct de vedere al conversaţiei, vreau să zic. Acum el este bine informat și obositor, în cele mai multe subiecte abordate. De aceea actorii și actriţele sunt întotdeauna o companie fermecătoare: nu le este ruşine să vorbească despre ei înșiși. Îmi amintesc de o petrecere de mai demult: gazda noastră era unul dintre cei mai bine-cunoscuţi avocaţi din Londra. O faimoasă doamnă romancieră ședea la dreapta lui, iar un savant de renume mondial îşi avea locul de onoare imediat lângă soţia gazdei care, și ea, scrisese o istorie a luptei pentru identitate naţională în America de Sud, care trece drept document competent în toate consulatele din Europa. Printre ceilalţi invitaţi se aflau un episcop, redactorul-șef al unui cotidian londonez, un om care cunoștea China la fel de bine cum îşi cunosc majoritatea bărbaţilor clubul, un revoluţionar rus, proaspăt evadat din Siberia, un dramaturg de marcă, un membru al Consiliului de miniștri și un poet al cărui nume este familiar oriunde este vorbită limba engleză. Și pentru două ore am stat și am ascultat o femeie micuţă, cu limbă ascuţită, care de pe scena unui varieteu din Bowery îşi făcuse ascensiunea până la poziţie de star în comedia muzicală. Educaţia, după cum observa ea însăși fără regret, nu devenise obligatorie prin întreg districtul riveran al Chicago-ului, în copilăria ei; și, silită să-și câştige singură existenţa de la vârsta de treisprezece ani,

circum stanţa i-a prelungit deficienţa originară de care suferea. Dar ea îşi cunoștea bine subiectul, care era Ea însăși — experienţele ei, amintirile ei — și avea destul de mult prost gust ca să nu schimbe discuţia. Până în momentul în care și-a luat "libertatea de a meliţa și ea", ca să-i folosesc propria expresie, cantitatea de stupizenii vorbite de ceilalţi fusese șocantă. Episcopul ne-a povestit tot ce aflase despre China în timpul unei vizite la San Francisco, în vreme ce omul care-și Petre cuse ultimii douăzeci de ani din viaţa sa în acea ţară era foarte prins să ne expună părerile sale despre dramaturgia engleză. Amfitrioana noastră se străduia să-l facă pe savant să se simtă ca acasă, vorbindu-i despre radium. Dramaturgul a explicat în amănunţime vederile sale despre criza din Rusia. Poetul chiar și-a stricat seara, încercând să-i sugereze membrului din Consiliul de miniștri noi surse de impozitare. Revoluţionarul rus ne-a povestit ceva ce ar fi trebuit să fie o anecdotă amuzantă despre o raţă; iar doamna romancieră și membrul Consiliului de miniștri au discutat despre Știinţa Christică timp de un sfert de oră, fiecare nutrind greșita impresie despre celălalt cum că ar fi un adept al acestei secte. Redactorul ne-a explicat atitudinea Bisericii faţă de Noua Teologie, iar gazda noastră, unul dintre cei mai capabili avocaţi din barou, a vorbit cel mai mult cu majordomul. Ușurarea de a auzi pe cineva vorbind despre ceva ce știa fusese ca a-i găsi o cutie de chibrituri celui care și-a zdrelit piciorul în întuneric. Pentru tot restul cinei ne-am agăţat de micuţa femeie.

Aș fi putut să mă fac de-a dreptul interesant în faţa acestor buni gentlemani de ţară și fermi ieri, vorbindu-le despre teatre și personalităţile literare pe care le cunoscusem; iar ei ar fi putut să-mi spună povești despre câini și să-mi dea informaţii utile despre munca după îndrumarul Micului Gospodar. Ei au spus niște lucruri încântătoare despre cărţile mele — cele mai multe su gerând că le citiseră și că fuseseră o alinare pentru ei când se simţiseră bolnavi sau suferiseră de vreun blocaj mintal. De unde am dedus că, dacă ar fi fost într-o stare neîntreruptă de sănătate mintală și trupească, nu le-ar fi dat prin gând să mă citească. Unul m-a asigurat că îi salvasem viaţa. Mai precis creierul său, mi-a spus el. Fusese atât de supărat de un necaz ce i se întâmplase, că aproape că se smintise. Erau momente în care nu-și putea aduce aminte nici măcar cum îl cheamă; mintea lui părea complet ștearsă. Și atunci, într-o bună zi, întâmplător — sau Providenţial, cum vreţi să-i spuneţi — luase o carte de-a mea. A fost singurul lucru pe care fusese în stare să-l citească vreo câteva luni la rând. Și acum, ori de câte ori simţea că o ia razna — şi creierul îi seamănă cu o portocală stoarsă (comparaţia îi aparţine) — lăsa totul deoparte și citea o carte de-a mea: oricare, nu conta. Presupun că altcineva s-ar fi simţit mândru că a salvat viaţa unui semen, dar mie mi-ar fi plăcut să mi-i pot alege pe cei de salvat.

Nu sunt sigur dacă Ethelbertha o s-o placă pe doamna St. Leonard și nu cred că doamna St. Leonard o s-o placă prea mult pe Ethelbertha. Am dedus că doamna St. Leonard nu place pe nimeni în mod deosebit — firește, în afară de cazul în care este de datoria ei. Pare să nu aibă timp. Omul este născut să sufere și nu este o filosofie chiar greșită să obișnuiești pe cineva cu acest sentiment. Dar doamna St.

Leonard s-a dedicat trup și suflet urmăririi suferinţei, excluzând orice alt interes în viaţă. Pare s-o privească drept singurul ţel valabil al unei femei cuvioase. Am găsit-o singură, într-o după-amiază. Părea preocupată, iar eu am întrebat-o dac-o puteam ajuta cu ceva.

— Nu, a răspuns ea, încerc doar să-mi aduc aminte ce anume m-a tulburat toată dimineaţa. Mi s-a șters cu totul din minte.

Și-a amintit ceva mai târziu, cu un oftat fericit.

Pe domnul St. Leonard, Ethelbertha îl consideră fermecător. Am stabilit să ne ducem din nou la ţară, duminică, să vadă ea din nou copiii. Cu vreo trei sau patru dintre invitaţii pe care i-am cunoscut, eu cred că vom fi în stare să ne împrietenim. Am plecat la șase și jumătate, și am luat pe Bute cu noi, la cină.

CAPITOLUL X

— Este o femeie cumsecade, zise Robin.

— Cine e o femeie cumsecade? am întrebat eu.

— El se străduiește, cred eu; cu toate că e carr bătrâior: pentru a trăi împreună, vreau să zic continuă Robin, adresându-se aparent lunii care tocmai răsărea. Și apoi mai sunt și copiii ăia.

— Vorbești de doamna St. Leonard? am încercat eu să ghicesc.

— Pare să nu existe nicio cale s-o faci fericită, explică Robin. Joi, am trecut pe la ei dimineaţa devreme, ca s-o ajut pe Janie să pregătească niște coșuri cu mâncare pentru picnic. A fost ideea ei, picnicul.

— Că tot vorbești despre picnicuri… am început eu.

— Ai fi crezut, a continuat Robin, că se îmbracă pentru propria înmormântare. A zis că era sigură că avea să se aleagă cu o răceală de moarte, stând în iarba umedă. Îi spunea ei ceva.

Eu i-am amintit că nu plouase de câteva săptămâni și că totul era uscat ca iasca, dar ea mi-a răspuns că asta n-are importanţă, iarba tot iarbă rămâne. Întotdeauna există o umezeală în iarbă, iar perniţele și toate celelalte nu făceau decât s-o tragă mai bine. Nu că ar fi contat. Sfârșitul trebuia să vină, odată și odată, și câtă vreme ceilalţi erau fericiţi — cunoști stilul. Nimeni nu se gândea vreodată la ea. Ea trebuia să fie târâtă ba încoace, ba încolo. Vorbea despre ea însăși de parcă ar fi fost cine știe ce icoană sfântă. Până la urmă, m-a călcat pe nervi, încât am convins-o pe Janie să mă lase să mă ofer să rămân cu ea acasă. Nu prea simţeam nici eu dorinţa să mă duc, nu pe-o vreme ca aia.

— Când dorinţele ne părăsesc, zice Rochefoucauld — i-am citat eu —, ne mândrim cu virtutea noastră că am reușit să ni le înăbușim.

— Ei bine, este vina ei, oricum, replică Robin, și eu n-aș face o virtute din asta. I-am spus că eu mai curând nu m-aș duce și că eram sigură că ceilalţi or să se descurce fără ea, așa că nu era nevoie să fie târâtă nicăieri. Și atunci a izbucnit în plâns.

— Și probabil a zis, am sugerat eu, că era greu pentru ea să aibă niște copii

care să vrea să se ducă la picnic și să-și lase mama acasă; că era și așa destul de puţină bucurie în viaţa ei, Dumnezeu știe; că, dacă era vreun lucru pe care să-l mai aștepte cu nerăbdare, era tocmai această zi de ieșire; și, când colo, bineînţeles, toată lumea ar fi mai fericită fără ea…

— Ceva de soiul ăsta, a admis Robin, numai că erau mai multe puncte. A trebuit să ne agităm cu toţii în jurul ei și să ne jurăm că, fără ea, nici n-am mai putea să-l numim picnic. I-a trecut abia pe drumul de întoarcere acasă.

Cucuveaua din tisă a scos un ţipăt care-ţi îngheţa sângele în vene. Venea să se cocoaţe acolo în fiecare seară, la capătul celei mai lungi crengi. Abia conturată în noapte, avea înfăţişarea unui spiriduș prietenos. Dar mi-ar fi plăcut să nu-și închipuie că e un cântăreţ talentat. Ar fi împotriva intereselor sale, sunt convins, dacă ar ști-o. Ţipătul ăla în valuri al ei trebuie să aibă efectul de a trimite orice făptură vie, pe o rază de o jumătate de milă, înapoi în vizuina sa. Poate că este o prevedere a naturii să cureţe zona de șoricuţii foarte bătrâni, care au surzit definitiv și care, altminteri, ar fi o povară pentru rudele lor. Ceilalţi, cel puţin dacă nu sunt pe afară în scopuri sinucigașe, ai crede că trebuie să fie cât se poate de în siguranţă. Ethelbertha pare convinsă că este un semn de moarte; dar cum cucuveaua asta acoperă aproape tot ţinutul, ar însemna că, până acum, cu greu ar mai putea exista vreun localnic care să fie în atenţia unei companii de asigurări. Veronicăi îi place. Ba chiar îi plac și ţipetele ei. Am găsit-o sub copac, noaptea trecută, înfășurată într-un șal, încercând să-l înveţe. De parcă unul n-ar fi fost de ajuns! Chiar m-am supărat pe ea. Pe de altă parte, al ei nu semăna nici pe departe cu al cucuvelei, după cum i-am atras atenţia. Ea a zis că oricum era mai bun decât ce puteam scoate eu; și eu am fost atât de bătut în cap încât să accept să ne luăm la întrecere. Acum mă scoate din pepeni, când mă gândesc: un respectabil om de litere, de vârstă mijlocie, stând sub o tisă și încercând să ţipe ca o cucuvea. Iar pasărea era destul de stupidă ca să ne încurajeze.

— Era o fată încântătoare, am spus cu, acum douăzeci și șapte de ani, când St. Leonard s-a îndrăgostit de ea. Avea ochii aceia neguroși, visă tori, care sugerează atât de expresiv tainele ascunse. Iar buzele ei trebuie să fi fost răpitoare când se bosumfla. Și cred c-o făcea adesea. O mai face și acum; dar bosumflatul unei femei de patruzeci și șase de ani nu mai fascinează. La o fată drăguţă de nouăsprezece ani, o aciditate a firii, un capriciu ilogic reprezintă atracţii: zgârieura unei pisicuţe cu ochi albaștri nu face altceva decât să ne tenteze s-o mai sâcâim. Tânărul Hubert St. Leonard — avea părul creţ și castaniu, cu o idee de bujori în obraji, și pornise să cucerească lumea — a socotit toanele ei și egoismul ei declarat drept adorabile: și i-a spus și ei asta, îngenunchind înaintea ei, uitându-se pier dut în ochii ei ameţitori — numai că i-a luat tira mă drept capriciu, implorând-o, de dragul lui, să fie și mai năzuroasă. I-a spus ce frumoasă era când voia să fie nesuferită. Așa a fost, fără indo iată, la nouăsprezece ani…

— Că doar nu vrei să zici că ţi-a spus el toate astea, nu? m-a întrebat Robin.

— Niciun cuvinţel, am asigurat-o eu, doar că era recunoscut de toate autorităţile în materie că fusese cea mai frumoasă fată din Tunbridge Wells și că tatăl ei fusese

ruinat de un ticălos de pretendent. Nu, nu mi-a spus el, ci pur și simplu eu am „reconstruit crima”, ca să folosesc fraza poliţiei franceze de la tribunale.

— Ar putea să fie cu totul greșită, mormăi Robin.

— Ar putea, am căzut eu de acord. Dar de ce? Ţi se pare improbabilă?

Stăteam în faţa ușii de la intrare, așteptându-l pe Dick să se întoarcă pe poteca albă ce tăia câmpul.

— Nu, răspunse Robin. Totul sună foarte probabil. Mi-aș fi dorit să nu.

— Trebuie să-ţi amintești, am continuat eu, că sunt un vechi amator de spectacole. Am deslușit atât de multe dintre dramele acestei lumi. Îmi este la fel de ușor să le reconstruiesc și înapoi și înainte în timp. Asistăm în prezent la ultimul act din drama lui St. Leonard: acel act nesatisfăcător, care este o simplă umplutură, după ce piesa s-a încheiat! Actele intermediare au fost probabil mult mai interesante, conţinând „scene pasionate” jucate cu multă dăruire; și numai pentru amuzamentul servitorilor. Dar primul act, cu drumurile de ţară din Kent și cu păduri în fun dal, trebuie să fi fost fermecător. Acolo a fost îndrăgostitul devotat despre care ea auzise, la care visase. Este minunat să fii considerat perfect — nu absolut perfect, căci asta ar putea să ne pună o frână în calea trăirii, dar atât de aproape de perfecţiune, încât să fii mai perfect ar strica totul. Luaţi la bani mărunţi, ceea ce nu apreciază prietenii și rudele ar căpăta amploare, devenind cusururi, privite în adevărata lor lumi nă — ca umbrele artistice care scot în evidenţă lipsa defectelor, care s-ar putea dovedi altfel, prea bătătoare la ochi. Dragul de Hubert a găsit/o perfectă așa cum era, în fiecare detaliu al ei. Ar fi fost o crimă împotriva Dragostei pentru ea să încerce să-i schimbe firea.

— Ei bine, atunci, a fost vina lui, protestă Robin. Dacă el a fost atât de prost încât să-i îndrăgească greșelile și s-o încurajeze în ele…

— Ce era să facă, am întrebat eu, chiar dacă le-ar fi văzut cum trebuie? Un îndrăgostit nu trebuie să-i vorbească stăpânei inimii sale despre defectele ei.

— Ar fi fost un gest de mai mult bun-simţ dacă ar fi făcut-o, stărui Robin. Atunci, dacă ei i-ar fi păsat de el, ar fi putut trece la treabă să se vindece singură.

— Ţie ţi-ar fi plăcut? am întrebat-o eu. În locul ei, ai mai fi apreciat gestul? Ţi-l poţi imagina pe tânărul Bute…

— De ce tânărul Bute? întrebă Robin. Ce legă tură are cu el?

— Niciuna, am răspuns eu, doar că se întâm plă să fie prima făptură masculină cu care ai avut de-a face de când ai împlinit șase ani și cu care n-ai flirtat.

— Eu nu flirtez cu ei, zise Robin. Eu doar încerc să fiu drăguţă.

— Cu excepţia tânărului Bute, am stăruit eu.

— El mă enervează, explică Robin.

— Citeam, am zis eu, deunăzi, o relatare despre obiceiurile de căsătorie observate printre caucazienii de la șes. Îndrăgostitul se așază sub fereastra domnișoarei pe care o curtează și, odată ce i-a atras atenţia, începe să cânte. Și dacă pare să-i placă — dacă ea ascultă fără să se înfurie, asta înseamnă că nu-l vrea. Dar dacă se enervează — dacă trântește fereastra și se îndepărtează, atunci e în regulă. Cred că despre caucazienii de la șes era vorba.

— Trebuie să fie niște oameni foarte proști, zise Robin. Presupun că o găleată de apă zvârlită în cap ai fi cea mai mare dovadă de afecţiune la care el ar putea nădăjdui.

— O fiinţă complexă, masculină, m-am înduplecat eu. O să-i zicem X. Poţi să ţi-l imaginez pe tânărul X venind la tine și spunând: „Dragi mea Robin, ai multe calităţi nemaipomenite. Poţi să fii amabilă — atâta vreme cât se face voia ta în toate; dar contrazisă, poţi fi de-a dreptul îngrozitoare. Eşti foarte drăguţă — cu aceia cu care vrei tu să fii drăguţă, în felul tău, care nu este întotdeauna și al lor. Poţi să te arăţi lipsită de egoism — când se întâmplă să fii într-o dispoziţie nonegoistă, ceea ce nu e nici pe departe frecvent. Eşti capabilă și deșteaptă, dar, aidoma celor mai mulţi oameni capabili și deștepţi, de-o potrivă nerăbdătoare și dominatoare; extrem de energică, dacă nu ţi-e lene; gata să ierţi, în clipa în care mânia ta și-a consumat resursele. Eşti mărinimoasă și sinceră, dar dacă scopul tău s-ar putea atinge doar prin mojicie sau înșelăciune, n-ai șovăi o clipă mai mult decât atât cât ar fi necesarsă te convingi pe tine însăţi că scopurile scuză mijloacele. Eşti compătimitoare, cu inimă simţitoare și ai un ascuţit simţ ai dreptăţii; dar pot să-ţi prezic că limba aia a ta, dacă nu va fi cu grijă supravegheată, va obosi gâlcevindu-se.

Ai curaj cât încape. Un bărbat poate merge la vânătoare de tigri cu tine — și nimeni nu-i va fi un tovarăș mai bun ca tine; dar eşti încăpăţânată, înfumurată și pretenţioasă. Pe scurt, ca să te rezum, ai în tine toate calităţile pentru o soţie ideală, combinate cu defecte suficiente ca să-l facă să regrete și pe Socrate că s-a însurat vreodată cu tine.

— Da, l-aș face să regrete! zis Robin, sărind în picioare.

Nu-i puteam vedea faţa, dar știam că trebuie să aibă expresia care l-ar fi făcut pe Primgate să vrea s-o picteze ca pe Ioana d'Arc — numai că n-ar fi izbutit în veci s-o păstreze destul de multă vreme.

— L-aș iubi dacă mi-ar vorbi astfel. Și l-aș respecta. Dacă ar fi acest gen de bărbat, m-aș ruga cerului să mă ajute să fiu genul de femeie pe care și-ar dori el să fiu. Aș încerca. M-aș strădui, cât îi ziua de lungă. Da!

— Mă mir, am zis eu.

Robin mă surprinsese, recunosc. Crezusem că știu mai multe despre femei.

— Orice fată ar face-o, zise Robin. Dacă el ar merita-o.

— Ar fi o idee nouă, am cugetat eu. *Gott im Himmel*[21]! Ce lume nouă aș putea crea atunci! (Fantezia începu să pună stăpânire pe mine.) Iubirea n-ar mai fi oarbă. Iubirea ar refuza să mai fie biata nebună oarbă — distracţia zeilor și a bărbaţilor. Iubirea n-ar mai fi sclava pasiunii. Odată descătușată, lanţurile inutile i-ar fi date la o parte. Iubirea ar ajuta viaţa, în loc s-o încurce. Căsătoria, fundamentul civilizaţiei, n-ar mai fi în coada alaiului, pe nisipurile mișcătoare ale minciunilor și ale iluziilor, ci s-ar înclești în luptă cu stânca adevărului-realitate. Ai citit vreodată *Tom*

---

[21] *Dumnezeule din Ceruri*! (în limba germană) (n.tr.).

Jones[22]*?* am întrebat-o eu.

— Nu, răspunse Robin. Dar mi s-a spus mereu că n-ar fi o carte drăguţă.

— Nu este, am zis eu. Bărbatul nu este un animal drăguţ, nu în totalitate. De altfel, nici femeia. Există destulă sălbăticie în bărbat. La ce te-a aștepta? Până acum vreo câteva fleacuri de mii de ani, el ERA un sălbatic, luptându-se cu celelalte sălbăticiuni, tovarășii săi, locuitori ai pădurilor și ai grotelor; pândindu-și prada, ghemuit în iarba înaltă de pe malurile râurilor, și sfâșiind-o cu ghearele și colţii, mârâind în timp ce-o mânca. Așa a trăit și a murit în ceaţa vremurilor fără nume, transmiţându-și sângele de fiară, instinctele sălbatice urmașilor săi, care au crescut și mai puternici, și mai fioroși, de la o generaţie la alta, în timp ce rocile s-au îngrămădit în straturile pe care le cunoaştem acum, iar oceanele și-au săpat albiile. Moise! De ce străbunicul lordului Rothschild, acum câteva zeci de ani, a trebuit să-l cunoască pe Moise, să-i vorbească? Babilon! Este un oraș modern, căzut în desuetudine pentru moment, din pricina schimbării rutelor de trafic. Istoria! O poveste despre ziua de azi. Omul a mers prin lume în patru labe și a învăţat să fie animal cu milioane de ani mai înainte ca secretul nașterii lui să-i fie șoptit la ureche. Abia în ultimele secole a încercat să fie om. Moralitatea noastră modernă! Păi, comparată cu legile naturii, abia de are câteva zile vechime. Ce să-i reproșezi? Că el a uitat lecţiile eonilor în aşteptarea orelor?

— Adică mă sfătuiești să citesc *Tom Jones?* Întrebă Robin.

— Da, am răspuns eu, te sfătuiesc. N-aș face-o dacă m-aș gândi că ești încă un copil, care nu știi decât de încrederea oarbă sau de groaza oarbă. Soarele nu dispare pentru că este, din când în când, ascuns de ceaţă; parfumul trandafirului n-a murit din pricina viermelui din frunza sa. Un trandafir sănătos poate îndura vreo câţiva viermi – trebuie, oricum. Nu toţi bărbaţii sunt Tom Jones. Standardele comportamentului masculin continuă să urce: mulţi dintre noi fac mari eforturi să se conformeze, iar unii dintre noi reușesc. Dar Tom Jones rămâne totuși în noi, în toţi cei care nu suntem anemici și ofticoși. Și n-are nicio noimă să te superi pentru asta, fiindcă e mai presus de voinţa noastră. Facem tot ce putem. În vreo altă sută de mii de ani, presupunând că totul merge bine, eu voi fi bărbatul perfect. Și, privind la eforturile de la începuturile noastre, mă voi mândri să-mi spun că, până în prezent, ne-am descurcat deosebit de bine.

— Nimic nu se compară cu mulţumirea de sine, zise Robin.

— Nu sunt mulţumit, am zis eu, sunt doar încrezător. Dar mă enervează să aud lumea vorbind de parcă bărbatul s-ar fi născut cu un suflet imaculat, de înger, și ar fi făcut eforturi supranaturale să devină un păcătos. Asta mi se pare cea mai bună cale să-l descurajezi. El vrea să fie îndemnat, să fie cineva care să-i zică: „Bravo! Oh, dar e splendid! numai gândește-te, băiete, cine erai, și asta nu cu multă vreme în urmă — un sălbatic nespălat și păros; legea ta era legea junglei, iar principiile tale morale, cele ale iepurelui. Și acum, uită-te la tine — dichisit cu pălăria ta

---

[22] Celebru roman al lui Henry Fielding (n.tr.).

lustruită, cu pantalonii la dungă, mergând agale cu soţia ta la biserică, duminica! Ţine-o tot așa — asta-i tot ce trebuie să faci. Peste alte vreo câteva secole, până și mama ta Natură va asculta de tine!”

Voi, femeile, am continuat eu, păi, acum vreo câţiva ani, noi vă cumpăram și vă vindeam, vă închideam în cuști, puneam mâna pe băţ când nu eraţi spirt în a face totul cum vă ceream. Ai citit vreodată ce i s-a întâmplat răbdătoarei Griselda[23]?

— Da, zise Robin, am citit.

Am dedus din tonul ei că expresia aceea de Ioana d’Arc îi dispăruse. Dacă Primgate ar fi vrut s-o picteze așa cum arăta în clipa aceea, i-aș fi sugerat o Katherine — în tinereţea sa — ascultându-l pe Petruchio[24].

— Vrei să spui că toate femeile ar trebui s-o ia pe ea drept model?

— Nu, am zis eu, nu spun asta. Deși, dacă am trăi în vremea lui Chaucer, aș spune-o: și tu n-ai socoti-o așa o prostie. Ceea ce vreau să-ţi sugerez este că specia umană mai are ceva cale de străbătut până când bărbatul mediu poate fi socotit drept o ediţie revizuită a Regelui Arthur — acel Rege Arthur, din legenda poetică, vreau să spun. Nu fi atât de lipsită de răbdare cu el.

— Dacă te gândești la ce bestie a fost, s-ar cuveni să fie el însuși nerăbdător cu el, medita Robin. Altrebui să-i fie atât de rușine de el încât să fie gata să facă orice.

Cucuveaua din bătrâna tisă ţipă — de indignare sau amuzată, asta n-aș mai putea să spun.

— Și femeia, am zis eu, dacă ar avea această putere, ar folosi-o în scopuri mai blânde? Pe ce te bazezi? Pe Cleopatrele, Pompadoururile și Jezebelele voastre? Pe Caterinele voastre din Rusia, pe ultimele împărătesc din China? Pe Faustinele voastre din toate timpurile și din toate locurile? Pe cumetrele Brownrigg[25], pe Lucreţiile Borgia și Salomeele voastre? Te-aș obosi doar numindu-le. Patricienele voastre romane; stăpânele caselor de sclavi; doamnele voastre care-și biciuiau pajii până la moarte, în Evul Mediu; cucoanele voastre stilate din timpurile moderne, garnisite cu penele chinuitelor zburătoare din crâng. Au existat, de asemenea, și alte femei — femei nobile, cu nume ca farul călăuzitor, presărate ici-colo în negura uitării istorice. Dar, la fel, au existat și bărbaţi nobili – sfinţi, martiri, eroi. Bariera sexuală ne separă fizic, nu moral. Femeia a fost complicea bărbatului în prea multe crime ca să merite să-i fiu judecător. „Bărbat și femeie i-a făcut El” — asemenea și deopotrivă, în bine și în rău.

---

[23] Personaj din Povestirile din Canterbury, de G. Chaucer, exemplu de supunere și tenacitate față de soțul tiran, care o supune zadarnic la felurite încercări (n.tr.).

[24] Personaje principale din piesa shakespeariană îmblânzirea scorpiei (n.tr.).

[25] Elizabeth Brownrigg, personaj din Newgate Calendar (culegere anonimă de povestiri ale crimelor comise în sec. XVIII, apărută în cinci volume, în 1773), executată pentru torturile odioase prin care și-a ucis servitoarele (n.tr.).

Din fericire, am găsit un ultim băţ de chibrit. Mi-am aprins încă o ţigară.

— Dick, presupun, este bărbatul mediu, zise Robin.

— Cei mai mulţi dintre noi suntem, am zis eu, acasă la noi. Carlyle a fost bărbatul obișnuit în salonașul din faţă, din Cheyne Row, totuși, ascultând ce spune lumea, ai crede că niciun cuplu căsătorit în afara cercurilor literare n-a schimbat vreodată o privire chiorâșă. Așa a fost Oliver Cromwell în palatul lui, dincolo de ușile închise.

Doamna Cromwell trebuie să-l fi socotit un monstru de prostie, când punea dulciuri lipicioase pe scaunele invitaţilor — foarte probabil că i-a și spus-o. Cu toate acestea, era un bărbat vesel și bun, deși îl apucau des pandaliile. El și doamna Cromwell se pare că au scos-o la capăt, în ansamblu, destul de bine unul cu altul. Bătrânul Sam Johnson — măreţ, cu frică de Dumnezeu, iubitor, bătrânul certăreţ și violent! Viaţa cu el, într-o casă mică și cu un venit strâmtorat, trebuie să fi avut suișurile și coborâșurile sale. Milton și Frederic cel Mare au fost, ai putea nădăjdui, ceva mai sus de medie. Au făcut tot ce-au putut, fără îndoială; dar le-a lipsit înţelegerea. Nu-i atât de ușor precum pare, să trăiești după standardele omului mediu. Oameni foarte luminaţi, în particular, au găsit că-i foarte obositor.

— Eu n-o să mă mărit niciodată, zise Robin. Cel puţin, sper să nu.

— De ce „speri”? am întrebat-o eu.

— Pentru că sper că nu voi fi niciodată atât de idioată, răspunse ea. Văd totul foarte limpede Mai bine n-aș mai vedea. Iubirea! Este doar o mizerie cu nume frumos. N-o să fiu eu aceea de care o să se îndrăgostească vreunul. El n-o să mă cunoască, până ce va fi prea târziu. Cum ar putea? Va fi atent mai curând la înfăţișarea mea — la pielea mea alb-rozalie, la braţele mele rotunde. Mai simt, câteodată, când se uită vreun bărbat la mine, și asta mă scoate din sărite.

Alteori, însă, admiraţia din ochii lor îmi face plăcere. Și asta mă scoate și mai tare din sărite.

Luna alunecase în spatele copacilor. Robin se ridică și, sprijinindu-se de balustrada verandei, stătu o vreme, cu mâinile încleștate de ea. Am avut impresia că uitase de mine. Părea să-i vorbească nopţii.

— Este doar o farsă de-a Naturii, ca să-și bată joc de noi, zise ea. El o să-mi spună că eu sunt lumea pentru el; că iubirea lui va fi mai trainică decât stelele — și o va crede, totodată, bietul de el! Mă va numi într-o sută de feluri drăguţe, îmi va săruta mâinile și picioarele. Iar dacă eu sunt atât de proastă să plec urechea la ce îndrugă el, s-ar putea să dureze — izbucni în râs, un hohot mai curând neplăcut — vreo șase luni; cu puţin noroc, probabil un an, asta dacă o să am grijă să nu ies din casă când o bate vântul dinspre răsărit și să mă întorc cu nasul roșu, și să nu-l las să mă surprindă vreodată cu moaţele în păr. Nu pe mine mă va dori el, ci doar tinereţea mea, și noutatea pe care o reprezint, și enigma mea. Și când acestea se vor duce…

Se întoarse spre mine. Și atunci i-am văzut, în lumina acea palidă, chipul straniu, oarecum fie ros. Și-a așezat mâinile pe umărul meu și i le-ar simţit reci.

— Și ce urmează după ce toate acestea mor? mă întrebă ea. Ce urmează?

Trebuie să știi. Spune-mi. Vreau adevărul.

Vehemenţa ei mă luă pe nepregătite. Fetiţa cu care mă așezasem la taclale nu mai era acolo. Spre uluirea mea, era o femeie care mă lua la întrebări. Am îmbiat-o să stea jos, lângă mine. Dar faţa ei copilăroasă era încă hotărâtă.

— Vreau adevărul, zise ea.

Atunci, i-am răspuns cu multă gravitate:

— Când pasiunea s-a stins; când slava și minunea Dorinţei — eternul ritual al însoţirii din Natură făcând-o solemnă, sanctificând-o la poruncile ei — s-a sfârșit; când, mai devreme sau mai târziu, niște zori cenușii te surprind arătă când nedumerit prin locuri odinioară familiare, căutând zadarnic palatul pierdut din visele copilăriei; când nebunia Iubirii s-a risipit, ca par fumul florilor, ca splendoarea aurorei, atunci îţi rămâne tot ce-ai avut înainte — nici mai mult, nici mai puţin. Dacă pasiunea a fost tot ce aţi avut să vă dăruiţi unul altuia, atunci Dumnezeu să v-ajute. După ce v-aţi trăit ceasurile de nebunie, s-a sfârșit. Dacă vorbele de laudă și adorare în fost preţul tău — ei bine, o să-ţi primești pla ca şi, cu asta, târgul s-a încheiat. Dacă numai speranţa de a fi făcută fericită te-a momit, atunci ești de compătimit. Noi nu ne facem fericiţi unul pe altul. Fericirea este darul zeilor, nu al oamenilor. Taina stă în tine, nu în afară. Ceea ce îţi rămâne va depinde nu de ceea ce ai CREZUT, ci de ceea ce EȘTI. Dacă în spatele iubitului a exis tat bărbatul, iar în spatele imposibilei zeiţe din creierul lui bolnav de dragoste a existat vreo femeie sinceră, umană, atunci viaţa nu stă în urmă-ţi, ci înaintea ta.

Viaţa înseamnă a dărui, nu a obţine. Asta este greșeala pe care o facem, cei mai mulţi dintre noi. Este la fel cum munca înseamnă bucurie, nu salariul; jocul, nu scorul. Plăcerea iubitului este să ofere, nu să pretindă. Recompensa maternităţii este durerea. Ca să servești Statul, te costă nepurtarea de grijă și trândăveala; să-și cheltuiască gândirea și puterea de muncă făcând mii de planuri, este ambiţia bărbatului. Viaţa este a face, nu a avea. Pentru a ajunge în vâri se chinuie alpinistul, nu pentru a-l poseda. Numai proștii se căsătoresc gândindu-se la avantajele pe care o să le obţină din asta: provizii zdravene de bucurii și plăcere, ocazii pentru automulţumire, eterne mângâieri — solda desfrânatului. Răsplata căsătoriei este truda, datoria, responsabilitatea — și pentru bărbaţi, și pentru femei. Copilul iubirii îţi vorbește odată ce ai trecut de pasiune. Nu vei mai fi „Zeiţa” lui, „îngerul”, „Păpușica”, „Regina inimii” lui. Există și nume mai frumoase decât astea: soţie, mamă, preoteasă a templului omenirii. Căsătoria este renunţare, sacrificiul Sinelui pe altarul speciei. „O farsă de-a Naturii”, o numești tu. Probabil. Dar o farsă de-a Naturi care te silește să capitulezi în faţa intenţiilor Domnului.

Probabil că am rămas tăcuţi multă vreme, căci luna, furișându-se dincolo de pădure, inundase din nou câmpul în lumină, mai înainte ca Robin să vorbească.

— Atunci toată iubirea n-are niciun rost, zise ea, am putea s-o ducem mai bine fără ea, să ale gem cu mai multă minuţiozitate. Dacă nu este decât ceva ce ne frământă pentru scurt timp și apoi dispare, ce rost mai are?

— Ai putea să te întrebi același lucru și despre Viaţa însăși, i-am răspuns eu. Și ea este ceva ce ne frământă pentru un timp scurt, și apoi dispare. Probabil

„frământarea”, cum îi zici tu, are rostul ei. Izbucnirile vulcanice sunt necesare ca să creezi o lume. Fără ele, pământul ar rămâne o piatră și atât, nepotrivit pentru scopurile sale. Explozia forţelor mocnite ale Tinereţii, pe care obișnuim s-o numim Iubire, servește la a crea bărbatul și femeia. Nu moare, ia o altă formă. Florile se ofilesc, când apar fructele. Pasiunea trece lăsând locul tihnei. Iubitul temă tor devine sprijinitorul, ocrotitorul, soţul.

— Dar eșecurile? stărui Robin. Nu mă refer la oamenii proști sau răi, ci la cei care au început cu adevărat prin a se iubi și-au sfârșit prin a nu se mai plăcea — aproape a se urî unul pe altul. Ei cum au ajuns aici?

— Stai jos, am zis eu, și o să-ţi spun o poveste.

A fost odată ca niciodată o fată, și un băiat o iubea. Ea era o fată isteaţă, strălucitoare și avea o înfăţișare de înger. Locuiau aproape unul de celălalt și se vedeau aproape zilnic. Dar băiatul, conștient de diferenţa dintre poziţiile lor sociale, și-a ţinut dragostea în secret, numai pentru el, cum credea el. Visa, ca orice tânăr, la ziua în care faima și bogăţia vor arunca o punte peste prăpastia dintre ei. Privirea blândă din ochii ei, ocazionalele și părelnicele strângeri de mână din partea ei, îi îngăduiau să-și întreţină speranţele; și, în dimineaţa plecării lui la Londra, s-a întâm plat ceva care i-a schimbat visările înceţoșate, punându-le capăt. Își trimisese înainte puţinul său bagaj cu un hamal, având de gând să străbată pe jos cele trei mile până la gară. Era dimineaţa devreme și nu se aștepta să vadă nici ţipenie de om. Dar, la o milă depărtare de sat, a prins-o din urmă pe ea. Ea citea o carte, dar nu s-a prefăcut că s-ar fi întâlnit din întâmplare, lăsându-l să își închipuie ce dorea. A mers împreună cu el, o bună bucată de drum, și el i-a vorbit despre planurile și speranţele sale. Ea i-a răspuns simplu că o să-și aducă aminte de el tot timpul și că se va bucura întotdeauna, mai mult decât putea spune prin cuvinte, să audă despre succesele lui. Aproape de capătul drumului, s-au despărţit, ea urându-i cu vocea ei profundă, dul ce, de femeie, toate cele bune. El s-a întors, după alţi câţiva pași, și a descoperit că și ea se întorsese. Fata i-a făcut cu mâna, zâmbind. Și de-a lungul întregii zile de călătorie și al altor câtor va după aceea, el a păstrat viu în minte acea imagine a ei, care îi aducea cu ea și mireasma pădurii de brazi: mâna ei albă fluturându-i rămas-bun, ochii ei zâmbind cu melancolie.

Dar faima și bogăţia nu sunt atât de lesne de cucerit cum visează un băiat, nici viaţa nu-i așa de ușor de trăit frumos cum își închipuise în vedeniile sale. Au trecut aproape douăzeci de ani până să se revadă. Niciunul nu se căsătorise. Ai ei muriseră și ea trăia singură. Lui i se păru că lumea, în sfârșit, își deschisese porţile. Ea deveni s-a o doamnă graţioasă, blândă, învăluită în acea demnitate discretă pe care Timpul le-o con fără unor femei deosebite, făcându-le mai frumoase cu trecerea anilor.

Bărbatului i se părea un miracol. Visul acelor zile de demult l-a năpădit din nou. Cu siguranţă acum nu mai exista nimic care să-i despartă. Nimic nu se schimbase, doar că trecerea anilor le adusese amândurora sentimente mai cuprinzătoare și emoţii mai calme, mai răbdătoare. Ea l-a întâmpinat din nou cu vechiul ei zâmbet blând și o caldă strângere de mână. Apoi, lăsând, de dragul bunelor maniere, să

mai treacă un timp, el i-a mărturisit în sfârșit adevărul: că nu în ce tase niciodată s-o iubească, niciodată nu renunţase la a păstra icoana chipului ei senin înaintea ochilor minţii și că ea era idealul a tot ce bărbatul poate visa să găsească într-o femeie. Iar răspunsul ei, până ce, mulţi ani mai târziu, a reușit să-l descifreze, a rămas un mister pentru el. Ea i-a spus că l-a iubit, că n-a mai iubit și nici nu va iubi vreodată pe altul; că iubirea lui, atâta vreme cât voia el să i-o mai dăruiască, ea o va preţui ca pe cel mai frumos dar din viaţa ei. Dar l-a rugat să se mulţumească doar cu atât.

El s-a gândit că probabil era o doză de orgoliu feminin, de demnitate rănită pentru că el tăcuse atâta vreme, fără să aibă încredere în ea; că probabil cu timpul ea îşi va schimba decizia. Dar nu și-a schimbat-o niciodată; și, după o vreme, descoperind că insistenţa lui nu făcea altceva decât s-o întristeze, el a acceptat situaţia. Ea nu era genul de femeie despre care să vorbească lumea de rău, nici n-ar fi pus prea mult la inimă dacă ar fi făcut-o. Putând acum să lucreze unde voia, el a cumpărat o casă în satul vecin, unde a mai trăit vreme îndelungată, lângă ea. Și așa au rămas iubiţi.

— Cred că am înţeles, zise Robin. O să-ţi povestesc după aceea dacă am greșit.

— I-am spus povestea aceasta unei femei, cu mulţi ani în urmă, am zis eu, și ea, de asemenea, a crezut că a înţeles. Dar nu avea dreptate decât pe jumătate.

— O să vedem, a zis Robin. Zi mai departe.

— Ea i-a lăsat o scrisoare, care să-i fie înmânată după moartea ei, în caz că el avea să-i supravieţuiască; în caz contrar, urma să fie arsă fără a fi deschisă. În ea îi spunea motivul său, mai bine-zis, motivele pentru care îl refuzase. Era o scrisoare ciudată. „Motivele” sunau jalnic de insuficient. Până ce te apucai să le examinezi în lumina rece a experienţei. Iar atunci, scrisoarea îţi apărea clar, nu drept o prostie, e drept unul dintre cele mai severe comentarii la adresa căsniciei care s-au așternut vreodată pe hârtie.

Îl refuzase din pricină că voise să rămână pentru totdeauna idealul lui; să-și păstreze dragostea unul pentru celălalt până la sfârșit, nepătată; să fie într-adevăr tovarășa lui de o viaţă.

Dacă el i-ar fi vorbit în dimineaţa aceea, când îl așteptase ea pe drum — pe jumătate plină de speranţă, pe jumătate temându-se că o s-o vorbească — poate că i-ar fi promis că va fi a lui. „Căci tinereţea”, scria ea, „întotdeauna îşi închipuie că va găsi o nouă cale”. Și-i mulţumea Cerului că el tăcuse.

„Mai devreme sau mai târziu”, continua scrisoarea, „ai fi aflat, iubitule, că nu eram nici sfântă, nici înger, ci doar o femeie — așa o făptură neînsemnată și plicticoasă te-ar fi adus la exasperare — plină de mii de capricii și mofturi care ar fi stricat, în ochii tăi, tot ce era bun în ea. Am vrut să ai din mine numai ceea ce era cu adevărat valoros și aceasta mi s-a părut singura cale. Numărând orele până la venirea ta, detestând suferinţa când plecai, aș fi putut mereu să-ţi dăruiesc ce aveam mai bun în mine. Cuvintele urâte, nazurile și enervările care otrăvesc vorbirea — puteau să aștepte; era ora iubitului meu.

Și tu, Iubitule, ai fost întotdeauna atât de tandru, atât de vesel. Mi-ai adus

bucuria cu braţele pline. Ar mai fi fost oare la fel dacă ai fi fost soţul meu? Cum ar fi fost posibil? Au fost timpuri, atâtea câte-au fost, când m-ai supărat. Iartă-mă, Iubitule, vreau să spun că a fost vina mea — moduri de gândire și de acţiune care nu se potriveau cu ale mele, care nu sunt prea deschise — destul de lipsite de importanţă cât să se treacă peste ele. Fiind iubitul meu, ele n-au însemnat mai mult ca petele în soare. A fost ușor să-mi stăpânesc iritarea de moment pe care mi-au provocat-o. Timpul era prea preţios fie și numai pentru o singură clipă de înstrăinare. Ca soţ al meu, nota discordantă ar fi fost continuă, s-ar fi amplificat până la discordie. Vezi tu, dragul meu, n-am fost destul de mare ca să iubesc TOTUL la tine. Îmi amintesc, când eram copil, cât de revoltată eram împotriva lui Dumnezeu, când doica mea îmi spunea că El n-o să mă iubească pentru că fusesem rea și pentru că El iubea numai copiii cuminţi. Părea așa o iubire anemică. Dar este exact ca iubirea bărbaţilor și a femeilor; luăm din ea doar ce ne face plăcere, răsplătind restul cu mânie. Ar fi apărut cuvintele răutăcioase care nu pot fi niciodată șterse din minte, tăcerile urâcioase, distanţarea treptată a unuia faţă de celălalt. N-am îndrăznit să mă confrunt cu așa ceva.

Nu a fost doar egoism. Sincer, aș spune că m-am gândit mai mult la tine decât la mine. Am vrut să ţin umbrele vieţii departe de tine. Noi, bărbaţii și femeile, suntem ca florile. Când este vreme frumoasă ne arătăm ce avem mai bun. Tu ai fost eroul meu. Am vrut să fii măreţ. Am vrut să fii înconjurat de vise încântătoare. Am vrut ce dragostea ta să fie sfântă, un reazem pentru, tine”.

Scrisoarea era lungă. Ţi-am redat numai esenţa.

Din nou se lăsă tăcerea între noi.

— Crezi că a avut dreptate? mă întrebă Robin.

— N-aș putea spune, i-am răspuns eu. Nu există reguli pentru Viaţă, ci numai pentru indivizi.

— Am citit undeva, zise Robin — unde era? – „Dragostea suferă totul și se bucură de tot”.

— Poate în Thomas Kempis. Nu sunt sigur, am zis eu.

— Mi se pare, zise Robin, că explicaţia stă în acea afirmaţie a ei: „N-am fost destul de mare ca să iubesc TOTUL la tine”.

— Mie mi se pare, am zis eu, că întreaga artă a căsătoriei constă în a te armoniza cu celălalt. Asta presupune răbdare, stăpânire de sine, îngăduinţă. Înseamnă să lași deoparte vanitatea și să admiţi, în sinea ta, că, judecând cu ochi mai puţin părtinitori decât ai tăi, pot exista multe părţi discutabile la tine, care necesită schimbări.

Înseamnă tolerarea punctelor de vedere și a părerilor diametral opuse faţă de cele mai dragi convingeri ale noastre. Înseamnă, la nevoie, aban donarea multora dintre obiceiurile și indulgenţele care, oricât de mărunte, ajunseseră să fie importante pentru noi. Înseamnă adaptarea dorinţelor noastre la nevoile celorlalţi; acceptarea, deseori, a unor împrejurări și condiţii dezgustăoare pentru noi. Înseamnă dragoste adâncă și lestul de puternică să înece părţile urâte ale vieţii — certurile, greșelile, neînţelegerile — repede și în tăcere, în marea uitării. Înseamnă

curaj, optimism, bun-simţ.

— Exact asta ziceam și eu, explică Robin. Înseamnă să-l iubești chiar și atunci când e nesuferit.

Apăru Dick, traversând câmpul. Robin se ridică și se strecură în casă.

— Arăţi al naibii de solemn, tati, zise Dick.

— Pentru că mă gândeam la viaţă, Dick, i-am mărturisit eu. La sensul ei și la explicaţia acestuia.

— Da, viaţa e o problemă, admise Dick.

— Puţin sâcâitoare, am încuviinţat eu.

Am fumat amândoi în tăcere, o vreme.

— Să iubești o femeie bună trebuie să fie un ajutor uriaș pentru un bărbat, zise Dick.

Arăta foarte chipeș, foarte galant, cu faţa lui de băiat aruncând provocări Sorţii.

— Uriaș, Dick, am încuviinţat eu.

Robin a ieșit să-i spună că era gata masa. El și-a scuturat scrumul din pipă și a urmat-o în casă. Glasurile și râsul lor ajungeau până la mine întrerupte, prin ușile întredeschise. Din noaptea care mă înconjura, se ridica un murmur surd. Mi se părea că de dincolo de tăcere auzeam muzica îndepărtată a Morii Domnului.

CAPITOLUL XI

Îmi închipui că Veronica o să se facă romancieră. Mama ei crede că asta ar putea explica multe apucături de-ale ei, care ne tulburaseră. Cu povestea pe care o scria n-a ajuns prea departe. A lăsat-o deoparte, pentru mult mai ademenitoarea, aparent uitata, muncă de a scrie piese de teatru. Am dat peste carneţelul cu „însemnări brute”, pe care le scrisese cu o zi înainte. Fără îndoială că au savoare. Transcriu aici câteva fragmente — ortografia, ca și până acum, îmi aparţine.

Scena este scăldată în lumina lunii. Dar la noi, aici, totul este la fel. Cu o singură excepţie. Copiii conduc. Cei mari sunt nemulţumiţi, dar n-au ce să facă. Li s-a întâmplat ceva. Și nu știu ce. Iar lumea este ca mai înainte. În vechile cărţi de povești frumoase. Mai înainte de apariţia păcatului. Sunt zâne ce dansează toată noaptea. Și vrăjitoare. Care te ademenesc. Și apoi te pre fac în lucruri. Și un balaur care trăiește într-o peșteră. Și sare de acolo la oameni. Și îi mănâncă. Așa că trebuie să fii prudent. Și toate animalele vorbesc. Și există și uriași. Și multe vrăji. Și copiii sunt cei care știu totul. Și ce să facă împotriva lor. Și trebuie să-i înveţe pe oamenii mari. Și oamenii mari nu-i cred nici pe jumătate. Și le place mult prea tare să se certe. Ceea ce este o încercare amară pentru copii. Dar ei au răbdare și au dreptate.

Bineînţeles că oamenii mari trebuie să se ducă la școală. Au multe de învăţat. Bieţii de ei! Și nu le place deloc. Nu-i interesează deloc învăţătura zânelor. Și ce-o să se întâmple cu ei dacă eșuează pe o Insulă Pustie se pare că nu le pasă. Și apoi, mai sunt limbile străine. De care o să aibă nevoie când or să ajungă copii. Și

vor trebui să stea de vorbă cu toate animalele. Și magia. Care este grea. Iar ei nu o pot suferi. Și spun că este o prostie. Sunt puși mereu pe şmecherii. Îi prinzi citind romane proaste. Pe sub bancă. Toate de dragoste. Ceea ce înseamă risipirea banilor copiilor. Și Dumnezeu știe cât de greu se câştigă. Dar copiii nu se supără pe ei. Îşi aduc aminte cum au fost și ei. Când erau oameni mari. Numai că sunt severi.

Copiii le dau o mulţime de vacanţe. Pentru că vacanţele sunt bune pentru toată lumea. Te împrospătează. Dar oamenii mari sunt foarte stupizi. Și nu le pasă de jocurile cu bun-simţ. Ca de-a indienii. Și de-a piraţii. Care le-ar ascuţi mintea. Și astfel i-ar pregăti pentru viitor. Ei nu vor decât să se joace cu mingea. Ceea ce nu ajută la nimic. Pentru asprele realităţi ale vieţii. Sau vorbesc. Doamne, și cum vorbesc!

E unul, un om mare. Care este foarte deștept. El poate vorbi despre orice. Dar asta nu duce la nimic. Și strică petrecerea. Așa că ei îl trimit la culcare. Și mai sunt doi oameni mari. Un bărbat și o femeie. Și vorbesc despre dragoste. Tot timpul. Chiar și în zilele cu vreme frumoasă. Ceea ce este siropos. Dar copiii au răbdare cu ei. Știind că trebuie din toate. Ca să faci o lume. Și având încredere că există și oameni mari care sunt buni. Și o mângâiere pentru copiii lor.

Și tot ce le place copiilor este bun. Și sănătos. Și tot ce le place oamenilor mari este dăună tor pentru ei. ȘI NU TREBUIE SĂ LE FIE DAT. Cer în gura mare ceai și cafea. Care le slăbesc sistemul nervos. Și îşi cheltuie aiurea banii la chioșc. Pe gustări rapide. Și pe supă de broască ţestoasă. Și copiii trebuie să-i pună în paturi. Și să le dea pastile. Până când se simt mai bine.

E o fetiţă pe nume Prue. Care locuiește cu un băieţel pe nume Simon. Se poartă frumos. Dar n-au prea multă minte. Au doi oameni mari. Un bărbat și o femeie. Pe nume Peter și Martha. Respectiv. Aceștia sunt tipul obișnuit de oameni mari. Nici mai buni, nici mai răi. Și s-ar putea obţine mult de la ei. Cu bunătate. Dar Prue și Simon ÎNCEARCĂ PE CĂI GREȘITE. Îi cicălesc și îi cicălesc toată ziulica. Cât despre laude — oh, niciodată!

Într-o zi de vară, Prue și Simon l-au luat pe Peter la plimbare. La ţară. Și s-au întâlnit cu o vacă. Și s-au gândit că ar fi o bună ocazie. Să-i testeze cunoștinţele lui Peter. De limbi străine. Așa că i-au cerut să-i vorbească vacii. Și el i-a vorbit vacii. Și vaca nu l-a înţeles. Și el n-a înţeles vaca. Și atunci ei s-au supărat foc pe el. „La ce bun”, au zis ei. „Să plătim taxe atât de mari. Ca să înveţi tu limbi străine. De la o vacă de primă clasă. Și când vii la ţară. Tu nu poţi să vorbești”. Și el a zis că ba da, vorbește. Dar ei nu l-au ascultat. Ci s-au înfuriat mai rău. Iar, la sfârșit, adevărul a ieșit la iveală. ERA 0 VACĂ DIN JERSEY! Care vorbea în dialect. Așa că, firește că el n-o putea înţelege. Dar și-au cerut ei scuze? Vai, nu.

Altă dată, într-o dimineaţă la micul dejun, Marthei nu-i plăcea oţetul ei de zmeură. Așa că nu l-a băut. Și Simon a intrat în camera copiilor. Și a văzut că Martha nu și-a băut oţetul de zmeură. Și a întrebat-o de ce. Și ea a zis că nu-i plăcea. Pentru că era greţos. Și el a zis că nu era greţos. Și că ar TREBUI să-i placă. Și cât era d șocant. Modul în care oamenii mari din ziua de azi bombănesc.

La o mâncare bună, sănătoasă. Adusă pentru ei de mult-prea-indulgenţii lor copii. Și cum El, când era un om mare, n-ar fi îndrăznit niciodată. Și așa mai departe. Și în stilul obișnuit. Și ca să-i dovedească ei că nu era greţos. Și-a turnat și lui o ceașcă plină. Și a băut-o. Dintr-o înghiţitură.

Și a zis că era delicios. Și s-a albit la faţă. Și a părăsit odaia.

Și Prue a venit în camera copiilor. Și a văzut și ea că Martha nu și-a băut oţetul de zmeură. Și a întrebat-o de ce. Și Martha i-a spus cum că nu-i plăcea. Pentru că era greţos. Și Prue i-a spus că ar trebui să-i fie rușine de ea însăși. Pentru că nu-i plăcea. Pentru că era un aliment bun pentru ea. Și arăta cu adevărat bine. Și că oricum va TREBUI să-i placă. Și nu să se îndoape numai cu mizeriile alea de ceai și cafea. Pentru că n-o să le aibă. Și cu asta basta. Și așa mai departe. Și ca să-i dovedească ei că era în regulă. Și-a turnat o ceașcă plină. Şi a băut-o pe toată. Dintr-o înghiţitură. Și a spus că nu era nimic în neregulă cu oţetul. Nimic absolut. Și s-a albit la faţă. Și a părăsit odaia.

Și nu era oţet de zmeură. Ci numai cerneală roșie. Care fusese pusă în carafa de oţet de zmeură. De cineva nevăzut. Și n-ar fi fost nevoie să li se facă deloc rău. Dacă ar fi ascultat-o. Pe biata bătrână Martha. Dar nu. Asta era ideea lor fixă. Că oamenii mari nu au minte. Deloc. Ceea ce este o greșeală. După cum se poate observa.

Celelalte personaje erau doar schiţate, unele dintre ele abandonate după numai câteva trăsături îndrăzneţe: dificultatea de a ocoli o portretizare prea apropiată de originalul în viaţă se părea că a obosit-o. Împotriva unuia dintre acestea, evident o încercare de a-l ajuta pe Dick să se vadă în adevărata sa lumină, am găsit această notă, în creion, adăugată pe margine: „Mai bine nu. L-ar putea face urâcios”. Spre deosebire de o altă notă — evident la un portret al doamnei St. Leonard, și cu un instinct al aliteraţiei — care spunea: „Prea groaznic de adevărat. O să se recunoască”.

Un alt personaj era un domn: „Cu un oare care talent. De a spune povești. Unele dintre ele NU RELE”. Un tovarăș promiţător, în ansamblu. Într-adevăr, cineva ar putea spune, după descriere, că este chiar o persoană cu judecată: „CÂND NU ŢINE PREDICI. Dar nestatornic”. El este omul mare al unei fetiţe: „Nu frumoase. Dar ciu dat de atrăgătoare. Pe care o vom numi Enid”. De unde se poate deduce că, dacă toţi copiii ar fi niște Enid, cu siguranţă ar avea ultimul cuvânt în lume. Ea are doar acest om mare al ei; dar îşi face o datorie din a-i adopta și a-i reeduca pe toţi oamenii în vârstă incorigibili, care i-au adus la exasperare pe copii. Totul este făcut din buntate. „Ea este VEȘNIC răbdătoare. Și dreaptă”. Figură proeminentă printre numeroșii săi PROTEJAŢI este un militar, un colonel în vârstă și, până când intră pe mâinile ei, un exemplu înfiorător de ce ar putea deveni, cu ușurinţă, un om mare, dacă ar fi lăsat în grija unor copii incompetenţi. Acesta îşi sfidează propriul copil, o tânără virtuoasă, dar „lipsită de înţelegere”; este grosolan cu nepoţii și nepoatele sale; și o adevărată teroare pentru guvernanta sa. Folosește cuvinte urâte, auzite de la foștii piraţi. „Bine în teles, fără să le înţeleagă. Cumplita lor

semnificaţie". Fură ţuica indienilor. „Pe care puţini o pot gusta. Fără a fi pedepsiţi". Cu siguranţă, nu era Colonelul. „Să fie oare el? Epava aceasta gângavă?" El ascunde ţigări într-o scorbură de copac și le fumează pe ascuns. Chiulește. Îi ade menește și pe alţi gentlemani în vârstă să fugă de la lecţii ca să i se alăture. Au fost descoperiri în pădure, într-o grotă, jucând whist pe șase pence punctul.

Oare asta a făcut-o pe Enid să tune și să fulgere și să-l mustruluiască? Oare l-a amenințat ea că, dacă îl mai prinde vreodată fie și uitându-se la o carte de joc, o să se ducă fără întârziere și o să-l pârască balaurului, care, la rândul lui, o să fie atât de șocat, că, după toate probabilităţile, se va hotărî să vină cu ea ca să-l ucidă și să-l mănânce pe Colonel pe loc? Nu. „Nu acestea sunt metodele ei". În loc de asta, ea a zâmbit: „cu indulgenţă". A spus doar că este firesc pentru oamenii mari să joace cărţi. Ea nu era supărată pe el. Și nu era nevoie ca el să fugă și să se ascundă într-o grotă dezgustătoare și jilavă. „EA ÎNSĂȘI AVEA SĂ JOACE WHIST CU EL". Efectul asupra Colonelului este imediat: izbucnește în lacrimi. Ea joacă whist cu el, în grădină. „După orele de școală. Dacă el a fost CUMINTE". Dublă șmecherie, se poate presupune. În primul rând, pentru că, în cele din urmă, îl lecuiește pe Colonel de pasiunea pentru whist. Cât despre consecinţele jocului ei sau a influenţei avute. „Însemnările Brute" nu dădeau nicio indicaţie.

La piesa de teatru, sunt înclinat să cred că Veronica a primit ajutor. Casa noastră a fost gata la începutul lui septembrie. Tânărul Bute a făcut, fără îndoială, minuni. Spectacolul a avut loc în salonul de biliard, încă nemobilat, urmat de o piesă într-un singur act, scrisă de mine însumi. Prilejul a slujit și de petrecere de mutat în casă nouă. Am avut o mulţime de invitaţi și am încheiat cu dans. Toată lumea a părut să se distreze, mai puţin tânărul Bertie St. Leonard, care a jucat rolul Prinţului, și n-a putut să mai scape de coif la timp ca să stea și la masă. Era un coif trainic, dar fusese legat cu neîndemânare, și oamenii fără experienţă, încercând să-l ajute, n-au făcut decât să-i înţepenească toate șuruburile. Nu numai că nu i-a mai ieșit de pe cap, dar nu s-a mai deschis nici ca să-i permită să bea o gură de apă. Cu toţii au socotit-o o glumă excelentă, cu excepţia tânărului Herbert St. Leonard. Primarul nostru, un omuleţ vesel și foarte popular, a zis că ar trebui să fie trimis la PUNCH[26]. Un reporter local i-a amintit că răposatul John Leech folosise exact o întâmplare ca aceasta pentru o ilustraţie comică, după care și-a amintit că nu fusese Leech, ci răposatul Phil May. Părea să creadă că asta va pune capă subiectului. St. Leonard și vicarul, care reprezentau autorităţile rivale în chestiune, s-au avântat într-o dispută despre armură în general, cu referinţe speciale la secolul al paisprezecelea. Fiecare folosea capul băiatului pentru a-și întări propria teorie, trecându-l triumfător, de la unul la altul.

A trebuit să-l trimitem în sat pe tânărul Hopkins, cu căruţa măgarului, după fierar. Am aflat, între altele, cum îl convingea Hopkins pe măgar să meargă. Tânărul

---

[26] Joc de cuvinte: în limba engleză, punch desemnează și un sport, asemănător boxului, și o băutură alcoolică aromată, caldă (n.tr.).

Hopkins s-a apărat spunând că era mai puţin brutal decât să-l bată, mai ales că experienţa a dovedit că, evident, măgarul nu știe de ce îl baţi. Nu sunt deloc sigur că băiatul nu are dreptate.

Janie a jucat în rolul Zânei Naşa, cu perucă albă și coşuleţ. A interpretat minunat rolul de bătrână doamnă. Părul alb îi dădea singurul lucru care îi lipsea: distincţia. M-am trezit că privesc cu teamă prin încăpere, dorindu-mi să nu fi invitat atât de mulţi burlaci demni de a fi aleși. Dick mă neliniștea. Simţul propriei lipse de valoare, care l-a apucat pe neașteptate, și se pare, l-a șocat la fel ca orice descoperire teribilă, îl demoralizase complet. Este un sentiment sănătos și îi face bine. Dar nu voiam să-l ducă până într-acolo încât s-o piardă pe ea. Gândul la ceea ce ar putea, într-o bună zi, să aducă acasă, fuse se pentru mine un coşmar de când părăsise băncile școlii. Presupun că majoritatea taţilor păţesc la fel. Mai ales când vreunul dintre ei îşi aduce aminte ce femei iubise el la douăzeci de ani. O fată cu faţa latră și palidă, care servea într-o patiserie din Strand, a fost cea dintâi de care-mi pot aminti. Cum am mai tremurat când, din întâmplare, mâna ei a atins-o pe a mea! Nu-mi aduc aminte de nicio altă calitate a ei, în afară de dimensiune, totuși pentru aproape șase luni m-am hrănit numai cu pateuri și apă, doar ca să fiu lângă ea. Până și-n ziua de azi, o indigestie îmi readuce întotdeauna imaginea ei în minte. O alta fusese o fată micuţă, negricioasă, dar cu ochi minunaţi, pe care am întâlnit-o într-o după-amiază în muzeul South Kensington. Era nătângă și supărăcioasă, dar amintirea ochilor ei mă trăgea mereu înapoi la ea. Mai mult de două treimi din timpul pe care l-am petrecut împreună ne-am cer tat violent; și aș fi renunţat la toate speranţele mele de viaţă veșnică, doar ca să fac din ea tovarăşa mea în viaţa asta. Dar am scăpat printr-un noroc, în persoana unui prosper proprietar de birjă, un idiot la fel de mare ca și mine, dacă aș fi ţinut-o cum începusem. A treia a fost o fată de la cor: de departe cea mai bună din colecţie. Tatăl ei era vizitiu de diligenţă, și avea zece fraţi și surori, majoritatea ducând-o bine ca servitori. Iar acesteia i-a urmat — dacă le mai știu bine ordinea — fosta nevastă a unui agent comercial, o femeie foarte vioaie și, potrivit spuselor ei, victima unei complicate nedreptăţi. Aș îndrăzni spun că au mai fost și altele, dacă stau bine să mă gândesc; dar de niciuna dintre ele nu-mi pot aminti fără să-i mulţumesc Providenţei că am pierdut-o. Ce-i de făcut? Există zile din primă vară când unui tânăr n-ar trebui să i se dea voie pe-afară. Îi mulţumesc Cerului și Obiceiului că nu fata e cea care face o cerere în căsătorie! Puţine femei, care ar alege momentul potrivit ca să-și pună mâinile pe umerii unui tânăr și, uitându-se în ochii lui, să-i ceară să se însoare cu ele săptămâna viitoare, ar primi un Nu drept râs puns. Numai timiditatea noastră ne salvează. Un înţelept prieten al meu, care a văzut multe la viaţa lui, susţinea că ar desface automat prin divorţ, înainte de patruzeci de ani, toate aceste căsătorii făcute până-n douăzeci și cinci de ani, lăsându-i pe cei câţiva care ar fi ales satisfăcător să se recăsătorească, dacă ar mai fi vrut; argumentul lui era că a condamna bărbaţi și femei în toată firea să trăiască laolaltă, din pricina alegerii unor băieţi și fete lipsiţi de experienţă, este nedrept și absurd. Existau și fete drăguţe de care aș fi putut să mă îndrăgostesc. Nu mi-au ieșit niciodată în cale. Părea că bărbatul trebuia să fi învăţat să aibă gust

la femei la fel ca în toate celelalte domenii, adică prin educaţie. Ici-colo s-ar mai găsi și câte un cunoscător înnăscut. Dar la cei mai mulţi dintre noi, primele instincte tind către vulgaritate. Cred că Barrie[27] a fost cel care zis că, dacă ar exista destule femei slabe de minte ca să le schimbi, fără să te repeţi, femeile bune nu s-ar alege nici măcar cu o privire. Este cu siguranţă remarcabil numărul fetelor bătrâne simpatice pe care le întâlneşti. Aproape la fel de mare ca numărul nevestelor proaste și rele. După cum i-am spus eu lui Dick, nu aveam niciun chef de o noră în ochii căreia să se simtă el însuși demn de respect. Dacă nu putea găsi ceva mai bun de atât, atunci mai bine rămânea bur lac. Janie și cu el, dacă mă pricep în vreun fel la viaţă, erau făcuţi unul pentru altul. Oamenii de ajutor se simt fericiţi ajutând. Am cunoscut exact o femeie ca asta, odată: o fată adorabilă, muncitoare, sensibilă. A făcut greșeala să se mărite cu un om cu desăvârșire bun. Nu avea nimic de făcut. A sfârșit prin a pierde orice interes pentru el, devotându-se unei Case pentru reformarea vânzătorilor de ziare, de pe Coasta de Est. A fost o pierdere jalnică: atâtea femei ar fi fost bucuroase să-l aibă; în vreme ce pentru bărbatul păcătos obișnuit ea ar fi însemnat un lung trai plăcut. Trebuie să stau serios de vorbă cu Dick. O să-i arăt ce lucru bun ar fi pentru ea. Parcă-l văd pe Dick ţinând-o ocupată și mulţumită pentru tot restul zilelor ei.

Veronica a jucat rolul Prinţesei — cu micuţul Foy — „Sir Robert al Blestemului” — în rol de paj. Rar s-a mai văzut pe scena engleză, aș spune eu, ceva mai plin de demnitate. Printre cadourile sale de nuntă erau: Două Voturi pentru Femei prezentate de Brigada de Pompieri locală; o Mașină de Zburat de „o stabilitate testată. Poate fi folosită și drept cort de plajă”; un Teatru Naţional, „cu Duș cu Apă Rece la Demisol, pentru recepţia Dramaturgilor Englezi”; o Reţetă pentru construirea unei Forţe Navale, fără a plăti pentru ea, „Darul marelui Expert în Finanţe, *Sir* Hocus-Pocus”; un îndrumar al Plătitorului Conștiincios de Impozit pe Venit, care a fost „Înmânat de o *lady”;* doi Socialiști în consens faţă de ce înseamnă „cel mai ușor afectat”; un Fermier Mulţumit, din „Perioada Babiloniană”; și o sticlă uriașă cu „Soluţie pentru Problema Servitorului”.

Dick a jucat rolul „Balaurului fără Coadă”. A trebuit să-l facem fără coadă, din pricina dimensiunii reduse a scenei. Odinioară, avusese o coadă. Dar asta era o poveste lungă, la care se adăuga faptul că nu era momentul s-o spună. Mica Sally St. Leonard a jucat rolul nevestei lui, iar Robin a fost soacra. Atât de multe depind de dispoziţia cuiva. Ce ocean de plictiseală ar putea fi salvat, dacă știinţa ne-ar putea da un barometru pentru a ne anunţa din vreme schimbările de dispoziţie! Cât de multă pace am putea câștiga în planurile pentru viaţa noastră, știind că luni, să zicem, urmează să ne simţim înclinaţi spre în volitate, iar sâmbătă, „posaci și întorși pe dos”.

Am fost odată cu un individ să vedem *Secretara Personală.* Am început prin a

---

[27] James Matthew Barrie (1860—1937), jurnalist, dramaturg și scriitor de cărți pentru copii — dintre care cea mai cunoscută este Peter Pan (1904) (n.tr.).

mă simţi bine, și am sfârșit prin a mă simţi rușinat de mine însumi și enervat pe scenariu. Că s-a întâmplat ca autorii să scrie astfel de piese, ca actorii să dorească să înjosească natura noastră obișnuită prin a apărea în ele, mai era de înţeles, zicea el, prin legea cererii și ofertei. Ceea ce nu putea înţelege însă era cum publicul izbutește să extragă ceva de amuzat din ele. Ce era așa de nostim să vezi un biet gentleman închis într-o cutie? De ce toată lumea trebuia să izbucnească în hohote de râs când el cerea o brioșă cu stafide? Oamenii cer brioșe cu stafide în fiecare zi — oamenii din sălile de odihnă din gări, cei din brutăriile aerisite. Unde era gluma? 0 lună mai târziu m-am aflat, din întâmplare exact pe locul din spatele lui la pantomimă. Comediantul îmbăia un copil și lacrimi de veselie îi șiroiau pe amândoi obraji. Mie, întreaga poveste mi se părea dureroasă și revoltătoare. Ni se cerea să găsim desfătare în spectacolul unui tată care curăţa un copilaș de câţiva anișori cu o perie de frecat podele. Cum puteau femeile — multe dintre ele mame — să asiste la o astfel de priveliște, fără să se ridice protestând, mi se părea un argument împotriva sufragiului feminin. A intrat o doamnă, soţia, după cum m-a informat programul, unui Baron! Tot ce pot spune este că n-am văzut o femeie mai vulgară și mai puţin atrăgătoare, cum nu mi-aș fi dorit vreodată să întâlnesc! Mă îndoiam până și de faptul că ar fi fost trează. S-a așezat grămadă peste copil. Trebuie să fi fost o femeie care ridica o halteră cu șaisprezece pietre, iar pentru un minut și cincisprezece secunde, după ceasul meu, întreaga sală s-a zguduit din temelii de râsul spectatorilor. Că figura era doar un mijloc de scenă, am simţit că nu era o scuză. Umorul – ţină-l Dumnezeu în putere — stătea în presupunerea că eram martori la agonia și moartea – căci niciun copil n-ar fi putut supravieţui greutăţii acelei femei — unui copil adevărat. Dacă aș fi fost în stare să mă examinez mai înainte, aș fi aflat că în sâmbăta aceea aveam să fiu „îndinat spre seriozitate”. În loc să-mi rezerv un loc la pantomima aceea, m-aș fi dus să ascult o pre legere despre ceramica egipteană, pe care o ţinea un prieten de-al meu la Biblioteca londoneză, și m-aș fi destins.

Copiii și-ar putea cerceta părinţii, s-ar avertiza unul pe celălalt că tata o să „aibă o cădere”, că mama, săptămâna următoare, va fi probabil „Cu capsa pusă”. Copii înșiși ar putea să-și atât ne la ușă micile lor barometre. Îmi amintesc de o zi ploioasă, într-o casă de la ţară, din timpul sărbătorilor de Crăciun. Aveam printre noi un membru al Parlamentului: un om cu o fire seni nă, topit după copii. El a zis că trebuia să fie îngrozitor de greu pentru micii cerșetori închiși claie peste grămadă într-o cameră de copii; și, împrumutând husa de blană a automobilului gazdei sale, s-a prefăcut că este un urs. S-a târât prin cameră, în patru labe, și a mormăit de mama focului, iar copiii au stat pe sofa și l-au privit. Dar n-au dat semne că s-ar fi bucurat de spectacol, nu cine știe ce, iar după vreo jumătate de oră, a băgat de seamă și el. S-a gândit că, probabil, erau sătui de urși și atunci și-a închipuit că o balenă le-ar putea stârni cheful de joacă. A întors masa cu picioarele în sus și i-a așezat pe copii înăuntru, pe trei scaune, explicându-le că ei erau marinari naufragiaţi, cărora li se scufundase vasul, și acum se aflau pe o plută, și că trebuia să aibă grijă ca balena să nu intre dedesubt și să-i răstoarne. A pus o faţă de masă

peste suportul de prosoape ca să reprezinte un iceberg, iar el s-a înfășurat într-o manta cauciucată și a plonjat pe podea, pe burtă, izbindu-se în trecere cu capul de masă, ca să le su gereze primejdia. Atitudinea copiilor a rămas mai departe aceea de spectatori politicoși. Este adevărat că, băiatul cel mai mic a propus să împrumute furculiţa pentru pâine prăjită de la bucătărie și s-o folosească drept harpon; dar chiar și aceasta a părut să fie spusă mai curând din dorinţa de a-i face pe plac domnului, decât din vreun alt interes mai viu; dar, balena protestând, ideea a fost lăsată baltă. După aceasta, domnul s-a suit pe dulapul de haine și i-a anunţat că era un urangutan. Ei l-au privit cum a spart o supieră, după care băiatul cel mai mare, fă când câţiva paşi până în mijlocul camerei, și-a întins braţul și membrul Parlamentului, cumva surprins, s-a așezat pe dulap și a ascultat.

— Vă rog, domnule, a zis băiatul mai mare, ne pare foarte, foarte rău. Este deosebit de drăguţ din partea dumneavoastră, domnule. Dar, ştiţi, nu ne simţim dispuși pentru animale sălbatice în după-amiaza aceasta.

Membrul Parlamentului i-a adus jos, în sufragerie, unde noi ascultam muzică; și copiilor, la cererea lor, li s-a îngăduit să ne cânte imnul religioase. În ziua următoare au venit, din proprie iniţiativă, și l-au rugat pe membrul Parlamentului să se joace de-a animalul sălbatic cu ei, dar se pare că el avea de scris niște scrisori.

Sunt unele momente când glumele despre soacre mă uluiesc prin lipsa de gust și de inspiraţie. În seara aceasta, mai ales, m-au copleșit, aducând cu ele întreg parfumul zilelor care nu mai sunt. Prima piesă de teatru pe care am văzut-o în viaţa mea a avut ca subiect o soacră – *Problema,* cred că se numea în zilele acelea.

Prilejul era un spectacol de actori amatori, dat pentru ajutorarea Școlii locale dărăpănate. Un văr de-al meu, căsătorit de puţin timp, juca împreună cu nevastă-sa; iar mătușa mea, îmi aduc aminte, s-a ridicat și a ieșit din sală la mijlocul celui de-al doilea act. Robin, cu ochelari și cu bonetă din perioada victoriană timpurie îmi amintea de ea. Tânărul Bute juca rolul unui bir jar hazliu. În vechea piaţă de nutreţ, pe vremea lui Buckstone, a fost prima oară când am întâlnit birjarul în artă și literatură. Un beţivan în drăgit, o creatură înfofolită, întinzând palma cu o veșnică mânie și strigând răgușit: „Iaca na! Ce-i asta?” Ce bine era să-l mai văd o dată! Am simţit imboldul să sar rampa și să-i strâng mâna. Gemenii jucau rolul unei perechi de tineri turci, foarte îngrijoraţi de modul lor de alcătuire; și au făcut chiar un șlagăr dintr-un duet cu referinţe locale și cu refrenul: „Și așa vedeţi Motivul pentru care el Nu este Șeful pentru noi”. Cu toţii am fost de acord că era un calambur demn de însuși Tom Hood[28]. Vicarul credea că l-a mai auzit și înainte, dar asta părea mai puţin probabil. În unanimitate s-a cerut să vină la rampă autorul, ceea ce a stârnit o discuţie în spatele cortinei. În cele din urmă, a apărut întreaga trupă, cu Veronica la mijloc. Am remarcat fără îndoială că, din toată scena, centrul părea să fie locul favorit al Veronicăi. Pot vedea calităţi înnăscute de actriţă principală în Veronica.

---

[28] Thomas Hood (1799-1845), jurnalist englez, autor de schițe umoristice, poeme și scurte piese de teatru (n.tr.).

În piesa mea, care a urmat, Robin și Bute au interpretat o pereche de tineri însurăţei, care nu știau cum să se certe. M-a uimit întotdeauna să văd că oamenii se ceartă pe scenă mai convingă tor decât în viaţa reală. Pe scenă, bărbatul, hotărându-se să izbucnească, intră și închide ușa. Își aprinde o ţigară; dacă nu este abstinent, îşi prepară un brandy cu apă minerală. Soţia, are grijă, în vremea asta, să nu scoată o vorbă. În mod vădit, el coace un lucru neplăcut, iar pălăvrăgeala l-ar putea deranja. Ca să-și umple timpul, ea se joacă puţin cu un roman sau atinge ușor clapele pianului, până când el este instalat confortabil și gata să înceapă. El deschide subiectul cu calmul studiat al unuia care are o întreagă după-amiaza la dispoziţie. Ea îl ascultă cu atenţie încordată. Nici prin gând nu-i trece să-l întrerupă; ar protesta la orice sugestie de-a ei, la orice ar putea întrerupe șirul gândurilor lui. Tot ce face ea când el se oprește, cum se întâmplă din când în când, pentru a-și trage suflul, este să-i sară în ajutor cu scurte remarci încurajatoare, ca, de pildă: „Bine”. „Cum crezi”. „Și dacă aș fi făcut-o?” Scopul ei pare acela de a-l ajuta pe el să continue. „Zi mai departe”, spune ea la răstimpuri, cu amărăciune. Și el zice mai departe. Spre sfârșit, când dă semne de domolire, ea îl întreabă, ca un boxer pe altul: Chiar s-a sfârșit? Asta e tot? Uneori nu e. Așa ca atunci când, adesea, îşi păstrează cireașa de pe tort pentru sfârșit.

— Nu, zice el, nu-i tot. Mai e încă ceva!

Asta chiar e destul pentru ea. Tot ce voia să știe. Întrebase simplu ce mai e, în caz că ar mai fi avut ceva de spus. Și cum se pare că mai are, se reașază în fotoliu și ascultă din nou, numai urechi.

Când se sfârșește cu adevărat — când este chiar sigură că el n-a uitat nimic, niciun punct pe care el să nu-l fi trecut în revistă — ea se ridică.

— Am ascultat cu răbdare, începe ea, tot ce ai spus tu. (Nici diavolul însuși n-ar putea s-o tăgăduiască. „Răbdare” este un cuvânt sărac. „Cu entuziasm” ar fi mai potrivit.) Acum — zice cu vocea ușor ridicându-i-se — tu să mă asculţi pe mine.

Soţul de pe scenă — întotdeauna un gentleman — face o plecăciune: ţeapănă, probabil, dar chiar politicoasă; și se pregătește, la rândul său, să preia rolul celui ce se apără, mut dar demn. Ca să accentueze schimbarea petrecută în poziţia de lor, doamna, cel mai probabil, traversează scena către locul care, până atunci, fusese al lui; în vreme ce el, tresărind, în aceeași clipă, și lăsând-o pe ea să ocupe centrul, se așază în ceea ce trebuie să fie trecut drept colţul ascultătorului din odaie. Și atunci noi ascultăm toată povestea de la capăt, dar din punctul ei de vedere; de data aceasta, gentlemanul este cel care mai degrabă îşi mușcă limba decât să dea o replică bine calculată, de natură a o descumpăni pe doamnă.

În cele din urmă, spectatorii sunt adevăraţii câştigători. Dincolo de scenă, este — mai mult sau mai puţin — un schimb de pase; pe scenă, niciodată. Dacă dreptatea ar fi de partea soţului, atunci vocea lui, într-un crescendo bine dozat, ar răsuna în cele din urmă triumfător prin casă. Doamna vede ea însăși că ea era vinovata și se întreabă de ce nu şi-o fi dat seama mai devreme — este recunoscătoare pentru revelaţie și cere să fie iertată. Dacă, altfel, soţul este cel care a greşit, atunci este doamna cea care, în cele din urmă, va ocupa centrul

scenei; iar nefericitul soţ, din punct de vedere moral, va încerca să se vâre sub masă.

Acum, în viaţa reală, lucrurile nu se întâmplă chiar așa. Câte nu suferă cearta în viaţa reală din pricina lipsei unui sistem. Nu există nicio ordine, niciun plan stabilit dinainte. Se întâmplă exact cum vrei, în cearta din viaţa reală, iar rezultatul este, firește, o harababură. Bărbatul, întorcând lucrurile pe toate părţile în dimineaţa în care se bărbierește, îşi pune în cap să spună chestiunea cu glas tare și să termine cu ea. El știe exact ce urmează să spună. Își repetă în minte, din când în când, în timpul zilei. O să spună mai întâi Asta, apoi o să treacă la Aceea iar când o va fi explicat bine, o să amintească probabil și de Cealaltă. Își dă seama că o să-i ia un sfert de oră. Ceea ce o să-i dea timp să se îmbrace pentru a sta la masă.

După ce totul s-a sfârșit, iar el se uită la ceas, descoperă că i-a luat mult mai mult decât prevăzuse. La care se adaugă și faptul că a spus mai nimic — mai nimic, adică, din tot ce voise să spună, l-a mers rău de la bun început. La urma urmei, n-a fost niciun început. A intrat în cameră și a închis ușa. Atât a obţinut. Ţigara nu și-a mai aprins-o. Ar fi trebuit să fie o cutie de chibrituri pe poliţa căminului, în spatele fotografiei înrămate. Și, bineînţeles că nu era niciunul acolo. Pentru ea, e picătura care-i provoacă o criză de nervi, pentru că el îi amintește că i-a mai reproșat asta de sute de ori mai înainte, și care o face să-l învinovăţească pe el că se plimbă prin propria lui casă „furându-şi „chibriturile — ceea ce este fără îndoială de râs. S-au certat timp de vreo cinci minute pentru chibriturile acelea eșuate, și apoi, alte zece pentru că el a spus că femeile n-au niciun pic de simţ al umorului, iar ea a vrut să afle de unde știa el asta. După ce s-a epuizat și ultimul sfert de ceas din ora răfuielii verbale, și, printr-un proces încă și mai de neînţeles pentru el, au ajuns la subiectul purtării lui în seara dansului de la Hockey Club. Printr-un efort supranatural de stăpânire de sine el a izbuit, în cele din urmă, să strecoare subiectul pentru care venise acasă cu un sfert de oră mai devreme decât de obicei, tocmai în scopul de a-l discuta. Pe ea n-o mai interesează nici cât negru sub unghie. Între timp s-a umplut de mânie din pricina unei fete numite Arabella Jones. Dă frâu liber unei sumedenii de reproșuri, în timp ce el încearcă zadarnic să-și amintească unde o văzuse ultima oară pe nefericita aceea de fată. Tocmai reușise să revină la subiectul lui de discuţie, când fiica lui Cuddiford, vecina de alături, dă buzna înăuntru, fără bonetă, ca să împrumute un diapazon, iar după plecarea ei, ei se văd nevoiţi s-o ia de la capăt. S-au certat pentru covorul din sufragerie; pentru cadoul de la ziua de naștere a surorii sale, Florrie; și pentru modul în care conduce el automobilul. Le-a luat mai mult de o oră și jumătate, și ca să nu piardă biletele la teatru, s-au dus fără să mai stea la masă. Problema dălţii pentru metal a rămas încă de tranșat.

Mie mi s-a părut că, prin mijlocirea dramei, arăt cât de ușor pot fi îmbunătăţite certurile noastre casnice. Adolphus Goodbody, un vrednic tânăr soţ, profund devotat nevestei sale, a simţit cu toate acestea că mesele la care ea îl supunea îl amenințau cu dereglarea permanentă a sistemului său digestiv. S-a hotărât ca, fie ce-o fi, să insiste asupra unei schimbări. Elvira Goodbody, o fată fermecătoare,

care-și admira soţul și i sf devota întru totul, era, totuși, puţin încăpăţnată, mai ales când se întâmpla ca tema de discuţie să fie aranjamentele sale gospodărești. Adolphus, simţindu-şi curajul înţepenit ca într-un soi de șuruburi, deschide delicatul subiect; și, pentru prima jumătate a actului, ţelul meu a fost să descriu evoluţia certurilor la oameni, nu așa cum ar trebui ea să fie, ci așa cum este. Nu ajung niciodată la gătit. Prima menţionare a cu vântului „masă” îi amintește Elvirei (intuind rapid că nemulţumirea dospește și însufleţită de dorinţa de a intra ea prima) că de două ori în luna trecută el nu luase masa acasă, întorcându-se la ore mici ale dimineţii. Ce voia ea să știe era dacă genul acesta de lucruri avea să ia vreo dată sfârșit. Dacă scopul Francmasoneriei este ruinarea căminului și abandonarea femeilor, atunci însemna că tot ce avea ea de spus era adevărat. Adophus, când a fost în stare să strecoare și el un cuvânt, a sugerat că unsprezece, ora cea mai târzie, cu greu poate fi descrisă drept „orele mici ale dimineţii”: problema cu femeile este că ele nu vor niciodată să se limiteze doar la adevăr. Din acest punct, cum lesne se poate închipui, scena aproape că s-a scris singură. Au trecut amândoi prin toate etapele obișnuite, și plănuiesc, cu un calm exagerat, detaliile de divorţ, pe care acum fiecare îl simte ca inevitabil, când, deodată, bate cineva la ușa din faţă și intră un prieten al amândurora.

Încercările lor grăbite de a ascunde urmele dezordinii mintale cu care atmosfera este îmbâcsită nu îl păcălesc. Acolo a fost, hai să-i zicem așa, o vălurire a apei înţelegerii perfecte. Ei, hai! Despre ce-a fost vorba?

„Vorba!” Se uită unul la altul. Cu siguranţă ar fi mai simplu să-i explice despre ce NU fusese vorba. Fusese vorba despre papagal, despre lipsa lui de punctualitate, despre cum folosea el cuţi tul de unt pentru marmeladă, despre o pereche de papuci pe care el îi pierduse de Crăciun, despre problema educaţiei și nota de plată a croi torului ei, iar prietenul lui George și câinele vecinului de alături…

Prietenul comun întrerupe brusc inventarul. În mod evident nu-i nimic de făcut decât să înceapă cearta din nou; și, de data asta, dacă ei se vor lăsa pe mâna lui, el este sigur că poate promite victoria acelui care avea într-adevăr dreptate.

Elvira — fire drăgălașă, impulsivă — îl îmbrăţișează: este exact ceea ce-și dorește și ea. Dacă i-ar putea deschide ochii lui Adolphus! Adolphus îl apucă de mână. Dacă Elvira ar asculta de vocea raţiunii!

Prietenul comun — un bătrân decorator de scenă — aranjează scena: Elvira în scaunul confortabil de lângă sobă, cu croșeta. Intră Adolphus. El îşi aprinde o ţigară; aruncă băţul de chibrit pe jos; cu mâinile în buzunare, parcurgem lung și-n lat camera; lovește cu piciorul un scăunel pentru picioare, înlăturându-l din calea lui.

— Spune-mi când pot să încep, zice Elvira.

Prietenul comun îi făgăduiește să-i dea dreptul la replică la momentul potrivit.

Adolphus se oprește în mijlocul încăperii.

— Îmi pare rău, draga mea, zice el, dar trebuie să-ţi spun ceva — ceva care s-ar putea să nu fie tocmai plăcut pentru tine să auzi.

La care Elvira, tot croșetând, răspunde:

— Nu, zău. Și mă rog ce este acel ceva?

Nu asta fusese ideea Elvirei. Așa că sare de pe scaun, ajungând până într-acolo încât zice:

— Ascultă aici. Dacă ai venit acasă mai devre me numai ca să faci scandal…

Asta mai înainte ca prietenul comun s-o poată opri. Prietenul comun se arată ferm. Numai dacă este ascultat fără proteste poate garanta o rezolvare fericită. Ceea ce trebuie să zică ea, este „Nu, zău. Etcetera". Prietenul comun are nevoie de tot tactul său pentru a evita ca situaţia să nu devină o ceartă în trei.

Adolphus, primind îngăduinţa să continue, explică faptul că subiectul despre care a vrut să-i vorbească soţiei sale a fost cel al cinei. Prietenul comun, de data aceasta, e pregătit. Replica Elvirei la acestea, a fost: „Cina! Te plângi de cina pe care ţi-o pregătesc eu?" îngăduindu-i să răspundă: „Da, doamnă, mă plâng" și să-și înșire motivele. Elvirei i se pare că prietenul comun și-a pierdut minţile. Să-i spună ei „așteaptă", că „va sosi și timpul ei" — ce rost aveau toate astea? Jumătate din ce-ar fi vrut ea să spună i s-ar fi șters din minte până atunci. Adolphus sfârșește cu o critică la adresa bucătăriei Elvirei; și Elvira, neputând să se mai abţină, se ridică maiestuos în picioare.

Prietenul comun a salvat momentul, oprindu-l cu forţa pe Adolphus. Până când Elvira nu va termina, Adolphus nu va mai găsi o portiţă. El vorbea?! El! Care poate lua cina noapte de noapte cu nepreţuiţii lui francmasoni. Credea cumva că ei îi plac mai mult asemenea cine? Ea, condamnată să stea acasă și să le mănânce singură. Drept ce o lua? Vreun struţ? A cui era vina că ţineau în slujbă o bucătăreasă nepricepută, prea bătrână ca să mai poată învăţa și prea încăpăţânată ca să mai vrea să înveţe? Nu a Elvirei. Doar ca să-i facă plăcere lui Adolphus trebuise s-o suporte pe femeia aceea. Și iată care îi era râs plata. Asta! Izbucnește în plâns. Adolphus este uluit și tulburat. De fapt, lui nu-i plăcuse nicio dată femeia aceea. Poate c-o fi fost o servitoare credincioasă, dar bucătăreasă, nicicum. Ideea lui, dacă ar fi fost consultat, ar fi fost o mică pensiune. Elvira îi cuprinde gâtul cu braţele. De ce n-a zis așa mai înainte? Adolphus o strânge la piept. Dacă ar fi știut! îi promit prietenului comun să nu se mai certe niciodată fără asistenţa lui.

Interpretarea, pe ansamblu, a fost chiar bună. Diaconul nostru, care este burlac, a zis că a învăţat o lecţie. Veronica avea lacrimi în ochi. Mi-a șoptit că, după părerea ei, piesa era frumoasă Veronica este înzestrată cu mai multe calităţi decât ar putea să-și închipuie oamenii.

CAPITOLUL XII

Îmi pare rău că e gata casa. Există un proverb: „Proștii construiesc case, pentru ca înţelepţii să locuiască în ele". Depinde de ce ești după aceea. Proștii se aleg cu distracţia, iar înţelepţii cu cărămizile și mortarul. Îmi amintesc de o povestioară ciudată, pe care am cumpărat-o de la tarabă de cărţi din Gare de Lyon. Am citit-o între Paris și Fontainebleau, cu mulţi ani în urmă. Trei prieteni, tineri artiști ambulanţi, fumându-și pipele după cina sărăcăcioasă dintr-un restaurant ieftin din

Cartierul Latin, au început să se gândească la sărăcia lor și la calea lungă și vitregă a vieţii care le stătea înainte.

— Melodiile mele sunt atât de originale, oftă Muzicantul. Mi-ar lua un an de zile de sărbătoare ca să învăţ publicul să le înţeleagă, și tot nu sunt sigur c-aș avea succes. Și, cu toate acestea, o să rămân necunoscut, nebăgat în seamă, privind cum cei fără idealuri trec pe lângă mine în goană, cum roţile trăsurilor lor mă împroașcă mereu cu noroi, în timp ce eu bat caldarâmul cu pantofii mei tociţi. Trăim într-o lume cu adevărat foarte nedreaptă!

— O lume păcătoasă, încuviinţă Poetul. Numai gândește-te la mine! Situaţia mea este încă și mai grea decât a ta. Priceperea ta vine dinăuntrul tău. A mea este să traduc în cuvinte ceea ce există în jurul meu; iar asta, atât cât pot eu vedea, va fi întotdeauna partea întunecată a vieţii. Pentru a-mi dezvolta talentul la maximum, am nevoie de întreg soarele existenţei. Sufletul meu este înfometat după lucrurile frumoase din viaţă. Un strop din bogăţia pe care oamenii obișnuiţi o risipesc oricum ar da un mare poet Franţei. Și nu mă gândesc numai la mine.

Pictorul râse.

— Eu nu mă pot ridica la înălţimea gândirii tale, zise. Sincer vorbind, eu la mine caut ajutorul. De ce nu? Dăruiesc lumii Frumuseţea și, în schimb, ea ce-mi dă mie? Taverna asta găunoasă, unde mănânc niște lături puturoase, din blide jegoase, și dorm într-un pod putred care dă într-un horn de sobă. După ani lungi de muncă prost plătită, aș putea — așa cum au făcut și alţii înaintea mea — să am și eu micul meu regat: studioul meu pe Champs-Élysées, o casă frumoasă la Neuilly; dar când mă gândesc la cât de mult timp trebuie să treacă până atunci, mărturisesc, mă trec fiorii.

Absorbiţi astfel cu ale lor, nu observaseră că un străin, așezat la o masă alăturată, îi ascultase cu atenţie. Acesta se ridică, scuzându-se cu graţie neprefăcută pentru că se amesteca în discuţia la care — de ce-ar fi negat — trăsese cu urechea, cerând voie să le facă cinste. Restaurantul era abia luminat; cei trei prieteni, când intraseră, îşi aleseseră colţul cel mai întunecos. Străinul părea să fie bine îmbrăcat, lăsând impresia unui om de afaceri. Chipul lui — cu toată slaba lumină care venea din spate — rămăsese în umbră.

Cei trei prieteni îl cercetau din ochi, pe furiș: probabil era un bogătaș excentric, pasionat de mecenat; nu era ieșit din comun să presupună că era familiarizat cu munca lor, că citise versurile Poetului într-una din gazetele mărunte, dăduse peste vreo schiţă a Pictorului pe când alerga după chilipiruri printre negustorii din cartierul St. Antoine, rămăsese izbit de frumuseţea *Nocturnei în Fa* a Compozitorului, la vreunul din concertele studenţești; că făcuse, probabil, cercetări și îşi alesese mijlocul acesta de a face cunoştinţă cu ei. Tinerii îi făcură loc la masa lor, simţind speranţă și curiozitate, în același timp. Prietenosul Străin comandă lichioruri și îi invită să ia câte o ţigară din tabachera lui. Și aproape de la primele cuvinte le aduse celor trei bucurie.

— Mai înainte de a pleca mai departe, pe drumul vostru, zise zâmbitorul Străin, am plăcerea să vă informez că toţi trei sunteţi sortiţi să ajungeţi celebri.

Lichiorurile, în gâtlejurile lor neobișnuite cu așa ceva, se dovediră foarte tari. Ţigările Străinului erau deosebit de aromate. Părea cel mai natural lucru din lume ca Străinul să le prezică astfel viitorul.

— Faima și bogăţia vor fi ale voastre, continuă amabilul Străin. Toate lucrurile încântătoare vă vor fi la îndemână: adorarea femeilor, cinstirea bărbaţilor, lauda societăţii, bucuriile spirituale și materiale, luxul, mâncărurile alese, toate desfătările și înlesnirile, lumea la picioarele voastre.

Pereţii scorojiţi ai sărăcăciosului restaurant s-au topit în spaţiu înaintea ochilor celor trei prieteni. Și s-au văzut atunci în chip de zei, plimbându-se prin raiul dorinţelor din inimile lor.

— Dar, vai, continuă Străinul — și de la cel dintâi sunet al vocii sale schimbate, vedenia s-a destrămat, iar pereţii soioși au reapărut — aceste lucruri cer timp. Toţi trei o să fiţi trecuţi de mijlocul vieţii voastre, mai înainte de a putea culege roadele pe care le meritaţi pentru truda și talentul vostru. Cu toate acestea — simpaticul Străin ridică din umeri — este vechea poveste a geniul irosindu-și tinereţea, care pentru a fi recunoscut luptă cu indiferenţa, ridicolul și invidia; spiritul copleșit de mediul înconjurător sordid, cenușia monotonie a zilelor de strâmtorare. O să fie nopţi de iarnă în care o să bateţi străzile, îngheţaţi, flămânzi, disperaţi; zile de vară în care mai bine o să vă ascundeţi prin poduri decât să vă arătaţi în lumina soarelui îmbrăcaţi în hainele voastre zdrenţuite; dimineţi răcoroase, când o să urmăriţi cu ochi înnebuniţi suferinţa celor pe care îi iubiţi, neputincioși, din pricina sărăciei voastre, să le alinaţi durerea.

Străinul se opri, în vreme ce bătrânul chelner la umplu din nou paharele goale. Cei trei prieteni băură în tăcere.

— Vă propun, zise Străinul, râzând plăcut, să trecem peste perioada obișnuită de probă — să sărim peste ani — și să ajungem dintr-odată la adevărata noastră destinaţie.

Străinul, lăsându-se pe speteaza scaunului său, îi privi pe cei trei prieteni cu un zâmbet pe care ei îl simţiră mai degrabă tăios. Și ceva din Străin — n-ar fi putut spune ce — făcea toate lucrurile să fie posibile.

— Este chiar floare la ureche, îi asigură Străinul. Un somn scurt și o uitare, iar anii rămân în urma noastră. Ce ziceţi, domnilor? Am consimţământul dumneavoastră?

Părea o întrebare la care nu era prea greu de răspuns. Să scape dintr-o singură mișcare de lungul și istovitorul zbucium; să obţină victoria fără luptă! Cei trei tineri se uitară unul la altul. Și fiecare, gândindu-se la câștigul său, acceptă târgul, renunţând la luptă în schimbul răsfăţului.

Li se păru că dintr-odată luminile se sting; și o întunecime ca o rafală de vânt trecu peste ei, plină de nenumărate zgomote. Apoi — uitarea. Apoi lumina reapăru.

Stăteau acum la o masă pe care sclipeau argintul și porţelanurile fine, pe care vinul roșu în cupe veneţiene, fructele de toate soiurile și florile o încărcau de culoare și parfum. Încape rea, mobilată prea bogat pentru gusturile lor, o crezură a fi unul dintre separeurile dintr-un restaurant de lux. În astfel de interioare, ei avuseseră

parte doar de vreo câteva ori să arunce o privire, prin ferestrele deschise, în nopţile de vară. Era luminată blând, de lămpi cu abajururi.

Chipul Străinului era tot în umbră. Dar cel mai surprinzător pentru fiecare dintre cei trei a fost să observe că vizavi stăteau doi gentlemani aproape pleșuvi, cu înfăţișare ofilită, dar ale căror trăsături păreau, totuși, prin nu știu ce mister, foarte cunoscute. Străinul îşi ridică atunci cupa cu vin.

— Dragul nostru Paul, zise Străinul, a refuzat, cu obișnuita sa modestie, orice recunoaştere publică a triumfului său. Dar n-o să le refuze, celor trei prieteni vechi, privilegiul de a-i oferi felicitările lor cele mai însufleţite. Domnilor, beau nu doar în sănătatea dragului nostru Paul, dar și pentru Academia Franceză, care, onorându-l pe el, a onorat Franţa!

Străinul, ridicându-se de pe scaun, îşi întoarse privirea pătrunzătoare — singurul lucru din înfăţișarea lui care putea fi văzut limpede — spre Poetul uluit. Cei doi gentlemani mai vârstnici din faţa lui, în mod vădit la fel de buimăciţi ca și Paul, la îndemnul Străinului, îşi goliră paharele. Tot ca răspuns la exemplul Străinului, fiecare se aplecă peste masă și îi strânse mâna Poetului, cu afecţiune.

— Îmi cer iertare, zise Poetul, dar tare mi-e teamă că am adormit. O să vi se pară oare o necuviinţă — se adresă el Străinului, căci chipurile celor doi gentlemani mai vârstnici din faţa lui nu-i sugerau că i-ar fi putut fi de prea mare ajutor —, dacă vă întreb unde mă aflu?

Încă o dată, pe faţa Străinului flutură acel zâmbet pe care mai curând îl simţeai decât îl vedeai.

— Vă aflaţi într-un salon privat din Cafeneaua Pretali, răspunse el. Ne-am întâlnit în această seară ca să sărbătorim recenta dumneavoastră primire în adunarea Nemuritorilor.

— Oh, zise Poetul, mulţumesc.

— Academia, continuă Străinul, rămâne întotdeauna puţin în urmă în atare chestiuni. E, unul, mi-aș fi dorit ca primirea ta să fi avut loc acum zece ani, când întreaga Franţă — acea Franţă care contează, adică — vorbea despre sine. La cincizeci și trei de ani — Străinul atinse ușor cu degetele mâna grăsuţă a Poetului – nimeni nu mai scrie ca și când seva ar curge în sus și nu în jos.

Încetul cu încetul, amintirea cafenelei mizere din strada St. Louis, cu ciudata întâmplare care avusese loc acolo, în seara aceea, pe când era tânăr, se strecură înapoi în mintea Poetului.

— Nu te supăra, zise Poetul, te-ar deranja foarte tare dacă mi-ai spune ceva despre ce s-a întâmplat cu mine?

— Nicidecum, răspunse îndatoritorul Străin. Cariera ta a fost cea mai interesantă — în primii ei ani, mai ales pentru tine. Te-ai însurat cu Marguerite. O mai ţii minte pe Marguerite?

Poetul şi-o aminti.

— A fost o nechibzuinţă, așa au spus cei mai mulţi, continuă Străinul. Nu aveaţi, niciunul, niciun sfanţ. Dar eu, unul, cred că aţi avut motive întemeiate. Tineri nu suntem decât o dată în viaţă. Și la douăzeci și cinci de ani, treaba noastră este să

trăim. Căsnicia, fără îndoială că te-a ajutat. Ai dus o existenţă idilică, pentru o vreme, într-o colibă dărăpănată din Suresnes, cu o grădină care cobora până la râu. De sărac, bineînţeles că ai fost sărac, lipit pământului. Dar cine se teme de sărăcie când speranţa și dragostea cântă pe ram? Eu cred cu adevărat că partea cea mai bună a operei tale a fost realizată în acei ani de la Suresnes. Ah, dulceaţa și dragostea acelor scrieri! N-a mai existat nimic asemănător în poezia franceză. N-a avut niciun ecou, la vremea aceea; dar, zece ani mai târziu, publicul a înnebunit după ea. Marguerite era deja moartă atunci. Biata copilă, prea mult zbucium. Și, după cum ţi-aduci aminte, întotdeauna fusese plăpândă. Dar chiar și după moarte te-a ajutat. A introdus o nouă notă în poezia ta, o profunzime care până atunci îţi lipsea. Iubirea pentru Marguerite a fost cel mai bun lucru care a izvorât vreodată din tine.

Străinul îşi umplu din nou paharul și trecu celorlalţi carafa. Dar Poetul nu se atinse de vin.

— Și apoi, ah, da, apoi a urmat aventura aceea în politică. Acele articole virulente pe care le-ai scris pentru *La Liberté.* Nu este chiar o exagerare să spun că ele au modificat întregul aspect al gândirii politice franceze. Acele minunate discursuri pe care le-ai ţinut de-a lungul campaniei electorale la Angers! Cum te mai adu la mulţimea! Ai fi putut să-ţi asiguri portofoliul, dacă ai fi continuat! Dar, voi, poeţii, sunteţi așa niște indivizi fără astâmpăr. Și, la urma urmelor, îndrăznesc să spun că tu ai realizat mai multe prin piesele tale de teatru. Îţi aminteşti — nu, firește, cum ai putea? — prima noapte a lui La Conquêtte. Dar eu cum aș putea s-o uit vreodată! Am considerat-o întotdeauna drept cea mai de preţ în cariera ta. Căsătoria ta cu doamna Deschenelle — nu cred că a fost pentru binele public. Ci pentru milioanele răposatului Deschenelle — nu-i așa? Poezia și milioanele se completează reciproc. Dar mii de scuze, dragul meu Paul. Ai făcut atât de multe. Ai tot dreptul ca cum să te odihnești. Opera ta este încheiată.

Poetul nu-i răspunse. Stătea uitându-se fix, cu privirea întoarsă parcă înăuntrul său. Dar Pictorului și Muzicianului, ce le aduse lor trecerea anilor? Străinul le spuse, de asemenea, tot ce pierduseră: despre necazurile și mâhnirile lor, despre nădejdile și temerile pe care ei nu le gustaseră niciodată, despre durerea care sporește dulceaţa bucuriei, despre triumful pe care îl obţinuseră în zilele de dinainte ca triumful să-și piardă savoarea, și despre iubirile, și melancoliile, și mistuirea pe care ei nu aveau s-o mai știe vreodată. Totul se sfârșise. Străinul le dăduse ceea ce le făgăduise, ceea ce îşi doriseră: câştigul fără efort.

Atunci, au izbucnit.

— Ce crezi că înseamnă pentru mine, strigă Pictorul, că mă trezesc purtând medalia de aur a Salonului, prădat de amintirea tuturor celor prin care am obţinut-o?

Străinul îi atrase atenţia că era lipsit de logică; astfel de amintiri ar fi inclus îndelung repetate tablouri cu mese sărăcăcioase, prin bodegi dărăpănate, cu odăiţe prin poduri, cu o viaţă pe trecută, în cea mai mare parte a ei, în decoruri sumbre. Doar el îi ceruse să-l scape de toate acestea. Poetul tăcu.

— N-am cerut să fiu recunoscut, strigă Muzicianul, decât pentru ca oamenii să mă poată asculta, pe mine și nu doar muzica mea, pe care au luat-o de la mine în schimbul unei recompense demne de un negustor de succes. Inspiraţia mea a ars până la capăt. Muzica aceea, cart odinioară îmi umplea sufletul, acum a amuţit.

— Eu m-am născut din caznă și agonie, îi spuse Străinul, din iubirea care a murit, din speranţele care s-au ofilit, din bătaia aripilor tinereţii împotriva zăbrelelor mâhnirii, din gloria, nebunia și vâltoarea numită Viaţă, din lupta de la care voi aţi dat înapoi și n-aţi primit s-o înfruntaţi.

Poetul se agăţă de poveste.

— Ne-ai jefuit de viaţă, strigă el. Ne povestești de buzele moarte a căror sărutare n-am simţit-o niciodată, de cântecele victorioase care au răsunat în urechile noastre surde. Ne-ai răpit focurile și nu ne-ai lăsat decât cenușa.

— Focurile care ard pielea și carnea, adăugă Străinul, buzele care strigă de durere, victoria aducătoare de răni.

— Nu este foarte târziu, le spuse Străinul. Toate acestea pot fi doar un vis tulbure, care devine cu fiecare clipă tot mai neclar. Aţi vrea să vă răscumpăraţi tinereţea cu preţul tihnei de acum? Aţi vrea să vă răscumpăraţi viaţa cu preţul lacrimilor?

Strigară toţi într-un glas:

— Dă-ne înapoi tinereţea, cu întreaga ei povară și cu inima care s-o îndure! Dă-ne înapoi viaţa, cu amestecul ei de miere și fiere.

Atunci, deodată Străinul se ridică în picioare, arătându-se în lumină. Ei au văzut atunci că era chiar Viaţa — Viaţa născută în bătălie, Viaţa de venită puternică prin sârguinţă, Viaţa învăţând să cânte din suferinţă.

Urmau apoi felurite discuţii, ceea ce m-a surprins, când am citit povestea, socotindu-le o greşeală; pentru că tot ce le mai spune el, ei știu deja: că viaţa, ca să te bucuri de ea, trebuie trăită; că victoria, ca să fie dulce, trebuie să fie cucerită.

Cei trei s-au trezit în cafeneaua sordidă din Rue St. Louis. Același chelner punea scaunele pe mese, pregătindu-se să închidă obloanele. Poetul a scos din buzunar toate monedele pe care le avea, întrebând cât aveau de plătit.

— Nimic, a răspuns chelnerul.

Un străin care stătuse cu ei la masă și cu care vorbiseră, o vreme, înainte de a adormi, plătise consumaţia. Ei au schimbat o privire, și n-au zis nimic.

Străzile sunt pustii. A început să plouă. Ei îşi ridică gulerele hainelor și pornesc prin noapte. Iar după ecoul paşilor pe caldarâmul lucios fiecăruia i se pare că acum are un alt mers, mai îndrăzneţ.

Îmi pare atât de rău pentru Dick — pentru zecile de mii de băieţi fericiţi, sănătoși, îngrijiţi și care seamănă cu Dick. Trebuie să fie milioane de tineri pe lume care n-au cunoscut niciodată foamea altfel decât ca poftă de mâncare pentru ce au la masă; care n-au simţit niciodată ce înseamnă să fii obosit, fără să știe că-i așteaptă un pat confortabil.

Pentru viaţa bărbatului prosper sau a femeii prospere, viaţa este o continuă cameră a copiilor. Sunt treziţi dimineaţa — nu foarte devreme, numai după ce camera copiilor a fost măturată și aranjată, iar focul aprins — treziţi cu delicateţe, cu o ceașcă de ceai care să le dea putere și curaj pentru această mare ispravă a trezitului – treziţi cu șoapte blânde, ca nu cumva o trezire bruscă să le dea dureri de căpșor — cu storurile potrivite cu grijă pentru a ţine la distanţă soarele violent, care altminteri le-ar putea bate în ochișori și i-ar putea indispune. Apa, căreia i s-a înlăturat neplăcuta răceală, este pregătită pentru ei; ei îşi spală feţișoarele și mânuţele, singuri singurei! apoi sunt bărbieriţi și pieptănari; li se îngrijesc mânuţele, tăindu-li-se unghiile. Iar când sunt curaţi și ferchezuiţi, vin, cu paşi mărunţi și nesiguri, la micul dejun; li se arată scăunelele, li se dau șerveţelele; mâncărica, atât de hrănitoare și de bună pentru ei, li se pune în faţă, pe farfurii, li se toarnă în ceșcuţe. Dacă vor să se joace, există camera de zi a copiilor. Tot ce au de făcut este să-i spună doicii la ce joc s-au gândit. Jucăriile sunt imediat aduse. Li se pun în mână micile puști, căluţul de lemn este tras mai în faţă din colţul lui, și copiilor li se potrivesc cu grijă picioruşele în scări. Micile mingi și crose sunt scoase din cutiile lor.

Sau poate vor merge la aer, așa cum a recomandat înţeleptul doctor. Trăsuricile le vor fi gata în cinci minute; vor fi bine înfofoliţi în hăinuţele drăguţe și călduroase, încheiate cu grijă, scăunelul pentru picioare le va fi așezat sub picioare, pernuţa la spate.

Ziua e gata. Jocurile au fost jucate, jucăriile li s-au luat din mânuţele lor ostenite și puse înapoi în dulap. Mâncarea, atât de bună pentru ei, care îi face micuţi bărbaţi puternici și femei puternice, a fost păpată. Au fost îmbrăcaţi pentru a fi scoși în parcul drăguţ, dezbrăcaţi și îmbrăcaţi din nou pentru a ieși afară, la ceai, împreună cu băieţii și fetiţele din vecini; dezbrăcaţi și îmbrăcaţi din nou pentru petrecere. Și-au citit cărţulia, au văzut micuţa piesă de teatru, s-au uitat la poze drăguţe. Bunul gentleman cu părul lung a cântat la pian pentru ei. Ei au dansat. Picioruşele lor sunt, vai, foarte obosite. Lacheul îi aduce acasă. Sunt îmbrăcaţi în cămăşuţele lor de noapte. Lumânarea din camera copiilor este stinsă, ușa, închisă încetișor.

Când și când, vreun omuleţ neastâmpărat, sătul de căldurica din camera copiilor, o să fugă afară, ieșind pe poarta grădinii și de-a lungul drumului alb; o să găsească Polul Nord sau, dacă nu, Polul Sud, sau izvoarele Nilului, sau vor afla cum e să zbori; o să urce Munţii Lunii — o să facă orice, o să meargă oriunde, ca să scape de veșnicul cordon al șorţului Civilizaţiei Camerei Copiilor.

Sau vreo micuţă femeie trăsnită, întrebându-se de unde vin oamenii, o să alerge și o să alerge până va ajunge în marele oraș, și va vedea uimită cum indivizi ciudaţi năduşesc și gem – apoi tihnita cameră a copiilor, cu jucăriile ei și drăguţele rochiţe nu va mai fi niciodată la fel pentru ea.

Dar pentru majoritatea celor de nouăsprezece – douăzeci de ani, lumea de dincolo de camera copiilor este un tărâm necunoscut. Groaznice lucruri li se întâmplă acolo, afară, micilor bărbaţi și femei care n-au camere de copii drăguţe în care să trăiască. Lumea te împinge și te înghiontește de colo-colo, ba te calcă și

pe picior, dacă nu iei seama. Acolo nu există nicio blândă și puternică Doică-Sprijin-și-Protecţie care să te ţină de mână și să aibă grijă că nu ţi se întâmple niciun rău. Acolo trebuie să-ţi duci singur bătăliile. Adesea îţi este frig și foame, acolo, afară.

Trebuie să te păzești singur, acolo, afară; să-ţi câștigi mâncarea ca să ai ce mânca, și niciodată nu poţi fi foarte sigur pentru ziua de mâine. Groaznice lucruri se mai petrec pe acolo: constrângeri, și contestaţii, și teribile strădanii; drumurile sunt pline de pericole și surprize; oamenii trec în sus și în jos; trebuie să strângi din dinţi și să lupţi. Micuţii bărbaţi și femei cu dare de mână se înfioară. Trag obloanele camerei copiilor.

Robin avea o căţeluș. Care ducea o viaţă obișnuită de câine: dormea în coșuleţ sau pe o pernă de puf, la adăpost de orice pericol de curent cu niște perdeluţe de mătase; laptele îi era încălzit și îndulcit; un fotoliu confortabil era rezervat pentru ea, iarna, lângă foc, și, vara, undeva s-o vadă soarele; i se dădea, de trei ori pe zi, atâta mâncare, de până și un gurmand ar fi fost fericit; până și de puricii ei se ocupa altcineva.

Și, de două ori pe an, tot mai era nevoie de îngrijire specială, ca nu cumva, apucată de pofte zburdalnice, să se dedea, zi și noapte, plăcerilor desfrâului, pretinzând împărtășirea pasiunii și a suferinţei care duce la nașterea câinilor și a oamenilor. Căci, de două ori pe an, bătea un vânt, sărat de valurile sărate și veșnic frământate ale pământului, şoptindu-i despre un tărâm minunat, unde cele mai ascuţite stânci sunt mai mătăsoase decât toate pernele de mătase ale lumii.

Într-o noapte de iarnă, mare agitaţie mare: Babette nu era de găsit nicăieri. Locuiam la ţară, la mile bune depărtare de orice alt vecin.

— Babette, Babette! striga biata Robin, înnebunită.

Îi răspundea doar hohotul de râs al vântului, când se oprea din hârjoana lui cu fulgii de zăpadă.

În dimineaţa următoare, o bătrână din orașul de la patru mile distanţă a adus-o pe Babette înapoi, legată cu o lesă. Oh, atât de udă, mur dară de noroi, Babette! Bătrâna o găsise încovrigată pe prag, o grămăjoară zăpăcită, vibrând de feminitate; și, citind adresa de pe zgarda ei, și probabil adulmecând o posibilă recompensă, se gândise că ar putea foarte bine s-o obţină ea.

Robin era șocată, dezgustată. Numai când se gândea că Babette — mult îngrijită, iubita, răsfăţata Babette — alesese, din proprie voinţă, să se tăvălească prin noroiul și întunericul orașului vulgar, să-și lase culcușul de puf cu perdeluţe pentru a bate străzile ca orice stricată! Robii pentru care Babette fusese până atunci căţeluși ideală, s-a îndepărtat, ascunzându-și lacrimile de ciudă. Bătrâna a zâmbit. Ea îi născuse bunului său bărbat unsprezece copii, așa ne-a spus. Fusese o mare caznă, vreo câţiva se duseseră înainte de vreme, vreo câţiva muriseră, dar restul, slavă Domnului, erau bine.

Bătrâna ne-a urat ziua bună, dar, întorcându-se să plece, se simţi îmboldită să se ducă până la Babette — care, rușinată dar pe jumătate sfidătoare, mică, udă și demnă de plâns, stătea pe o rogojină în faţa focului — și s-o ridice pe mica ființă în braţele ei subţiri și veștejite.

— Ai dat de belea, zise bătrâna. N-ai avut cum altfel, nu-i așa?

Babette îşi scoase afară limbuţă roz.

„Înţelegem noi, știm noi — noi, mamele”, păreau să-și spună una alteia.

Și, cu asta, cele două s-au pupat.

Cred că veranda va fi locul meu favorit. Ethelbertha crede că și ei, în zilele cu soare, o să-i placă să stea pe verandă. De acolo, printr-o deschizătură pe care am făcut-o printre copaci, pot să văd cabana, la numai o jumătate de milă depărtare de pădure. Tânărul Bute spune că este exact locuinţa pe care o căuta. Cea mai mare parte a timpului, bineînţeles, trebuie să şi-o petreacă în oraș, dar de vineri până luni îi place să stea la ţară. Poate că o să i-o cedez lui.

Printre copaci, putem vedea, de asemenea, coșurile casei lui St. Leonard. Dick spune că s-a hotărât de-a binelea să se facă fermier. Crede că ar fi o idee bună, pentru început, să se asocieze cu St. Leonard. Se prea poate ca firea agitată a lui St. Leonard să-l facă, până la urmă, să se să ture de agricultură. Are un frate în Canada, care are o afacere cu cherestea și o duce bine, iar St. Leonard vorbește adesea despre avantajele coloniilor pentru un bărbat care are de crescut o familie numeroasă. O să-mi pară rău să-l pierd de vecin, deși, în anumite împrejurări, întrezăresc și eu avantajele ca adresa doamnei St. Leonard să fie Manitoba.

Veronica de asemenea crede că veranda ar putea să devină locul ei favorit de odihnă.

— Presupun că, dacă e să i se întâmple ceva lui Robin, totul o să cadă pe mine, a zis Veronica.

— Asta ar fi o schimbare, Veronica, i-am răspuns eu. Până acum, tu ai făcut cea mai mare parte dintre lucrurile care au căzut pe alţii.

— Cred că trebuie să am grijă de oamenii mari, a zis Veronica.